

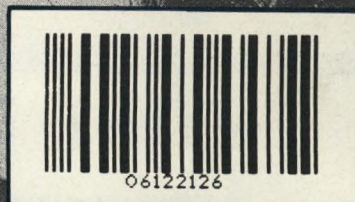
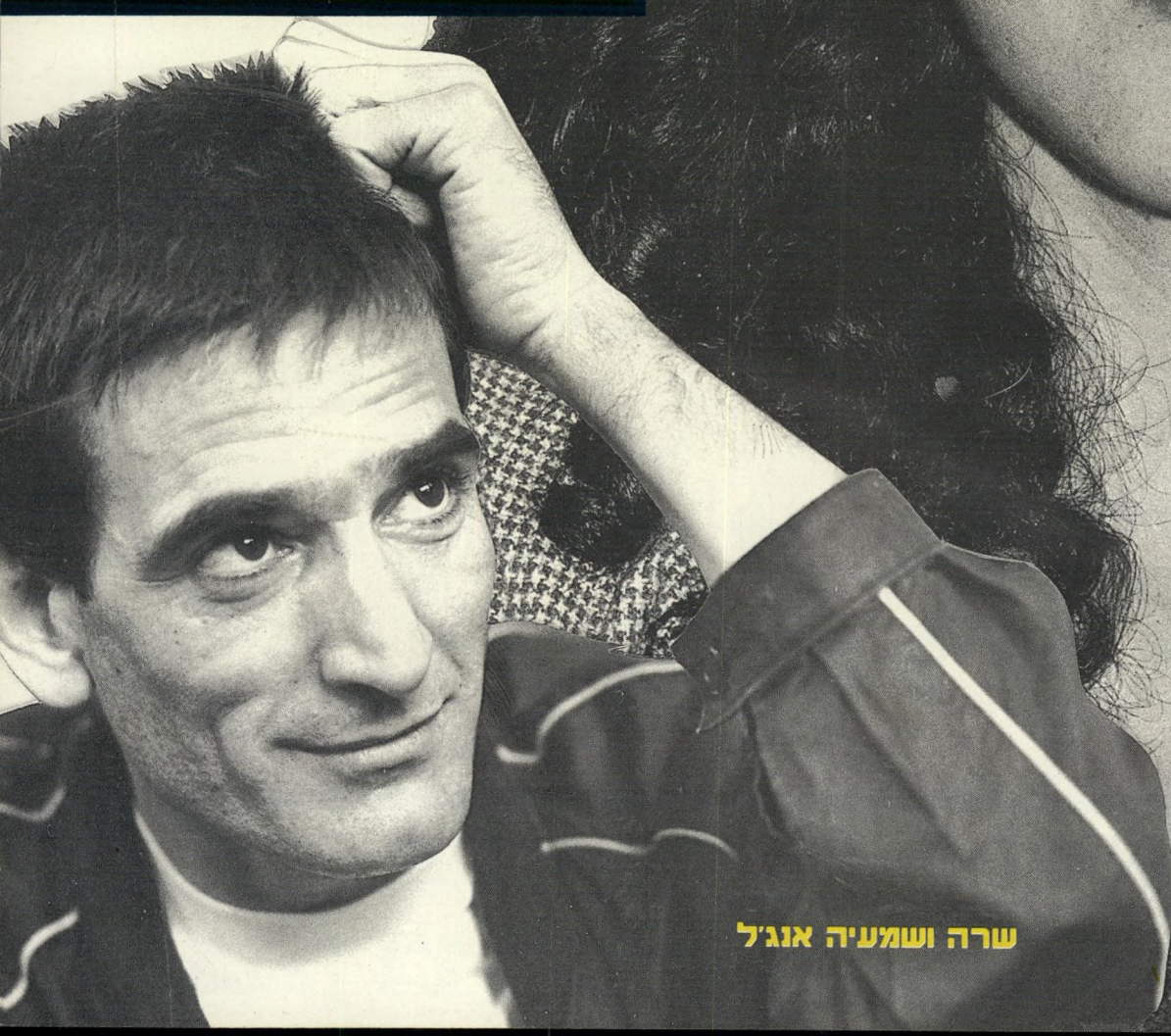
השנים האחרונות

מי האב?

שרה אנג'ל: „זה פרוץ הצמרת!”

הפרוץ: „זה שמעיה!”

שמעיה בכלא: שותק

שרה ושמעיה אנג'ל

קופות הגמל בר יציב

ה ש ב ו

פ ת ח והעתיד מובטח

רק עד ה'31 בדצמבר תוכל לנצל את ההטבות
שמש הכנסה מעניק למצטרפים
לקופות הגמל "בר יציב"

קופת הגמל "בר יציב", המנוהלת על ידי מומחי
ההשקעות של בנק ברקליס דיסקונט, מהווה אפיק
השקעה בטוח וסולידי לחסכון של היחיד או
המשפחה ומיועדת לעצמאים ולשכירים כאחד.
הקופה מבטיחה הצמדה מלאה למדד, צבירת
רווחים, פטור ממס הכנסה, ביטוח חיים, חלוקת
רווחים מידי חודש ולגימלאים - אפשרות להכנסה
חודשית קבועה.

היכנס לאחד מ־70 סניפי בנק ברקליס דיסקונט,
הצטרף לקופת הגמל "בר יציב" ועתידך מובטח.

דינר - קרט - שט"ד

נאה

בתשואה

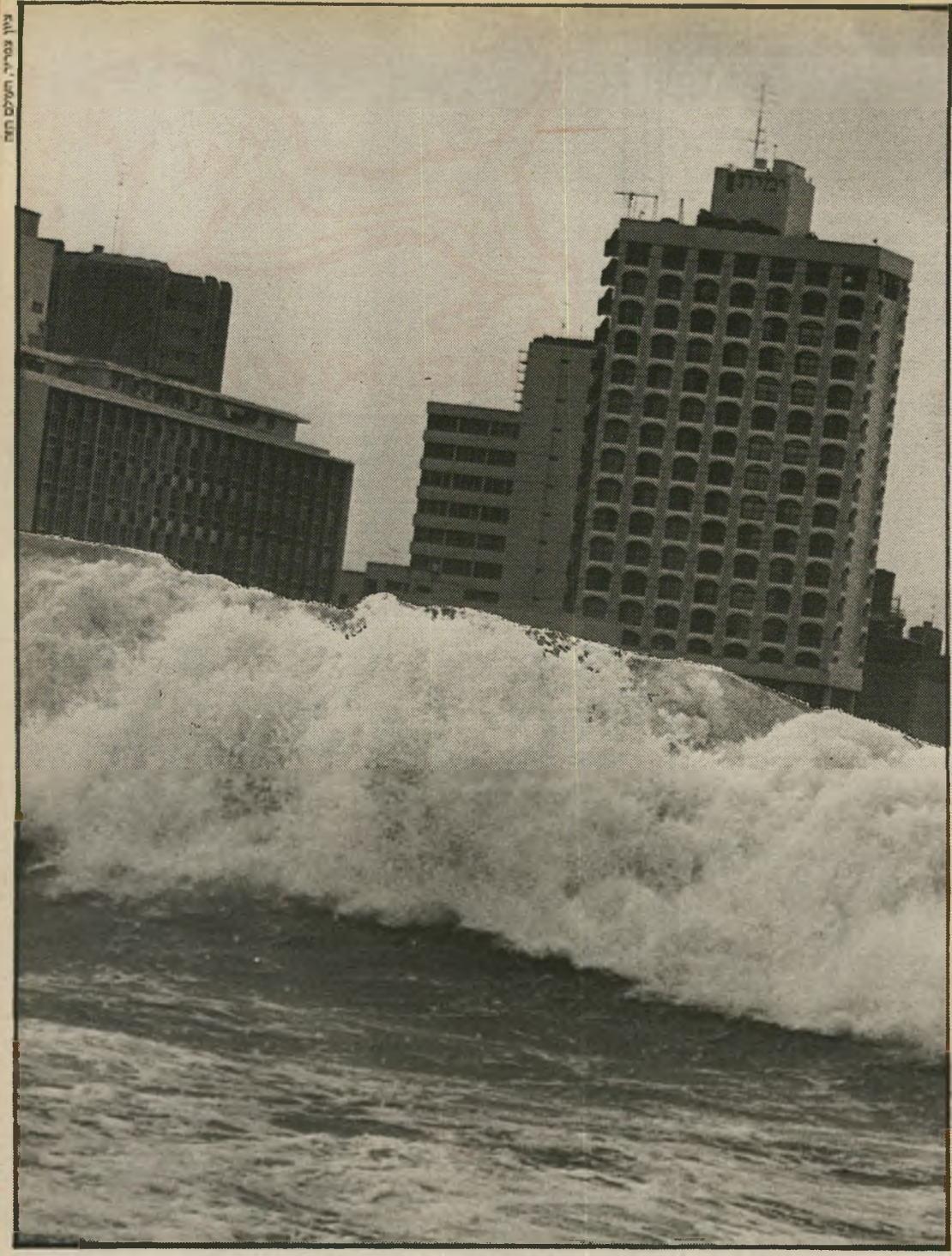
לך

גומלת

בר יציב

בנק ברקליס דיסקונט

צילום: משה חנוכי

האם תל-אביב טובעת? זה לא חלום-בלהות. זה באמת קורה. כל עריהחוף בעולם מודאגות. כל הממשלות וערכות. רק לא בישראל. (עמוד 10)

מדאיג

שימעון פרס החמוטט בפולין. מה גרם לכך? הד"ר יולי נודלמן מנתח את הבעיות. (עמוד 6)

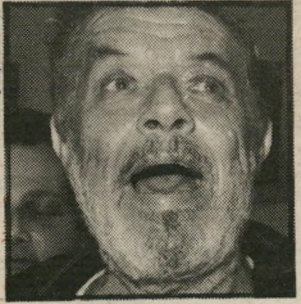
מדהים

צילום: חיים חנוכי

ח"כ קליינר, איש החישוקים בליכוד, מציע ועידה בינלאומית, נסיגה מהגולן, חלוקת הארץ. פנים חדשות לליכוד. (עמוד 8)

מרתק

צילום: משה חנוכי

לפני שנה וחצי, לפני שידע שהוא חולה בסרטן, התלוצץ דן בן-אמוץ על המוות. ראיון מרתק. (עמוד 18)

בתוך הגליון

30	דף חדש — לחיות עם סיטום	4
	מה הם אומרים — ורה נוישטיין, רם יש'	4
32	דני גור, דניאל פיימן, רונן סבורך, דודו דותן	5
34	שרה אנגיל — של מי התיוקת?	6
36	תשבץ	6
36	מיכתבים לרותי — כרמית ביקור	7
37	הזרסקום — ילדי הקשת	8
38	רחל המרחלת — ציצים כחול-לבן?	10
40	אתה השופט — הסוחט מונב פסור?	12
43	סטודנטים — בנו של המרסש'	15
	דיעה אחרת — אורי דן ● רענן לוריא ● עיתונות	16
	ערבית ● צביקה ליפוביץ ● דניאלה אשכנזי ● שמואל	18
	שטרן ● עליס בליסנל ● ענת גפנירסמרי ● ליפשיץ	22
44	והחברים של אופירה	24
48	נערך הלילה — שופטים את השופטים	25
	צילומי השער: ציון צפרי	26
		28

קורא יקר — לאן נעלמה שוהאג	
מיכתבים — נשיקה שכזאת	
תשקיף — טיסה נעימה	
במדינה — קבר קטן של ילד	
זרם — חולשה פתאומית	
המיסגש — סתלחים במלטה	
קליינר — יונה או ניץ?	
תל-אביב — הים האכזר	
חשיש — לכריאותו	
הנרוץ — לבנוניציה ישראלית	
אנשים — לעשן גם בעולם הבא	
דן בן-אמוץ — לצחוק על המוות	
אייבי נתן — כולם היו עם	
קלנוע — לזכרו של סארקובסקי	
זה וגם — הרבר הזה	
לילות ישראל — חנינוח מלכותיות	
אייבי אחי — פרקים נבחרים	

משעשע

השופטים אמרו דברים בוטים על הערכים של יושבי-הפאבים. העולם הזה עבר בפאבים ושמע את התשובות לשופטים. (עמוד 48)

מיכתבים

הירהורים

עוד על דן בן-אמוץ ("הסוף", העורף) לם הזה 15.10.89 והלאה).
כמה הירהורים על דן בן-אמוץ המנוח. השאלה היא האם אמנם היה "יפהינפש" במובן החיובי של הביטוי. ראשית, הוא התגורר בבית ערבי, בית שב-עליו, או צאצאיו, עדיין חיים, אם במחנה פליטים בתחום שליטת מדינת-ישראל או באחת מארצות-ערב.

שנית, הוא לא היה אב טוב: הוא זנח את צאצאיו בחייו, למרות שהוריש להם את רכושו, בהיעדר אדם קרוב יותר. ושלישית, התנהגותו, לשונו ואורח-חייו לא העידו על עדינות-נפש.

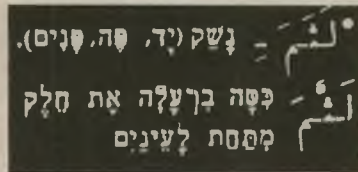
מכאן הנני חושד שעמדותיו הפוליטיות, יותר מנבעו משיכנוע עמוק, נבעו משיקול "עסקי", היותן אופנתיות בקרב הבורמה והצב"כ בור הרחב. **אריה שטיינגר**, פתח-חיקווה

● **בן-אמוץ** רכש את דירתו בנמל-יפו מהכנסייה המקומית, בעלת הנכס.

נשיקה שכזאת

על **מונח אינטימאדי** ("רעוליה-פ" ניס", **יומן אישי**), העולם הזה 15.11.89

המושג סולח'ם. בתרגומו העברי, רעוליה פנים, עלול להטעות. כפי שאפשר לראות גם בטלוויזיה, אין הנ"ל מכסים את כל הפנים, אלא רק את חלקי-הפנים מעל ומתחת לעיניים או, כלשון המילון, "מכסים כרעלה את חלק הפנים התחתון מתחת לעיניים". ואגב, כפי שקורה גם בעברית, שבה שורש מסויים מקבל משמעויות שונות, ואפילו מנוגדות.

קטע מהמילון

משמעות שונה, ואפילו מנוגדת

גדות, בכניינים שונים (לשרש ולהשתרש, למשל) כך גם בלשון הערבית עם השורש נח'ם.

בכנייני המקביל לכנייני פיעל העברי, פיי רוש לח'ם (ועם רגש חזק בת') הוא לכסות את הפנים, אך בכנייני קל, פירוש לח'ם הוא לתת נשיקה. **טל בר**, הודרהשרון

קול מקליפורניה

על **כתבה** בהעולם הזה ("טרגדיה נוספת ונוראה", העולם הזה 8.11.89)

האם חשבתם שאני אסכים כי תקציבו שני עמודים לאסירים הביטחוניים? והכותרת! טר-גדיה איזו טרגדיה? מי הם היושבים שם? רוצ' חים עלובים בנשמה ובמצפון, שרצחו נערים, נשים וחילים.

איזה ספרים צריך לתת להם? אותם הספריים שלי? כן? קיבל ברמשק? או הספרים שקיבלה מיספחת מרוק במצריים? הרי מדובר בחלאת-אדם, אפילו לא שבו יים. אלה פושעים, שבארצות-הברית היו נקי שרים לכיסא החשמלי.

דני לחוביץ, ואן-וויס, קליפורניה

רחל בארץ-ישראל

על **החיים** במושבות **נידחות-כבי"** כול ("רחל המרחלת", העולם הזה 29.11.89)

רחל, רחל, מה קרה לך? מה ההערה הזאת (בסיפור על העיתונאית והמהנדס שהכירו זה את זה בשיחת-טלפון והחיים עכשוו בראש

פינה). כמה כתבות אפשר כבר לעשות בי ראש-פינה?

קודם כל, גם ראש-פינה היא בארץ-ישראל (וגם מזכרת-כתיה וגם שביציון וגם בארץ-ע"ק וגם כפר-אוריה, למי שלא יודע) וחץ מזה, האמיני לי, שכלל המקומות האלה יש חומר לרחל מכאן ועד להודעה חדשה.

ובכלל, האם שכחת את הכתוב: "אבן מאסו הבונים, היתה לראש-פינה?"

חיים גולדברשט, צפת

סטטיסטיקה סינית

על **מיספר** הקוראים **עותק אחד** של העולם הזה ("איגרת-העורך", העולם הזה 29.11.89)

תמיד כראי להיזהר מעריכת-מוצעים (מי לא זוכר את המעשה בניני שטבע בנהר מכיוון שהאמין שעומקו הממוצע של הנהר הוא מטר אחד, וזה אמנם היה נכון, רק שב מקום שבו ביקש אותו סיני לטבול, היה בור בעומק של שלושה מטרים).

אז אם אורי אבנרי סבור שבמוצע קוראים עשרה אנשים עותק אחד של העולם הזה, הוא לא מכיר את החיים בפלוגה שלנו. כאן נקרא עותק אחד של העולם הזה על-ידי שמונים איש. **טוראי איתן מוזס**, צה"ל

פרופורציה מיסטרית

על **מחדלי** מיסטרית-ישראל ("ה-חוקר שבא לסעוד", העולם הזה 29.11.89)

כל הכבוד להעולם הזה, על שחשף, סוף-סוף, את המחדלים הנוראים של מיסטרית-ישראל. לא חשפתם חלילה, שכמה שנים לאחר שהוכפף לתמיד שמש של 11 אנשים כראשי הפשע המאורגן מתברר שלא רובים ולא יצר. לא חשפתם ששטרים מכסחים ערבים ללא סיבה כלשהי בלב עריה-ארץ, אלא גיליתם שקצינה אחת נטלה לשימושה, לימים מיספר, מקרר מיותר מאחת מתחנות המימטר והשקצין אחר שתה כוסית וניגב חומס על חשבון המארחים, לאחר שאלה סרבו בכל-תוקף לקבל ממנו תשלום בתמורה. נכון שדין פרוטה כדן מאה, אבל, רבותיי, איפה הפרופורציות שלכם?

שמואל בלומברג, תל-אביב

מי מכיר מי יודע

אדם בשם **ברקוביץ**, אשר היה, בשנת 1941, שותף בחברת-אר-ניות בשם "לודי ימי ארץ-ישראל" לי, שמישרדה בארץ היה בתל-אביב, שדרות רוטשילד 19.

ויילי ולד, יהוד, טלפון 03-5365609

העולם הזה

השבועון של ישראל

העורך הראשי: **אורי אבנרי**

מנהל: **אברהם סיטון**

מנהלת מחלקת-ימורעות:

רינה מיטרני

המערבת והמינהלה:

תל-אביב, רחוב גורדון 3

(ת.ד. 136, מיקוד 61001)

טלפונים: 03-232262/3/4

03-5230662

פקס: 03-245130

המו"ל: העולם הזה בע"מ

הרפסה: הרפס החדש

הפצה: גר

תל-אביב, די הרצבים 7

טלפון: 03-377056

המנהל הכללי: **דוד גרשונוביץ**

הישראלית, ולהציג את הצעירה לעיני הציבור כולו?

מדוע לא להביא לנו לפחות תצלום של הצעירה, כשהיא מחזיקה בידה גליון של עיתון שכותרתו תעיד על התאריך?

בקיצור, מה יש כאן להסתיר? מדוע אנשי צד"ל וצה"ל יוצאים מגדרם ממש כדי למנוע כל מגע עם הצעירה, כל שיחה איתה?

האם היא באמת חיה? ואם היא חיה, מאי יש בפיה כמה דברים שאנשי-לחם לא רוצים שנדע?

הכתבה של העיתונאי הצרפתי מכילה בסך-הכל 100 שורות. מובאים בה דברים שנאמרו על-ידי הצעירה, לפי גירסת העיתונאי, בעודה יושבת על כיסא כחצר הכלא. לדבריו לבשה חולצת-טי וגי'נס. שעה הש"ח חור היה אסוף בצמח ארוכה. היא חיכה בע"דינות, ונראתה רגועה ואינטליגנטית.

זה היה לפני שלוש שנים. הייתי סטודנטית למאתמטיקה ולתיקשורת בשנה השנייה. אז היה עלי להפסיק את לימודיי. רציתי לעשות משהו למען שיחרור ארצי. גרלתי כמיספחה פוליטית מאוד. אבי השתייך למפלגה הקומוניסטית, ומובן-מאליו שגם אני השתייכתי אליה.

המעורבות האמיתית שלי החלה ב-1982, כאשר פלשו הישראלים לארצו. ראיתי אותם עוצרים והורגים אנשים והורסים את בתיהם. לפי הדברים שהוכחו מפיה על-ידי העיתונאי, הוטל עליה להביא מידע על לחם, כדי להרוג אותו. אך שולחיה החליטו כי הדרך הפשוטה ביותר היא הריגתו על-ידי שוהא עצמה. היא הציעה לאשתו של לחם להקים מועדון להתעמלות אירובית, והוא קם בעזרת הגנרל. היא הפכה "ידידתו האינטימית" של לחם, וכיכרה באופן קבוע בביתו. היא החזיקה אקרה בתיקספורט שלה. ארכע פעמים היתה מוכנה להרגו, אך לא ביצעה את זממה — אם מפני שהגנרל שיחק עם ילדיו, אם מפני שפחדה.

אז ראתה בטלוויזיה כיצד ילדים פלסטיניים מיידיים אנשים בחיילים הישראלים בשטחים הכבושים. היא אמרה לעצמה: אם להם יש אומץ-לב כזה, אסור לי לפחד. בכרי קוד הבא בביתו ירתה בגנרל שתי יריות. הראשונה פגעה בורוועו של הגנרל, שניסה אינטטינקטיבית להתגונן. השנייה פגעה בידו, והו, שלושה סנטימטרים מליבו. כיום משרתת ורועו הימנית של הגנרל וידו נתונה בכפפה שחורה.

עד כאן דבריו של העיתונאי. זה מעניין, אבל זה לא חדש. יכולתי לכתוב רשימה דו"מה. אני עדיין מצפה לראות את שוהא בשא"ר בטלוויזיה הישראלית, או בפגישה עם עיתונאים ישראליים, בנסיבות שיאפשרו לה לדבר.

מכיוון שישראל אחראית למעשיו של הגנרל, מן הראוי שמערכת-הביטחון תראו לכך. שוהא בשארה צריכה להישפט. אבל היא זכאית, כמו כל אדם, למישפט הוגן לפני בית-מישפט אמיתי.

קליא יני.

אני עדיין מוראג בקשר לשוהא כשאר, הצעירה הלכנונית שניסתה להרוג את הגנרל אנטואן לחם.

אחרי שהעולם הזה (17.10.89) הביא את הגירסה שהיא נרצחה ככלא היאם בדרום לבנון, הכלל הידוע-לשימצה של צד"ל, ה"ר דיעה מערכת-הביטחון שאין אמת בגירסה זו. שוהא חיה וקיימת בכלא. הובטח שעוד מעט יראו אותה בטלוויזיה, וכך יוכח הדבר לעיני כל.

לפני שבועיים אכן בא סימון-חיים משהוא. עיתונאי צרפתי בשם רוזה אוק כתב עליה רשימה קצרה בשבועון הצרפתי מאן. בצירוף תצלום קטן. לפי רשימה זו, הכל בסדר. הוא ראה את הצעירה, דיבר איתה, צילם אותה. אבל איש וקיימת זו כמה מחלים. בתצלום אין שום סימן שיעיד על המועד שבו צולם. בנסיבות כאלה רגילים לצלם אדם כשהוא

אסירה (?) בשארה אין הוכחה

מחוק בירו גליון של עיתון שניתן לקבוע את תאריכו. גם ברשימה עצמה אין אף פרט אחד שלא היה ידוע קודם לכן.

אינני מכיר את העיתונאי רוזה אוק, ואין לי כל סיבה לפקפק במתחו המיקצועית. אולם מכיוון שהוא עצמו מוכיח ברשימתו שנופצו ידיעות כאילו הצעירה נהרגה — מדוע לא השתדל להביא לנו הוכחה כלשהי לדבריו? על אחת כמה וכמה יש להציג את השאלה למי שמבקש להפריך בעולם את הידיעות על הירגתה. מה יש לו להסתיר?

אם מערכת-הביטחון של ישראל, כבעלת-החסות של צד"ל, רוצה להוכיח לכולנו שה"ר חששות שלנו מופרכים מן היסוד, הרי הדרך לעשות זאת פשוטה מאוד. מדוע להעניק סקופ עולמי כזה לאיזשהו עיתונאי צרפתי, שהיה שם במיקרה או שלא-במיקרה?

מדוע לא להזמין קבוצה של עיתונאים ישראליים — כתבים צבאיים, למשל — לכ" לא היאם, כדי שיראו את הצעירה וידברו איתה? מערכת העולם הזה היתה מתלווה ברצון למישלחת כזאת, ומרווחת נאמנה על הרכיבים. מדוע לא להביא לחיאם את הטלוויזיה

א.א.א.א.

צייני לישראל

שרהביטחון האמריקאי, ריצ'ארד צייני, יבקך בישראל בראשית הקיץ, במסגרת סיור בארצות המזרח התיכון. גם קודמיו, ג'ון קרלוצ'י וקספר ווינגברג, ביקרו בישראל והיו אורחיו של יצחק רבין.

כוכב חדש לצד"ל

בחדשים האחרונים התבלטה אישיות חדשה בצד"ל. עכל אליהאשם (33) נמצא כבר שנים ארוכות בצד"ל, אך עד עכשיו שימש כאירגון רק מאחורי הקלעים. במשך שנים היה קצין במשרד השני של צבאלבנון (גוף המקביל לאמ"ן). כשפרש רביסון סעד חרד והקים את המליציה הדרום-לבנונית, פרש אליהאשם יחד איתו ומונה כאחראי על ביטחוןהפנים של צד"ל.

אלי עכשיו העלים הוא

הוא היה אחראי למיסוד הקשרים עם הפלנגות ועם כל שילטון נוצרי שקם בכיירות מאוחר יותר. מאז מונה הגנרל לחד לתפקידו, מפקד אליהאשם על הגיזרה המערבית בדרוםלבנון. לפני שבועיים, כשעזב לחד לטיסול רסואי בצרפת, מילא אליהאשם את מקומו כמפקד כללי של צד"ל. אליהאשם הוא מתמזכיו המובהקים של הגנרל מישראל עאף.

צירופים למרכז הליכוד

יתכן האפשרות לצרף את כל ראשי הערים והרשויות המקומיות, שנבחרו בבחירות המוניציפליות האחרונות, למרכזהליכוד. בעיקבות המהפך שאירע השבוע בכתאחרות הסטודנטים דורש ישראל כץ, יו"ר אגף הצעירים בליכוד, לצרף גם את מנהיגי הסטודנטים למרכז.

רק מיליון ל"טלתרום"

עד עכשיו נאספו קצת יותר ממיליון שקלים ב"טלתרום" למען יערותהכרמל. מתוך שיכיה מיליון שקלים שכביכול נתרמו בסלתרום. נתרמו שלושה עלידי הממשלה ויהדות ארצותהברית, וארבעה מיליון עלידי אנשים פרטיים. הכסף שנאסף עד עכשיו הוא רבע מכלל התרומות הפרטיות. העיכובים בקבלת הכסף מיהדות ארצותהברית נובעים מכך שהכסף מועבר באמצעות כמה גופים ובצורה מפורזת, כדי להימנע מתשלום מיסים.

פקס גם בקציעות

מסתבר שגם העצירים ב"אנסאר 3" (מיתקנהבליאה בקציעות) משתמשים בשירותי הסקסמיליה. הם כותבים פיתקות, מגלגלים אותן וזורקים אל מעבר לגדר. משערים שקרובימישפתה ומכרים אוספים את הפיתקות. התהליך כולו נקרא בשם "פקס".

מי אחראי לכתובות?

מריצים הנמנים עם חוגי השמאל, טוענים שפעילי "בנארי" (ברית נאמני הרר הבית וארץ ישראל), תאיסטודנטים ומניקיצדני, עומדים מאחורי כתובות הנאצה על דלתות מרצים והברזים הקוראים להרחקתם מהאוניברסיטה. מנהיג התא, אבישי רביב, איש תנועת "כך", טוען שלאירגונו אין כל קשר עם המעשים. התא מתכוון להתמודד כחודש הבא בבחירות באגודתהסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב. תאיהשמאל דורשים למנוע זאת.

673

ביום 30 בנובמבר מסר דובר-צה"ל על 530 הרוגים סלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי-צה"ל בלבד. לפי ספירת "העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים הסלסטיניים ב-4 בדצמבר על 673.

לעומת זאת, מוסרים מקורות סלסטיניים על 819 הרוגים, לפי הד סירוב הבא:

- 597 הרוגים מירי חיילי-צה"ל ומתנהלים.
- 82 הרוגים כתוצאה משאיסת-גזאז.
- 54 הרוגים ממכות ומתהשטמות.
- 86 הרוגים מסיבות אחרות.

מועדון בקיסריה: לא

הנהלת "מועדון הים התיכון", שמושבכה בפאריס, החליטה להשהות את רעיון הקמת המועדון בקיסריה. בעבר הודיעו ראשי החברה הצרפתית על כוונותם להקים מועדון נוסף בארץ, כדי להיענות לפניות שרהתיירות. עכשיו מניחים שהנהלת המועדון משהה את ביצוע התוכנית, מפני שהיא מעדיפה להקים מועדונים בארצות שבהן אין לה ייצוג כלל.

מעצר שני לאשה

הוכנה עבד אליקאדר (38) מבאלאטה היא האשה הראשונה הנשלחת למעצר מינהלי בפעם השנייה.

היא החזקה בכידוד ככלא השרון במשך 40 יום, לפי תקנה שנוצלה על-ידי הנהלת הכלא, שלפיה נקבע שעצירים מינהליים לא מוחזקים עם אסירים.

ב-30 בנובמבר היא הגישה עייעור על המעצר. העייעור נדחה, אבל השופטת קבעה שאסור להחזיק אותה בכידוד.

"הבימה" לעיתונאים

אגודתהעיתונאים בתל-אביב חותמת בימים אלה הסכם עם מוטי עמיר, בעליו של קפה הבימה בתל-אביב. לפי הסכם זה, יקבל עמיר את זכויההפעלה של מיזנון בית אגודת העיתונאים שברחובקפמן למשך חמש שנים.

זו הפעם השנייה בשנה האחרונה שמיזנון האגודה, הנחשב במקום יוקרתי ומכנים מאוד, מחליף בעלים.

דוקאקים בארץ

קיימי דוקאקים נענתה לבקשת הרשות למלחמה בסמים דיו"ר הרשות, עובדיה עלי, להרצות על הגמלות מסמים ומאלכוהול.

דוקאקים הוזמנה לסינובהרצאות ברחביהארץ. היא הבטיחה לסייע בהקמת כפרגמילה במלכישוע שבגלבוץ, ותפעל לגיוס תרומות בארצותהברית עבור הרשות. היא גם ביקשה להופיע בבתי-סדה.

דוקאקים

נוכח הפשיטה המאסיבית על מוניותיהם. "סלפון", ניתנה הפקודה לכל נהגימונית. כך סבבו להם נוסעי טיסה 332 מציריך לתל-אביב באי, כשהם מקווים למצוא מכשיר-סלפון. כשהבינו קרובי הנוסעים כי טובה רבה לא תצמח להם מנציגי סוויסאייר בנמל-התעופה, הם אירגו רשימת מיספרי-סלפון שנמסרה למקבליהפנים. נציגי החברה התחייבו להודיע לכל אחד אישית, בסלפון, על מועד הנחיתה למחרת היום. היה ברור שהטיסה הבאה תהיה רק ביום הראשון, כשיישלח לאי מטוס מיוחד.

איש לא קיבל את שיחתהסלפון. התקליט האוסר-מטי המודיע על זמניהנחיתות דיווח שמועד הנחיתה יהיה ה-15. 14 בצהריים.

כנחוחו הנוסעים המותשים בלוד, שעה לפני כן, הם חשבו שמישפחותיהם החליטו שלא כדאי לבוא בפעם השנייה.

לקראת השעה 14.00 החלו מגיעים האנשים, ומצאו את קרוביהם ממתינים. בלוד היו סלפונים כדי להודיע שהגיעו.

לבנו גיטר, לגידעון המבורגר, איש-הביטוח, לאמיל מהמיסעדה קסבה, ולשאר הנוסעים היה מה לספר בבית, לפני שהלכו להתקלח.

סוויסאייר לא הגיבה כשנשאלה על המיקרה. הדוב-רים המתינו להוראות מציריך.

טיסה 332 נוחתת מדי-שבת בשעה 19.00 בנמל-התעופה בן-גוריון. זוהי טיסה מסורתית הנערכת זה שנים רבות. לעולם לא מפספסים, דיוק שווייצרי.

לכן, עבור בנייהמישפחה שבאו להקביל את פני הנוסעים, היה זה מוזר לראות על מסך-הטלוויזיה, המדווח על נחיתות מטוסים, את טיסת סוויסאייר נו-תרית ללא סימון-נחיתה.

רק אחרי שהגיעו שתי טיסות שמועד נחיתתן מאוחר יותר, התחילו בנייהמישפחות להבין כי משהו קורה. איש מאנשי חברת-התעופה, הנמצאים דרך-קבע בנמל, לא הגיע כדי להודיע לממתינים מה מתרחש. רק יוזמה ישראלית של כמה אנשים פתרה את התעלומה. הם התרוצצו כדי למצוא את נציגי החברה. כשנמצאו הנציגים, נאמר למחפשי הקרובים האבודים שהמטוס נחת נחיתת-חירום באי-רודוס.

שם נבלטו הנוסעים מהמטוס אפוף-העשן. תקופה זו של השנה היא תקופה מתה באי. רוב המלונות סגורים, אין תיירים. רודוס הוא אי של קיץ.

כשנמצא בית-מלון מרוחק, שניאות לקבל אליו את 200 הנוסעים, התברר שאין סבלים, וכי האנשים צריכים לסחוב את מיזוודותיהם בעצמם.

רוב הנוסעים התקבצו בלובי המלון וביקשו לטלפן לארץ ולהודיע על מצבם. הנהלת בית-המלון לא איפ-שרה זאת. הנהיגההמטוס של האי לטסו עינייה בהתענה

טיסה נעימה

זה קרה לנוסעי סוויסאייר בטיסה מיספר 332 מציריך לתל-אביב, בשבת האחרונה. המטוס כבר עבר את האי היווני רודוס, כשלתפע פרצה אש בחלקו התחתון של המטוס ועשן כבד מילא את תא-הטייס. איש לא ידע מה קורה האש, כל היתה כל דרך לכבותה. דיילת יצאה אל נוסעי המחלקה הראשונה וסיפרה כי המטוס נאלץ לחזור לרודוס, כדי לנחות נחיתת-חירום. נוסעי המחלקות האחרות לא ידעו על הנחיתה הבלתי-תימתוכננת. עקב קצר במערכת החשמל, או מטעמי-בטיחות, כובה האור במטוס.

"זה היה פחד אלוהים!" סיפר אחד הנוסעים. "זו הפעם הראשונה בחיי שהרגשתי מה זה חוסר-אונים מוחלט. זו לא היתה פאניקה במובן המקובל, המת-בטאת בצעקות ובכי, זה היה פחד משתק. עם כיבוי האורות נדלקו בקרקע-המטוס נורות ירוקות מיוחדות, המסמנות את הדרך ליציאות-החירום. אז קלטתי ש-המצב באמת חמור.

"אני טס הרבה מאוד לרגל עסקיי, אני לא פוחד לטוס, אין לי טכסים מיוחדים, עולה, טס ונחת. הפעם הרגשתי איך הפחד חודר לי למעיים ומשתק אותי. כל הסיפור נגמר מהר, בתוך פחות מרבע שעה כבר היינו על הקרקע המוצקה של רודוס. אז כבר התחיל עבורנו סיפור אחר."

במדיונה

העם שונה שלישיית

זהו גם יובל: בפעם

ה-50 הובטח לציבור

שהאינתיפאדה דועכת

ביום השבת תימלאנה שנתיים להתחלת האינתיפאדה.

הליצנים טוענים שזהו גם יובל: 50 פעמים הודיעו מנהיגי ישראל כי האינתיפאדה עומדת אררטו להתחלף, שהציבור הפלסטיני התייעף/מות/שכנע.

גם השבוע ערכו ראשי המערכת הפוליטית והצבאית התקפה מרוכזת על הציבור הישראלי כדי לשכנע אותו שהתקוממות "דועכת". בטלוויזיה גויסו שלושה אלופי מישנה, שהוכיחו באותות ובמופתים כי האינתיפאדה נחלשה, שרמת האלימות יורדת, שצה"ל שולט במצב.

שלושתם היו אנוסים, נקבע מראש מה כדויק עליהם להגיד, ומה אסור להם להגיד. נאסר עליהם לחזור על הקביעה, הכרוזה לכל קצין בכיר בצה"ל: שאין פיתרון צבאי לבעיית. תחת זאת נאלצו השלושה להעמיד פני כסילים, ולחזור על הבטחות ריקות, שאין להן כיסוי.

איהיבנה. רוב הדיבורים בישראל על האינתיפאדה נובעים מאי-הבנת התופעה.

האינתיפאדה אינה מאורע, כפי שהיה נדב מה בימיה הראשונים למימסד המופתע האינתיפאדה היא מצב.

ידויהאבנים והשלכת בקבוקי-התבערה, וגם הוצאתם-להורג של מודיעי השב"כ, אינם אלא הקצף שעל פני המים. ליבה של האינתיפאדה הוא המרד העממי — אייהשלמה הכללית של הציבור הפלסטיני עם המשך הכיבוש.

האינתיפאדה היא התארגנות העם הפלסטיני, הקמת המנהיגות הלאומית המאוחדת בגדה וברצועה, קבלת המרות של אש"ף, המישמעת הלאומית. ביטוייה הם שביתת-המיסחר, הנפת הדגל על כל עמוד, כיסוי כל קיר בסיסמות.

שום צבא בעולם — גם לא הצבא הנאצי — לא הצליח מעולם להתגבר על התקומי מות כזאת. לא הועילו הוצאתם להורג של בני-ערובה, מחנות-ריכוז ומרתפי-עינויים. אכזריותו של הכובש אינה משנה דבר.

קבר של ילד. הסמל של האינתיפאדה הוא קבר קטן של ילד — אחד הילדים הנהרגים מדי שבוע. ציבור המוכן להקריב את ילדיו — אין כוח בעולם המסוגל לכפות עליהם כיבוש ניצחוי.

אילו הבין זאת כל אורח ישראלי, היתה האינתיפאדה מסתיימת מזמן בהסדר מדיני. מכיוון שכלייהתיקשורת בישראל עושים יד אחת עם המערכת הפוליטית כדי להעלים עובדה זו, האינתיפאדה נמשכת. היא תימשך, כנראה, עד שתימאס על הציבור הישראלי — או עד שהמצב הבינלאומי המשתנה יכפה על ישראל הסדר מדיני.

האינתיפאדה הפנתר השחור

זה היה הישג מודיעיני.

שבא לרצות את הציבור.

מה התועלת בוג

היה זה הישג גדול של זרועות-הביטחון. כמה ימים לפני כן הציגה הטלוויזיה הישראלית טרס של כתב אמריקאי על המתרחש בקסבה של שכם. בעיקר: תהלוכות של רעולי-פנים המשתייכים לפלגים השונים — הפנתר השחור של פת"ח, הנמר האדום של החזית העממית, הירוקים של האמ"ס.

(המשך בעמוד 8)

העולם הזה 2727

הקודם בירושלים, כאשר אושפו לזמן קצר, לבין הבעיה שהיתה לשימעות פרס בכלוטת הערמונית, ושכנגלה אושפו בבית-חולים העמק בעפולה.

כבר למחרת היום הזכרתי מעל עמודי העולם הזה (24.5.89) את הבעיות הכרוכות בטיפול ניתוחי, העלולות לגרום לסיבוכים.

אתר הסיבוכים העלולים להיגרם כתוצאה מהניתוח הוא זיהום כרוני בדרכייהשתן, ואף זיהום כללי. הניתוח המורני הוא הוצאת בלוטת-הערמונית דרך האורטרה (צינוריהשתן). ניתוח זה דורש מהמנתח מיומנות רבה, והירות מירכית והשגחה מתמדת של צוות הרופאים על החולה במשך תקופה מסויימת לאחר הניתוח.

לעיתים, כאשר מחירי המנתח את המכשיר דרך האורטרה שבאיברי-המין לכיוון בלוטת-הערמונית, הוא עלול לפגוע בסוגרי-השריר של שלפוחית-השתן. פגיעה זו בסוגרי-השריר (ספינקטר) אינה ניתנת לתיקון, ומהווה סיבה לזיהומים חוזרים ונישנים.

הבעיה השניה, העלולה להיות גורלית, היא אי-היכולת להוציא דרך האורטרה חלק גדול מבלוטת-הערמונית, מבלי להשאיר שאריות ממנה. שאריות אלה עלולות לגרום לעצירת-השתן ולזיהומים חוזרים ונישנים.

המנתח חייב לבחון את גודל הבלוטה, ובשיקול-דעת נכון להחליט אם בכלל יש צורך בניתוח. אם אכן יש בו צורך, עליו לשקול מהי הדרך המתאימה לגישה לבלוטה: אם עושים זאת דרך הבטן, מתמשך הטיפול יותר, אך הבלוטה מוצאת בשלמותה. דרך האורטרה לא ניתן להוציא את בלוטת-הערמונית בשלמותה, ובמיקרה זה מתמשכת הפעולה, ואף עלולה לפגוע בספינקטר ובמצבו הכללי של החולה.

לעיתים קרובות, שאריות בלוטת-הערמונית, הנותרות לאחר הוצאתה דרך האורטרה, הן מקור לזיהום שקשה מאוד להתגבר עליו. הדרך היחידה שבה ניתן להוציא שאריות אלה היא בעזרת ניתוח. במקרים אלה, בטוח יותר להוציא את השאריות דרך הבטן מאשר להחריי מכשיר לאורטרה שלקתה בזיהום.

הסימנים לזיהום בדרכייהשתן ובבלוטת-הערמונית הם כלליים, ככל זיהום בכל איבר אחר. כדי למצוא את מקורו של הזיהום, יש לטול מירגם משאריות בלוטת-הערמונית ולערך בדיקה.

הטיפול בסיבוכים שלאחר ניתוח בלוטת-הערמונית צריך להיות ממושך, מכוון ומהימן. הוא כולל טיפול במצב הכללי, התערבות

פרס בבית-הקברות

בוורשה לפני

ההתמוטטות. שלג.

קור. עייפות. האם זה

קשור בניתוח?

ד"ר יולי ונדלמן

מקומית, בחירת אנטיביוטיקה מתאימה, מנוחה ממושכת למטופל ותהליכים שונים של פיסיותרפיה.

הסימנים כוללים חולשה כללית, לעיתים עד כדי התעלפות, זיעה, צמרמורות, ירידת לחץ-הדם, דופק מהיר, בחילה, חוסר-תיאבון וחיוורון הפנים.

אנשים הסובלים מזיהומים בדרכייהשתן, כתוצאה מאי-שלמות ניתוח בלוטת-הערמונית, זקוקים למנוחה רבה ועליהם להיזהר מהצטננות. בדרך כלל, כושרם הטיפודי יורד גם עקב המצב הכללי שבו הם נתונים, וגם עקב הצורך להקדיש זמן רב לטיפול.

הדרך הטובה ביותר, כיום, לטיפול במחלות בלוטת-הערמונית — היא הדרך השמרנית. כ-85 אחוזים מהמיקרים ניתן למנוע את הניתוח בכלל, או לפחות לדחות אותו, ובכך להקטין את סיכוניו אם הוא בלתי-ימנע.

האם ניתן לייחס את הבעיות שהתעוררו אצל שימעות פרס — אישפוז בבית-החולים המרכזי בעפולה, וכמעט התעלפותו בעת ביקורו בפולין — לניתוח הפרוסטטה שעבר לפני חצי שנה?

הניתוח נערך על-ידי אחד האורולוגים הטובים בארץ. אי-אפשר להביע דיעה במקרים ספציפיים, ללא בדיקה מעמיקה של מצב החולה, וללא התרשמות אישית מתוצאותיהן של הבדיקות שנערכו לו.

לכן ההתייחסות לסיבוכים העלולים להיגרם כתוצאה מניתוח בלוטת-הערמונית היא תיאורטית בלבד.

מה קורה לשימעות פרס? מצב בריאותו של ממלא-מקום ראש-המשלה מעסיק אנשים רבים, ומהווה נושא לשיחה בחברה. מאז שהתמוטט בפולין ואושפו שם בבית-חולים, גברה הדאגה.

קוראים ביקשו ממני לחוות את דעתי על מצבו הרפואי. מוכן שהדבר אינו אפשרי. לא בדקתי את שימעות פרס, ואי-אפשר לעשות אבחנה רצינית ממרחקים.

המינהג המקובל בישראל, להסתיר את בעיות-הבריאות של

מה קורה

לפרס?

מנהיגי-הציבור עד שאי-אפשר עוד להסתיר, מקשה גם הוא על חוות-דעת רצינית.

אפשר להניח, על-פי מה שפורסם, שפרס לקה בחולשה כתוצאה מהשימוש המתמשך בתרופות אנטיביוטיות. לפי אחת הגירסות, שתה וודקה בשעה שלקה תרופות, וזה גרם להתמוטטות. כך או כך, ברור כי יש קשר בין התקף זה של חולשה וההתקף

מתחילים במאלטה

יש הרבה מישחקי מילים. אבל זה לא מישחק. העולם משתנה במהירות עצומה, וגם למנהיגים יש סחרחורת

היתה זאת חגיגה למישחקי מילים. כמעט ואי אפשר היה להימנע מן החרוז "מאלטה עד מאלטה". בעיר הקיסר יאלטה, לחוף הים השחור, התכנסו לקראת סוף מלחמת העולם השנייה שלושת הגדולים — יוהן סטאלין, וינסטון צ'רצ'יל ופראנקלין דלאנו רוזוולט — כדי לגבש הסכם על פניה של אירופה שלאחר המלחמה.

לאחר מכן, במשך שנים של מלחמה קרה וציד מכשפות, האשימו אנשי הימין את רוזוולט בכך ש"מכר" את מזרח אירופה לטטאלין. לין יאלטה נתפסה כאילו היתה מינכן שנייה, שבה מסרו מנהיגים דמוקרטיים חלושים ותמימים את העולם לדיקטטור עריץ.

רוזוולט, כך נאמר, כבר היה חולה (כעבור כמה ימים מת). לא היה לו הכוח לעמוד מול סטאלין הקשות. לכן מסר לסטאלין את כל מזרח אירופה — פולין, הונגריה, גרמניה המזרחית, צ'כוסלובקיה ועוד ועוד. כל הטיעון הזה היה שטות. הוא נבע מאי הבנה יסודית של יסודות הדיפלומטיה.

הדיפלומטיה אינה יוצרת עובדות. דות. היא יכולה רק למסד עובדות קיימות.

העובדה המכרעת, ערב ועידת יאלטה, היתה שהצבא הסובייטי הוא שמיגר את גייסותיו של היטלר, וככש במחיר גורא את כל אירופה המזרחית. שום כוח מערבי לא היה מסוגל לערער עובדה זאת. הצבא הסובייטי היה בשטח, הוא שלט בארצות האלה, והוא יכול היה לעשות בהן כאותו נפשו.

על סמך המציאות הזו ניסו רוזוולט וצ'רצ'יל להשיג הסכם, כדי להציל מה שניתן היה להציל. אבל הם לא יכלו לשנות את המציאות.

זאת היתה המציאות של יאלטה — המציאות שישלטה באירופה מאז, במשך 44 שנים.

מציאות זו התערעה עכשיו. לא כתוצאה מדירורים, אלא כפועל בשטח. במיקרה או שלא במיקרה, ועידת יאלטה נערכת כמציאות שונה לגמרי. מבחינה זו אין זה רק חרוז בעל צליל נעים-לאוזן. אפשר באמת לקרוא לתקופה הזאת "מאלטה עד מאלטה".

רעש אדמה

מה השתנה? האימפריה הסובייטית, שנבנתה על ידי סטאלין, מתמוטטת. יחסיה הכוחות בין שתי מעצמות העל משתנים במהירות עצומה. לא מפני שארצות הברית התחזקה לפי תע, אלא מפני שבברית המועצות עומדת על כרעית רננות. כאשר נפגשו סטאלין ורוזוולט ביאלטה, עמדו שניהם מראש מעצמות גדולות וצבאות

סבלנותו של העם הסובייטי פגה. אין הוא מוכן עוד לממן צבא אדיר ותעשיית נשק כבירה כאשר אין מיצרירימוזן בתנות. האחי דות הסובייטית נפרצת, המדיניות הגרורות מתרחקות, הכלכלה כמצב של תהורזבוהו. גם מדינות כמו יוגוסלביה נמצאות כמצב של התפוררות מהירה.

היפאנים מתחוקים במהירות, הגרמנים רוי צים להתאחד במדינה שתהפוך שוב למרכז הכוח של אירופה, השוק האירופי הופך לי מעצמת על כלכלית. זהו עולם אחר. איש אינו יודע מה יילד יום. הוודאיות של המלחמה הקרה מפנות את מקומן לאי ודאות גדולה, חובקת עולם. גם זוהי המציאות של מאלטה.

מונרים בלבד

בתוך אי ההווראות הזאת יצטרכו גם מנהיגי ישראל, אשף והעולם הערבי לכלכל את מעשיהם.

האם דובר עליהם במאלטה? אין ספק שכן. מה אמרו שני המנהיגים על כך זה לזה? איש אינו יודע, ויתכן שאיש לא יידע בדיוק עוד זמן רב.

אין ספק שגם במרחב הזה תרצינה שתי המעצמות הגדולות לדרת מן העץ הגבוה של העימות, לצמצם התחייבויות ומיטרדים. הן סיכסוך הישראלי-פלסטיני אינו משרת עוד אף אחת מהן. גם ישראל, גם סוריה, גם לבנון, גם אשף הפכו מיטרד בעולם החדש. אין הם עוד "גנכים אסטרטגיים", וגם הנכב

צרכים לנצל את חולשתה כדי להשיג עצמאות לארצות מזרח אירופה. הנתונים הכלכליים הם שיקבעו, בסופו של דבר, והם כולם לטובת המערב. זוהי המציאות של מאלטה, 1989. איש לא יוכל היה לחלום על כך ביאלטה של 1945.

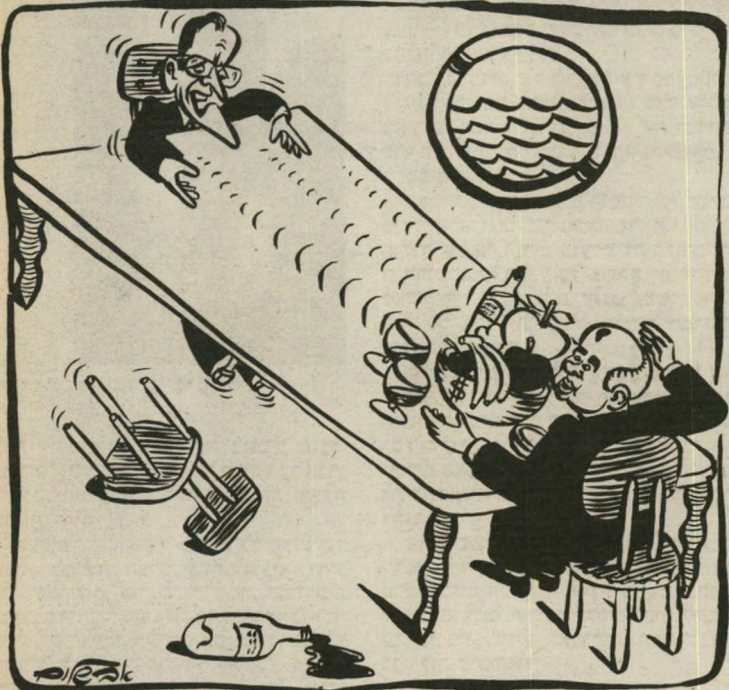
סערה בים

הכתבים דיווחו ששני המנהיגים סבלו ממחלת ים, כגלל הסערה שפקדה את חופי מאלטה. הם נאלצו להעתיק את הפגיו שות מאוניות המלחמה של שתי המדינות לאוניית פאר סובייטית, שנשאה את שמו של הסופר מקסים גורקי.

אולם הסערה בים היתה כאין וכאפס לעוד מת המתרחש בעולם.

כי בעולם החדש של מאלטה, הכל משתנה במהירות מסחררת. כמשך 40 שנות המלחמה הקרה, הכל היה קפוא ומסודר. הכל ידעו מי האויב ומי הידיד. הגבולות היו ידועים.

במציאות של המלחמה הקרה, כל פוליטי קאי ידע מה עליו לעשות. כפי שבשישאל נמרד הכל על פי היחס לערבים, נמרד כאמריקה הכל על פי היחס לקומוניסטים. פוליטיקאים עשו קאריירה אם בנו לעצמם תרמית של מי שידועים להילחם ב"איום האדום". ג'ורג' בוש עצמו נבחר לפני שנה בלבד, אחרי שהציג את עצמו כאיש קשות, היודע להתעמת עם הסובייטים. מתחרו

ים סוער

ים הפוליטיים מאבדים במהירות מערכם. כל המנהיגים יצטרכו להתאים את עצמם למצב החדש. אחרת ימצו או את עצמם במידבר צחיח, פוליטי וכלכלי.

היק מאלטה

ליצנים מלומדים לא יכלו השבוע להתאפק מלהשתעשע במישחקי מילים נוסף.

ביוון הקדומה היה אתלט, שהתפאר בקפיצה ארוכה שקפץ, כניכול, איש במרחקים, כאן רודוס. מאוניו לעגו לו ואמרו: "הממלכה רודוס, כאן תקפץ!" בגירסה הלאטינית אומר הפסוק. היק רודוס, היק סאלטה!" אחרי ועידת יאלטה, התלוצצו סטאלין אמר לרוזוולט: "היק יאלטה, היק סאלטה!"

השבוע נאמר, כמובן: "היק מאלטה, היק סאלטה!" אבל איש אינו יודע בדיוק לאן לקפץ.

המיסכן, מייקל רוקאקיס, נאלץ להצטלם על טנק. עכשיו כל זה נעלם. הפוליטיקה האמריקאית תשתנה מן היסוד. בהיעדר האויב האדום, הממלכה המדרשעת, יקבעו כללים חדשים לגמרי למישחק הפוליטי.

גם הכלכלה תשתנה. לפני קרוב 40 שנה הכריז הנשיא רווייט איזונוואר, גנרל ברי מוס, שאמריקה נשלטת על ידי "התשלובת הצבאית-תעשייתית" — בתי-החרושת לנשק ומערכת הביטחון. זה נכון גם בישראל. אך כאשר אין אויב, לא ישלם הציבור את החשבון העצום של החימוש. מיפעלי-הנשק העצומים יצטרכו לחפש לעצמם סחורה אחרת.

משזה דומה קורה גם ברוסיה. גם שם נעלם האויב, ששלט בכל המחדי שבות מאז ימי סטאלין. כאשר הדי אימפריאליזם הנוראי נעלם, מה יבוא במקומו?

(המשך מעמוד 6)

קלייניץ או קליינינה

זה כמעט לא יאמן. ח"כ מיכאל קליינר, איש החישוקים, מוכן לקבל את חלוקת הארץ. הוא מנבא שהליכוד יהפוך למיפלגה ימנית מתונה, כמו באירופה

יונתן שם-אור

רס ישראלי עליון. הסדר-שולם, שלא כולל בשלב הראשון את סוריה, פשוט נוגד את האינטרס הישראלי, והגורם היחיד שמסור גל למתן את סוריה ולהוביל אותה לפיתרון מדיני, הוא ברית-המועצות, הרואה את הסיכוי סור כיום בעיניים אובייקטיביות. לכן, כל מי שחושב על המשך התהליך בלי ברית-המועצות פשוט אינו ריאליסטי, וגם פוגע באינטרס הישראלי.

כדאי גם לשים לב להיבטים הנוספים של אווירת ההפשרה העולמית, שלא רק מעמידה אותנו באור קצת נלעג, אלא עלולה להחיש את ההתלקחות המילחמית. יצרניות-הנשק הענקיות במערב יסתגלו לשינויים באיטיות גדולה יותר, ובחשק קטן יותר, מאשר המנג' נונים הפוליטיים. כמויות-ענק של נשק, שמ חיירו יזול עוד ועוד בגלל עלייה בהיצע, יחפשו לעצמן שוק. מצב-המילחמה הקיים בינינו ובין הערבים ימנע לכאן את הנשק הזה, וכמו שאנחנו יודעים, אם אתה רואה רובה תלוי על הקיר במערכת הראשונה של המחזה, במערכת השלישית הוא גם יור. לברית-המועצות יש אינטרס כלכלי ממש להוריד את רמת הסיוע למדינות-ערב, וצריך לנצל זאת.

תמורת פחות ממה שמצריים קיבלה. נסיגה ישראלית מוחלטת לגבולות 1967. אגב, הם גם אומרים את זה.

אני לא הסתרתי מעולם שהתייחסות שלי לסיני היתה תמיד מנקודת הראות הביטחון. התייחסות שלי לרמת-הגולן היא כמו יחסי לסיני, ולא כמו יחסי ליהודה ושומרון. אין כאן מימדר רגשי, וכל הסדר שיבטיח את הביטחון הפיסי של ישראל, יראה בעיניי. טוב. גמרנו עם מצריים, גמרנו עם סוריה, גמרנו עם עיראק — איך שלא תסובב את זה, נשארונו עם הבעייה הפלסטינית.

אני לא בטוח שסוריה, גם אם תקבל חזרה את הגולן, יורדת לגמרי מהחלומות שלה על סוריה הגדולה, כמו שאני לא משוכנע בכלל שבועידה כזו, עם מדינות-ערב והמעצמות הגדולות, יימצאו כל הערבים יחד עם הפלסטינים בחזית אחידה מולנו. זה בכלל לא בטוח.

בסדר. גם אם אתה מקווה, איב שהו, להרוויח את היהודי ושומרון ברועידה הזאת, אתה מוכרח לקחת בחשבון שהדברים יתגלגלו אחרת.

אנחנו צריכים לרענן את החשיבה שלנו. מה שקורה במיוחד-אירופה זו אולי התופעה החשובה ביותר בהיסטוריה של העת החדשה, ובוודאי התמורה החשובה ביותר הקורית ללא מילחמה. ואנחנו עוד לא מסתגלים לעובדה שהאינטרס הישראלי המובהק ביותר הוא שיתוף ברית-המועצות בתהליך-השולם. התהליך, אגב, לא צריך להתנהל בדרך המסוכנת של בחירות. ישראל צריכה להתדיין ברזומנית עם ארצות הליגה הערבית ועם נציגות פלסטינית, בחסות שתי המעצמות הגדולות, כדי להגיע לפיתרון של קבע.

מוזר לשמוע את הדברים האלה דווקא מפיו של חבר-הכנסת מיכאל קליינר. יושב ראש ועדת-הקליטה של הכנסת, קמב"ץ חבר רת-החישוקים של הליכוד.

קליינר, שבקלות היה יכול להיקרא גם קלייניץ, הצטייר בתיקשורת עד היום כמנהיג צעירים השש אל כל קרב אפשרי, בחסות המטרייה האירואולוגית המיושנת של חרות. אנשים המכירים את מיכאל קליינר מקרוב משיבועים שחבר-הכנסת הגבוה וגדלה-הק פשוט נפל קורבן לתפיסתו שלו את זירת-הק רב העיקרית שלו: מרכז תנועת-הליכוד.

ייתכן. מיכאל קליינר תמיד הפגין בשיחות אישיות רמה גבוהה של אינטליגנציה מקורית ופתיחות-דעת. שבע השפות, שבהן הוא שולט (כולל ערבית), כמו גם ההשכלה המיטפתית, הסווי היטב במשך כל העת שבה היה חבר בכיר במחנהו של דויד לוי. עד עתה.

עכשיו, בראיון ראשון לעיתונות, מתגלה, אולי, תנועת-הליכוד של העשור הבא. והיא שונה מאוד ממה שחבריה-המרכז של תנועה זו מעלים כרגע בדעתם. זו לא תנועה שמאל-ימית. זו גם לא הכאה-על-הא. אבל, אחרי השיחה עם קליינר, השלום נראה יותר קרוב מאי-פעם.

קליינר הוא עדיין חבר האגף הניצי של הליכוד. הוא אינו שורף את הגשרים שלו, ואינו ממזין לעצמו מישפטי-חברים כמו עמיתו (ולשעבר), משה עמירב. אבל כדאי מאוד לשים לב לדברים שהוא אומר. בשיחה הארוכה שהייתה לנו השבוע הוא לא ירה מהמתון. בידיו היו ניירות ותוכנים, ומדי פעם חזר על עמדה מסוימת פעמים אחדות.

יש יתוף ברית-המועצות בתה ליד, כך קליינר, הוא פשוט אינט

הדברים היו מכוונים אל דוברי האינתי פארה, שהסתייגו מריבוי מעשיה-ההרג של חוליות-המתתרת. אש"ף חושש שהם פוגמים בתרמית האינתיפאדה בעולם. לאנשי-המח תרת עצמם והו קרב לחיים ולמוות, והמילי-חמה במודיעים חשונה להם יותר מכל. ויכוח זה מוכר מארצות אחרות, שבהן היו התקוממויות דומות.

שביתת-אבל. אם שמחו בישראל על ההישג שבליכוד החוליה, הרי הוכיח ההמשך כי זהו הישג מוגבל מאוד.

למחרת היום נערכה שביתה כללית בגדה, לאות-אבל על מות חבריה-החוליה. כך קבע הציבור הפלסטיני שהוא רואה כ-רעול-הפי-נ"ם את גיבוריו הלאומיים. זה הפרך את הרמזים שבאו מצד דוברי מערכת-הביטחון, כאילו שמחו תושבי הקסבה על לכידת החוליה.

כשציבור שלם רואה באנשי-המתתרת את גיבוריו, אין תועלת רבה בחיסול חוליה אחת. חוליה אחרת תתפוס מקומה באופן אוטומטי.

עלייה ההפתעה הבאה?

הכל מדברים על קריטת העלייה. אבל איפה העולים?

מעולם לא ריבנו כה רבים כה הרבה על כה מעט — כך ניתן לומר על הרינונים בישראל בנושא קליטת-העלייה.

הכל מדברים, אך למעשה אין כמעט הכי נות כלשהו. אם יבואו מחר 100 אלף עולים מאירופה המזרחית, הם יפתיעו את המדינה כמו מילחמת יום-הכיפורים והאינתיפאדה. מה גורם לכך?

ראשית כל, אי-היכולת הגמורה של המימ"ד סד הישראלי לתכנן משהו מראש. מסורת ארוכה של אילתורים פועלת גם בתחום זה. הביורוקרטיה תמנע כל פעולה, עד שיהיה מאוחר מדי. כך, מקוונים, יתגבר כושר-האיל-תור על הכל, ובזלילה תיערך המדינה, איכשהו, לקליטה.

שנית, קיים ספק לגבי עצם ממשותן של תחזיות-העלייה. פועל כאן פאראדוקס: אותה הפתיחות המאפשרת כיום עלייה המונית היא גם הגורם לחיסול הצורך בעלייה. יותר ויותר יהודים מאמינים כי החברה הסובייטית עומדת להשתנות מן היסוד, וכי עלי-כך אין צורך להגר.

נעלם נוסף: כמה יהודים מעוניינים באמת להגר לישראל, ולא לארצות-הברית? ואם ארמת ברית-המועצות אינה בוערת מתחת לרגליהם, האם יעדיפו יהודים רבים לחכות עד שיוכלו להגיע להגיע לאמריקה, תחת לצאת בבהילות לישראל?

איש אינו יודע, ובניתיים יש למנגנונים הביורוקרטיים השונים בישראל זמן להילחם זה בזה על סמכויות ותקציבים. מכיוון שהלוחמים שייכים למוסדות שונים ולמפני לגות שונות — שר הקליטה יצחק פרץ הוא מש"ם, ראש-הסוכנות שמחה דיניץ הוא מהמערך, שר-השיכון דויד לוי הוא מהליכוד, וכו' וכו' — אפשר להמשיך בזה הרבה זמן — בלי עלייה.

חולדות

וריאציות מיניות

היא התעלפה כאשר

ראתה בבית-המישפט את

מאהבה. הואשם ברצח

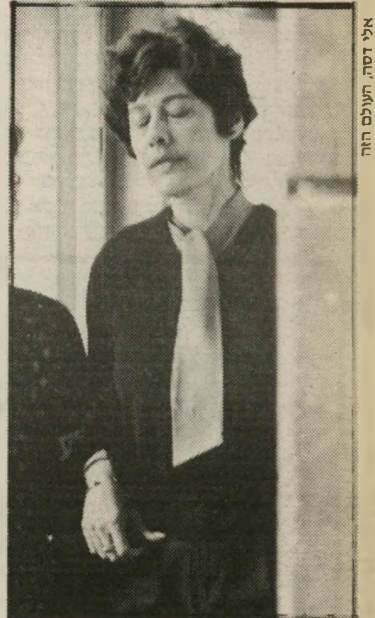
בתה ובנסיון לרצוח אותה

בתגיה-סוכות, לפני שנה, נרצחה רונית סיעתי (23). אמה, עמליה, נפצעה קשה (המשך בעמוד 10)

זמן הסרט עלה שהם שולטים בקסבה. הם עורכים תהלוכות, מניפים דגלים, מכסים את הקירות בסיסמות ובהוראות, מוציאים להורג מודיעים, נואמים ברמקולים. ובעיקר: העובד ריסו-השבים מוחאים להם כפיים בהתלהבות. התמונה היתה שונה מאוד מזו המצטיירת בטלוויזיה הישראלית, כאשר ויקטור נחמיאס מתהלך כגביר ברחובות שכם ורמאללה ומר-איין זקנים האומרים לו שהכל בסדר. המצלי-מה אינה מראה את כיתת-החיילים הצועדת מאחוריה והמטילה את מראה על העוכריס-והשבים.

מכיוון שהסרט הוצג באמצע הראיון עם שלושת אלו-הייה-השנה (ראה לעיל), שאמרו את ההיפה, היה הרושם חזק שבעתיים. נראה כי זה הגדיש את הסאה. החולט להסל חוליה.

מידע מוזימן. העובדה שהחלטה כזאת יכולה להתקבל ולהתבצע מייד, מוכיחה עד

איל דסר, העולם הזה

קורבן סיעתי

רצחו. כמה שולטים המודיעים של השב"כ מצב. ברור כי בירי השב"כ היה כל המידע על חברי החוליה ותנועותיה. לכירתה היתה פעולה טכנית.

בעיקרין, זה הסכיר גם את להיטותם של אנשי המתרות הפלסטיניות להוציא להורג את המודיעים, כדי להרתיע את המודיעים האחרים ולהטיל מורא על כולם. נראה כי בכך נחלו רק הצלחה חלקית, ולא ככלל. פעולת השב"כ לא יכלה להצליח אלמלא היו לו מודיעים מהימנים בלבליים של מוקרי האינתיפאדה.

הביצוע היה מהיר: יחידה מיומנת נתקלה באנשי החוליה ליד המיטפרה שבה הסתפר מנהיגה. בקריאש קצר הוצאר-להורג שלושת ראשי החוליה, האחרים נלכדו חיים.

תרגום כוזב. עדותו של אחר הנלכדים מחולית, "הגשר הארום" יכלה ללמד הרבה, אלמלא שודרה בטלוויזיה בצורה מסורסת. המראיין היה שוב ויקטור נחמיאס, שנראה יותר כחוקר-שבויים של השב"כ מאשר כי עיתונאי.

תשובותיו של השבוי זויפו בתרגום למשל: כאשר אמר "הרגתי", הופיע בתרגום "רצחתי".

השקפת-העולם של הצעיר היתה ברורה. הוא ראה את עצמו כחייל של העם הפלסטיני. מודיעי השב"כ דינם מוות, מפני שהם כוגדים בעמם. וידי מחננו שורר. אש"ף הוא המנהיג הפוליטי, אך אין הוא יכול לקבוע את המי-הלכים בשטח, מפני שהוא חזק מזירת-האירועים. אנשי המתרות זכאים להחליט בעצמם על דרכם, לאור הנסיבות.

לסויימים. אפשר לחלק את הארץ לקוטונים, ואולי גם ביותר ממדינה אחת

שצריך לקדם את התהליך המדיני. ישראל איננה יכולה שלא לקדם אותו. הדרך הבטוחה ביותר לקדם את התהליך, בין אם יצליח ובין אם לא יצליח, היא באמצעות משאומתן עם כל מדינות-ערב. כך, אם נגיע להסדר שבו נשלם מחיר, זה לפחות יהיה הסדר בטוח, קבוע, עם כל מדינות-ערב, עם הפלסטינים, ועם הערבות של שתי מעצמות-העל."

● יש מישהו בצמרת הבכירה של

● אז מה אתה עושה במחנה החישוקים?

אני נמצא שם מסיבה אחת ויחידה. זהו המחנה היחיד בליכוד המנסה למנוע את היוזמה החפוזה והלא-שקולה, שתביא לכינון נה של מדינה פלסטינית, בשליטת אש"ף, בלי ביטול האמנה הפלסטינית, והעיקר, בלי ביטול מצב-המלחמה בינינו ובין העולם הערבי."

● מירפדת את שמיר. מה עכ-שיו? אתה נשאר עם שרון ולוי?

שיו אני מנתח מהם אותם חלקי-ארץ-ישראל הבאים כחשבון עבור הריבונות הפלסטינית. אני מנתח, לא מביע דיעה: רצועת-עזה, שהיא סיפור נפרד ושונה. אני מניח שלישראל לים יהיה קל לעכל ריבונות פלסטינית בעזה ביתר-קלות מאשר במקומות אחרים. השטח השני הוא יהודה ושומרון, והשטח השלישי הוא ירדן. זו ארץ-ישראל המיורחבת, שבה יש לפלסטינים רוב של שישים אחוז."

● בוא נישאר בארץ-ישראל הד מערבית.

קיימות הרבה מאוד שאלות, שרק הזמן יתן להן פיתרון. אם משאירים את הערבים

כל תהליך-שלום מכיל בתוכו סיכונים מסויימים. התהליך שאני מציע פחות מסוכן מתהליך-הבחירות, מכל היבט שהוא. בבחי" רות התמונה ברורה: יתקיימו בחירות, הסיקור הטלוויזיוני העולמי יוצר מדינה פלסטינית, והאור"ם מכיר בה. נקודה שנייה: בהנחה של שלום בין ישראל למדינות-ערב, צריך לנסח הסכם ניסיוני. אני רואה כמה אופציות, אבל כולן קשורות בזמן מסויים, שיעמיד את ההסדר על בסיס של אמון הדדי.

וואלה האפשרויות הקיימות: אחת — סי-פוח. זה מעמיד את ישראל במיבחן קיומי, אם היא מסוגלת לשמור על האופי הלאומי שלה. זה פיתרון מהיר, אבל הוא מעמיד אותנו בסכ"נה גדולה. אם הפלסטינים יציעו אותו — ויש

הליכוד שקונה את הרעיונות שלך? כטווח של זמן — כן. מי?

אני מניח שהתשובה לשאלה הזאת נמצאת במוסקו. כל התייחסות רמת-דרג אל מישהו מצמרת התנועה שלי תביא את חבריי למסקנות דומות."

● איזה מין ליכוד יהיה כאן אחרי השלום?

ההכרעה המדינית תיפול, אני מניח ומק"וה, בידי שיכתב-הגיל שמעלינו. שמיר-אפנס-לוי-שרון. אחר-כך נהפוך להיות מיפל-גה שמרנית מערבית נורמלית, שתיצור, אגב, מהפך אלקטוראלי, ותחזיר לליכוד את מצ"ביעי ר"ש, חלק ממצביעי-המערך השונאים את ההסתדרות ואת המשביר, ושהגושא ה"מדיני שיבש את זהותם הפוליטית. זה יחזיר לליכוד את היאפי"ס הישראליים, אם יש משהו כזה. נהיה מיפלגה שמרנית ישראלית, רפובליקאית-ישראלית, גוליטית-ישרא"לית, אם תרצה, מיפלגה יהודי-דמוקרטית, על מישקל המיפלגות הנוצריות-דמוקרטיות."

זו שאלה מעניינת, אבל לא כליכך חשר-בה. אני הצהרתי על ההתנגדות לתוכנית-שמיר ביום שהציע אותה, וההצטרפות של שרון ולוי באה יותר מאוחר. זה שמרר-הטבע היה לקולם-שלהם מישקל הרבה יותר גדול מאשר לקולי, זו עובדה. ובקשר לשרון, אני מניח שכשם שבעבר גילה מקוריות מחשב"תית, יעשה כן גם בעתיד, אם ישתכנע שביט"חון-המדינה איננו בסכנה."

● ויתרת על יהודה ושומרון? הדבר המאושר ביותר שהייתי יכול להע"לות בדעתי הוא להתעורר מחר בבוקר בידי"עה שיהודה ושומרון הם לנצח חלק ממדינת"ישראל. יהודה ושומרון הם ליבה של ארץ"ישראל, והייתי מוכן לעשות הכל כדי שהם יהיו גם ליבה של מדינת-ישראל. במציאות היום יש שם פחות מדי יהודים ויותר מדי ערבים, ואגב, צריך לעשות כל מאמץ כדי שיהיו שם כמה שיותר יהודים, וזאת עובדה

בישראל, צריך לחשוב על הסימטריה שבהש"ארת 250 אלף היהודים במדינה הערבית. ואם השפה הערבית היא שפה רישמית כאן, יצטר"כ לתת את הדעת על מעמדה של השפה העברית שם. ויש עוד הרבה נקודות. ואם נאמר שיהיה פיתרון שיוציא מאיתנו את יו"ש ועזה, האם ערביי-ישראל ימשיכו ללמוד ער"בית כשפה ראשונה, ועברית רק כשפה שנייה, החל בכיתה דלת? האם תהיה — כמו שמונח היה צריך להיות — ישראליוציה שלהם? כלומר, כל פיתרון הנובע מחלוקה מדינית של ארץ-ישראל המערבית מעלה שאלות שאף אחד עדיין לא התחיל להתמודד איתן."

● מה הפיתרון המועדף שלך? הפיתרון, לדעתי, צריך להתנסח במחש"בה של חלוקת ארץ-ישראל לקטונים, והשא"לם אם הקטונים האלה יבואו לידי ביטוי כמדינה אחת או יותר, רק הזמן יענה עליה."

רבים, כמו אלה שנפגשתי איתם החדש בלונ"דון, הרוצים זאת — ישראל תאלץ לקבל את זה, ולסכן את קיומה היהודי. "פיתרון שני — חוזרים לז'בוטינסקי. ראשי-משלה ערבי, סגנו יהודי. אבל זו אפשר"רות לא-ריאלית במיוחד. ויש פיתרון שלישי — פיתרון קנוסי-נברסקה של המאה שעברה. שתי מדינות שכ"נות, המחליטות על אופיין במישאל-עם אחרי 10 שנים."

● ולזה היית חותר בוועידת-שלום? "האפשרות השלישית, שבה מדובר על רי"בונות פלסטינית כלשהי בשטחי ארץ-ישראל תהיה, ככל הנראה, האפשרות המעטית. ועכ"

(המשך עמוד 8)

והובהלה לבית החולים. אחרי חקירות הגיעה המיטרה אל הגיס, פליכס סבאג, שהיה נשוי לעדינה, אחותה של עמליה, שנהרגה כשהת-פוצץ ריכבה לפני חמש שנים. (העולם הזה 1.11.89)

השכובע באה עמליה לבית המיטרה כרי להעיד על זיכרונותיה מאותו לילה. האשה החטובה והנאה לא עמדה בקשיי הפגישה עם סבאג. היא צעקה לו "רוצח" וכמעט נפלה ארצה.

בעת שנחקרה עליידי התובעת, מרים רוז נטל, שלטה הערה בעצמה ודירבה כביטחון. אך כאשר התחיל הסניגור, עורך-הדין משה אלונג, לחקור אותה בחקירה הנגרית התגלו סתירות ברבריה והיא התרגשה.

עמליה הודתה כי קיימה יחסים עם גיסה, פליכס, שלוש שנים לפני שנהרגה אשתו, אך טענה שהוא איים עליה והכריח אותה לכך. היא אמרה שלפליכס היו וריא-ציות מוזרות במין. כאשר רצה הסניגור לה-קור אותה על פרטי חייה המין שלהם, החליטו השופטים משה טלגם, יהושע גרוס ועדנה ארבל לאפשר לה להעיד בדתיים סגורות. העומת הרגשי על עמליה היה כבר מאור, כי מלבד תיאור יחסיה המין שלה עם גיסה היה עליה לספר על יחסיה המין שקיימה בתה המנוחה רונית עם פליכס, ועל הפלות שעברה ונוללו.

מיטרה

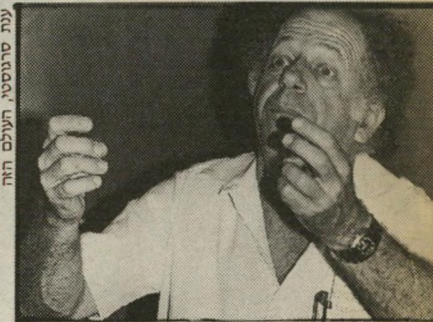
הכל במחשב

מי מין את

מחשב המיטרה

במידע פרטי?

צני כסה, הגוגהדיעות מדיני וכלכלן, בנו של ח"כ לשעבר, בא למיטרת רמת-גן כדי

עיתונאי, סניגור העולם הזה

כלכלן כסה

לא עוזב את הארץ

לקבל אישור עבור חברת הביטוח על גניבת מכונתו.

סיפור שיגרתי ופשוט. השוטרת תיקתקה את המידע הדרוש במסוף המחשב המיטרה תל, והדף המוזמן נפלט. הכל היה מרויך מאור, חוץ ממידע נוסף שנכתב בשולי הדף: הנ"ל מתכוון לעזוב את המדינה.

נגד צני כסה לא עומדת שום תביעה, אף לא על דוח-גנייה. אם הוא עוזב את המדינה, זה עניינו שלו. אבל השאלה העולה מסיפור זה היא: מי הוזה את מחשבי המיטרה במידע זה?

הדרך היחידה המתקבלת על הדעת, שבה יכול היה המידע להגיע למיטרה, היא זו: כסה ואשתו קיבלו זה עתה אשרת-כניסה לארצות-הברית, לכל ימי חייהם. אין זו אשרת-שהיה. לפי חוקי-הגירה של ארצות-הברית, שהשייה מותרת, גם לבעלי אשרת כו, רק במשך שישה חודשים רצופים. מעלתה של האשרה היא ההימנעות ממיטרה הגשת הבק-שות הנשנות של מי שמרבים לנסוע.

השגרירות האמריקאית מעבירה, ככל הנראה, את כל הפרטים על מבקשי האשרות למיטרה-הפנים הישראלית, וזה ממנה לערכן את מיטרה-המיטרה.

כסה אינו מתכוון, כמובן, לעזוב את הארץ.

כאשר הים

לא. זה לא סיוט החולף עם

היקיצה. זוהי תחזית מדעית

מוסמכת: בעוד שנים מעטות יעלו

בניהים בכל העולם. גם בישראל.

ממקורות טבעיים, ואפילו מבני-האדם הפול-טים אותו, לוכדים באופן מולקולרי חלק ממקרינה התת-אדומה המשתחררת מהארמה, בדרכה אל השכבות הגבוהות של האטמוס-פירה. ככל שיש יותר גזים כאלה, יותר קרינה נלכדת. וככל שיותר קרינה (המתורגמת לחום) נלכדת, כך מתחמם האוויר יותר ויותר, ועמו כל כדור-הארץ.

עד לפני שנים מועטות היתה הטמפרטורה הממוצעת של כדור-הארץ 15 מעלות צלזיוס. כרי שפני-הים יעלו במטר אחד, כל שנדרש הוא התחממות בשתיים-שלוש מעלות נוס-פות. לא יותר.

בניגוד לסברה הרווחת, פנייהים לא יעלו מפני שהקרחונים יימטו בחום. שתי מעלות נוספות לא יגרמו לזה. אבל הן יגרמו למשהו אחר: התפשטות האוקיאנוסים.

מה עושים?

י"ם, כמו כל חומר אחר, מתפשטים ב-חום. (מים מתפשטים גם בקור, אבל זה צריך להיות, כמובן, קור של אפס עד ארבע

מיליארד מטרים מעוקבים באים מהכירות. 300 מיליון מטרים מעוקבים נשאבים מאקוויפר ירקון-תנינים, שהוא מינשא מר-התהום במזרות המערביים של השומרון. עוד 300 מיליון מטרים מעוקבים נשאבים מאקוויפר מישור-החוף. שאר המים מגיעים ממאגרים קטנים ומבארות.

אקוויפר מישור-החוף הוא מאגר מיתת-הום, המשתרע לאורך עשרות קילומטרים, והוא נמצא בעומק משתנה של כמה עשרות מטרים. מצבו, כרגע, חמור למדי. שאיבת-יתר בזבזנית בשנים קודמות פגעה בו, וגרמה למליחות. חומרי-הדברה, בני 10 ו-20 שנה, מתחילים להגיע אליו, מסיימים את מסעם התת-קרקעי. מסע זה התחיל מתוך כוונה חקלאית טובה, שלא לקחה בחשבון, בשנים ההן, את כל המשמעות של הריסוס.

זוהי, איפוא, תמונת משק-המים הישראלי בעוד שניים-שלושה עשורים: הסדר מדיני יעביר את אקוויפר תנינים-ירקון לריבונות

מרבית קוראי גיליון זה יראו את התו-פעה בעיניהם.

קו החוף, המוכר כליכך, שנדרמה כאילו מאו ומעולם היה, ולעולם יהיה, ישתנה במהירות. מי היסדהיכונו יעלו ויעלו, כמו אמבטיה גולשת, ויכבשו לעצמם נתחים אדירים ממה שנחשב עד עתה לקרקע בטוחה. זה יקרה. הוויכוח בין מרעני איכות הסביבה והמומחים להתחממות האטמוספירה הוא רק על המועד המדויק שבו יעלו מיהים, ועל גובה ההצפה.

מדינות-העולם מכנסות קונגרסים על נושא זה, בהשתתפות שרים ומומחים מהשר-רה הראשונה, בתדירות של אמת לכמה חוד-שים, כדי להיערך לבאות. מדינות השוכנות לחופי-הים מכינות תוכניות-פעולה, מגיי-סות תקציבים, ומארגנות חלופות לבאות-מים, לשדות הקלאיים, למיכתי-הרושת. הנושא איננו יורד מהכתרות של עיתוני-המערכ. השואה האקולוגית, בעיני מרעני

יוחן שם-אור

אחרת, שתשלוט על חלק גדול ממנו, ותוכל למנוע החרת-מים לתוכו. אבל זוהי בעייה שבוודאי תיפתר אם כל שאר נקודות-המתלוקות ייעלמו. האקוויפר השני, זה של מישור-החוף, יתמלא במיים. ישראל, על ששת או שיבעת מיליון תושביה בתחילת המאה הבאה, תצטרך להסתפק בכמות השווה ל-40 אחוזים מזו שבה היא משתמשת היום. וזה יקרה.

מה קרה?

ולס ברוקר, גיארכימאי שהעיד לפני הסנאט האמריקאי, אמר ש-תושבי כור-הארץ מנהלים כיום בשקט, ובאופן בלתי-מודע, ניסוי סביבתי בקנה-מידה ענקי. שאילו הובאו לפני גורם אחראי כלשהו לשם קבלת אישור, הניסוי היה נרחה על הסף. בגלל התוצאות המסוכנות שלו. למרות זאת, הניסוי נמשך כיום ללא שום הפרעה מצד רשות או מדינה כלשהי. זהו ניסוי שבו משחררים פחמן דו-חמצני (CO2) וגזים אחרים, הקרויים גזי-חממה, לתוך האט-מוספירה.

גזי-חממה: כדור-הארץ התחמם ומתחמם בגלל גזי-חממה. העיתונות העולמית הרבי-קה להתחממות את התואר "אפקט החממה", למרות שכיום ידוע שכדור-הארץ איננו מתח-מם כמו חממה, המונעת את התערבלות האוויר החם שבתוכה עם האוויר הקר שבחוץ באמצעות חיכוך-וכיחתי, אלא בגלל סיבה אחרת.

גזים מסויימים, ובתוכם אותו פחמן דר-המצני המופק ממכונות וארובות (אבל גם

העולם, היא עוכרה שנצטרך להתמודד עימה, ומי שיתכונן היטב, ייתכן ויוכל למזער את תוצאות האסון, אשר ישנה למשך דורות את אקלימו של כדור-הארץ, על כל המשמעותיות המתלוות לזה. וחוץ מהתמורות החקלאיות והכלכליות, מרובכר במאות-מיליוני בני-אדם, שיישטפו עליידי הים.

הדוקטור גלנץ, מומחה אמריקאי לנושא, הגיש לג'סיא ארצות-הברית, ג'ורג' בוש, את מסקנות האקדמיה-האמריקאית למדעים: "אנחנו", סיכם את התזכיר שהוזמן עליידי הבית הלבן, "כבר גרמנו לשינוי גלובלי בלתי-הפיך לשנים הבאות. הניכוח העולה של גזי-חממה, שנצרו בידי האדם, יימשך מאות שנים, וישנה את אקלימו של כדור-הארץ, גם אם ננקוט עכשיו צעדים כלשהם."

חופי ישראל

האקלים המשתנה, כך בטוחים המרע-נים, יעלה את פניהים בעשור הקרוב במטר אחד, בשלב הראשון, ואחר-כך יטפטו המים לגובה של שלושה מטרים. הטיילת של תל-אביב, למשל, יעילה בהגנה על קו החוף רק עד לגובה של שנים והצי מטרים. היא תישטף ותטבע.

המארינה החדשה שבונה אלי לנדאו בהרצליה, בהשקעה כספית אדירה, תשקע, קרוב לוודאי, מתחת למים. זה יהיה גם גורלם של שאר המעגנים, המיפרצונים, איזורי-השוניות והיישובים הנמצאים כרגע בגובה פני הים התיכון. ועוד לא ריבנו כלל על מיייתהום.

מדינת-ישראל צורכת מרי שנה כשני מיליארד מטרים מעוקבים של מים. כחצי

יִצִיף אֶת תַּל־אֲבִיב

ממשלת, במישרד המאויש עלידי שר מתנועת-הליכוד. ואולי לא. וכך כותב גרבר במאמר שלו: „בהצהרת“ הסיכום שפורסמה בסיומה של ועידה זו (ועידה דה בהשתתפות נציגים בכירים מ-48 מדינות, שהתכנסה השנה בטורונטו), העריכו המשׁתתפים כי אף מדינה אחת אינה מסוגלת לטפל לברה במשכר הצפוי בכדור-הארץ כתוצאה מפליטת המזהמים האטמוספיריים. משתתפי הוועידה ציינו את סכומי-העתק שמדינות-העולם מוציאות על רכישת נשק וחימוש, והעריכו כי האנושות לא תוכל להתמודד גם עם תוצאות זיהום האטמוספירה וגם להמשיך במרוץ-החימוש בקצב הנוכחי.“

חד וחלק, אלא שמסתבר כי המדינות המתועשות, שגרמו לאסון האקולוגי, אינן מתכוונות, לפחות בשלב זה, להקצות משאבים כלשהם לשם פינוי או הצלת עשרת מיליוני המצרים, שמיידים-התיכון יציפו את כפריהם ועריהם, כשם שאינן עושות דבר עבור 15 מיליון תושבי ננגלה-הדש, הצפויים לגורל דומה. המדינות העשירות מתארגנות להצלת עצמן, וזו, כרגע, הבשורה העצובה: מי של יתכונן — ישקע. ממש כך.

עד שבקושי נשאר לנו זמן לנושאים חשובים. טולכה מנסה לעשות עכשיו משהו.“

טולכה?
„הר״ר מוצטפה טולכה. מדען מצרין, העומד בראש אירגון האו״ם לאיכות-הסביבה. הוא מארגן כינוס נוסף, כדי להביא את המדינות להחלטות ממשיות.“

מה יקרה לחופי-ישראל?
„איזורי-החוף, הקרובים לים, ייעלמו. חלקים מהטיילת בתל-אביב, חלק מהמצוקים לאורך-החוף, וכל המקומות שיהיו נמוכים מפנייה-ים. כל זה ייעלם.“

מה עם מיי-התהום שבמישור החוף?
„בגלל הרס החופים, כל מלאי-המים הנמצא באקוויפרי-החוף יעמוד בסכנה.“

היתה איוו ישיבה ממשלתית על הנושא?
„לא,“ משיב גרבר בעצב, „ככל שידוע לי, הממשלה מעולם לא דנה בתוצאות האפיק שריות של התחממות האטמוספירה והשפעתה על מדינת-ישראל.“

הר״ר מיכאל גרבר הוא מרכז הוועדה שהקים השר-לאיכות-הסביבה, רוני מילוא. במאמר המדעי שלו בעיתון מדע, הוא הרבה יותר החלטי מכפי שאפשר היה לצפות מפקיד

האחרון של העיתון מדע, היוצא מטעם מוסד וייצמן לפירסומים, מופיע מאמר גדול שכתב על נושא זה ממש: התחממות האטמוספירה והתכונות העולם לתופעה.

העולם, מסתבר, מתכונן. תומאס קרטיס, יושב-ראש קבוצת המשאבים הלאומיים בארצות-הברית, אמר לכתב ניו-יורק טיימס: „לא דיברתי עם אף מדינת-חוף אחת שאינה משקיעה מחשבה רצינית כדי לפתור את הבעיה.“

„מדינות-החוף“ שעליהן מדבר קרטיס הן מדינות (STATES) בארצות-הברית, הנמצאות אחר בעיקר לחופי מפרץ-מכסיקו. גם מדינת ניו-יורק בסכנה. גם מדינות-השפלה שב-אירופה הצפונית. הולנד, למשל, מתכוננת להשקיע בעשורים הקרובים 15 מיליארד דולר, נוסף על 10 מיליארד שכבר השקיעה בהגנת החופים שלה, שנוצרו, כידוע, עלידי ייבוש הים. בלונדון בנו מיתקנים מיוחדים, כדי למנוע את הצפת העיר. השאלה שהצגתי לר״ר גרבר היא: מה עושים כאן?

„נאחזו בליכך עסקים באירגון המישרד, ובמאבקים על הרברים האלמנטריים כמו זיהום-האוויר בחיפה ומסנגי-פליטה לרכב,

מעלות). מקדם-ההתפשטות של המים גדול ממקדם-ההתפשטות של הארמה, שכתוכה הם נתונים, ולכן, כשל סיבה זו, יעלו פנייהם בכל החופים, ובכללם חוף תל-אביב.

בעיריית תל-אביב לא שמעו על הנושא. בני כהן, דובר-העירייה, מתגבר על התרה מה, ומשיב במהירות לשאלה איך תל-אביב נערכת לעליית מיי-הים.

„מה שקורה עד היום,“ אומר כהן, „זה שחוף תל-אביב גדל כל הזמן, בגלל ייבוש הים המתבצע בעזרת הדוקרנים שבנינו. אף אחד בעיריית תל-אביב לא חי בתחושה הפורכה, שיש איזה מצב חדש שצריך להאבק בו.“

מי שאמור לטפל בנושא בישראל הוא המישרד-לאיכות-הסביבה. ובאמת, השר החי-דש, רוני מילוא, מינה את הפרופסור אריאל כהן לעמוד בראש „הוועדה לחקר עליית טמפרטורת האטמוספירה.“ הפרופסור נמצא עכשיו בחוף-לארץ, אבל מרכז הוועדה, הר״ר מיכאל גרבר, נמצא כאן.

גרבר עשה את עבודת-הדוקטורט שלו על האטמוספירה, והוא מומחה לנושא. בגליון

נאפס יהודי: יש לו השפעות היפוטיות, במיוחד בהפחתה

העולם הזה ממשיך להאיד את סוגיית הלגיטימיות של השימוש בחשיש ובמריחואנה. בשני הכרעים הקודמים בסידרה, תחת הכותרת „נאפס יהודי“, הדגשנו את מידת התובענה, הבאנו מונולוגים של מעשנים, ושוחחנו עם אישי ציבור, הקוראים ללגיטימציה של הסמים הרעים. למדענים ברור כי הנזק מאלכוהול ומעישון סיגריות גדול מהנזק שבשימוש בסמים הרעים, שלא לדבר על כך שהם גם ממכרים כחות. השבוע — היבטים נוספים וחדשים

אפילו נגד נשירת שיער

הקנאבים היה אחד הצמחים הראשונים שהאדם עשה בהם שימוש למטרות תזונה, רפואה, וחומר-עזר בטכסים דתיים שונים. רבים חקרו במהלך השנים את ההיסטוריה של צמח הקנאבים, שממנו מפקים את סם החשיש והמריחואנה. מחקרים רבים נכתבו על כך, ובהם עדויות מן ההיסטוריה הקדומה במאות של לפני-הספירה ועד ימינו אלה. הר"ר רפאל משולם מן האוניברסיטה העברית בירושלים כתב פרק ארוך באנגלית, ש" כותרתו: „הקנאבים בשימוש רפואי“, ובו הוא מסתמך על מאמרים רבים שנכתבו בהכרח העולם.

העולם הזה מביא את עיקרי המאמר. אשור
באשור היו לקנאבים כמה שמות, רובם קשורים למזג. „אזולו“ (לערבב). השומרים השתמשו במושג „אזאלה“, שמקורו עתיק מאוד. לקראת סוף המאה ה-8 לפני-הספירה אפשר היה למצוא בפעם הראשונה את השם מוש כמילה „קונאבו“. הצמח היה ידוע כסם שלוקח את המחשבה הרחק. נודע לו שימוש רפואי באופנים שונים. אחד מהם היה בשרי מוש חיצוני — כתחבושת על חבורות ופצעים.
הורעים שימשו כקמע נגד עיין-הרע. אזולו הורכב גם בהקשר למושג „יד הרוח“, כשהכוונה הייתה למחלה בלתי-ידועה. את החומר האפיו נהוג היה להוסיף למי-האמבט, ולטבול בו לשם ריפוי מחלות וכאבי רגליים.
בארי צמח הקנאבים השתמשו לריפוי טרשת-העורקים.
לריפוי ריבאון השתמשו בורעים מרוסקים

כתבי-יד 1464 מספר על המשורר עלי כדמאכי, שביקר בכגראר את אהרן אל-דין מוחמר שהיה חולה במחלת-הנפילה, ונתן לו חשיש כתרופה. זה ריפא אותו לחלוטין, אבל הוא לא יכול היה להפסיק עוד את השימוש בתרופה מאו.

השימוש בחשיש כחברה הערבית, כאן כן עתה, נפוץ ביותר למרות האיסור עליו. ● הרדר

בכתבים ההודיים העתיקים מוזכר צמח הקנאבים בהקשר עם האלים ההודיים הקרוי מים. האל שיווא הוא שכביכול הביא את הצמח, המתואר כעשב (גראס) באנגלית מתאר מריחואנה) קרוש, ואת הבאנג (כינוי-עגה לצורת עישון), משקה מצמח הקנאבים. השימוש בצמח התחיל בטכסים דתיים שונים בחלק קטן של הודו. הצמח השימושי בו הובא להודו על-ידי בני שבט עתיק, ולאט-לאט נפוץ השימוש בו בכל רחבי הודו.

השתמשו בתערובת המבוססת על צמח זה קנאבים כתוספת למשקה, כדי להרחיק השפעת רעות.

בין המוסלמים בהודו היה לצמח שימוש כמרפא למחלת האסטמה.

בהודו רווח מאוד השימוש בקנאבים כמעורר רוח תיאבון, וכתרופה למחלות שונות הקשורות במערכת-העצבים. לעיתים השתמשו בקנאבים בשימוש חיצוני או כבליעה גם כתרופה לעוויתות, לכאבי ראש, להיסטריות, לכולירה ולרדיונטריה וגם לקרחת-השחח, לברונכיטיס, לשיעול, לכאבי-שיניים, אבל בעיקר להקלת-כאבים כעת לידה וניתוחים.

פרס
בפרס השתמשו בצמח הקנאבים בעיקר בטכסים דתיים. השימוש הרפואי בקנאבים לא היה רווח בפרס.

סין
הקנאבים היה מומלץ, ביחד עם עשבים אחרים, לטיפול בכאבים ראומטיים, בהפרעות במערכת הרבייה הנשית, בפזיורגנפס, במ" לריה, למרות שיש עדויות ששימושיתר „עלול לגרום לראיית השטן“.

לג' מי שהשתמשו בהרכב מסויים של הקנאבים כחומר-הדרמה לגיתוחים.

הסינים היו מודעים להשפעתו הכפולה של הקנאבים — על הגוף ועל הנפש. בספר מן המאה העשירית נאמר: „בקנאבים משתמשים למחלות ולפציעות. הוא מנקה את הרם, מר" ריד את החום, פותר בעיות ראומטיים. אם נלקח בכמויות גדולות, יכול לגרום להזיות. יכול לגרום למשתמש מגע עם רוחות.“

נעשה בקנאבון שימוש כפיתרון לבעיות עיכול, לריפוי פצעים, לטיפול בבעיות עור, נגד נשירת שיער ובטיפול בדומם-יתר של נשים בעיקבות לידה.

ההשפעות המעוררות של צמח הקנאבים לא התאימו לאופי הסיני, לפילוסופיה הסינית, למסורת ולדרכי-המחשבה. השימוש בקנאבים יכול היה לבייש את המשתמש ומישפחתו, עקב תופעת-הלהואי שלו. למרות שהכירו בסגולותיו הרפואיות לא נטו הסינים להשתמש בקנאבים ובתוצריו.

● מערב אירופה וצפון אמריקה במאה ה-19 ותחילת המאה ה-20.
בעשור בקנאבון של המאה ה-19 לא היה לקנאבים שימוש כסם באירופה. חיילי נפוליון הביאו ממזרחים סיפורים על „גן-הע"ן של החשיש“, שהושג בקלות, והשתקבל על-ידי עישון באמצעות נרגילה, או על-ידי אכילתו בתוך מאכלים מתוקים. הסיפורים

נתוני המישטרה

544 חשודים בעבירות-סמים נעצרו על-ידי המישטרה במהלך חודש נובמבר. בפעילות המישטרה, במהלך חודש נובמבר, תפסה המישטרה כ-11 ק"ג הרואין, כ-79 ק"ג חשיש וכ-27 בקבוקי מתאדון. בחודשים יולי-אוקטובר שנה זו נלכדו יחידות-המישטרה ברחביה-א"ר ארץ כ-35 ק"ג סם מסוג הרואין, כ-3 ק"ג סם מסוג קוקאין, כ-160 ק"ג חשיש וכ-207 בקבוקי-מתאדון. 2489 חשודים נעצרו במהלך חודש קופה יולי-אוקטובר בחשד לעבירות-סמים.

לא היו מודעים לשימוש הרפואי והאחר של הקנאבים. היו אז קשרים עמוקים בין מצריים ליהודה, וגם בין האשורים לתושבי יהודה. בכל המקומות האלה היה שימוש נפוץ בקנאבים.

אחת ההנחות לחוסר איזכורו של הקנאבים בתנ"ך הוא הקשר בינו לבין התרבות האשורית והניסיון להינתק ממנה ומסמלי-פגאניות אחרים.

● יוזן ורומא הקדומות
לקנאבים היה שימוש בייצור טכסטיל, וביוון היה לו שימוש גם ברפואה: תערובת של קנאבים, אפר ודבש לריפוי הגב התחתון. למרבה ההפתעה לא היו היוונים והרומים מודעים להשפעתו של הקנאבים על הנפש ולשימוש הפסיכולוגי שלו. אולם קיימים תיאורים של הקנאבים המשמש בתערובת לטיי פול בכאבי-ראוניים, ככוויות-קור ואף בכאבי שיניים.

● אירופה מימי הביניים ועד המאה ה-19
יש עדויות שנעשה בקנאבים שימוש לריפוי תחלואי-יבנה, להקלת כאבים, לריפוי פצעים ולטיפול בכאבי-ראש.

● החברה הערבית בימי הביניים
אין כמעט כל איזכור לקנאבים בספרים הערביים. גם ההתייחסות אליו כתרופה היא בערכו מוגבל.

● מצריים העתיקה

במצריים העתיקה נעשה בקנאבים שימוש על-ידי הוספתו או בליעתו כתרופה שנועדה ל-אמהות ולילדים. ביחוד כדי למנוע שטפי-דם בעת הלידה. ביחד עם צמחים אחרים השתמשו בו כתרופה למחלות עיניים וכתח"כ כושות לפצעים חיצוניים. הקנאבים היה קרוב לוודאי, ידוע מאוד והשימוש בו היה נפוץ ביותר. גם כאן נעשה בו שימוש בטכסים דתיים.

● יהודה

אין הוכחה ברורה לשימוש בקנאבים בצר"ה כלשהי ביהודה הקדומה, למרות שיש חוקרים הטוענים שהצמח קנה-הבוסם, המוד כר בתנ"ך, היה בעצם קנאבים. בקנה-בוסם השתמשו באופן קבוע כקטורת למיקרש. יש חוקרים הסוברים כי רבים מסיפורי התנ"ך — כמו יונתן השובר טאבו, או שאול המשנה את אישיותו — קרו בעיקבות שימוש בחשיש. להשערות אלה אין הוכחות חותכות, למרות שקשה להאמין שהיהודים הקדומים

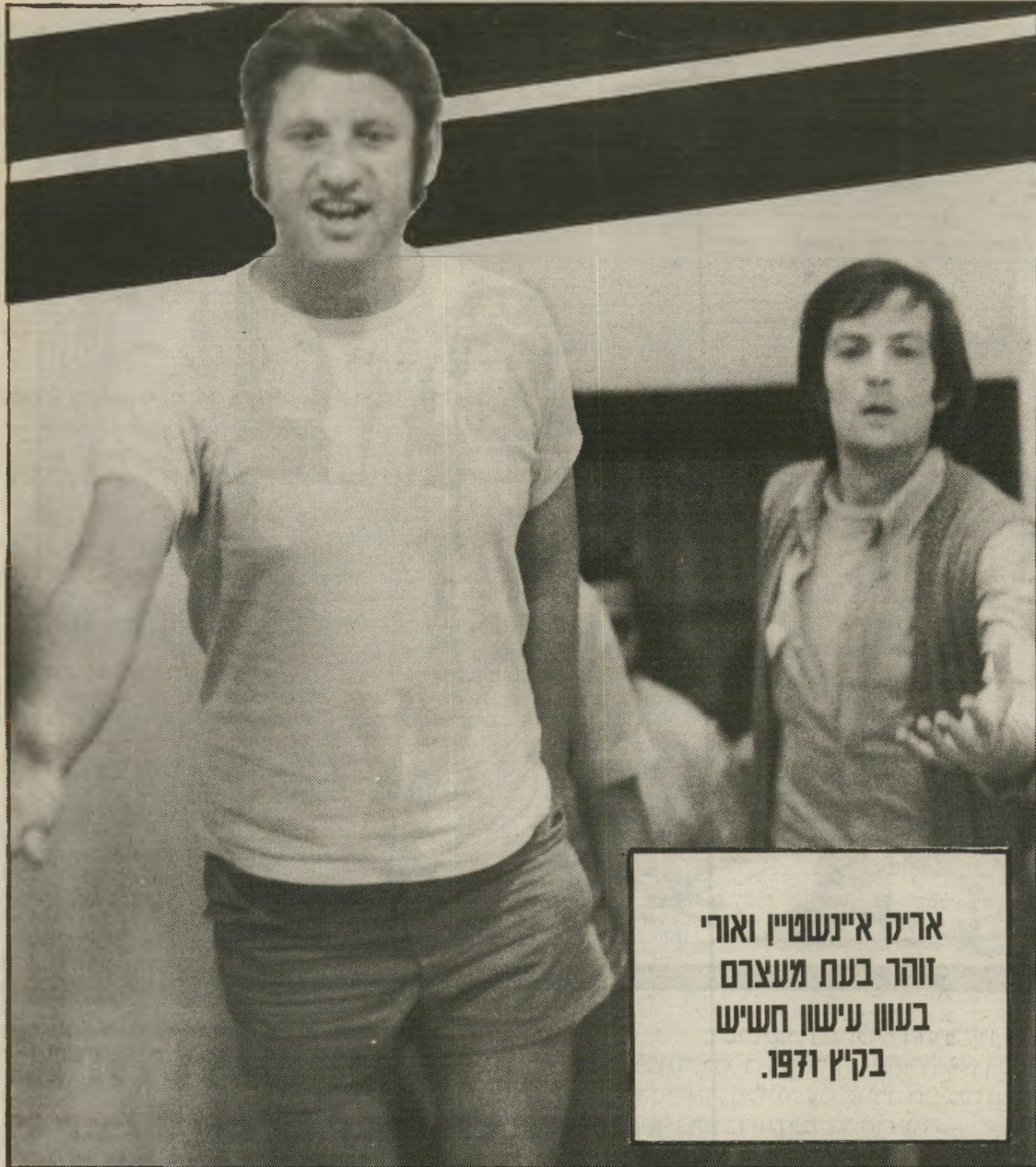
מיקום כבוד

אם מישו מצרכני-החשיש חושב שיוכה בבית-המישפט בהתחשבות, מפני שהחשיש הוא סם רך, הרי הוא טועה מאוד. החוק הפלילי אינו מבחין כלל בין חשיש לסמים קשים. להיפך, אולי בגלל זמינותו, ותיקותו ומחירו הגבוה של החשיש, הוא זכה במקום-כבוד, והוא פותח את רשימת הסמים האסורים.

וכך נאמר בתוספת הראשונה ל-בקורת הסמים תשל"ג (נוסח חדש):
„קנבוס הודי
„קנאביס טאטיבה ל.
שרף של קנאביס טאטיבה, הידוע גם בשם חשיש.“
אחריו ברשימה מופיעים כל יתר הסמים האסורים על-פי החוק.

באחרונה הוגדל העונש על החזקת סמים, הכנתם, הפקתם, ושימוש בהם שלא לצריכה עצמית, מ-15 ל-20 שנות-מאסר. החשיש אינו שונה מן שאר.

להדביק את הנגע!

אריק איינשטיין ואורי זוהר בעת מעצרו בעוון עישון חשיש בקיץ 1971.

ב ערב אחד כחודש יוני 1971, פרצו שוטרי מישטרת תל-אביב לתוך צריף עלוב בחוף שרתון, ליד נמל תל-אביב הישן. הם עצרו שיבעה איש, ביניהם הזמר אריק איינשטיין, אשתו (אז) אלונה, שהיתה באותה עת בחודש הרביעי להריונה, אורי זוהר, צבי שיסל ושלושה אנשים נוספים.

מעצרו של השיבעה גרם זעזוע חמור ברחוב ריונגוף. הכל ידעו שהיתה זו הכרות מילחמת-חורמה מצד המישטרה על הבהמה התל-אביבית.

כמהלך החקירה התברר כי הצריף היה תחת מעקב במשך זמן רב, אחרי שמחלקת-הסיים גילה שהוא משמש מקום-מפגש למעשי נסיים.

אנשי-המישטרה טענו שראשי הבהמה הפכו לגורם המעורר את הפצת הסמים והשיי-בהם, בייחוד בקרב קטינים. המישטרה — כך נכתב בעיתונים של אותם הימים — חיפשה את הבהמה מזה זמן.

באותו הזמן יצא לאור תקליט של אריק איינשטיין, שנקרא אצל אבינון על הדשא. נטען אז שבמילה "רשא" הכוונה לעשבי-גראס-מריחואנה.

אולם גם לפני מעצרו וגם אחריו לא טען איש שאנשי-הבהמה סחרו בסמים. גם אז היה ברור שהסמים היו לצורך שימוש אישי בלבד.

כבר אז נטען רבות בעיתונים נגד המעצרי-הראוותניים של אנשי-הבהמה, נגד הקצי-צאת כוח-אדם ואמצעים רבים למעצרו של מי שנחשדו אז רק בשימוש בסמים רכים, ולא בסחר בהם. נטען שמעצרו של אליה-הנוער לא רק שלא יפחית את ה"בעייה", אלא להיפך: יגרום להם להפוך לקדושים-מעונים, וכך יגביר את הפופולאריות שלהם.

מצד המישטרה נטען כעד המעצרים, מתוך מחשבה שאלליה-הנוער משמשים רוגמה רעה.

הופעתם של העצורים בבית-המישפט להארכת מעצרו גרמה למהומה באולם. העצורים ישבו בחדר-המעצר שמתחת לאולם המישפט ופצחו בשירה אדירה, שנשמעה על-ידי היושבים באולם. כשנכנסו פנימה שלחו קללות רמות לכל עבר.

כמהשך נשאו אורי זוהר ואריק איינשטיין נאום מרגש באוזני השופט, והוא החליט לשחרר את החבורה בערבות.

מייד עם קבלת ההחלטה פנה זוהר לתובע המישטרה ואמר: "אתה רואה, חביבי, צריך לדעת לעשות הצגה!"

אמירה זו גרמה לכך שהוא וחבריו הוחזרו למעצר. היחידה ששומרת באותו היום היתה אלונה איינשטיין.

כך הבינו העצורים שהעניין אינו עוד חגיגה בוהמית, וכי המישטרה מתכוונת לנהוג בהם בקשיות. ראשי-המישטרה האמינו אז שקיצוץ כנפיהם של ראשי עולם-הבידור יגרום לחיסול נגיה-סמים במדינה.

וכך המשיכה המישטרה את פעילותה גם תוך כרי הריונים בבית-המישפט, בזמן הדין כמעצרה של החבורה.

באות משיכות בית-המישפט פשטו בלשי מחלקת-הסיים בחשאי על אחרים מהאורחים שישבו בספסלי-הקהל, ואספו אותם לחקירה. הם חיפשו אצלם סמים.

מובן שמעצרו של זוהר ואיינשטיין היה רק חוליה בסדרת מעצרים של אנשי-הבהמה. מה. באותה השנה — 1971 — בראשיתה, נעצר הזמן והמלחין שמוליק קראוס, ביחד עם עיינה אלון, או שדרית בנ-צ'ה"ל. השניים נעצרו בכפר נבי-סמואל שליד ירושלים. כבית שבו התגורר קראוס בכפר מצאו הי-שוטרים כמות מסויימת של חשיש.

גם מעצרו של אלה עורר סערה גדולה בחוגי הבהמה הישראלית.

בחודש מרס באותה השנה, שוב היתה סעי-רה הקשורה לחשיש. בלשי מישטרת תל-אביב פלשו לדירה בצפון העיר, שבה התגורר רה קבוצת נבי-טובים שחיה חיי-קומונה.

בדירה נמצאו חשיש, כלי עישון וכדורי אל-י

אסדי.

מאז נשאף עשן-חשיש רב לריאות רבות. כמעט 20 שנה עברו. מה שנראה אז כמו תפיסה רבת-חשיבות, נראה היום כמו אפיון-דה משעשעת, הלוקחה מאחר מסרטיו של אורי זוהר.

נסיגותיה של המישטרה לחסל את נגעי-הסמים לא נשאו פירות רבים. להיפך, השיי-מוש בסמים התרחב לאין-שיעור, והיום גדול מיספרם של המשתמשים בסמים עשרת-מונים. גם סוגי הסמים התרחבו הרבה מעבר לחשיש, שהיה מקובל אז בחוגים מסויימים. היום לא קיים סם שאי-אפשר להשיגו ביש-ראל, לא קיים סם שאין לו ביקוש כאן. החשיש הפך זה מכבר לעניין קלי-ערך.

ב-1845 גילה רונבון כי הקנאביס טוב גם לטיפול בכאבי עצבים, בייחוד ביריים ובאצבעות, ויהומים בברך, וכאבי גידים בירך ובברך. הוא הבחין גם בהרגשת-הרעב המתלווה לשימוש בקנאביס והציע אותו כתרופה לאנורקסיה נרבוה.

מחקר מעמיק על סגולות הקנאביס כצמח-מרפא נעשה כאמצע המאה ה-19 על-ידי כריסטיאן. לפי מחקר זה יכול הצמח לעזור בטיפול בכאבים ראומטיים, כאבי גידים, וכא-בי-שיניים ויש לו השפעות היפנוטיות, כמיי-חד בהפחתת הכאב של צירילידה. למרבה

בניסוי על ילדים: "כברות, חוסר אפשרות לנעו". הוא לא הבחין בתגובות שהצביעו על כאב. ניסויים אלה הביאו אותו למסקנה כי אין כל סכנה בצמח.

נעשו גם ניסויים בחולים, וכמויות של קנאביס ניתנו לחולים בראומטיזם, בצפרת, ככלבת, בעוויתות-יחום ובכולירה. התוצאות לא היו חד-משמעיות, למעט כולירה, שלגביה הובחנה השפעה מיידית לטובה. במסיגרת ניסויי אלה גילה או'שונסקי כי בצמח הקנאביס יש מרכיב נגד הקאות. לא ניתן לו קרדיט על גילוייו.

האלה נפוצו בקרב מעגל הסופרים הפריס-איים והובילו כאמצע המאה ה-19 למיסוד "מועדון החשישניקים". אחד מתבריו הכול-טיים היה המשורר שארל בודלייר. כבר ב-1845 נטען שחשיש גורם אי-שפיות זמנית. במאה ה-19 גם הללו המחקרים הרציניים על צמח הקנאביס. אחת מרמויות המפתח במחקר על הקנאביס הוא המרען והרופא האנגלי או'שונסקי, שבדק את השפעותיו של הצמח על בעלי-חיים ואנשים. בניסוי על כלבים הוא ריזוח על מימצאים כמו: "תגובות טיפשיות ומנומנות", "מבטים של שיכור".

הפלא לא נברקו טענות אלה כאחרונה. לא מעטים החוקרים שדיברו בשיבחו של הקנאביס כתרופת-הרגעה לכאבי-ראש ולמי-גרנות. אך למרות שדובר רבות בשיבחו, לא עשו באירופה בצמח הקנאביס כמעט כל שימוש.

הסיבות: המרכיב הפעיל בקנאביס מעולם לא הופרד. במדינות רבות הוכרו הקנאביס כלא-חוקי ולכן השגתו והשימוש בו נעשו מסוכנים. העניין בצמח התחדש בשנות ה-30 וה-40 עת התגלה כיעיל בגמילה מאלכוהול.

אוסטריה שופעת חום

החורף מגיע ואיתו כל החמימות האירופית הנודעת. לחיים סמוקות במסלולי ההחלקה, אש בוערת באח, משקאות מהבילים בבתי הקפה ובירה שופעת בפונדקים. באוסטריה - אופרה שאין כמוה בעולם, קונצרטים עשירים, שכיות חמדה מן העבר המפואר, מלונות עם אוירה חמימה וארץ תיירות שכל היופי של אירופה התאסף בה - בדיוק במידה הראויה.

סוכני הנסיעות והמקצוענים של נתיבי אויר אוסטריים - נציגי משרד התיירות האוסטרי, מצוידים במלוא הפרטים על מה שמצפה לך עכשיו באוסטריה. בקש את חוברת החורף. תימצא בה מיבחר מגוון של הצעות לחבילות סקי ולשהיה ברחבי אוסטריה.

חוות בריאות ויופי

שבועיים, פנסיון מלא, כולל טיפולים.
מ-907 \$.

חבילת נופש באינסברוק

4 ימים - 3 לילות, חצי פנסיון.
מ-104 \$.

שבוע של סקי

קיציבהל: מ-145 \$.
באדגסטיין: מ-148 \$.
באד קליינקירכהיים: מ-140 \$.

כל המחירים לאדם בחדר זוגי,
לינה וארוחת בוקר,
אלא אם צוין אחרת.

אינטרמצו בוונה

4 ימים - 3 לילות כולל הסעה
מנמל התעופה, סיור בעיר,
ערב אוסטרי אופיני עם
ארוחה טיפוסית, כניסה
לקזינו, ארוחה וינאית
נוספת, נסיעה חופשית
בתחבורה הציבורית במשך
3 ימים.
מ-117 \$.

AUSTRIAN AIRLINES

תל אביב, בן יהודה 17, טלפון: 652244 ■ חיפה, דרך הים 8, טלפון: 370670.

ברוך השם שאנחנו לא כאלה. האמונים?

לבנוניזציה

זוהי הסיבה לטראגדיה הלבנונית החדשה.

כאשר קמה לבנון המודרנית, דחתה העדה המארונית את האפשרות להקים לבנון "קטנה", מדינה של העדה המארונית בלבד.

מתוך המדינות, או מתוך היענות לצרכים גיאוגרפיים-כלכליים, סיפחו המארונים ל"לבנון השלמה" איזורים נרחבים שבהם ישבו עדות אחרות. יתכן שזאת היתה טעות.

עם הקמת לבנון העצמאית, כרתו העדות מעין "אמנה", שקבעה כי כל החיים הציבוריים בלבנון יתחלקו על-פי מפתח עדתי קפדני. הנשיא מוכרח להיות מארוני, וגם מפקד-הצבא. ראש-הממשלה מוכרח להיות מוסלמי-סוני, וכן הלאה. למארונים ניתן, כמובן, מישקל-עודף גדול.

מכיוון שהיחס המיספרי בין העדות השתנה מזה, וכל הנוצרים ביחד מהווים כיום מיעוט, הגיעו הדרכים לידי משבר. הערות האחרות תבעו חלוקה חדשה של העוגה. הנוצרים התנגדו בכוח, ופתחו ב-1975 במלחמת האזרחים, הנמשכת עד היום.

הסכסוך, שהושג לפני כמה שבועות, ושהוליד את הסיכוי הנוכחי במלחמה, בא לשנות במקצת — ולא בהרבה — את המפתח העדתי.

במעט איש בלבנון לא הציט את האטרנטיבה המתבקשת: לבטל בכלל את המפתח העדתי.

כלומר: להפריד בין המדינה והדת, ובין האומה והעדה. להקים מדינה מודרנית, רמז קרטי וחילונית, שבה יהיו הכל שווים, בלי קשר להשתייכותם הדתית. מדינה שבה יוכל כל אדם להגיע לכל משרה על פי כישוריו, ולא על-פי מוצאו.

הצעה כזאת לא עלתה כלל על הדעת, מחוץ לחוגים מצומצמים של השמאל הקיצוני והימין הקיצוני.

מדוע? מפני שאין אומה לבנונית. אומרים שאין פיתרון לבעייה הלבנונית. זה לא נכון. יש פיתרון: ביטול המיסגרת העדתית והקמת מיסגרת לאומית. אך לכך אין הלבנונים מוכנים.

אם זה מזכיר את המצב בישראל? לכאורה: לגמרי לא. כך יגבי, באופן ספונטאני, כל ישראל. אך זוהי אשליה.

קיים אצלנו חוק האומר כי ישראל היא "מדינת העם היהודי". מי שאינו מכיר בעיקרון זה, אסור לו להשתתף בבחירות לכנסת. "העם היהודי", שעליו מדובר, כולל את כל היהודים בעולם — אזרחי כל המדינות, חיילי כל הצבאות.

מהו "העם היהודי" הזה: עדה רתית? שותפות היסטורית? מוצא אתני? הרובים המוסלמים אצל היהודים אי אפשר להפריד בין עם ודת, מסורת ומוצא. זהו ייחודם.

אך מבחינה זו אין שום הבדל בין "העם היהודי" ובין העדה הלבנונית המוציאה.

אם המדינה שייכת לעם היהודי העולמי, ברור שאינה שייכת לאזרחיה הערבים, למשל. אלה מהווים עדה אחרת — וכך הם מוגדרים בכל תעודת-זהות ומיסמך ממלכתי אחר.

לכאורה קיים בישראל שיוויון כל האזרחים לפני החוק, מלבד חוק-השבועות וחוק-האזרחות, המקנות ל"יהודי" (מיהו יהודי) זכויות מיוחדות.

אבל במציאות אין שיוויון זה קיים כלל. קיים הבדל ברור בין "יהודי" ו"ערבי" ככל (המשך בעמוד 50)

יהודים הם גוף מיוחד במינו, שאין הם רומים לשום אומה. שהם חריג היסטורי, ועל כן משתהו מוזר ומפחיד, מאיים ומסוכן.

זוהי שטות גמורה. מוכן שהיהודים אינם רומים לאומות האחרות, שצמחו כעת החדשה. באירופה הופרה דה הרת מן האומה. האומה צמודה למולדת. לכל אומה יש שאיפה טבעית לחיות במיסגרת של מדינה אחת, המבטאת את הישות הלאומית. עיין ערך גרמניה, השואפת עכשיו לאחיות-מחדש.

היהדות (ולא חשוב אם קוראים לה "עם" או "עדה") נולדה בקרקע שונה לגמרי — במציאות אחרת, בתקופה אחרת, במיסגרת תרבותית אחת רת.

זו וזו נגד זו על ארמת-לבנון. זוהי כל התורה הלבנונית על רגל אחת.

עוד כאן הכל ידוע ומוכן. אבל כדאי לבחון מה טיבו של יצור לבנוני זה — "העדה" — מפני שזה יוכיח לנו משהו. העדה הלבנונית הטיפוסית (ומבחינה זו אין הבדל בין העדה המארונית והעדה הדרוית, למשל) היא מיסגרת אתנית-דתית-תרבותית-מסורתית-היסטורית. כלומר, לבנייה-העדה יש מוצא משותף, היסטוריה משותפת, מסורת משותפת, אמונה רתית משותפת.

מיסגרת זו אינה מוגבלת לארמת לבנון. דרווי מחצבייה שבקיעת-הלבנון חש בשייך

ומה אצלך?

התקופה היא תקופת עזרא ונחמיה, תקופת הממלכה הפרסית, התקופה היוונית, האימפריה הרומאית והביזנטית, החליפאת המוסלמית.

בתקופה ההיא לא היתה המולדת הטרטוריאליה הגורם הקובע לגיבוש "האנתנו". קבעה האחרות הדתית-תרבותית. "יווני" באלכסנדריה היה קרוב יותר ל"יווני" באנטיוכיה מאשר ליהודי בבית השכן. בתו של היהודי באלכסנדריה יכלה להינשא לבנו של יהודי בפאס, אך לא לבנו של הנוצרי ברחוב הסמוך.

היהדות לא היתה חריגה כלל וכלל. להיפך, היא היתה תופעה נורמלית לגמרי במצבאות ההיא. הדבר היחיד שלא היה "נורמלי" בה היה כושרה לשמור על מיסגרת זו גם בארצות רחוקות ובתקופה אחרת, כעבור 2000 שנה, באירופה של האומות. יתכן שזאת היתה הסיבה שהובילה, בסופו של דבר, לשואה.

המארונים, השיעים, הדרוזים ושיאר העדות בלבנון צמחו גם הן, בתיקופת שונות, באותה המציאות. הן דומות ליהדות. גם הן לא השתנו.

כות רבה יותר לבני-עדתו בהרהרוזים כ"טוריה או בעוספיה בישראל מאשר לבני הכ"פר הסמוך, שהם שיעים. מבחינתה של מארוני בג'וניה, התחושה של "אנתנו" כוללת את עקורי בירעם בגליל, אך לא את הסונים בבני-רות הסמוכה.

מאות אלפי מארונים היגרו אל מעבר לים — למערב-אפריקה, לארגנטינה, לצרפת. כולם שייכים עדיין לאותה מיסגרת מארונית, אשר בניה טובחים ונטבחים בה-רהלבנון.

האם זוהי תופעה לבנונית בלעדית? לא דווקא. כי יש עוד עדות כאלה בעולם. המפורסמת ביותר היא הדרוית.

יש לעם היהודי כל אותם הסממנים שיש לעדה לבנונית טיפוסית. הוא מהווה מיסגרת אתנית-דתית-תרבותית-מסורתית היסטורית. מיסגרת עולמית בעלת תחושה חזקה מאוד של "אנתנו".

האם זהו דמיון מיקרי?

וודאי שלא. היהודים צמחו באותה קרקע היסטורית. האנטי-שיעים באירופה טוענים תמיד שה-

הראמה הלבנונית רומה לטראגדיה היוונית.

על כל הנפשות נגזר לפעול כפי שהן פועלות: לרצוח זו את זו, לרמוס כל סיכוי לשי-לום, להבעיר איש את בית אחיו.

שני צבאות זרים חונים על ארמת לבנון. חציית-ריסר מדינות אחרות מפעילות בה גייסות כעקיפין. תריסר מיליציות פועלות ב"שטח".

שום סוף אינו נראה לעין. כל הסכם פנימי מופר עוד כשרם יבשה הדיו על הנייר.

אנו, הישראלים, מביטים בטרראגדיה זו — מי באדישות, מי (כמוני) בלב רואב.

לבנון כישפה אותי. התאהבתי בה, גם כש-ראיתי מקורב את הטריוף הרצחני, המתהלך בה כקוצר בשרה-חיטה. כך קרה לישראלים רבים ששירתו בלבנון.

למראה המתרחש שם אומרים כל הישראליים לעצמם: "ברוך-השם שאנחנו לא כא-לה".

אך האם אנחנו באמת לא כאלה? האם טעה השופט, שהזהיר השבוע מפני "לבנוניזציה" של ישראל, כששפט יהודי שו-רק בקבוקי-תבערה במכונית ערבית (ושפגע ביהודים)?

יש ורש הטרראגדיה הלבנונית הוא שאין אומה לבנונית.

יש מדינה לבנונית. יש רכונן לבי-נוני. יש גם רגל לבנוני. או מה לבי-נונית אין.

אומה היא התאגדות מדינית-חברתית של בני-אדם, המחליטים לקשור את גורלם באר-מה זו, להזדהות עימה, לקיים אותה, להגן עליה.

אומה דמוקרטית מודרנית אינה דורשת מבניה נאמנות יחידה. הדרישה לנאמנות יחידה ובלעדית היא סימניה-היכר של המדינה הטוטאליטרית, הפאשיסטית.

אולם גם אומה דמוקרטית דורשת מבניה את הנאמנות הראשונה — נאמנות הקר-דמת לנאמנות למיסגרות עדתיות, דתיות, מעמדיות.

אומה לבנונית כזאת אינה קיימת.

אמנם, לכל לבנוני יש זיקה כלשהי למיסגרת הלבנונית. אם יישאל בפאריס או במוסקוה מה מוצאו, יגיד, "אני לבנוני". אבל לכל לבנוני יש נאמנות קודמת לזיקתו ללבנון. הנאמנות לעדתו.

יש בלבנון שלוש עדות נוצריות גדולות — המארונים, האורתודוקסים והקא-תולים — חוץ מכמה עדות נוצריות קטנות יותר.

יש בלבנון שלוש עדות מוסלמיות גדולות — השיעים, הסונים והדרוזים. בצפון יש גם עלאוים שהם כת שיעית קיצונית (ואפשר להתווכח על השאלה אם הדרוזים, שגם הם שיעים קיצוניים, הם מוסלמים אם לאו).

כל לבנוני מעמיד את הנאמנות שלו לעדתו מעל לנאמנותו למיסגרת הלבנונית הכוללת.

לכן אין אומה לבנונית אמיתית. יש מיקביץ של עדות, החיות זו לצד-

פחזבל ומסיכת אבי"כ במתנה לרוני מילוא ★ ניצה

בן־אלישר רוצה לגור בעולם הבא במחלקת־המעשנים

שבוע בבית אביה מיקי שטר"אום בנהריה. בנה שרון, או בן שנתיים, מצא. סוכריות קטנות אדומות" ובלע אותן. זה היה, בעצם, רעל־עכברים. הילד הובי

של איכות־הסביבה, שתהיה המ־סיכה הזאת. מה שכתוב. איש־העסקים סימון מרבר הביא לשר פחזבל מיניאטורי, עם שר־קולדים בתוכו, ואמר: וכיתתו את

רחל אבנרי, העולם הזה

פרלה עזורי (מימין) תהיה הגברת הראשונה של ישראל בצרפת בעוד כמה שבועות, כשבעלה דויד עזורי ייכנס לתפקיד במקום עובדיה סופר, השגריר הנוכחי, המסיים את כהונתו. הגברת עזורי נפגשה עם ג'קלין פירה (משמאל), אשת שגריר צרפת בישראל. אלן פירה (למטה מימין), השגריר, נפגש באתו אירוע עם ג'ואן אדרי (למטה משמאל) גרושתו של השר רפי אדרי. השניים, שלא התראו זמן רב, עמדו כשידיהם נוגעות זו בזו, כמו בתמלה.

אחי ליבני עורכת־הדין, אשתו של יצחק ליבני, החליטה ללכת בדרכי בעלה ולעשן מיקטרת במקום סיגריות. כשישבה השבוע בקפה „כסית" והעלתה תימ"רת־עשן ממיקטרתה, משכה את תשומת־לב העובדים והשבים.

הל לבית־החולים המקומי. והוא ניצל. מאז נמנית קופלר עם ידי־די בית־החולים. כאשר פנו אליה באחרונה ואמרו לה שחסר מ־כ־שיר חיוני במחלקת־הלב, החליטה עיריית לראגן תצוגת־אופנה. מיקי שטראוס תרם עוגות־גיבינה ועוגות־שוקולד. נאספו 15 אלף ש"ח, המספיקים לרכישת המכשיר.

■ הדוגמנית שרי חן נמנית צאת במתח לקראת 1990. לפני תשע שנים היא פנתה לאס־טרולוג הרצל ליפשיץ, ושמעיה ממנו שילדה הראשון ייוולד בשנת 1988, השני ב־1990 והשלישי ב־1993. שרי, שאז עדיין לא הכירה את בעלה, צביקה זמלר, אכן ילדה לפני שנה את בנה הבכור. ועכשיו היא סקרנית — האם הילד השני אכן יוולד בשנה הבאה? אשר לילד שלישי, הרגשתה היא כרגע ש"למי, בעצם, יש כוח..."

■ להפסיק לעשן — זוהי משימה קשה ביותר. ניצה בן־אלישר, אשתו של חבר־הכנסת, הפסיקה לעשן לפני חמישה חודשים, וזה כל־כך קשה לה עד שלפני ימים אחרים אמרה לחב"רים שבעולם הבא היא מבקשת לגור במחלקת־המעשנים.

■ המלונאי אליהו פשוש"דו ואשתו, אשת־החברה שימ"עונה שוררין, נכנעו ללחצי חבריהם והחליטו לערוך קבלת־פנים לרגל נישואיהם. את המסיבה ערכו בשבת, בשעה 7 בערב לפי שעות אנגליה, במלון קר־רידג' היוקרתי. בני המזמנים היו גם ישראלים, חכריהם של בני־הזוג, המתגוררים בלונדון.

פחיהם לחפיסות־שוקולד. ■ בכוקר־דאיונות בתיאטרון הקאמרי שאל הסופר יצחק בן־נר את העיתונאית־סופרת תמר אבידר מה קורה כאשר עוברת עליה חוויה פרטית. האם היא מייד חושבת איך הסיפור הזה ישתקף בעיתון? תשובתה של אבידר: „ישבתי באולם והס־תכלתי עליך, ועל הכובע השחור שאתה חובש, ובא לי הרעיון לעשות כתבה על גברים שאינם רתיים, אבל המסתובבים כל הזמן עם כובע על הראש."

■ לפני שנה התארח עיר־רית קופלר, אשתו של ליאון (סופר־פרזום) קופלר, לטוני

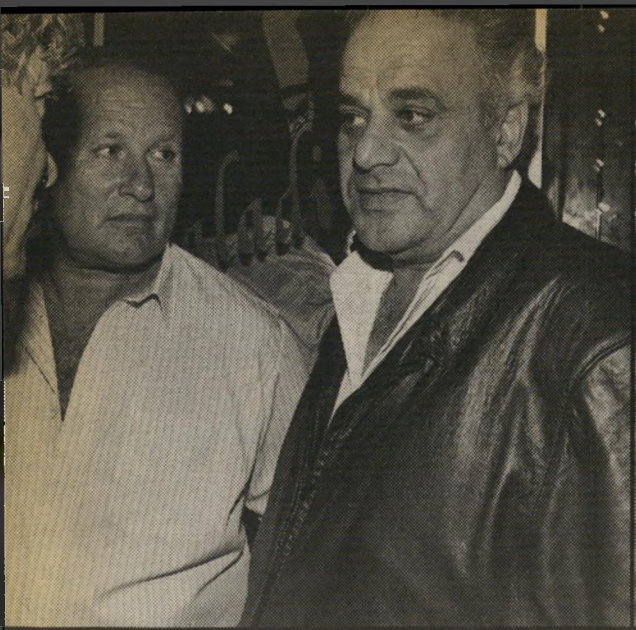

מקס אולארצ'יק אחותו טסה ואביהם הצעיר־הנצחי אלון אולארצ'יק היו בין ה־אורחים בכוקר־בישול לילדים, אשר התקיים בבית־הספר לבני־שול של פיליס גלזר. הקטנים הנלהבים הכינו דברי־אמפה, פיצות ועוגיות, וההורים הגאים שמרו עליהם שלא יתלכלכו יותר מדי, וכמובן טעמו בסוף את התוצאות הטעימות, מרי־עמלם.

■ לרן מרגלית, השרון והעיתונאי, היו טענות כלפי העיתונות, ובמיוחד כלפי העיתון דבר. לתימהונו קרא שם שהוא הסכים לצאת לגבול הצפון רק בתנאי שהצבא יספק לו מסוק, ושהצבא אכן נענה לתנאי זה. תימהונו של מרגלית נבע מן העובדה שכלל לא היה בגבול הצפון.

■ הסיפורים על תוכניותיו של ריברט מקסוול, המיליונר הבריטי־יהודי ממוצא צ'כי, כבר הפכו חלק מן הפולקלור הישראלי. השבוע הופיעו על מכונות מדבקות בנוסח „מקסוול, קנה אותי"

■ במסיבת יום־ההולדת של השר רוני מילוא (40), שהתקיימה בשבוע שעבר בבית ידו של מילוא, שאול ביטרמן, בלטו שתי מתנות מקוריות: ההלומן שימחה פרומר הביא מסכת־אב"כ, ואמר: עד ש־הביוקורטיה תאשר את החוקים

אלי דסה, העולם הזה

■ השחקן יהודה ברקן ישב במיסעדה בחברת בתיווגו, דר' רית כפיר, וכלבתם החדשה, נוקלי, מגוע זאב כלגי שחור. לפתע עברו בסביבה כמה כלבים, והכלבה הצעירה יצאה בהרה מהמיסעדה לעברם. יהודה ודר רית רלקו אחריה, כשהם קוראים לה בשמה בקול-קולות. כששמעו עז וזאת בעלי המיסעדה והעובד דים במקום הם פרצו בצחוק, כי אחת המלצריות במיסעדה היא סטורנטית בשם נוקלי גוטסמן, אחותו של הרקדן שי גוטסמן, שלא כליך שמחה על העוברה שלכלבה של יהודה יש אותו השם.

■ אשת-החברה ברוריה צוורן חזרה לביתה בשעת-לילה מאוחרת, והופתעה לגלות שרירתה בקומה הרביעית, באחד הרחובות המסתעפים מרחוב איכין-גבירול בתל-אביב, נפרצה על-ידי פורצים שחדרו דרך הסדרגים של המירפסת. צוורן טיל-פנה למיטרה וביקשה שיבואו מיד. אך השוטרים שעה לה ביקש ממנה לעשות חיפוש ברירה כדי לוודא שהפורצים כבר עזבו את

אחרת נראה מפסידן אחר: תת-אלוף (מיל') רמי דותן (חימני בת-מונה משמאל), שהפסיד בקרב על ראשות עיריית-חיפה. אך דותן לא אמר נואש - בימים אלה הוא מכר את ביתו בעתלית, והוא עובר להתגורר בחיפה, שם הוא כבר מתכוון לקראת הבחירות הבאות. במסיבה הוא פגש בגוראל, ראש העירייה. השניים התעלמו זה מזה.

שמואל פרסבורג (משמאל), מי שהיה מועמד לראשות עיריית-ירושלים בבחירות האחרונות, והמכהן כחבר מועצת-העיר, הוא אורח במסיבות רבות בעירו. באחת מהן פגש את אלפרד ג'ואן (מימין) אחיו של המיליונר מוריס ג'ואן, אף הוא חבר מועצת-העיר. במסיבה

ששולט בכספים רבים יותר יהיה הראשון בתור להתראיין. השניים הסכימו, וארתור ישראלוביץ זכה.

נעמי רון וזוהר אהליאב

סיפרו של העיתונאי אריה אבנרי על חבריהכנסת לשעבר אברהם שפירא, מראשי אגודת-ישראל. השר שחל התראיין אחר-כך במקומו לעניין בנושא זה, ולטענתו רק עבר במקום, ואילו במסיבה עצמה שהה רק חמש דקות. את הספר לא קרא כלל, וגם אינו מתכוון לקרוא. כשאבנרי קרא את הדברים הוא זעם. לדבריו התייעץ עם השר שחל לגבי הספר עשרות פעמים. השר אמר לו, לדבריו, שהוא קרא את הספר ונהנה ממנו, ואף עורר אותו במילחמתו להוצאתו לאור.

■ המראיין איתן דנציג הזמין את שני הגיבורים החשודים במרינה לראיון רדיופוני. השניים הם מאיר שמרית, גיבור הסוכנות היהודית וארי' תור ישראלוביץ, גיבור ההסתדרות. לדנציג היתה בעייה: את מי לראיין ראשון. תחילה חשב על הטלת מטבע, ואז הוא מצא פיתרון לבעייה. הוא הציע לשני המראיינים להתחרות על גורל הקופה שלהם, כך שהמראיין

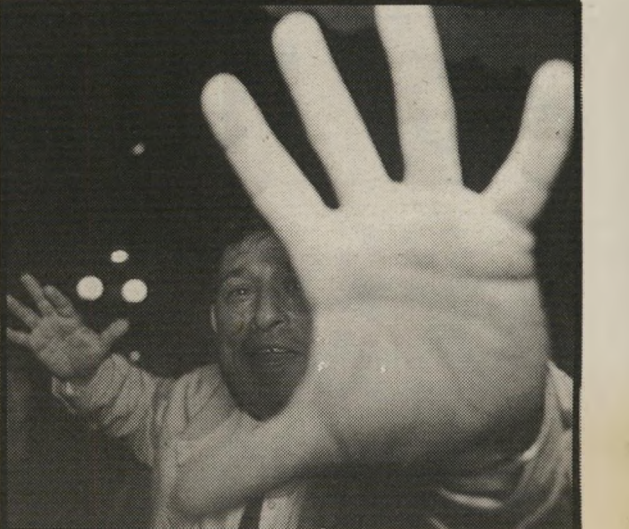

אלי דסה, העולם הזה

מלך הפיצריות והמועדונים, פתח פאב חדש בשם "סיטי רוק" במקום שבו היתה לפני-כן המיסעדה הסינית המפורסמת שלו. לצורך האירוע הוא רכש מקטורין-עור מטולא, בסינגון מודרני. אשתו, סילביה (בתמונה לצידו), התנגדה וטענה שז'קט כזה מתאים לאופנוענים. אך היא נכנעה ובאה גם היא בלבוש התואם את רוח המקום - ג'ינס ועור.

תה. צוורן היתה המונה וטענה שהיא פוחדת להיתקל בהם. היא הזמינה חברים שחיכו איתה עד השעה 5 בבוקר, כשהגיעו השוטרים.

■ שרי-הבריות יעקב צור נשאל השבוע כיצד הוא מסביר את העובדה שבתקופת קורמיר לתפקיד השרים מוּצָה ג'ור ושושנה ארבל-אלמוזליי, זו היא הרכבה שבתות, ואילו הקרנציה שלו מצטיינת בשקט תעשייתי. השר לא כל כך אהב את המחמאה העקיפה, והשיב בשאלה: האם השביתות כליך-חסרות לציבור? בהמשך נשאל מי, לדעתו, ינהיג את המפלגה בבחירות הבאות. צור, אחד מראשי שי מחנה-דרכו, הפתיע כשהשיב תשובה מתמקת, ואמר שדרוש שינוי בהנהגה, אך סירב לפרט.

■ מלכך השר משה שחל לא היה נוכח אף שר אחד בקבי-לת-הפנים שנערכה לרגל הוצאת

דן מרגלית מצולם כל הזמן. הופיע בטלוויזיה. כל הארץ מכירה אותו. הוא גם נהנה מזה. אך כשניג' שה אליו צלמת, הריס ידו בבהלה היתולית, בפוזה של "לא צלם!"

העולם הזה 2727

פסוקי השבוע

- רוג'ר רון, עיתונאי אמריקאי, לסיכום פר-שת-פולארד: "הדיבר ה' ראשון של רעות בינלאומיות הוא - לא תדמוק את רעיד!"
- אלמוני על מעמדו כיום של מי שהיה "מני כ"ל-המדינה", ח"כ אגודת-ישראל לשעבר אבר'הם (שחיחי כרמל) שפירא: "החוטאים היחידים שבהם הוא מושך הם החוטאים של השטיחים שלו!"
- "העיר": "צבוע הוא אדם הכותב ספר-כפירה ומתפלל להצלחתו!"

אתיה שימחה (מימין), יועצת ראש-הממשלה למ-עמד האשה, הגיעה באיחור לאירוע בבירה. בעלה, השופט-בדימוס אהרון שימחה, שמר לה מקום-ישיבה. כשאחד העיתונאים ניסה לשבת על הכיסא השמור לה, לא הסכים לכך השופט. כשהעיתונאי הציג עצמו בשמו, התבדח השר פט ואמר שגם הוא עיתונאי. כשנשאל לזהותו, הוא השיב שהוא לא כליך מפורסם, אך אשתו, לעומת-זאת, מפורסמת מאוד.

„אני באמת מקווה שביום ה-30 למות

ביום היסד לכפירתו של דן בן־אמוץ שידרה רשת ב' של „קול ישראל“ ראיון עם דן בן־אמוץ, שנערך עוד במארס 1988, זמן רב לפני שבן־אמוץ ידע שלקה בסרטן. בראיון זה דיבר באופן חופשי על המוות — מבלי שהעלה על דעתו שהוא נליכך קרוב. בגלל איכותו של הראיון, שנערך על־ידי חיים קינן, מצא „העולם הזה“ לנכון לפרסם אותו כלהלן, בקיצורים לא־מהותיים

דן בן־אמוץ: כן, נכון. **חיים קינן:** ופעם שניה כמוכן בביתך, שגם אותו קיבצת מתוך כל מיני — איך נקרא לזה? — אופסים ומקומות אחרים שהר היטים היו בהם.

דן בן־אמוץ: ובעוד שני מקומות שאני בעצם יותר גאה בהם מאשר בכל עבורותי האמנות האחרות שעשיתי בתחום הזה. אחד — זה מיסעדה באילת, בסונסמה. יש שם מיסעדה ששמה מרחבא. ששמה עשיתי את הכל, זאת אומרת את הריהוט בפנים ואת החלונות שפונים לים ולקטעינוף שונים. ושני קירות פה במלון דן פנורמה. אז זה רבר

בוקר טוב ושבת שלום, כאן חיים קינן. בשנה שעברה (1988), כמיסגרת סידרתית תוכניות ליום העצמאות ה־40, ריאיינתי את דן בן־אמוץ. במהלך השיחה השמעתי לו את הקלטת ההספר המפורסם והישן שלו. בן־אמוץ, שהורה שלא שמע את ההקלטה הזאת זמן רב, ציין, כי היה שמח מאוד אילו, לאחר מותו, היה הרדיו משמיע את ההספר המצחיק הזה. ברוח־ההומור ששרר אז באולפן הבטחתי לו, שאם אהיה עדיין ברדיו אעשה זאת. אני מקיים כאן את הבטחתי.

במלאת 30 למותו של דן בן־אמוץ, אנו מביאים כשידור שני את הראיון עימו ששודר לראשונה בחודש מרס בשנה שעברה. מראיון ועורך חיים קינן.

חיים קינן: דן בן־אמוץ, בוקר טוב. **דן בן־אמוץ:** בוקר טוב.

חיים קינן: אם לא היית סופר, ולא היית עיתונאי, ולא היית תסריטאי ומראיון וצייר ופסל ושחקן ומפיק וטבח ומדפיס־דולארים — מה היית?

דן בן־אמוץ: אני חושב שארכיטקט. **חיים קינן:** מרוע? **דן בן־אמוץ:** אני לא יודע, זה תמיד ככה ליווה אותי. קודם כל, כשאני עובר ואני רואה בניינים, נרמה לי שזה יצירות שהן טיפה יותר בנות־קיימא מאשר כתיבה, או אפילו תערוכה.

אתה עושה תערוכה והדברים שלך, תערוך כה של עבודות־אמנות, נאמר, הולכים לאיבוד כאוספים פרטיים, זאת אומרת בבית פרטי, עד שבנ־ארס מגיע ורואה את מה שעשית. או שמציגים את זה פעם אחת בתערוכה, הקהל ראה את זה וזה נעלם. אבל בניין — זה כמו שריטה על גבי סלע. זאת אומרת, שריטה משמעותית על גבי סלע, שנשאר לדורות.

אני לא יודע למה בעצם זה צריך להעסיק אותי, מה שיישאר או לא יישאר. אני חושב שכבר השתחררתי קצת מהראגה הזאת בשנים האחרונות. אבל בכל זאת, בניינים נראים לי ככבואה הנאמנה ביותר של תרבות האדם, של

חברה מסויימת. גם הבניין הגרוע ביותר, המבוער ביותר — מייצג את המציאות. את המציאות שלנו, את הערכים האסתטיים שלנו, התרבותיים, ואני אף פעם לא בא בטענות אל ארכיטקטים. מפני שהם, בעצם, כל הזמן מגישים לי עדויות — הנה, תראה, זה אהבנו. אם יש לי טענות, אז יש לי טענות למציאות שאותה הם משקפים אפילו בחוסר־טעם. מפני שאם בן־ארס מסדר לעצמו סלון מגעיל, וזה בדיוק תואם את החיים שלו והוא אוהב והוא מרגיש נוח כזה — זה יופי. זה בסדר גמור. אז הוא לא מוצא חן בעיני, לא המראה. אותו הדבר לגבי בניין.

חיים קינן: עולה בדעתי שבעצם בחיך עשית פעמיים שני דברים, שתואמים את מה שאמרת עכשיו. זאת אומרת, היית כאילו ארכיטקט בחיך פעמיים. פעם אחת כתערוך כות שלך, שבהן אתה מקבץ כל מיני דברים ובונה בעצם דבר חדש.

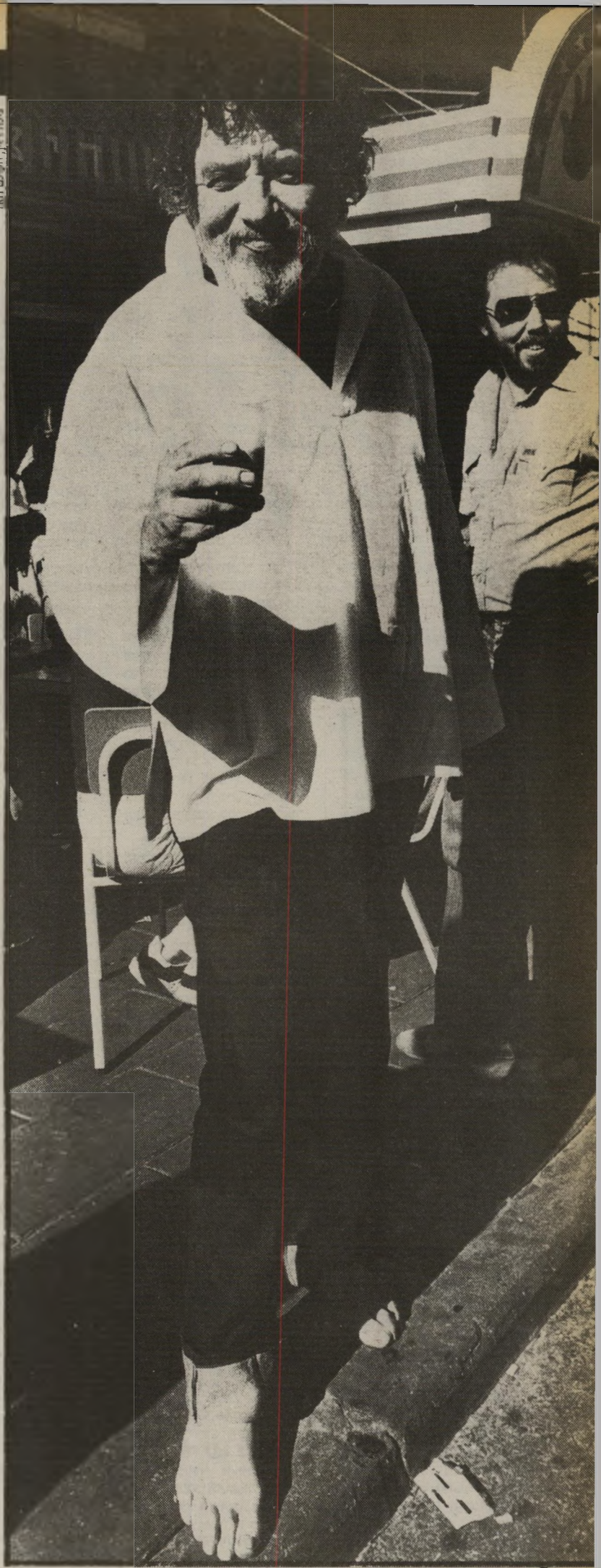
צילום: צפירי, העולם הזה

„אני לא מחזיק מהמוות. אני מזלזל בו, אני עושה למוות את המוות.“

„המוות לא

קבוע, זאת אומרת, אנשים חשופים לזה ולא באים להסתכל על זה. זה בדיוק מה שמוצא־חן בעיני. הם יושבים ואוכלים ושותים, ואיכשהו זה מקרין עליהם. הם לא באו כמו לתערוכה ועשו סיבוב, נעצרו ואמרו: טוב, לא טוב. זהו.

חיים קינן: בכל זאת, אנשים ברחוב, אם אני אעצור מישהו ואני אשאל אותו — מכל הדברים שאני ציינתי פה שאתה עשית בחיך, ובוודאי יש עוד כמה דברים שאני לא יודע עליהם, מה הדבר הכי מאפיין... **דן בן־אמוץ:** אתה גם רוצה לדעת עליי הם. **חיים קינן:** אולי. מה הדבר שהכי מאפיין אותך? יגידו לי — כתיבה. מתי התחלת לכתוב? **דן בן־אמוץ:** אני חושב ש... לפרסם או לכתוב?

חיים קינן: לכתוב, בשביל עצמך. **דן בן-אמוץ:** לא, לכתוב בשביל עצמי, ככה בגיל 18, אני חושב, 18.

חיים קינן: מה כתבת בתחילה? **דן בן-אמוץ:** עוד בכיתה הספר, כעצם אפילו 16. סתם חיבורים, סיפורים קטנים. והיתה תקופה שהייתי כותב שני סיפורים ביום, וזה היה חרא ממדרגה ראשונה. ואני הייתי כותב כטוח שזה נפלא, מפני שהמישפטים הצטברו, כל מישפט הוביל למישפט. אבל זה היה בלונים ריקים, ובתיבה עמוסה, וספרותיזם ריקים כאלה. ולמי שהראיתי את זה, גם לפי הרממה והשקט...

עם חיים, אנחנו הראינו תקופה מסוימת, ובי כל אלמנט שהופיע בתקופה הזו, היתה השלכה למה שאנחנו הינו.

חיים קינן: כשאני ביקשתי אותך להכין קטעים שאתה אוהב אותם ומעוניין לשמוע, אתה אמרת: אתה יודע מה? תוריד אותי מזה. אותי לא מעניין להכין קטעים, תכין אתה קטעים. אם יהיה איוה קטע שאני לא אוהב, אני אגיד לך אותו. אני הכנתי פה כמה קטעים, איפרופו מה שאתה אומר עכשיו, אני רוצה להשמיע לך את אחד מהם, מתוך היה היו זמנים.

דן בן-אמוץ: בבקשה. (מושמע השיר בשדמות בית-לחם)

חיים קינן: רוחל'ה אטאס ויונה עטרי בכך טע מתוך היה היו זמנים. שהוקלט לפני 28 שנים, כמעט. ודן בן-אמוץ היה אז בין אורחי התוכנית הזאת. אני מבין שאתם מחדשים את זה עכשיו, את התוכנית, כשביל הטלוויזיה? **דן בן-אמוץ:** כן, עושים את זה ביום העצמאות, (1988) את התוכנית הזאת, וכמוכן שזה ביצוע אחרי לגמרי, מפני שאו ביצעו את זה, ברוב המיקרים, האנשים שביצעו את השירים.

חיים קינן: במקור. **דן בן-אמוץ:** במקור. ועכשיו, זה כאילו

ציון צמיר, העולם הזה

תחילת ההתיישבות בארץ-ישראל. אתה יכול לשיר היום "בשמות בית-לחם"? **חיים קינן:** בטח שלא, אבל לדעתי אתה נוסטלגי.

חיים קינן: מצאת בפולין — איפרופו נוסטלגיה — מה שחיפשתי?

דן בן-אמוץ: אני קודם כל לא נסעתי לחפש. אני לא חושב שהיה לי ברור בדיוק מה, היה לי ברור שאני לא נוסע לחפש שום דבר. נסעתי להיתקל, לראות אם זה בכלל יעשה לי משהו. וזה עשה לי משהו. קודם כל, כמוכן הוזה של מלודיה, של שפה שחורה אלי. השפה של ילדותי ששמעתי אותה סביבי. ומראות, וריחות, וטעמים. טעם של כרוב אדום, ריח חריף מאוד של אורנים, של עציאשוח, נגינה, כינור.

זה היה בבית-ההקברות שם בוורשה. או יש שם הרבה עצים, שממש זה עשה עלי רושם לא פחות, המכה הזאת של הריח, העצים בגננים, החורר אותי, וזאת הוזה הטבעי כי רושם די שווה כמעט למה שראיתי. אחר, אבל זה עשה לי משהו.

חיים קינן: ריבבת פולנית? **דן בן-אמוץ:** אחרי שבוע ימים התחלתי לדבר פולנית. פולנית של ילד בן 13, כמוכן. להכין הבנתי הרבה יותר ממה שהייתי מסוגל לדבר. אבל כן, הסתדרתי.

חיים קינן: תספר לי, אם אתה יכול, על בית הוריד. **דן בן-אמוץ:** אוי, אני לא יכול, חיים. מפני שהמעט שכן סיפרתי, היה לי קשה לספר את מה שנראה היה לי כמשמעותי, ועשיתי את זה. ועשיתי את זה בלזכור ולשכוח — לא באופן ישיר, וגם בזיונים זה לא הכל. בזיון יוני הדרך. היו שם פרקים, היו קטעים מתוך בית הוריד. ותאמין לי שלעבוד על קטע כזה... לפעמים עברתי חורש, עברתי שבוע כרי למחוק את המיותר, ממה ש... ועד שזה יצא, אז זהו זה, עכשיו לבוא ולדרוש על זה אני לא יכול. זה לא יהיה נכון שאנסה לחזור על זה.

חיים קינן: תומאס וולף אמר פעם שכל כתיבה היא אוטוביוגרפית. **דן בן-אמוץ:** ללא ספק. **חיים קינן:** שלך? **דן בן-אמוץ:** וכל הגיבורים הם הכותב. וראי, איך אפשר אחרת? **חיים קינן:** נכון. **דן בן-אמוץ:** זאת אומרת, מתוך מה אני יכול להסתכל על העולם, חוץ מאשר מתוך עצמי בוודאי. **חיים קינן:** זאת אומרת, כל הרמויות שאתה כותב עליהן זה חלק ממך?

אני זוכר כשעסקתי קצת באמנות, בתערוריות, או ראיתי את העולם דרך צורות ושטחים וחומר, וצבע, וצל, ועומק. כעיתונות אני עוסק, כטור שלי כחדשות. אני רואה את כל העולם דרך הטור, דרך מה שאני כותב. אפילו עכשיו, כשאנחנו מדברים, באיזהו מקום בראש שלי קיים, אילו הייתי צריך לתאר את השיחה הזאת בין שנינו, מה הייתי אומר עליך, איך הייתי מתאר את הירד שלך שאתה משעין עליה את הסנטר, את כל הדברים האלה אני רואה.

ואתו הדבר גם בכתיבה, בספרות. זאת אומרת, ספרות — סליחה על הביטוי הגרול הזה — אבל כשאני עובד על ספר אני לעי תים קרובות מאוד מספיק את הכתיבה ויוצא סתם לטייל, ללכת. תוך כדי ההליכה אני אומר, רגע, אולי זה מתאים באיזהו מקום, מילה מסוימת, אדם, תנועה. בוודאי.

חיים קינן: זה אנשים אחרים. ומה זה עושה לך כשאתה גם מוצא את עצמך, שם את עצמך על המיקרוסקופ שלך? **דן בן-אמוץ:** אני תמיד מספיק מוסווה, אני חושב. זאת אומרת, זה לא צבע אחר. אני לא מוצא את עצמי אחר לאחר דברים שכתבתי. גם כאשר הכתיבה היא בנגוף ראשון כמו בלזכור ולשכוח.

ציון צמיר, העולם הזה

"אתה בא לבד, ואתה יוצא מהסיפור הזה לבד. אני חי בשלום עם המוות."

"לפני שאני הולך אני רוצה לקרוא את ההספדים עלי. לי יהיו הערות לכל הספד."

דן בן-אמוץ: לא, לא, 9 בערב היה הערב לם הזה הראשון — המקורי. והוא הפך להעולם הזה. אורי קיסרי היה העורך. והוא הוסיף אותי לפגישה אחרי שהוא קרא. כנתי אליו בלב פועם ובהתרגשות, זה היה שם כשרותיזם-רוטשילד בדרום-העיר. והוא אמר תשמע, הסיפור רע מאוד, אבל אני מרגיש שאולי-אולי יש משהו בכתיבה שלך, אולי אתה יכול לעשות משהו. לך עכשיו הביית, תה, תחזור הבייתה ותשלח לי סיפור של 12 שורות. בכל שורה, הוא אומר, בערך 10 מילים. לא יותר מזה.

זה הרהים אותי, דבר כזה. אבל יצאתי, ישבתי בקפה נעורה, כתבתי 18 שורות, מחקתי מהקתי עד שהגיעו לי 12 שורות, בכל שורה היו 10 מילים בערך, עליתי למעלה מיד, אחרי זה הנחתי את זה על השולחן, הוא קרא, אמר: בסדר, אני מדפיס את זה.

חיים קינן: וזה פורסם? **דן בן-אמוץ:** כן. שמו היה מנפיים, זה היה הדבר הראשון, ויותר מאשר הסיפור ריגש אותי, ריגש אותי שראיתי את שמי כפעם הראשונה באתיות שמנות. זאת אומרת, זה כאילו הצהרה — הנה, אני קיים, אני ישנו.

חיים קינן: בראיונות שנתת, אמרת לא

אורה שעושים מינו צחוק!

חיים קינן: אתה כותב קל? **דן בן-אמוץ:** לגמרי לא קל. לגמרי לא קל! ממש קשה! ממש קשה. ככל שהכתיבה כסופו של דבר יוצאת כאילו קלה, ככה אני עובר עליה יותר. לכתוב לא פשוט, זה הכי קל. לכתוב פשוט זה הכי קשה.

חיים קינן: זאת אומרת, בעיתון הכי קשה? **דן בן-אמוץ:** בעיתון קשה מאוד, כן. קשה מאוד. לכתוב את זה נכון. כשאני כותב מישפט אני מוכרח להגיד אותו בקול רם, כדי לשמוע אותו, האם אפשר בכלל להגיד מישפט כזה. האם אני לא נעצר, נתקע, באיזה מקום.

חיים קינן: אבל חלק גדול מהמישפטים זה מישפטים שאתה המצאת אותם? **דן בן-אמוץ:** לא משנה, אבל אני אומר אותם. אני אומר אותם, והם צריכים לזרום.

דן בן-אמוץ: תמיד חלק ממני, תמיד חלק ממני, וללא ספק חלק מהאנשים שהיו קרובים אלי. זאת אומרת, אתה ממש בכתיבה משתמש באנשים ובמצאות כמו שהצייר משתמש בפאלטה של צבעי-סידור. אתה לוקח מעט כחול מאישה הזה, ומעט אדום מאשה אחרת, ואתה מקווה מאוד שבצירוף בין שני הם אולי-אולי יצא לך סגול. וסגול שקיים אצלך בראש, ושהוא לא תמיד יוצא. זה יוצא סגול, אבל זה לא בדיוק הסגול שרצית.

חיים קינן: ויוצא לך, לפעמים, שאתה, בתור אדם, מחמיץ חוויה אנושית, משום שאתה חושב בתור סופר, איך אתה תשתמש בדבר הזה? **דן בן-אמוץ:** אני לא מפסיק לחשוב, אני לא יכול בכלל אחרת. זה נורא מעניין, השאלה הזאת. אני, קודם כל, מה שאני עושה אני עושה רק את זה ולא דבר אחר. כשאני עוסק ב...

הרור הצעיר, הזמרים הצעירים עושים הומאז' (מחווה) לתקופה הזאת.

חיים קינן: דן, אתה יכול להגיד שאתה לא מתגעגע ואתה לא מסתכל על העבר בנוסטלגיה, אבל אני ראתי שאתה — מה המילה שאני מחפש — היית רך קצת כשהי מעתי את הוזה.

דן בן-אמוץ: זה שיר יפה, תשמע, הוא לא רק שיר יפה, יש זמרות יותר טובות מדי שתיים האלה, וזאת הייתה יונה עטרי נרמה לי, ורחל אטאס. אבל הן שרו את זה נהדר. ואני מייד, עכשיו, נזכרתי שהן שרו את זה על רקע של צילום-ענק של שתי עלמות-הן כאלה, בשמלות לבנות בשיער אסוף, והיה איוה מישחק-גומלין בין הצילום הזה ובין שתי הבנות האלה שעמרו באלומתי-אור. והשיר הזה הוא יפה מפני שהוא גם מחורר, אני חושב שהוא איוושהי טעימה או איוושהי דוגמה קטנה של התקופה התמימה כליכך של

פעם, שאתה לא מתגעגע כעצם לשום דבר. אבל עם זאת, הכתיבה שלך מריבה לדבר על העבר. איך אתה מיישב את זה?

דן בן-אמוץ: אני, אני מתכוון שאני לא מתגעגע, זאת אומרת, לא הייתי רוצה להיות באף אחת מהתקופות שאותן חייתי כבר. אבל בפרספקטיבה, במרחק-מהחיים שאותם חייתי, והמקומות שבהם הייתי, הן נראות לי קצת יותר צלולות. אני לא ראתי אותן באור מלוטש כזה או בהיר כזה, כאשר הייתי בתוכן, זה מוזב מאליו.

חיים קינן: אבל ההסתכלות הרטורא-קטיבית היא לא נוסטלגיה? **דן בן-אמוץ:** לא, בעיני לא. אני חושב שמתכתבתי על העבר, לי נראה שזה היה נטול-נוסטלגיה. מפני שלי נראה שזה היה מעין מראה, שבה השתקפה התקופה שלי. גם תל-אביב הקטנה, וגם היה היו זמנים. והיו זמנים. זאת אומרת, זה נכון שאני הראיתי יחד

(המשך מעמוד 19)
זאת אומרת, אני אסור לי להיתקע בחשיכה אפילו במישפט הזה. לפעמים נורא חשוב לי למחוק את ה"חכיבור", זה נראה לי אבסורד איך פיתאום הגיע ה"חכיבור הזה, זה מקלקל את כל הקצב של המישפט. כן.

חיים קינן: איפרופו כתיבה, מה דעתך על הכתיבה החדשה בעיתונות היום?
דן בן-אמוץ: אני לא יודע בדיוק למה אתה קורא כתיבה חדשה.
חיים קינן: מה שנקרא "ניו ג'ורנאליזם".
דן בן-אמוץ: אני מאוד בעד. ה"ניו ג'ורנאליזם" הזה הוא לא דבר חדש היום, אני חושב שהוא התחיל מזמן, גם אפילו בעיתונות העברית.

חיים קינן: כן, אצלנו הוא קיים כמה? חמשים-שמונה שנים, לא יותר מזה.
דן בן-אמוץ: מה שקרוי "ניו ג'ורנאליזם" זה...

חיים קינן: כן.
דן בן-אמוץ: אני לא רואה מרוע המרור שלי, למשל, מה נשמע בדבר השבוע, היה "ניו ג'ורנאליזם". זאת אומרת, יש בו כל האל"מנטים, זה כתיבה מתוך זווית אישית. דיוור חתי על אירועים, דיווחתי על אנשים, שוחחתי עם אנשים, אבל תמיד מתוך זווית אישית, והיה ברור מאוד לקורא איפה אני עומד.

חיים קינן: אבל אתה לא היית כסטיסט?
דן בן-אמוץ: לא הייתי יותר עניין אותי אז, בהתחלה, נימה של אירוניה, של ליגלוג יותר דק. נראה היה לי פשוט מדי, ולא מעט הושפעת גם, ללא ספק, כשהתחלתי לכתוב את מה נשמע, מהמרור TALK OF THE TOWN של הניו יורקר.

חיים קינן: אני רוצה לקרוא קטע מתוך מה נשמע. דרך אגב, אני גדלתי על החומר הזה, הייתי קורא אותו בדבר השבוע, שהורי חתמו עליו, הייתי קורא אותו מדי שבוע.
דן בן-אמוץ: וזה, אני רואה בן כמה אתה, עכשיו.
חיים קינן: כן. זהו. "ילדה איומה" קוראים לקטע.
"לאם אחת בשם רחל יש בת אחת בשם רותי. כשרותי למדה לרקום, היא החליטה לתת לאמא מתנה צנועה מפריידיה. האם הופתעה לא מעט כאשר רותי הגישה לה מיספחת סטנה, ועליה רקום בחוט שחור. קבר רחל".

דן בן-אמוץ: (צוחק). כן.
חיים קינן: אתה לא זכרת את זה?
דן בן-אמוץ: בקושי. אני לא חוזר לקרוא בדרך כלל את הדברים שכתבתי. אבל...

חיים קינן: אתה רואה? אז אפשר לברר אותך עם החומר שלך.
דן בן-אמוץ: כן.
חיים קינן: אני רוצה להשמיע לך עוד קטע אחר, משום שאתה הרי לא בחרת בקטע עים, ואני בחרתי בהם בשבילך. קטע שהוא מאד פופולרי ואהוב על הנוער ועל מבוגרים כאחד, ושאתה כתבת אותו:
(קטע מתוך המערכון, ספרים, רבותי, ספרים של הגשמים)
חיים קינן: למה לסגור, נמאס לשמוע את זה?

דן בן-אמוץ: לא, בסדר, אני יודע, אתה צריך.
חיים קינן: אתה מביע את עצמך כבר שנים בכל המדיה בארץ בעצם. אם אפשר, אני יודע, לקרוא לך מלך-התיקשות — נד"מ זה לא שיה לא יהיה מוגזם. עיך על הלב, דן בן-אמוץ, אתה לא מרגיש לפעמים לאינזה עם העובדה שאתה מנצל את הכתיבה העיתור נגית שלך לעשיית חשבונות אישיים?
דן בן-אמוץ: לא, לא. להיפך. אני מאו, מההתחלה, טענתי, כן, אני עושה חשבונות אישיים, אני חושב שזה בסדר גמור לעשות חשבונות אישיים. בכלל, המילחמה שלי

חיים קינן: בכלל, כשריבת על אם אתה כותב על מישהו דברים רעים, ואתה נטפל לאנשים, איך אנשים משפשים את היריים ונהנים.
דן בן-אמוץ: אה, כן, כן, יש בזה אמת, ברור. השימחה לאיר היא גם כן שימחה שאסור לזלזל בה.

חיים קינן: למה אין לנו, לדעתך, סטיי"רה הגונה בארץ?
דן בן-אמוץ: אני חושב שיש סאטירה. מה זאת אומרת, אין סאטירה? מה זה נקרא, סאטירה ממש — ודאי שיש סאטיריקנים, חנוך לוין הוא סאטיריקן ממדרגה ראשונה,

הילדים שלי לא חייבים לי אהבה באופן אוטומטי, בגלל שהבאתי אותם לעולם.

גם קינן כתב כמה דברים טובים בתחום הסא"טירה, היו כמה, אבל אויב-הסאטירה זה...
חיים קינן: המציאות?
דן בן-אמוץ: המישטר הדמוקרטי, קודם כל. מישטר דמוקרטי שמאפשר לך להגיד כל מה שאתה רוצה, ברור שאין בו מישקל לדבר רים הנוראים שאותם אתה אומר. אני רק פעם הגדרתי את זה, שזו ארץ שבה אתה יכול להגיד את מה שאתה רוצה אל הקיר. אתה יכול להגיד את מה שאתה רוצה.
זה בדיוק ככה, זה קיר של גומי. אתה יכול להיכנס אליו בכל הזעם שלך, והוא קולט אותך. הראשונים שמוחאים לך כפיים זה אנשים שאתה חושב שאתה מפוצץ אותם, שאתה קורע אותם לחתיכות. והם מוחאים לך כף, והם מוחאים לך כף ואומרים: איזה לץ. בטח.
אז אילו היה כאן מישטר רודני, ללא ספק שהעברה והבדיחה הכי קטנה נגד השילטון הייתה עורכת מפה לאוזן, כמו אש בשרה של קוצים.
זה לא אומר שאני מציע מישטר רודני כדי

למען צדק ונגד עוול היא גם כן מילחמה אישית. יש לי חשבון אישי, שלא יעשו לי אי-צדק ועוול. כשאני נלחם לזכותו של מיש"הו אחר, אני בעצם נלחם בשביל עצמי. אבל חוץ מזה, ככעל-טור — נרמה לי שזה חשוב מאוד שהקורא שלך, שמלווה אותך, ואני כותב 35 שנה כבר טור שבועי...
חיים קינן: אז עכשיו אני יודע בן כמה אתה.
דן בן-אמוץ: כן. זה חשוב מאוד שהוא יידע שיש לך איזו גרירה של גיבורים. אנשים שאתה בעד, אנשים שאתה נגד. וזה כמו רומן כזה בהמשכים, זאת אומרת אם אני נטפל למישהו אז הקורא, כשאני חוזר אליו כעבור חודשיים, משפשי את הידיים, יש המשך, יש

להוסיף מישקל לכתיבה הסאטירית. אבל זאת עובדה, זה ככה.

חיים קינן: איפרופו סאטירה ומציאות ישראלית, יש לי שאלה קצת גדולה ומפוצצת. מה המשמעות, לדעתך, של להיות ישרא"לי היום?

דן בן-אמוץ: אני לא יודע. לא יודע את התשובה הזאת. ממש לא יודע את התשובה. אני גם לא יודע בדיוק את התשובה לשאלה מה משמעות המילה להיות יהודי. אני לא יודע איך להגדיר.

חיים קינן: זה דורש היום הגדרה חרשה?
דן בן-אמוץ: כן, זה נורא קשה, מפני שאתה מייך יכול לשאול אותי באיזה גבולות. איפה.

חיים קינן: ועם איזה אנשים.
דן בן-אמוץ: ועם איזה אנשים. יש פה אנשים שבעיני הם כוודאי לא האחים שלי, יהודים. לא הרתיים ולא אנשי ארץ-ישראל השלמה, וכך הלאה. אין לי כל קשר אליהם.

חיים קינן: אתה חושב לפעמים איפה פיספסנו?

דן בן-אמוץ: כן. כבאול.

חיים קינן: לא נכון.

דן בן-אמוץ: בפירוש כן. כמבט לאחור מרחוק מאוד, בעוד 20-30 שנה, אני לא חושב שהקמת המדינה הייתה הכרח היסטורי נכון. הוא מובן, זאת אומרת אני יכול להבין, וכל אחר יכול להבין, מדוע קמה המדינה. אבל הרבר הגדול ביותר לגבי העם היהודי, את מי שתורמתו של העם היהודי מעסיקה, היא ללא ספק העובדה שהוא היה מפורז בעולם כולו. מי אמר את זה — קסלר, או מישהו — שמעט מלח בארוחה זה טוב מאוד, אבל צלחת שלמה של מלח?

אנחנו פה, עשיישראל בארץ-ישראל זה צלחת שלמה של מלח. היינו קטלניטור בכל תרבות, ושילמנו מחיר, זה נכון. שילמנו מחיר כבד, של פוגרומים, של התעללויות, של אפי"לייה, וכך הלאה.

גם מי שרואה לקיומו של העם היהודי חייב היה, בעצם, להסכים. נרמה לי שזו דעתו של הרבי מלובאביץ', שאומר שם, שצריך לפזר את הביצים בסלים רבים ככל האפשר. יהודי אחר בעיירה ושניים בעיר. ואז אולי העם הזה ימשיך להתקיים יותר לנצח מאשר לרכוש אותו כאיוושהי טריטוריה שאפשר להשמיד אותה בלחיצת-כפתור אחת. אם לא היום, מחו. כבר היום אני חושב, במרחק לא גדול מדרמשק, בעיראק — עוד מעט אפשר יהיה ללחץ על כפתור שיגמור את האקספרימנט או את החלום הציוני הזה.

כמורכב, עם החלום הציוני הזה יתעופפו באוויר כל שאר החלומות בסביבה. אבל איזה מין נחמה היא זו? היום, כיהודי, אתה יכול לחיות הרבה יותר טוב בניו-יורק מאשר בארץ — כיהודי, אפילו כיהודי דתי, כיהודי שמדבר עברית והכל. כשום מקום בעולם לא צפויה סכנה לחייך — כיהודי — היום. כוודאי לא בארץ דמוקרטית. רק פה. רק פה קיימת סכנה לחייך.

חיים קינן: אירופה של שנות ה-40 הייתה כבר אחרי באול.

דן בן-אמוץ: כן, כן, זה מובן, זה ברור, חשוב שזה הפיתרון. שאם ספיטוף יהיה לנו בית משלנו... אני לא צריך לחזור על רגל אחת על הנימוקים.

חיים קינן: זאת אומרת, לדעתך, אין דברים שאנחנו טעינו כעשייתם או באי עשייתם כאן בארץ? אנחנו — לא אבות-אבוי תינו לחשוב כבאול מה הם רוצים שיהיה.
דן בן-אמוץ: כן, כן, אבל אני חושב שהיה לנו סיכוי הרבה יותר טוב אילו הייתה

נוצרת כאן מדינה כאן מדינה תרבות משותפת של תושביה-המקום. של מי שכא נהג. כמו שלאט לאט קמה תרבות אמריקאית, שהיא בכל זאת שונה מאשר התרבות האנגלית, נאמרו. היתה תערובת של אינדיאנים ושל אנגלים ושל צרפתים, וכך הלאה.

כל המילים האלה שהן, בעצם, קולות של שפה, לא מופיעות, וצריך באישוה מקום לתעד את זה, לרשום. בוודאי שצריך לרשום דברים שמייצגים התפתחות תקופתית. מפני שאם מישור בעוד 50 שנה יקרא בספר "טיילנו בבולוואר" — אני יודע, סתם עלה על דעתי — הוא לא ידע על מה מדובר אם הוא לא יודע צרפתית. אבל היום, אם אתה תשמע שמישהו יגיד "ישבנו על ספסל כבלוואר", אתה תרע שזה תחילת המאה, אתה תרע שזה מושבות-הברון, אתה תחשוב שזה ראשון, או רחובות, או מטולה.

קופסה, עם סרטים. והוא צובר, והוא מלא הת-הבנות מהאמיתות האלה שהוא צובר. בסוף היודים שלו מלאות בערימה ענקית של מתינות, של אמיתות גדולות כאלה, והוא רואה את המתנה, את האמת הגדולה ביותר, והוא לא יכול להרים אותה מבלי שהוא יפיל את כל הדברים שהוא אגר וצבר בתוכו. זה אלף. לאנשים צעירים, יש גם סיכוי טיפה יותר גדול לחולל שינוי, או לפחות להעמיד סימן שאלה ליד סימניה-הקריאה.

חיים קינן: זה תיאור שבהרגשה נפשית? **דן בן-אמוץ:** בעיני. אני לא מקבל את התיאור. בדיוק כמו שאתה תגיד: אתה יהודי. אז אני לא יהודי. אני לא יהודי. אתה מחליט שאני יהודי רק בגלל זה שאמא שלי היתה יהודיה. אבל אם יהודי פירושו זה וזה וזה וזה, אני לא מקבל את זה, אז אני לא מגדיר את עצמי כיהודי.

חיים קינן: אני רוצה לעשות אתנחתא במלל, להשמיע לך קטע שאני חושב שאתה תאהב. בעצם, אני קצת יודע שאתה אוהב אותו. זה בשבילך. (מושמע השיר "הכניסו תחח כנפך, כניצועה של ריטה")

חיים קינן: דן בן-אמוץ, אתה חיברת, אם חשבוני נכון, לפחות שלושה מילונים. לסלנג או לעברית מדוברת, או אני יודע, לדיבור רחוב נקרא לו. מילון עולמי לעברית, המילון האחול-מניוקי לעברית מדוברת חלק ב', וכליל תפארת המליצה — מילון היתולי למילים לועזיות.

דן בן-אמוץ: לא, זה שניים לעברית מדוברת, שני הכרכים הם ביחד עם נתיבה בדיהודה, כמובן. השלישי זה לא עברית מדוברת, זה עברית של שפת-ההשכלה, של המאה ה-19.

"יש לי שניים וחצי חברים, כמו לכל אדם אחר. בקושי שניים וחצי חברים."

חיים קינן: ואתה אמרת "חינפשי"? **דן בן-אמוץ:** בטח, אמרתי "חינפשי" כשרציתי להישבע, אמרתי "חינפשי" ואמרתי "כניצו" ולא אידן. כמה מילים כאלה, ראי תי רגע, מה פה לא בסדר? הלא זאת מילה. היה לי גם, למשל, חבר שלי ליליק שץ, בנו של פרופסור שץ, נעדר מהארץ איזה 10 שנים. הוא עוב בתחילת שנות ה-30, נסע לאמריקה. כשהוא חזר — הוא יליד ירושלים, ילד ירושלמי, מדבר עברית שוטפת מאד — ובאותו זרם שוטף הוא היה אומר, "מה הדרסיה של הוזה"? כן, הוא אמר, רגע, אתה לא יודע איפה הוזה? זה מול בניין הפוסטה. וזה טבעי לגמרי.

והם לא יודעים, יש צעירים שהם מתים והם עוד לא הרגישו בזה, הם עוד לא קיבלו את ההורעה שהם מתים. אבל הם מתים. כמו שיש גם אנשים צעירים, אבל באמת מועטים יותר, בין האנשים המבוגרים. מעט מאוד יש. אתה רואה אותם, קוראים להם המזורים האלה, המשונים. כן? הם אחרים.

דן בן-אמוץ: דבר כשימך. (צוחק). **חיים קינן:** אמרתי מישוה אמר פעם. דיברתי בשמו. מה הקסם שמהלכים עליך דווקא אנשים צעירים? **דן בן-אמוץ:** הסיכוי. התיקוה. קודם כל, מפני שסיכויי אתה רואה את ההתאבנות, את ההתאבנות של אנשים שלאט-לאט צוברים את האמיתות שלהם, ומתעקשים להחזיק בהן, ולא רוצים לנסות. אני פעם רציתי לכתוב בשביל מרסל מרסו קטע-פנטזימיה, שהיה בנוי על הרעיון הזה. (הוא היה ילד שלי, מזמן.) היה בנוי בדיוק על הרעיון הזה, שאדם הולך על הבימה, והוא צובר אמיתות. תכשטים של אמיתות. אמי תות גדולות. וכל אמת כזאת עטופה בתוך

חיים קינן: ומה זה סבא, אם לא אבא של אבא? **דן בן-אמוץ:** אמרתי לך, זה יותר מזה. זה רמות, זה הרגשה, זה יחס אל הבנים. אל הבנים שלהם. ומבחינה זאת אני לא רואה את עצמי כנכד. יש להם ילדים, כסדר, יופי.

חיים קינן: זה מעניין שאמרת "נכד" ולא "סבא". **דן בן-אמוץ:** מה? **חיים קינן:** אמרת "אני לא רואה את עצמי כנכד". **דן בן-אמוץ:** אה, כן, אני גם לא רואה את עצמי כנכד של אף אחד. בכל אופן, כל אלה שהייתי אמור להיות נכדם, כבר מזמן אינם.

חיים קינן: מבין ילדיך, ארבעת ילדיך, יש לך איזה קשר מיוחד לאחד הילדים? **דן בן-אמוץ:** אל כולם פחות או יותר, אותם סוג קשר, אבל למען האמת, הקשרים שלי עם אנשים שהם אינם הבנים שלי הם הרבה יותר אינטנסיביים מאשר עם הילדים. זאת אומרת, כל אחד כראוי לו.

חיים קינן: דן בן-אמוץ, אתה חיברת, אם חשבוני נכון, לפחות שלושה מילונים. לסלנג או לעברית מדוברת, או אני יודע, לדיבור רחוב נקרא לו. מילון עולמי לעברית, המילון האחול-מניוקי לעברית מדוברת חלק ב', וכליל תפארת המליצה — מילון היתולי למילים לועזיות.

דן בן-אמוץ: לא, זה שניים לעברית מדוברת, שני הכרכים הם ביחד עם נתיבה בדיהודה, כמובן. השלישי זה לא עברית מדוברת, זה עברית של שפת-ההשכלה, של המאה ה-19.

(המשך מעמוד 21)

לכל אדם אחר. בקושי, לפעמים, שניים-יחצי חברים.

אני גם לא יודע בדיוק מה זה חבר. חברי מאוד, וחברים-לשולחן, חברים-לשתייה, חברים לשוחה ולהתלוצצות, להלליכה לתיאטרון או לפאב, זה לא חסר לי. מכרים — הרבה. אבל חברים — הלוואי והייתי מבין בדיוק את ההגדרה של חברים.

אם חבר זה כזה שאתה יכול לסמוך עליו בעת צרה, "A FRIEND IN NEED IS A FRIEND INDEED", בוודאי שיש כמה חברים כאלה, נורא שאני גם חבר טוב של כמה מאותם חברים שלי. אנשים שמעשירים את העולם שלי ועושים לי מורכב יותר ויפה יותר. בעצם קיומם, בעצם זה, בעצם מה שהם עושים הם מעשירים את עולמי. נורא שלמענעם אני מוכן לעשות הרבה יותר מאשר לאנשים שלא מסיפים שום דבר לזווי. שאני אדיש לקיומם. זאת אומרת, הם כלום, הם כאילו לא קיימים. מבחינתי האישית. זכותם לחיות את החיים הכי יפים שלהם, אבל אין לי שום דבר משותף עם הרבה אנשים.

חיים קינן: איך אתה מסתדר עם הברידות?

כן בן-אמוץ: אני חושב שטוב מאוד. זה לקח לי הרבה זמן. זאת אומרת, לקח לי הרבה שנים ללמוד לחיות חיים ריבוניים. לקרא לזה. בלתי-ליוויים. ואז, כשאתה לבד, זו חגיגה גדולה מאוד כשאתה שובר את ה"לכוד" הזה, עם מישהו שטוב לך איתו, לשעה קלה, ליום, ליומיים, לשבוע.

אבל לחיות כפחד מתמיד מפני הברידות — זה דבר נורא. זאת אומרת, מיסכנים אותם אנשים שלא יכולים לחיות לבד. אתה בא לבר, ואתה יוצא מהסיפור הזה לבר. אז אתה צריך ללמוד גם לחיות לבד. ויש מספיק פיתויים. יש ספרים, יש טלוויזיה, יש סרטים, מוסיקה. קל מאוד להימלט, בעיקר אל ספרים קל להימלט מעצמך או מהכל.

חיים קינן: ואתה קורא הרבה? דן בן-אמוץ: אני קורא.

חיים קינן: יוסל ברגר צוטט פעם כמי שאמר "אני לא מחזיק מהמוות". ואתה?

דן בן-אמוץ: אני מולול בו, אני עושה לו את המוות. אני עושה למוות את המוות. בהנחה פולקלוריסטית שהמוות, מלאך המוות, לא אוהב שעושים צחוק ממנו. הוא נורא רגיש לעניין הזה, הוא לא ייכנס לבית שבו מולולים בו ועושים ממנו צחוק. אבל כבית שמפחדים ממנו — זאת ההנחה הגדולה שלו. להיכנס לעושות את המוות לאנשים. יש מין ספר פולקלוריסטי כזה, נרמה לי. אבל לא, אני חי בשלום עם המוות.

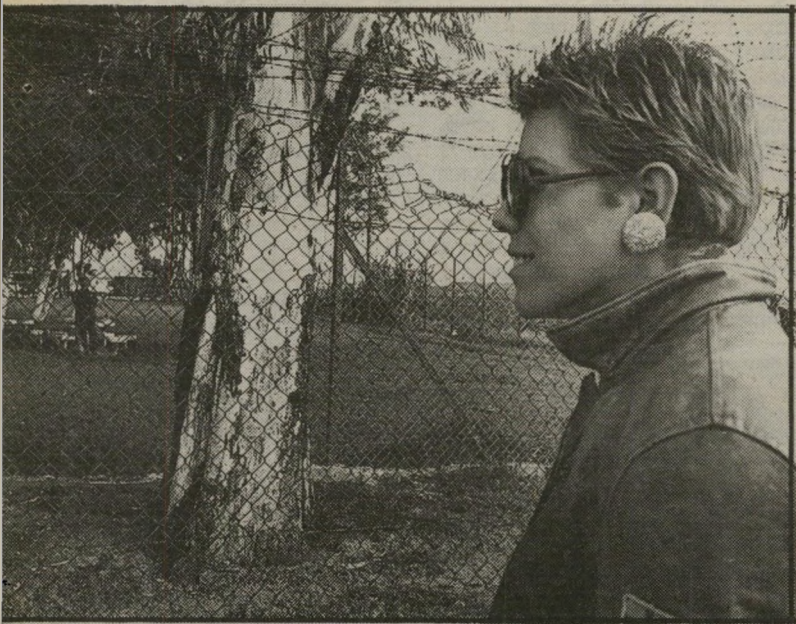
(מושמע וקצת מהמערכון של דן בן-אמוץ המספיד את עצמו, כביצוע דן בן-אמוץ עצמו) אוה דן? דן? דן? דן? איך הלך מאיתנו בלי אזהרה מוקדמת? איך הלך מאיתנו דן בלי אזהרה מוקדמת? נפלה כותרת ראשונה, נפלה מת זה, מת באופן דחוף. איך, יא אללה, נפלה גיבורים באמצע הסעודה? רק אתמול, וואללה, רק אתמול אכלתי איתו ליד שולחן אחר. אני פה הוא עם — ועכשיו תראו, אני פה והוא עם.

"וואללה, יא ערס, באמצע האוכל הולכים: ואל תחשבו, דווקא אכל יפה. אכל אכל נפל, נפל הלך, הלך לא שילם. אין דבר שילמתי אני, שיהיה לו לבריאות. מסכין, בחיי, נפל בשעת מילוי הפקידו. ולא היתה לו אף פעם מחלת הנפילה בתפקידו. פעם ראשונה נפל באמת.

אוה, יה דן? דן? דן? דן? ינעם לך עפרך, חביבתי. אתה מסוגל לאכול הכל, אתה".

חיים קינן: יש לך עוד כוח לשמוע את זה, דן? דן בן-אמוץ: תשמע, אני לא שומע את זה אף-פעם. עכשיו אתה מעמיד אותי במצב שאני שומע את זה, ואני נהנה מאוד. זה נהנה, זה יופי. אני באמת מקווה שביום ה-30 למותי ישמיעו את זה. זה יופי, אין דבר יותר יפה

המוני התומכים שהתכנסו מול השער

השוטרים צעקו על ג'ודי ניר-מוזס, מבעלות ידיעות אחרונות, כאשר ניגשה בפעם השלישית אל הגדר כדי לנומף ולהפריח נשיקות באוויר לאיבי, שישב על ספסל בחברת ארבעה מבקרים שהורשו להיכנס: הפסיכיאטר ריצ'רד קורנהאוזר, קובי אושרת וחברתו והפידסומאי ראובן וימר.

אלפים מכל הארץ באו בשבת להמגנת-אדה, הגדולה ביותר מנגבה ורכבים מקיבוצים אחרים של השומר-הצעיר. הכוונה היתה להקיף את הכלא בשרשרת של אנשים המחזיקים איש בידי רעהו, אך שילטונות הכלא אסרו זאת.

הכלב נכנע אחד מכלבי-הכלא, המקיפים את המקום כולו כשהם רצים בין שתי גדרות, נסוגו בשקט למלונתו כשניגשה גילה אלמגור לגדר. בדרך-כלל מקימים הכלבים האלה המולה נוראה כאשר מתקרב אדם לגדר. הם כנראה קיבלו הוראה לשתוק הפעם, התלוצץ אחד הבאים הקבועים.

מאשר אנשים שנזכרים כמישהו בחיור, כצ' חוק, במקום לעשות פזוזה, אומרים — אחת! מיסכן איננו.

חיים קינן: אני מבטיח לך, שאם אני עוד אהיה ברדיו, ואם אני עוד אהיה... דן בן-אמוץ: כן. תזכור!

חיים קינן: ואם אני עוד אהיה ביום ה-30 שלך, אני אשמיע את זה.

דן בן-אמוץ: מאה אחוה, על-אכייפק. בעצם, חיים, אני כבר זמרמה משתעשע ברעיון להזמין איזה 10 חברים שאני גם אוהב וגם מעריך את כתיבתם, להזמין אצלם הספרים, שיכתבו לי עכשיו הספר. אני רוצה לשמוע עכשיו את האמת עלי. מה ייצא לי מזה שהם יכתבו בעיתון או באיזשהו מקום כמה דברים עלי כשאני אלך? אני רוצה, לפני שאני הולך, אני רוצה לקרוא את ההספרים. ואז בא לי רעיון יוצא-מד-הכלל: מדוע לא להוציא ספר של ההספרים האלה, ועם איורים, וכך הלאה. ולי יהיו הערות מתחת לכל הספר, יהיה לי מה להגיד. נמכור את הספר הזה, והתמלוגים מהספר ילכו לסעודות מפוארות של המספידים. זה דבר יוצא-מד-הכלל.

ובדרך הנה, עברתי פה אצלכם כחצר, עבר טומי לפיד. או סיפרתי לו את זה ואמרת, טומי, נראה מה אתה היית אומר, לוא הייתי נפטר מחר, הולך מחר, מה היית אומר עלי? וסחבתי אותו הנה.

יש לי שאלה נורא פשוטה, טומי, זה מעסיק אותי כזמן האחרון. אילו הייתי נעלם מחר, ואת אמרת הולך לעולמי, מצטרף, הופך לז'ול, מה היית, מה היה לך להגיד עלי? ועכשיו נרמה לי, אתה יכול להרשות לעצמך להגיד את האמת. אחרי שאני לא אהיה פה, אתה בטח תעשה את הפויילע-שטיק שכולם יעשו, ותגיד לא בדיוק מה שאתה חושב.

טומי לפיד: יש תיקווה לראגה, או שאתה סתם מרבר?

דן בן-אמוץ: זה בטוח, כל הזמן יש תיקווה לראגה.

טומי לפיד: או אם יש תיקווה לראגה, אז אני לא מכובז מילים לריק.

הספרך, אם יבקשו מאיש כמוני להספיד אותך, יתחיל בכך, שדן בן-אמוץ ייצג את כל מה שאני לא אוהב בחיים. מלבד את דן בן-אמוץ, שאותו אני אוהב בחיים. אבל מעבר לאימרה שנוגה זו, אני גם אוכל להתייחס אליך ברצינות.

אני, קודם כל, חושב, שאתה, בהתנהגותך הפרועה והאנפן-טיובלית והאנרכיסטית, מטשטש את העובדה שאתה סופר מצויין בתחום שבו אני מתעניין, של כתיבה המוריסטית-סאטירית, אתה ודאי אחד הטובים בתולדות המדינה. אתה גם...

דן בן-אמוץ: אתה שם לב שאני אחד מפריע לך?

טומי לפיד: לא, לא, אתה גם צבע בחיי ההכרה הישראלית, הרמות הפרסונלית, האי-שיות שבלעדך...

ועכשיו זה ההספר — ואתה יודע שבהספר מגזימים קצת, אבל אומרים איוז אמת גם. אני חושב שבלעדך החיים בארץ הזו היו פחות מעניינים, ופחות ציבעוניים, ופחות משעשעים. ובלי ילקוט-הזכבים, הפולקלור הישראלי לא היה משהו. ומכל הסיבות הללו, אני נורא מצטער, דן, שהלכת לעולמך.

דן בן-אמוץ: איי, זה יוצא מן הכלל, טומי, עכשיו עוד הפעם, את כל זה, ולאט-לאט.

תודה רבה טומי, באמת. בקרוב אצלה.

טומי לפיד: הוא מוכרח! גם מן הקבר דן בן-אמוץ: כן, להתראות טומי, תודה.

(המשך מערכון ההספר, המבוצע על-ידי דן בן-אמוץ עצמו)

"שלום חביבתי, שלום, תנוח בשלום. להוריד את הארון, לסגור את המגירה. לכסות, לכי. סתם. תעבוד שם, יא יענקל, זה לא בית-יקרות של הסתדרות. תכסה, תכסה אינען רינתק, אוך אוך אוך אוך אוך, השם נתן השם לקת, ברוך השם אני גמרת".

חיים קינן: גם אני גמרת. דן בן-אמוץ, תודה רבה מאוד לך.

(ראיין וערך: חיים קינן. הפיקה: רחל הרמתי.)

I.M.A.N

"א"י אם אייבי נתן" אמרו המדבקות, שחולקו לאלפי האוהדים ששרו לאייבי בשערי כלא "איל" בהפגנת אהבה

כל שבוע מגיע אל אייבי נתן, בכלא אייל, נהגימונית המביא שירת-פרחים ענקית מתנות-פרחים בכפר-סבא, בצירוף כרטיס-כרחה החתום: "חברים מקיבוץ שריד". השבת, כאשר נהרו המונים לכלא, וכיניהם חברי-קיבוצים רבים, פוענחה התעלומה.

ישראל בתל-אביב, בררישה לנסיגה מלבנון. אז ניגש אליו שוטר ממוצא מארוקאי ושאל אותו אם גם הוא מארוקאי. כאשר הנרי אישר זאת, אמר לו השוטר: "ינעל ריז'דינב, אתה לא מתבייש?". התוכנית המקורית היתה להקיף את הכלא

בימה מאולתרת מורכבת מארגונים, שימשה את הזמרים והמדב"רים. עמיקם גורביץ, מראשי המארגנים, שר בכל הלב "אלי, אלי, שלא ייגמר לעולם". לידו קובי אושרת, ששר אחר-כך שיר משלו; ששי קשת וגילה אלמגור. אייבי ביקש לשיר לו שנית את "שלא ייגמר לעולם".

מנופכות ביחד השחקנית יונה אליאן והזמרת ריקי גל מנופפות לאייבי למרידה מעבר לגדר, יחד עם כל האלפים. אליאן לא היתה היחידה שהביאה עימה את בנה. האירוע כולו היה מעין הפנינג מישפחתי, ומאות ילדים השתתפו בהפגנה, מהם רבים בחברת הסבים והסבתות.

יונים לחופש הנרי אלקסלסי מבית-זרע הביא מהקיבוץ ארגז של יונים לבנות, שהופרחו בסוף האירוע. הנרי הוא האחראי להדבקת הכרזות בקיבוצים, שקראו לאירוע, ולהדפסת המדבקות והגלויות שחולקו לקהל בחינם, הקוראות לכתוב מיכתבים לאייבי כדי לעודד את רוחו בכלא.

צפירה יונתן סיפרה שבקיבוץ שריד יש קרן: כל חבר משלם שלושה שקלים לשבוע, ובכסף זה שולחים את המישלוח לאייבי. כשהיה אייבי השבוע כטיפול נמרץ בבית החולים מאיר, הכניסה האחיות הראשית לחדרו שורת פרחי-ג'יג'י-עדן, בצירוף אותה הכרחה. האירוע בשבת זו היה הגדול ביותר עד

התומכים. הצדדים הסכימו להסתפק באירוע מול השער. הביקור ההמוני ליד השער כבר הפך למסורת שבועית, כשהחברים המרכזיים של "ועדת-הפעולה של חברים למען אייבי" מתחלפים מדי שבת. הוא נועד לתמוך לא רק באייבי אישית, אלא גם בררישה לבטל את החוק האוסר מיפגשי-שלום עם ראשי אש"ף.

כתבה וצילמה רחל אבוני

היום. שיאו היה כאשר ספרה השחקנית גילה אלמגור בקול רם, מעל בימה מאולתרת, יחד עם כל הקהל מאחת עד 60 — כמיספר הימים שאייבי כבר בילה בכלא. נותרו לו עוד חודשיים, עד ה-9 בפברואר. בין המארגנים בולט הנרי אלקסלסי, חבר הקיבוץ בית-זרע. בשעתו היה המארגן של המיצעד הגדול מגבול הלבנון לכיכר-מלכ"י

23

קולנוע

הצעיר מצייר תמונה מאלפת של מוסר שנות התשעים. *** באטמן (רבחן) אר צוח-הברית, מוצג גם בירושלים וב חיפה ובבתי-קולנוע נוספים ברחבי הארץ) — אי אפשר להחמיץ את

חדר חובה לראות

תל-אביב: סיפור קצר על אהבה, לילות כבירה, סכס, שק

סירטי קולנוע בטלוויזיה

* **שתי אהבות** (יום רביעי, 6 בדצמבר, בשעה 22:05) — שירלי מקליין בניו-יורק, נקרעת בין שני גברים, לורנס הארווי וג'ק הוקינס. בהחלט מתאים לחסידי הרומאן הרומנטי. הבימאי הוא צ'רלס ואלטרס המנוח.

* **כל שנה באותה השעה** (יום שישי, 8 בדצמבר, בשעה 22:30) — אלן אלדה ואלן בורסטין בגישה מוסרטת למחזה שגוף מיליונים בכל העולם, כולל ישראל. גבר ואשה נפגשים יום אחד בשנה, בחדר של בית-מלון, ללילה-אחד בודד, ואחר-כך ממשיכים את אורח-חייהם השגרתי עד לשנה הבאה. מסוג הסרטים שהגיעו בטעות לבתי הקולנוע

— יעודם האמיתי הוא ממילא המסך הקטן. * **קי לארגו** (יום שני, 11 בדצמבר, בשעה 23:30) — ג'ון יוסטון הצעיר מביים ביד בוטחת מחזה לפי רוחו, על גנבסטר הנתקע במלון-נופש וממתין לשידוך סערה כדי שיישלף משם, והמתעמת עם זיכריו הקבועים של המקום. צוות-שחקנים משובח של הוליווד בשיאה: אדוארד ג'יי רובינסון, האמפרי בוגארט, לורן באקול, ליונל בארימור.

* **תל-אביב-ברלין** (יום רביעי, 13 בדצמבר, בשעה 22:05) — סירטה של ציפי טרופה על ניצול מחנות-הריכוז המתקשה לשקם את חייו בארץ ישראל, ועל מגישתו הדר-מאתית עם קאפו לשעבר. הנושא מרתק יותר מן הביצוע, ושמואל וילוז'ני, בתפקיד הראשי, מרגיש מחות נוח מאשר בישיבות העירייה. עם זאת, זכה הסרט לארבעה פרסי-איכות מטעם מרכז-הסרטי-הישראלי.

השעשוע הקולנועי האופנתי בער לש. ג'ק ניקולסון שטן עליון ומייקל קיטון האביר דמות העטף לף. עיצוב אמנותי המצליח להמחיש את האווירה הקודרת של העיר לש הזקוק לבאטמן.

רים ווידארטייפ, בגלל המילחמה ההיא, הלאופופין, אשה אחרת. **חיסוף:** קפה בנדד, סכס, שק

תל-אביב

**** **סיפור קצר על אהבה** (לב, פולין) — היברת לפי שישי מתוך עשרת הריביות לפי קז'ישטוף קישלובסקי הוא סיפור על מוסר ואהבה, חסר והקריבה. סר מק בן ה-19 מאוהב נואשות במגדה, שכנתו שבכת-החיים-יהודי-הסובייטית. הוא עוקב אחריה בעזרת מישקפת, נוסח החלון האחרון של היצקוק, ומשהוא חושף את עצמו, הוא זוכה ללעגה של האשה האהובה. עליו לאט-לאט היא לומדת להכיר את משמעותה האמיתית של האהבה. סרט הממעיט במילים ומשתמש בתמונה בעוצמה רבה. השחקנים גראצינה שאפולובסקה ואולף לאר פושנקו עוזרים לקישלובסקי ועוד רים כמוסיקה הנפלאה, המרגישה את אורירת העגמומיות המלווה את עשרת סיפורי-המוסר של הבימאי הפולני החשוב ביותר בין הבימאים הפועלים היום באירופה.

*** **לילה של אהבה** (פיי-לח, יונסלביה) — סאטירה פולית-סית'מינית על מהפכות וחריימרי-טות במדינה דימונית במרכז אי-רופה. העלילה מתרחשת אמנם בשנת 1920, אבל קל לזהות את החיים המופנים לכל הקנאים של היום. אמנם הבימאי רושן ואין אקא-בייב כבר אמר את הדברים הללו קודם לכן, אבל הפעם רוחו מבויר-חת עליו במיוחד והוא עוסף את הכל בצבעי גלידה בולטאן.

*** **סכס, שקרים וזידי-ארימיים** (צפון, ארצות-הברית, מוצג גם בחיפה ובירושלים) — תרגיל מבריק בשיחות מלוכלכות בין פרקליט מיוחס, אשתו הצנונת, גיטתו המתירנית וידידו האימפר-טנט, שמראיין נשים על חוויותיהן המיניות. הבימאי סטיבן סורברג

קווין קוסטנר: רוחו של האב

של הג'ינג'ית הנמרצת הפרטית שלו, אשתו איימי מאדיגן וילדתו היחידה. השתיים ניחנו בכשרון הנדיד לדבר עם המתים כי הן בעלות-אמונה. קדושת המשפחה, כמובן. וכך מבינים ילדי הפרחים שהתבגרו סוף סוף שאין חרות אישית בלי בייסבול ואין איחוד-נפשות אלא במיסגרת המישפחה. הסופר המופ-לא, בדמותו של ג'יימס ארל ג'ונס, מתגייס למען הפיוס, לתימאת החלום האמריקאי.

פאנטום הבייסבול

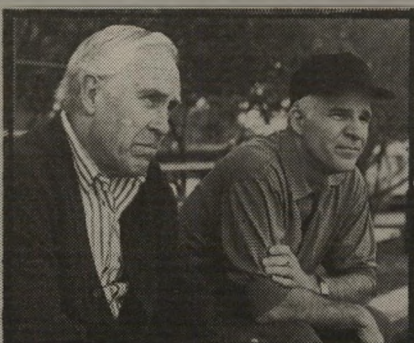

שדה החלומות (דקל, תל-אביב, ארצות-הברית) — עוד סרט בסידרת

ההתברגנות המופלאה של הקולנוע האמריקאי. אם סטיב מרטין האומלל בהורים במישרה מלאה חייב לשחק בייסבול עם בנו המופרע כדי לחלץ אותו מטיפול מיוחד, הרי קווין קוסטנר מייצג את הפן השני של תסביך זה: בילדותו סירב לשחק עם אביו בייסבול והאב החמיץ קיזירה של מקצוען כשעסק בפרנסת-המשפחה. היום, כשקווין קוסטנר החתיך הפך בעצמו ל-אב, הוא רוצה להשלים עם אביו המת.

המשחיש שיביא את הגאולה, את הפיוס, את התגשמות רוח האחוה האמריקאית הנשגבת — הוא „ג'ו היץ", שחקן-בייסבול אמריקאי שנפ-טר לפני שלושים שנה והיה בשעתו אלילו של האב המת, אבל הורחק מן המגרש עם עוד שמו-נה אלילים בגלל מכירת מישחק.

וכך חורש קווין קוסטנר את שדה התיסר שלו ומפסיד את מכנסיו החקלאיים בעידודן

מרטין ורובארדס: בניס מופרעים

למרי סטינברגן הצדקנית, יש שלושה ילדים מופרעים. לדיאן ויסט ששרדה מסרטיו של וודי אלן יש תפקיד מוערך-רחמים של גרושה, אם לשני ילדים. האחת הבשילה בטרם-עת (מרתה מלימטון) והשני אוטיסטי-למחצה בגלל אביו שנטש אותו. יש גם אחות שנישאה לריק מורניס, המתקשקש לגדל ילדת-מחשב, ואח צעיר, שאבא ג'ייסון רובארדס מתפתה להאמין בחלומותיו. התפכחותו מייגעת ולא-משכנעת.

וודי אלן לעניים

הורים במישרה מל-אה (בן-יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — אמרי-

קה עסוקה בתיקון נשמותיהם של שרידי שנות-השישים המטורפות, שעברו עתה את משבר-גיל-הארבעים והם צריכים להתמודד עם הצא-צאים שהגיעו לגיל הבעייתי שבו היו הם באותן שנים סוערות.

זה המוטו העובר כחוט-השני בסידרת קומ-דיות משפחתיות, כשעניין ההורות מושבר ה-יחסיים בין אב לבנו, לאביו, לגישה ולבעלה של הדודנית השמינית — נשאב בלי בושח מחנה ואחיותיה פלוס ימי הרדיו של וודי אלן.

אלא שאם אלן עוסק באינטלקטואל היהודי ובבעיות זהותו, בזיקתו להוריו ולתרבותו החי-צונית המבלבלת את קשריו עם מקורותי-הרא-שונים — הרי אי-אפשר להאשים את רון הווארד או את סטיב מרטין במשבר-זהות הק-שוד למשבר-תרבות.

שור במשפחתו של סטיב מרטין המעצבן, הנשוי

ג'וזף ואר-דאם: קונצרט בתמונות

לה בן זוג, זמר יחפן בעל נתונים טבעיים הזקוק לאילוץ ולעידון. הקונפליקט האמנותי המזכיר לא-יבמקט את מאדאם סוזאצקה, של מורה המפתח רגש אבהי כלפי תלמידו, של קינאת פרמדנות לילדי טימוחיהן ושל הערגה העזה להותיר חותם אמנותי על העולם — אינה מת-פתחת לעימות מעניין בשל התסריט המסורבל. המוסיקה הנהדרת והנופים היפים אינם מחפים כלל על חוסר-הכישרון של השחקנים.

קול המוסיקה

המאסטרו הגדול (מק-סימ, תל-אביב, בלגיה) —

אכן כן, זה היה המועמד לאוסקר הסרט הזר מטעם בלגיה, שדרה אל הגמר והפסיד לטובת פלה הכובש. לא מלא. אמנם גיבורו של המוסיקל הכבד הזה הוא אחד מזמרי הכאריטון הגדולים בדורנו, אבל אנחנו לא בעל-בית המ-הקונצרטאים אלא באולם הקולנוע.

הרעיון הבסיסי לא היה גרוע כלל עיקר: ז'ראר קורביו, מרח-בימאים בלגי, בחר לטוות עלילה סביב אישיותו הכריזמטית וקולו החד-פעמי של בן ארצו, ג'וזף ואר-דאם. זמר מחלטי לפרוש בשיא הקריירה שלו כדי לטפח פרימ-דונה לעתיד, בעלת פני מדונה ונתונים מבטי-חיים של זמיר וורטואוזי.

ההתייחדות המזהרת בטירה הכפרית הופכת לאובססיה אישית ואמנותית וכשהמאסטרו מרגיש שעליו לשלח את יונתו מעל פניו כדי לאפשר לה לעוף בכוח כנפיה בלבד, הוא מכין

נבואתו של משורר

הסינמטיקים (תל-אביב, ירד-עלים וחיפה) עורכים מחווה רטרופסקטיבית לאחד הבימ-אים המהוננים והמקוריים של שני העשורים האחרונים, אג-רה טארקובסקי, משורר בעל כסיו קולנועי חזותי עז במי-

טארקובסקי הצנועה

חד שנפטר טרם זמנו ממחלת הסרט, ושירטו האחרון, הק-רבן, הוא הקרוב ביותר לצוואה אמנותית. סרטיו אנדרה רובלייב, הר-אי, סטוקר, נוסטלגיה, והקר-בן — נוגעים במחנות האמנות, מחות הדת, היצירה, הפיוס וד-מוסיקה.

הסרטים עמוסים בסמלים ובדימויים מיסטיים, אבל כראי-לנסות ולהתמרדר עמם. גם אם לא כולם יובנו, רי בתלס כרי-להתרשם ולהתעשר.

המלכה הבלתי-מוכתרת של ירושלים חגגה את הבר-מיצווה של בנה * בתל-אביב לא באו החתיכות למסיבה. בגלל הלווייה * בחיפה. חגגה המלכה יוסי-הולדת לעצמה וזכתה בנשיקות

ירושלים: בר-מיצווה מלכותית

עדיין זוהרת זלמה אנגלנדר (משמאל), אחת החתיכות עקרה לחיפה עם נישואיה ליו"ר הנהלת קבוצת הפועל-חיפה, איציק אנגלנדר. יהודית מילר (למטה משמאל) בחברת בתה ג'ולי.

צנוורה אבי מזר (משמאל) דובר מישי רד-ראשי-הממשלה, מרים יד-ל-צלם ומבקש לא לצלמו כשהוא אוכל. השר משה

ניסים (במרכז) ורעייתו רות (מימין) מהמחוזרים שבאורחים, משועשעים מהמעמד. נראה כאילו השר ניסים בדיאטטה, כי הוא הסתפק במעט.

הרבה בריחות והלצות כבר סופרו על הירושלמים, אך דבר אחר אי-אפשר לקחת מהם: את האיכות והאלגנטיות של המסיבות שלהם.

אשת החברה שרה דוידוי-ביין, שערכה את מסיבת הבר-מיצווה של בנה אורי במלון היאט רינוסי בירושלים הוכיחה לכולם שהיא עדיין מקורבת לרבים וטו"ר בים בחברה הירושלמית, הכוללת אנשי מימשל, חוק ומשפט וכמוכרן האצולה הספרדית של העיר. האירוע האלגנטי הזה היה מקום-מיפגש לכל המיזמי של

על האובה קארין בת ה-15 היא בתם הבכורה של הדוידוביץ'ים. היא מתנשאת לגובה של 176 סנטימטרים. לצידה אחיה, חתן השמחה, הדומה לאביו מתי.

שיה שרה דוידוביץ (מ' ימין) בחיוף ושיה עם נגוה בסיוני האלגנטית, אשתו של שגריר מצרים בישראל.

הבירה. 500 המוזמנים סעדו ושר-חתו לצלילי תזמורתו של מתי, בעלה. לא היו ריקודים כי מתי דוידוביץ לא סיים עדיין את שנת האבל הראשונה על מות אמו. לער-מת זאת, היה שפע של מזון ומשק-אות ומכובדים כמו חברי-הכנסת שאול עמור וצחי הנגבי, השרים משה ניסים ורדני מיר-לוא, בני משפחות פרומצ'ניקין ורג'ואן וגם כמה נציגים של החברה התל-אביבית. כמה ידידים שנעדרו מן המסיבה הוזרזו לשלוח מברקי-ברכה: בנייהם, סג'ר-החוק ביבי נתניהו, וראש-הממשלה יצחק שמיר.

חיפה: יום־הולדת למלכה המקומית

גם לחיפה יש מלכה. זוהי, כמור
בן, העיתונאית הוותיקה ציפי
רום, ששוב הוכיחה שהיא חשובה
ומפורסמת יותר מאלה שהיא כות'
בת עליהם, לפחות בעירה. ציפי,
נערת־שעשועים שעברה את ה־50,
אך כוחה ומירצה יכולים לעורר
קינאה אצל בנות ה־20, חגגה את
יום הולדתה בריסקוטק החיפאי ה'
והתיק פאלאדיום. אישם בסביבות
הצ'ק־פוסט המפורסם.

למעלה מ־1000 אורחים הגיעו
למסיבת־הריקודים השמחה ונישקו
וחיבקו את ציפי, שקיבלה את פני'
הם בג'ינס וחולצת־טריקו.

אורחי הוץ
פינצ'י מור (משמאל) שהדהימה את החי'
פאים בבגד קטיפה צמוד וחושפני, בשיחה
עם איש־הרדיו־הטלוויזיה גידעון רייכר (מימין), ידיד של ציפי.

נציגות רבות של חיפה האחרת: רות שיטריה,
כתבת מקומון ומורה־לספורט באחד המלונות,
שומרת גם על כושר וגם על הופעה יחודית.
למרות התדמית העיי'
פה והפועלית שנוטים
הסנובים התל־אביביים לייחס לעיר, יש גם

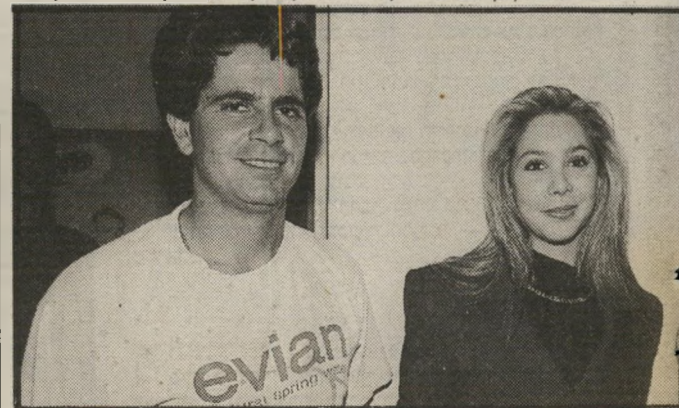
חיפה אחרת

ברות מנוער ציפי רום (מימין) וסימון בריג'יט, נערת־פנטהאוז.
השתים הכירו במהלך היום שלפני המסיבה. סימון
ונדית והסכסית התגאתה בתיסרוקת שעיצב: עבודה הספר ינקה בן־שושן.

ל־אביב: החתיכות לא באו

גד לוי היא חילת תמורה וכחולת־עיניים בת 19. תל־אביבית מדופלמת מבחינת
זה ואורח־חיייה. אך בנוסף לכך היא גם הבת של ארניזיק לוי ועיריית רזילי, שאמנם
ישו לפני הרבה שנים אך שומרים עדיין על קשרי־ידידות.
פני שבוע מלאו לדנה תשעה־עשר חורפים והיא או החברים שלה החליטו לחגוג לה
ום־ההולדת בגדול, ואת אומרת לערוך לה מסיבה באחד הדיסקוטקים. ואכן, כיום
ם ובשעה מסוימת הגיעו בני־המישפחה, כלומר אוישיק לוי בלי האשה ערנה אבר'
יין, והאם עיריית רזילי כלי הבעל יורם לייבוויץ.
זכרים, גברי בנאי, חסיה ויאלו שביט ועוד מאות צעירים הגיעו לדיסקוטק
לגו לשתי קבוצות: הרקדנים לרחבת־הריקודים והמבוגרים לפואיה, אולם־הכניסה של
קוטק. דנה, כשמלת־מיני מקטיפה שחורה החליפה גישוקים וחיבוקים עם האורחים
המטירו עליה מתנות, ובנוסף לכך גם התפנתה ליקוד עם אבא.
ידיעין או ליתר דיוק מחפשי־החתיכות שנכנסו לאולם־הריקודים, לא כל־כך הבינו
עלמו כל החברות היפות והחטובות של דנה. כאולם הגדול היתה נוכחות מאסיבית
ברים ומיעוט מצער של נשים. חקירה בנושא גילתה סיפור טראגי: ממש באתו היום
ה: הלווייתה של אמה של הדוגמנית שלי גפני, חברתה הטובה של דנה, ורבות
זות־הן המשותפות שהיו בהלווייה העדיפו להישאר עם שלי. הבנים, לעומתן, לא ויתרו
מסיבה ובאו בהמוניהם.
היתה מסיבה נחמדה, אך סמיכות־העיתוי לאירוע מצער פגמה מעט באווירה העליזה.

אלוף עמוס מנסדורף אלוף־הטניס בחברת בת זוגו מזה שנה, יפעת מור,
נכדת היהלומן שלמה יובל. מתחת לבובה של מוקיון המחזיק
גביע של יין: אושיק לוי (בצילום מימין) ובתו החיילת דנה לוי.

השבוע הופיע ספרו של אורי אבנרי, "אויבי, אחי". הנה כמה קטעים אופייניים

אויבי, אחי

תוח טנק המרכבה. הנחשב כעיניו כעולה על כל טנק אחר בעולם.
אנו משוחחים על לקחי מלחמת יום-כיפור. פתאום מצלצל הטלפון.
אני עורך שיחה ממושכת באנגלית. לא, אין שום סיכוי שאבא אבן יחזור לממשלה. כן, יצחק רבין אמר כך או אחרת. וכן הלאה.
"מי זה היה?" שואל האלוף כשאני מניח את השפופרת לבסוף.
"זה היה סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון," אני עונה. האלוף נדהם. "לא יכול להיות!" הוא קורא.
בריוק כר.

ואומר: "חואן, רד מהסוס." לו יש אקרה, לי אין אקרה, או אני יורד מהסוס. פדרו אומר: "חואן, תאכל את החרא של הסוס." לו יש אקרה, לי אין אקרה, או אני אוכל את החרא של הסוס. פתאום אני רואה שפדרו לא מסתכל, או אני נותן לו בעיטה גדולה וחוטף ממנו את האקרה. אני אומר: "פדרו, תאכל את החרא של הסוס." לי יש אקרה, לו אין אקרה, או הוא אוכל את החרא של הסוס. ככה קרה שאכלנו צהריים ביחד.
במשך ששה חודשים, לחמנו גמאל עבד-אל-נאצר ואני כאותה החזית. כשקראתי את זיכרונותיו, התברר לי ששינינו השתתפו בעשרות פעולות ביחד. הוא נפצע בקרב שבו וכתה הפלוגה שלי בציון-לשבח קיבוצי. הוא קיבל עיטור על קרב שבו נפצעתי אני. כמעט כל הקרבות האלה התחוללו בלילה, כך שהיינו בוודאי קרובים מאוד זה לזה, עד כדי מטרים ספורים.
אבל מעולם לא נערכה בינינו היכרות של ממש.

היכרות

אני אוכל ארוחת בוקר בכית-מלון בתוניס, בתיקווה לי-סיים אותה לברי, כשמפיע מישור ושואל אותי אם אני אורי אבנרי, ומציג את עצמו. הוא זיהה את פני, וכשהציג את עצמו, הכרתי אני את שמו. מוחמד אבר-תרבוש, פלסטיני ובני קאי, הכותב לפעמים מאמרים באינטרנט וישנן הרגלים שרביבון. כדרכי במפגשים מעין אלה, אני שואל על מוצאו. הוא היה ילד קטן כשעזב מישפחהו את בית-נטיף, כפר ערבי מדרום לירושלים, בשטח שכבשה ישראל במלחמת 1948. ליד הכפר נפל כוח של ההגנה למארב והושמד. אחרי שנמחה הכפר הערבי מעל פני הארמה, הוקם במקומו קיבוץ שנקרא על שם 35 הלוחמים שנפלו, נתיב הל"ה.
אנחנו משוחחים על המצב והוא אומר: "אתם הישראלים ואנחנו הפלסטינים, אנו שני העמים הנכונים והרינמיים ביותר במיזרח התיכון. אנחנו משוגעים כשאנחנו נלחמים זה כזה. אם רק נמזג את כישרונותינו, נהיה למעצמה איורית!"

לשנות את המכה

אני מרצה בקיבוץ בדרום-הארץ. אני מדבר על שלום, על ישראל המשולבת במיזרח התיכון המשגשג, המקורי, שה את משאביה לפיתוח תעשייה טכנולוגית מתקדמת ולא למילחמה.
הקיבוצניקים מקשיבים בנימוס, בקשב רב, בספקנות. בעייני, כזה הוא מדע בדיוני. הם אינם יודעים מהו שלום, אינם יכולים אפילו לדמיין אותו לעצמם. בשבילם, המלחמה היא מצב-העניינים הרגיל; הם יודעים מה לעשות במלחמה, כיצד להתמודד עימה, היא איננה מפחידה אותם. אבל השלום הוא משהו אחר לגמרי, משהו שגשג מבינתם, משהו מבלבל, אולי אף מטיל-אימה, כמו כל נעלם.
בפרק השאלות, קם קיבוצניק צעיר, הנראה כמו מפקד טנק במילואים, ושואל שאלה קשה: "אתה רוצה לוותר על המון שטח, על אוצרות-הנפט של סיני, על עומק אסטרטגי ועל המון דברים אחרים. מה נקבל בתמורה? תחית-נתיב?"
אני מחפש בקדחתנות תשובה שתתקבל על דעתו של האיש המעשי הזה שאינו יודע חוכמות. איך מתארים את השלום כמונחים מוחשיים?
"שמע," אני אומר. "ברגע זה, כמאות אלפי כיתות בית-ספר בכל רחבי העולם הערבי, מקובלנה במארוק עד מוצול בעיראק, תלויות מפות של המרחב שלנו. בכל המפות האלה, שיטחה של ישראל ריקה, או סומנון פלסטין אל-מוחלקה, פלסטיין הכבושה. כל מה שאנחנו רוצים בתמורה לרברים שציצית הוא דבר אחד קטן: שבכל המפות האלה, השטח יסומן בתור ישראל."

יכוח

ההעתה חזרתי מכיירות, "אמר חמאמי. הייתי שם כמה שבועות, וכל הזמן רק התווכחתי עליך. אחרים אומרים שאתה בך-זונה, אחרים אומרים שהלחם אדיר אמיתי של הפלסטינים. בסופו של דבר נמאס לי עד כדי כך שאמרתי להם: בשם אלוהים, כואו נהרוג את האיש הזה וגמרנו!"

הפליט

ביום שאני עומד לעזוב את לונדון, אנחנו — סעיד חמאמי ואני — נוסעים במונית ביחד. אני מוריד אותו ליד משרדו במיפר.
זהו יום לונדוני טיפוסי, גשם דק, אפוריית, קור. "אתה חוזר הביתה, אני נשאר כאן." הוא אומר.
זהו מישפט פשוט, הוגרתי. אבל בקולו אני שומע את קובי לגנו מלאת-ההיערה, העבגועים, של הפליט.

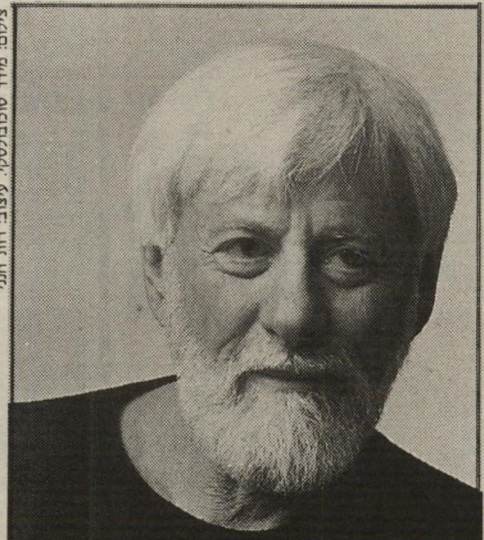
לא יכול להיות!
אני יושב בדירת י ומשוחח עם טליק. טליק הוא האלוף ישראל טל, מפקד השריון האגרי, הנחשב למוח האסטרטגי הטוב ביותר בצה"ל. הוא עסוק בפני-אליפס מרחב סומבוליסטי. עיניו רות חנוני

בניית החולים

אני שוכב בכית-חולים. ב-18 בדצמבר 1975 נעשה ניסיון להתנקש בחיי. צעיר שארב לי ליד פתח דירת רקר אותי בסכין פעמים אחדות והחטיא את ליבי כחוט-השערה. היה זה 27 שנה, כמעט בדיוק, מאז נפצעתי במלחמה. אני משוחח עם ראש עיריית תל-אביב שבא לבקרני. זה ימים אחרים שחבריי-כנסת, פעילי מתנה-השלום וכו', אפילו אלוף במדים בצבא-ההגנה-לישראל, שהיה יודע בדיועתי האנטי-ערביות, באים לבקר אותי ליד מיטתי. האחיות, שבשילן זה מיצער של אנשים מהטלוויזיה, מכריות על כל מבקר בהתרגי שות גדולה.
אחות תימניה נחמדה נכנסת, במצב ההתרגשות הרגיל: "יש שבבילך טלפון מלונדון, מישוה בשם סס. אתה צריך לקבל את השיחה במישרד האחיות הראשית."
אני קם מהמיטה כמיטב יכולתי. אני מרים את השפופרת. הקול המוכר אומר, "הדאגת אותנו, ממזר שכמוך."
אנחנו מתלוצצים קצת. הוא אומר: "הזקן מאחל לך החלמה מהירה."
עוד קצת דיבורים, ואני מניח את השפופרת. "מי זה היה?" שואלת האחיות התימניה התמורה בסקרנות.
"אה, סתם חבר," אני עונה.
אילו סיפורתי לה מיהו החבר, ומיהו הזקן הדרוש בשלומי — רביהמרצחים הנודע בככורו ובעצמו — היתה מתעלפת בוודאי.

לא יכול להיות!

אני יושב בדירת י ומשוחח עם טליק. טליק הוא האלוף ישראל טל, מפקד השריון האגרי, הנחשב למוח האסטרטגי הטוב ביותר בצה"ל. הוא עסוק בפני-אליפס מרחב סומבוליסטי. עיניו רות חנוני

אורי אבנרי אויבי, אחי

בין כל שני פרקים בספר, הכניס אבנרי קטע קצר הנותן תמונת-רעג, אנקדוטה, תיאור של מצב-רוח. הנה אחדים מהם:

חוצים את הקווים

למען פתאום, הכל נעשה כל כך מפחיד. אנחנו תקועים כאמצע פקקית-נועה ענקי, בין שני חלקיה של ניירות שסועת-המלחמה. חצינו את קווייהם של שלושה צבאות — צה"ל, הפלנגות והצבא הלבנוני הסדיר. איש לא שאל אותנו שאלות, אולי משום שהסתתרו למכוניתו של צוות-טלוויזיה גרמני שראשו מנופף עתה באישוריו הלבנרי ניים. עיני הכחולות והופעתי הצפון-אירופית שיכנעו מן הסתם את הלבנונים שגם אנחנו שייכים לקבוצה.
אנחנו שרויים בים-מכוניות, המודחל לאיטו קרימה, בקצב השבול. רבים הם הלבנונים שמצאו מיפלט מן המלחמה בחלקה המיוחה, הנוצרי של העיר, אבל עדיין יש להם מיספחות בחלק המערבי-המוסלמי, והם מנצלים כל הפוגה בקרבות כדי לקפץ במהירות לשם ובחורה. היום, מאז השעות המקדימות, לא היו הפגזות, רק אש-מיקלעים פזורה.
חם, היום, הם מאוד.

שלושתנו — הכתבת שרית ישי, הצלמת ענת סרגוסטי, שתינו עובדות הנוכלם הזה, ואנוכי — יושבים במונית לבנונית ששכרנו לצורך האירוע, משום שלא העזנו לנכוע בכמור ניתנו בעלת לחיית-הרישי הישראלית. פתאום אנו מבינים שאין דרך חזרה. אנחנו מכותרים מכל עבר בגושי המכוניות הווחלים קרימה.
לימיננו ניצב בניין הפרלמנט הלבנוני, מיספר ז'נרארמים לבנוניים שמרמים עליו, ולשמאלנו מתנשא המוסיאון המפורד סס. כשאננותנו, איננו יודעים שבתוך הבניין הזה נמצאת עמדה מוסתרת של כוחות-אש"ף.
הנה, מולנו, 50 מטר מלפנים, חוסמת את הכביש סוללה גדולה של שרפים. הוא ענה: רעלך סני לחבךך לא תעברך. מה ששנוא עליך לא תעשה לחבךך."
אני מרים רגל אחת. "אני מאמין שלעם הפלסטיני יש אותן הזכויות שיש לי. לי יש זכות לחיות במדינה משלי, תחת דגל משלי, להחזיק ברכונ משלי, לבחור לי ממשלה משלי, טובה, רעה או גרועה. לפלסטינים צריכה להיות הזכות לחיות במדינה משלהם, תחת דגל משלהם, להחזיק ברכונם משלהם, לבחור ממשלה משלהם — ויש לקוות שהיא תהיה טובה."
אני מציג את רגלי על הריצפה.

על רגל אחת

הוא מופגש אייש. אולי כאמסטרדאם, אולי כקופנהאגן. כמה מאות פרצופים מלאי-סקרנות נשואים אלי.
הגיע זמן השאלות והתשובות. "איך היית מגדיר את הפילור סופיה שלר?" שואל מישוה. היושב-ראש רומז לי שעלינו לי-סיים, כבר מאוחר.

רעיון צץ כמוחי. "אחד מגדולי החכמים היהודים בכל הזמנים, רבי הלל הזקן, התבקש לפני אלפיים שנה להגדיר את היהדות על רגל אחת. הוא ענה: רעלך סני לחבךך לא תעברך. מה ששנוא עליך לא תעשה לחבךך."
אני מרים רגל אחת. "אני מאמין שלעם הפלסטיני יש אותן הזכויות שיש לי. לי יש זכות לחיות במדינה משלי, תחת דגל משלי, להחזיק ברכונ משלי, לבחור לי ממשלה משלי, טובה, רעה או גרועה. לפלסטינים צריכה להיות הזכות לחיות במדינה משלהם, תחת דגל משלהם, להחזיק ברכונם משלהם, לבחור ממשלה משלהם — ויש לקוות שהיא תהיה טובה."
אני מציג את רגלי על הריצפה.

ארוחת-צהריים עם נאצר

הוא אב מופגש פעם את גמאל עבד-אל-נאצר? שואל "אני פלסטיני.
"כן ודאי" אני עונה. "אכלנו צהריים ביחד."
למראה מבטת-המיהה בפניו, אני מספר לו בדיחה. "אתה מכיר את פדרו?" שואל מישוה את פלוגי חואן. וחואן עונה: "כן ודאי, אכלנו צהריים ביחד."
"איך זה? אתה ופדרו?"
"זה היה ככה: אני רכבתי על הסוס שלי בפמפאס, ופתאום מופיע פדרו מאחורי שיתי. הוא מכוון אלי את האקדח שלו

יריות מהדהדות בחדר. התוקף נמלט, מבלי שאיש יציל לזהותו. סעיד חמאמי, גיבור השלום, מפקד פדאין לשעבר, הלך לעולמו.

תיק ג'יימס בונד

סרטאוווי ואני יושבים במיסערה קטנה בכולוואר סן ז'רמן.

אחרי המנה העיקרית, הוא מבקש את סליחתי. "אני צריך לגשת לשרותים. אנא שים עין על התיק שלי."

הוא חוזר כעבור כמה דקות, מתיישב ופורץ בצחוק. "אילו סיפרתי למישהו מהחברים שלי שהשארתי תיק מלא סודות של אש"ף בהשגחת ציוני, הם לא היו מאמינים לי," הוא אומר. "אילו סיפרתי אני למישהו מהחברים שלי שמחבל מאש"ף השאיר תיק "ג'יימס בונד" תחת השולחן שלי והסתלק, ויצאתי מזה חי, הם היו חושבים שהשתגעתי," אני עונה. אנחנו צוחקים ומוזמינים קינוח.

סמואל

ה תקיפו אותי כאחת הישיבות שלנו כשחורתי הביי "ה תה," אומר עיצאם (סרטאוווי). "אחרים האשימו אותי שאני מיודר מדי עם יהודים. אמרתי להם: אתם יכולים לתאר לעצמכם את התרבות שלנו כלי היהודים? אתם יכולים לתאר לעצמכם את המורשת שלנו בלי סמואל?"

סמואל הוא רמות אגדי בהיסטוריה הערבית. הוא היה יהודי, מנהיג שבט בדואי בחצי האי ערב לפני הופעת האיסל. יום אחד בא אליו ראש-שבט בדואי אחר, שנמלט מפני אויביו, והפקיד בידיו חליפת שריון יקרה. כעבור זמן קצר הופיעו אויביו במידרף. הם חטפו את בנו של סמואל, שרעה את הצאן בשרה, ואיימו להרוג אותו אם לא יתן להם סמואל את השריון.

מוטב שתהרגו את בני מאשר שאפר את שבעותי! אמר סמואל, והאויבים הרגו את בנו.

מאז ואילך, נאמן יותר מסמואל" הוא השבח הגדול ביותר שיכול ערבי לחלוק לחברו. זה השתיק את הממורים" אומר עיצאם בשימחה-לאיד.

שנה טובה!

ה ערב ראש-השנה הארוכה. אני בבית עם רחל. ההלטנו לקדם את פני השנה החדשה, 1977, בגפנו.

שעת חצות. אני פותח בקבוק שמפניה שהבאתי מצרפת. הטלפון מצלצל.

אני מרים את השפופרת. קול שאינני מצליח לזהות אומר: "שנה טובה." ברקע אני שומע נגינה וצחוק.

"שנה טובה לך — ומי מרבך?" אני שואל.

בחיך. זה החבר שלך מפאריס" אומר עיצאם סרטאוווי.

סידורי ישיבה

עיצאם ואני נכנסים למיסערה ליד רי הדלה סן. אני מתיישב אוטומטית בכסא הפונה אל הדלת.

זה הרגל אצלי. אני מרגיש איננוחות גופנית כשאני יושב בגבי לדלת. אז הורגל של חייל תיק, ואולי תוצאה של ניסיונות-התנגשות בחי, או אולי גילוי של קרנות יתוני-אית.

"איכפת לך לתת לי לשבת כאן?" שואל עיצאם. איכפת לי, אבל אני מוותר על הכסא. השולחנות במיסערת צרפתיות מסודרים כך שאני נאלץ לשבת בגבי לדלת.

זו שאלה של כבוד ערבי, מסביר עיצאם. "אינני רוצה להיירוט בגבי. אני רוצה לראות את המתנקש בחיי ולהחזיר אש."

כעבור רגע הוא מוסיף "כמוכן, זה טיפשי לגמרי. אם יבואו הנה לירות בני, אין לי סיכוי."

אני יודע שהוא נושא בכיסי אקדח קטן. אם יקרה משהו, באמת לא יהיה לו שום סיכוי.

נשיקה ובעיטה

ס יסרתי את הבדיחה שלך לכולם בניירות. עכשיו קוראים לה הבדיחה של אבנרי," אומר עיצאם.

סיפרתי לו את הבדיחה פעמים אחדות. שמעתי אותה בראשונה מעוז וייצמן, שר-הביטחון, שבודואי שמע אותה, כפי שמערידה השפה שבה השתמש, כשהיה טייסקרב בחיל-האוויר המלכותי. וייצמן השתמש בה כדי לתאר את יחסה של ממשלת בגין ליוזמת סאדאת. אני השתמשתי בה לתיאור השקטיקה של אש"ף.

נגיסתה המצונזרת, זוהי הבדיחה: גברת בריטית נכבדה מגיעה לתחנת-רכבת ומגלה שגורתו לה עשר דקות עד לצאת הרכבת שלה. היא מבחינה במאוננים

המופעלים במטבעות ומחליטה לברוק את מי שקלה בעודה ממתנה לרכבת. היא משלשלת את המטבע, והמכונה פולטת כרטיס שעליו כתוב: מישקלך 70 קילוגרם ובעוד חמש דקות תקבלי נשיקה.

איו חוצפה! חושבת הגברת ופונה בזעם לחפש את מנהלי התחנה כדי להתלונן בפניה. ברך היא פוגשת יריד ותיק שלא ראתה זה שנים רבות, והוא מושך אותה לפינה השוכה בתחנה ומנשק אותה בלהט.

מזור, חושבת הגברת. כיצד יכלה המכונה לדעת? עוד יש לה זמן עד לבוא הרכבת, והיא עולה על המאוננים ומשלשלת עוד מטבע. על הכרטיס שיוצא הפעם כתוב לאמור: מישקלך 70 קילוגרם ובעוד חמש דקות תקבלי בעיטה.

בעיטה! המתה בוערת להשחית. הפעם היא מחפשת ברצינות את מנהל-התחנה. מכיוון שלא מצאה אותו במישרו, היא משוחזת תחת זאת עם אחד הסבלים. אין מה לעשות בקשר למכונה, מודיע לה הסבל בעזות-פנים, וכשהוא מפנה אליה את גבו הוא בועט בה בליימשים בשוקה. המילים נפתקות מפיה, והיא רצה בחורה למאוננים, כסקרנות שאי אפשר לעמוד בפניה.

כיצד יכלה המכונה לדעת? הפעם כתוב על הכרטיס שלה: מישקלך עדיין 70 קילוגרם, אבל בין נשיקה לבעיטה החמצת את הרכבת שלך.

הראיון

אנו יושבים במישרו של עיצאם כפאריס, הנשקף אל הנהר סייז.

הגענו לכלל הסכמה שהגיעה השעה לפירסום ראיון רישמי איתו בהעולם הזה, שבו יוכל לדבר על עברו, על אמונותיו, על דעותיו אודות ישראל והישראלים.

בשעה מוקדמת יותר כאותו יום שב עיצאם מביקור קצר בלונדון. אכלנו ארוחת-צהריים קטנה במישרו, שתינו קפה ערבי טעים והתיישבנו בנוחות. הוא יושב בכורסתו המרופדת

על הספר

הוצאת "בית", שהוציאה את הספר לאור, תיארה אותו על העטיפה כך:
בשיא המצור של צה"ל על מערב-בירות הצה אורי אבנרי את הקווים של חמישה צבאות ונפגש עם יאסר ערפאת, מנהיג אש"ף. המנישה גרמה לטנסציה בראי ובעולם, שלושה חבדי-ממשלה תבעו להעמידו לדיון על בגידה, שוחרי-שלום רבים בירכו על המעשה הנועז.
פגישה זו היתה השיא של מיבצע ארוך, סודי בעיקרו, שהתחיל עם פגישתו של אבנרי עם סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, למחרת מלחמת יום-הכיפורים. בספר מתאר אבנרי בפעם הראשונה את הסיפור המלא של מיבצע מיוחד במינו זה, שבו היו מעורבים מלטים וערבים ומדינאים מארצות רבות, וביניהם יצחק רבין ומנחם בגין, המלך חסן ממארוק והנשיא בורגיבה מתוניסיה, ראש-הממשלה לשעבר פייר מנדס-פראנס, הקאנצלר ברנו קרייסקי ושר-התחזק הנרי קויסניג'ר. במרכז הסיפור עומדים כמה מראשי אש"ף - סעיד חמאמי ועיצאם סרטאוווי, שחידמו את נפשם ונרצחו בגלל פגישות אלה, יאסר ערפאת עצמו, שעינו נגמש אבנרי פעמים רבות; אבד-איאד, אבד-מאזן ורבים אחרים.

אורי אבנרי מותח לפני הקורא הישראלי הלון לעולם נסתור ומסקין. זהו סיפור-הרפתקאות, ובו רגעים של סכנה והומור, הישגים וכישלונות. בעודו מספר סיפור אישי חם, מטיל אבנרי אור חדש על המתרחש בתוככי אש"ף, על שורשי הבעיה הפלסטינית ועל הסיכסוך הארוך בין שני העמים.

היטב, שאיש וולתו לא ההין לשבת בה. אני במקומי הרגיל, על הספה.

אני מוציא מיקטרת וכיס-טבק ומתחיל במלאכת הצתת המיקטרת. פתאום אני נזכר שעיצאם סיפר לי כי החליט להפסיק לעשן, לאחר שהיה מעשך-בשרשרת כפיייתי.

"סליחה," אני אומר. "אני לא רוצה לעשן בנוכחות אדם שמנסה להתנער מההרגל!"

"להפך," הוא עונה. "אני אוהב את הרית, בייחוד כשאני לא יכול לעשן בעצמי."

אני לוקח פינקס לכתיבה ומוציא את הרשמקול הקטן שלי, וכשאני מוכן ומזומן לפתוח בראיון, אני פונה אליו בעליצות.

"ובכן..." עיצאם נרדם.

מאחר מדי

א מרתי להב," רותח עיצאם, "יש לכם ברירה בין גנ"ר (מתי) פלר לגנרל (אריאל) שרון. או שגנרל פלר וחבריו יבואו הנה בשליחות-שלום, או שגנרל שרון יבוא הנה עם הטנקים שלו. הם לא הבינו מה אני אומר. עכשיו הם מכי"נים."

אנחנו יושבים במישרו הנשקף אל נהר הסיין השליו. הת' אריך הוא 15 בינוי 1982.

עגילים יוקים

ה אם יש כסביבה חנות שאפשר לקנות בה עגילים?" "אני שואל את עיצאם.

"כשביל מה אתה צריך עגילים? מי המאושרת?" "אשתי, רחל. הספר שלה קיצר את שערותיה יותר מדי, הבטחתי להביא לה זוג עגילים יוקים בתור פיצוי."

בשעה מאוחרת יותר לוקח אותי עיצאם למלון-פאר סמוך, שם היו מיספר חנויות יקרות-למראה המיועדות לתיירים עשירים.

בהיכנסו לאחת החנויות, פונה אלינו זכנ בקריאה בעברית: "אורי אבנרי! מה אתה עושה פה?" מסתבר שהוא יהודי מאר"ץ קאי שהתגורר בישראל וירד לפאריס.

"אתה מכיר את הארון הזה?" שואל אותו עיצאם. "כולם מכירים אותו" אומר המרוקאי.

הוא מלך היהודים, מכריז עיצאם. אין עגילים בחנות הזאת. בעוד אני עובר על קולב מלא עגיבות, נעלם עיצאם. חולפות עשר דקות והוא אינו חוזר, ואני מתחיל לדאוג. אולי עקבו אחרינו.

כעבור עוד עשר דקות, מופיע עיצאם שוב. יש בידו חפיסה קטנה ואליה צמוד כרטיס זעיר: "רחל מעיצאם."

כשפתחת רחל את החפיסה בבית, היא מוצאת זוג יפהפה של עגילים יוקים.

מישהו צריך לעשות זאח

ל ובה אליאב, שהיה חייל בצבא הבריטי במלחמת-העור לם השנייה, סיפר לנו סיפור שנגע למלאכתנו.

בצבא הבריטי, אמר, מצאו שיטה להתגבר על גדרות-התיל של האוייב בהתקפת חי"ר על עמדותיו. חייל אחר צריך לרוץ קדימה ולהשתטח מלוא אורכו על גדר-התיל, והשאר עוברים בריצה על גבו ומתקיפים את העמדה.

תפקידו לאינעם, אבל מישהו צריך לעשות אותו"

טעם של הבית

א נתנו בהאג. עיצאם הגיע באיחור לוועידה ששנינו משתתפים בה. רק בתום המיפגש עלה בידו לתת לו את החבילה שהבאתי כשבילו: פיתה ביתית וגבינה שכמית. רחל ארוה את הגבינה כמיטב יכולתה, אבל משום-מה, יש לכל הדברים שהיו במימורה שלי ריח גבינתה נוקב.

ברגע שאני מוסר לו את החבילה בחזרי במלון, הוא תולש את העטיפה ומתחיל ללולל נתיחים גדולים של פיתה וגבינה.

"אני לא יודע למה זה כל-כך נפלא," הוא אומר. "כשבילי, זהו טעם הבית."

איש קשה-עורף

א ני יושב מול יאסר ערפאת. הוא לובש, כמו תמיד, מכ' נסי חאקי, אפודת חאקי ונעליים גבוהות חומות. ראשו גלוי. סביב צווארו חגור קולר אלסטי.

"מה הבעיה?" אני שואל.

"אתה יודע שהיו לי פעם בעיות-דיסקוס," הוא עונה. "בזמן האחרון נסעתי כל-יך הרבה וביליתי זמן כה רב במטוסים, שאני צריך את זה."

"למה? אתה צעיר מדי כשביל זה. עד כמה שזכור לי, אתה צעיר ממני," אני עוקץ אותו.

"כן, אבל אתה לא עברת את מה שעבר הוא," אומר אבר' מאזן, היושב לידו.

רעיה הרניק:

פיצעי אוהב

עמוס קינן
צבעונים אחינו
הוצאת כתר, "צד התמר"

צבעונים אחינו הוא לכאורה ספר קצר. 89 עמודים בסך הכל. שלושה סיפורים שעל פני השטח אין ביניהם קשר. קריא מאוד. צבעונים אחינו הוא גם ספר מסובך ורבישיכבתי, שי המתרחשים במקומות ובזמנים שונים ארוגים שתיווערב זה בזה.

יותר מזה: קשה לי להאמין שמי שלא קרא את ספריו הקודמים של קינן — שנואה II. הדרך לעיניך חרוך וגם את והב בסופה יצליח לפענח את המשכיות הייאוש העמוק, ההולך וגובר מספר לספר. עדיין אני חושבת שלא זו כלבר מסקין מכלבל בכל אחד מספריו ומי סיפוריו את סדר-הזמנים, אלא שגם הזמן הכי רונולוגי של הוצאת הספרים הוא, אם אפשר לומר כך, שגוי, ושנואה II. שהוא הראשון שיצא לאור, אמור מבחינת תוכנו להיות המי שד לצבעונים אחינו.

המשתף לכל הספרים הוא העירוב הנורא שבין המציאות המדוקדקת מאוד, הנוקבת בתאריכים מדוייקים, ובשמות מקומות (רבר הכולט בהדרך לעיניך חרוך) או בתיאור אנשים — אנשים שקל לזהותם (את והב בסופה) לבין סממני מרע כידיוני המשתולל כחררי מילחמה עתידיני הנמצא בדרך לעיניך חרוך, או כסידני כסיפור "מחול צ'רסקי כסידני".

"אתה יודע שכאן לא סידני,

אמרה לי בעצב.

ואני לא אלבנית, המשיכה. אבל

אני מוכנה למות למען אלבניה

החופשית.

אם כאן לא סידני, שאלתי, מה

כאן.

אני קוראת למקום הזה גיא על-

מוות, אמרה, אבל זאת בדיחה פרי-

טית שלי. למקום הזה קוראים סן

פריסיסקו."

מרע כידיוני, שבו מקום הוא לא מקום,

ועבר מקרים את ההווה, עשוי להיות מרתק,

מפתיע, פרוץ. אבל הוא אינו מפחיד, כל זמן

שאנו יודעים שההלאיכול-להיות". אלא

שאצל עמוס קינן הכל יכול להיות. ומכיוון

שחלק מתחויותיו כבר התאמת בצורה נוראה

כליכך, כמו בסיפור מינכן", שבו מתערבים

אנשי-צבא ישראליים בפניכות הכרוכות כסי-

מים בדרום-אמריקה; סיפור שנכתב שנתיים

לפני שהתפוצצה פרשת יאיר קליין וקולומי

ביה — הרי גם שאר האימים שבהן עוסק

הסיפור, אפשר שכבר היו — ואם לא, סביר

להניח שעוד יבואו לנו בעתיד.

כך, כנ'נגל בפרו טעות ועירה במיקום,

כמחנה צבאי שבו מאמנים קצינים ישראליים

את "חזווי הבקר", מגרלי האופיום — או

מתכנני ההפיכה הצבאית הבאה, מתנהל הרי

אלוג הבא:

"מה נשמע, שאלתי.

מקצועיות או נפשית, שאל.

נפשית, אמרתי.

אני לא מחדש את החוזה, אמר.

מה לעשה, שאלתי.

אין לי מקצוע אחר, אמר.

לכולנו אין מקצוע אחר, אמרתי,

מה נעשה כולנו."

ושימו לב לעברית. אין מילה אחת מיות'

רת. עברית מדוייקת ועדכנית, עניינית ומפי'

חידה מאוד.

הרוב הנוסף, לב ליבו של הספר, הוא הי

צופן המסתורי והאינטימי הקושר את הקורא

למספר. נרמה שעמוס קינן כותב מתחת לאר'

בלוחמי עצמאות אלג'ריה בשנות ה'50'. זה לא ייתכן? אבל זה בריוק כך. משום שגיבור הסיפור חולם שנשמתו שפרחה ממנו. תהפוך לנקודת אור קטנה בתוך הלפיך הגדול שיאיר לעולמי עולמים לאנושות את דרכה" (עמ' 22). ואם כך, כבר לא חשוב אם נלחם בשורות הלח"י בתוצות ירושלים, הב' ריגדה הבינלאומית כספרד או כין פרשי הי צבא האדום.

הוא עצמו אומר:

"הו, ארצות רחוקות, מילחמות אבודות."

וכך אנחנו מאמינים, מאמינים לו שלחם בשורות הצבא האדום ושמפקדו היה פאני פילוב הזכור לטוב. ומייד משתנה גם העב' רית, והופכת להיות העברית של התרגומים הקלאסיים מרוסית, תרגומי שלונסקי או לאה גולברג:

"וחרב, תוכל להניף?"

"אוכל גם אוכל, אמרתי."

ובעמוד הבא — פאנפילוב קפץ אל תוך הכור, שלף חרבו ותוך כדי קפיצה ביתק את ראש הרוב מצווארו. או פנה אל הגראף וכתר

"איבדנו את כל אשר יקר היה".
חדר האוכל בקיבוץ נגבה, 1949 (רוברט קאפה)

את ראשו. את הכומר ואת ראש העיר דק' בחזה."

וכבר עולה מול עיני הקורא, יודיע-הסוד, שירו של אלתרמן. אל תתנו להם רובים! "לאחר קטן פגעיית בגולגולת ושניים קטנים דקתי בחזה". — אולי זו אסוציאציה מיקרית בלבד. אבל המיקריות חדלה להיות מיקריות מיספר עמודים אחריכך, ובסיפור מינכן" היא נהפכת על פניה בצורה אירונית. "תן להם רובים, אמר, ותתעשר" (עמ' 64).

רק מי שאהב כליכך, רק מי שהאמין כליכך רוצה להיות החייל בצילום של רוברט קאפה, ושר "הו יהיה קרב אחרון", וירה כסרג'נט בריטי ברחוב הנביאים — רק הוא מסוגל לצבור כליכך הרבה כאב, ולהאמין שאכן "איבדנו כל אשר יקר היה, ולא ישוב עוד לעולם..."

תערוכות

גרשון קניספל:

לחיות עם סיוט

לתערוכות הרטרופסקטיבית של נפי תלי בום בגלריה פארק, תל-אביב.

הרטרופסקטיבה של נפתלי בום — יציי רות מ'40 שנות המדינה, 1989-1989 — עשויה היתה להעמיד לפני המימסד המור סיאלי שלנו אתגר גדול בהרבה ממה שנטל על עצמו מוסיאון תל-אביב בתערוכות התי עורית "לחיות עם חלום".

פעם נוספת החמיצו עסקני המוסיאונים המכונים אוצרים ומנהלים, שידם כה רבה להם בתכנים ובמילחמות-הישרדות, הזדמ' נות להאיר את מורכבותה ורבי-גנותה של ההתפתחות המכונה אמנות ישראלית מקור רית.

שהרי מי להם טוב ואופייני וחשוב ושנויי במחלוקת מנפתלי בום זה, שיצירותיו מלוות את המדינה למיום הקמתה ועד היום הזה. ראשון בין שוים, מנהיג ומורה-דרך מכות סמכותו המוסרית, אינטלקטואל מובהק, צייר איריאני, אמן מגיב, יוצר שביצירתו משתקפת ההיסטוריה בת 40 השנים האלה: מאז שביתת הימאים ועד עליית גוש אמונים — וההתי פכחות ממנו.

אבל איפה המוסיאונים ואיפה משימה ממין זה?

באה חבורה קטנה של ירידים והפרה את המזימה. תודות להצלחתם לשכנע את בעלי גלריה פארק ברת-הקומות, וכה בום סוף-סוף גם ברטרופסקטיבה שלו, וגם בהרים שלהם היא ראויה.

ואילו אנחנו זכינו בהוכחה נוספת לכך שניתן לגבור על מימסד מפוחלץ, קופא על שמריו, חר-צדרי, חסר חוש היסטורי, תככני, מתחשבן, ביונטיני.

די בכמה אנשים נחושי-החלטה ובעלי-תושייה.

נושאים יפים...

יימצא מי שיאמר, כי בום שילם את המחיר המלא על נאמנותו המופלגת לרגל. ויוסיפו ויאמרו כי זהו בריוק המחיר שכל המגייס" את מיכחולו להשקפותיו חייב לשלם.

לא מניה ולא מקצתיה.

אמנם, בראייה שיטחית, דומה שנתפלי כום הרים שוב ושוב דגל כלשהו ואף החליף דגלים, לא מעט. אך לזכותו ייאמר כי את הדגלים השונים הרים מתוך הכרה עמוקה ואמון ללא סייג, אמון שהתערער ונשבר שוב ושוב אל סלע המציאות. כסיופוס, הוטל גם על בום לגלגל את האבן עד ראש ההר ואחר לראותה מתגלגלת שוב ושוב אל תוך התהום.

גם זו דרך-חיים — אף כי לא היינו מאחלים אותה לאיש.

כך חי את חייו כאמן. נייעור לתוך חלום ומתעורר בתוך סיוט.

אולי כך נגור על מי שהגיע ארצה, כי 1939, עם עליית הגוער; נער בן 14 שהותיר את הריו ואת כל בני-מישפתחו מאחוריו,

להיות למאכלת אש, והוא נדרף כל חייו על-ידי הפחד המתמיד להישאר לבד. אולי זה מה שגורם לו לאדם לקבל על עצמו שוב ושוב עולו של רעיון, עולה של אמונה, להשתעבד לה בכל רמ"ח, לבקש בלהט כזה להיות שותף בתהליכים חברתיים ואף לתת להם ביטוי ישיר, בוטה.

שוב ושוב הוא מוצא עצמו לבד, נעזב לנפשו, בלא ריעים-לדרך. מבקש אמונה חדשה, נושאים חדשים. כמה פאתסי אך גם כמה אופייני היה זה לשמוע את נפתלי בום מבקש, כסרטי-טלוויזיה הנאה מאוד שערכה שרי רו עם התערוכה. "תנו לי נושאים יפים ואצייר לכם ציורים יפים". כלומר, כאלה שאינם בני ממלכת הסיוט.

40 שנה לא הספיקו לו כדי להשתחרר מתלותו בתימטיקה שלא איפשרה לו לקרוא רחוק מלא לצורה ולצבע. למעשה, כמוהו כצייר הרנסאנס האיטלקי הקשור בטבורו במימסד הכנסייתי וממתין ל"הזמנה סוציאלית". קשר זה מכתוב את מגבלותיו של כיום כמו גם את כלליהמישחק שבהם הוא נוקט כפריצות הדרך הנחשניות שלו.

אבל קשר זה הוא גם סוד העניין שלנו כיום, סוד העניין שלנו בהרפתקה הרוחנית והאמנותית ששמה יצירת כיום.

לכד עם הדגל

בפגישתנו הראשונה, מייד לאחר שובנו ארצה מסיורלימודים שערך באיטליה בשנת 1954, ירווח: "לולא היה במציאות רנאטו גוטונו — פסל וצייר איטלקי קומוניסטי בן ומגנו — צריך היה להמציא אותו. גוטונו הוא

אבל נפתלי משנה כיוון. הנחת הצבע הרוח והשטוחה, האילוסטראטיבית, מפנה מקום לתשתית המשווה בצבע עמוק החרוש בקווי מיכחול שרירותיים — רקע אידיאלי לציור מונוכרומי (חד-צבעי) שרק הרגשים ציבעו ניים מיוצרים וקלים מבליטים את הנושאים העיקריים שלו.

השראתו של אנקל אדלר, היהודי הפולני שהתערה בנקל בקרב האקספרסיוניסטים הרומניים, תופסת את מקום זו של גוטונו, ונראה שהיא גם הולמת יותר את מיוגו של כיום עצמו. כציורים מופיעים "רוממים" הש"אולים מן האינזונטאר היהודי הטיפוסי: גביעי יין לקירוש, אריות בית-הכנסת, ארוך-הקורש והפרוכת, פמוטים ובהם נרות דולקים וכבויים — סימלי חיים אל מול סימלי מוות — וכן סידרה ארוכה של דגים. בעזרת כל אלה "מיירה" בום את הקומפוזיציות הגרושות

נפתלי בזם: קבורה ב' 1983

שלו. האדם אינו מפסיק לשמש נושא עיקרי ביצירתו, אך מעתה הוא נרקם היטב בחללו של הציור. זירת ההתרחשות הציורית, שהיתה גדושה גיבורים, מפנה את מקומה לרמויות נטולות כסים, מרחפות וערטילאיות. מופיע טישטוש צורני מכוון העומד בסתירה גמורה לאופי הקווי השקול והשכלתני ששלט עד כה.

מירשם לבדידות

בעבודות הבולטות מתקופה זו, כגון בעוד לים (1961), מגיע בום לשיא יצירתו. קבוצת רמויות מכונפות צמודות לסולם ממוקמת בחלקו העליון של הבד; עיגול גדול כגולובס ענק, במרכז הציור, מאוכלס בכרונמימעברות המתמוטטים כמיבנהקלפים קורס. ככל שול"טת תחושת האינאונים. אין כאן שום מידרך בטוח לכף-הרגל. כאן אין גם השראתו של אדלר ניכרת. לעומת זאת, יש כאן שוב מירשם לבדידות, ואכן, זו אינה מאחרת להכתוב שוב שינויים מרחיקי-לכת.

כציורים נפלאים כמיזגם הציבעוני האיני טגרלי, מאמץ בום צורות חד-משמעיות, כמעט שטוחות, הצבועות בצבעוניות זוהרת. תוך הסתמכות על הסכימה של פרנאנדו ל'ה הצרפתי, אמן "מעורב" אף הוא, הוא קורא דרוור ללוח-הצבעים שלו הנשלט על-ידי הקו הווירטואוזי שתמיד עמד לרשותו. הביטוי ה"חריף מעניק לתמונות אלה חזות דראמטית והוא אשר ישמש גם קו מנחה לציור תיקרת הפאזיה שבמישכן נשיאי ישראל בירושלים.

שוב בחוג

אבל דרר-היטורים האיונית מוסיפה ל"בוע את קורבנותיה מן האיש שהקריב יותר מכל. מחלתה המתמשכת של הרעייה תנה

מתגלה כחשוכת-מרפא וכי-1975 שוכלל בזם את בנורבכורו בפיוץ המקור בכיכר ציון שבירושלים. בגבורה שאין דומה לה, הוא חוזר לעבודה, מקפיד על רישומיהכנה מדויק דקים ועל תהליכים הניתנים לשליטה כפייתית. לאחר שהוא גזור על עצמו התנזרות מן הקו ומעמיק חקר לעומק, מגיע תורו של המהפך המשמעותי ביותר ביצירתו עד כאן. השטחים הנקיים מפנים את מקומם לעבודת פיליגראן ציבעונית רבת-שכבות, אינספור גוונים ובנייגוונים. הציור הופך להילולת צבע מסנוורת, כמו זיקוקין דינור.

ואכן, במשך שנים הוא עוסק במחקרים המפיקים רבדים על רבדים ועומק הנובק עד מצולות. מבחינת הנושא, הוא מצויר "ישוים מתנחלים בפסגות הרים משמימים וריקים, סלעי כולת למרגלות הרים חרושי פסים — זכר לכתובת-הפסים המיקראית אבל גם למרי הכלואים במחנות-הריכוז הנאציים, אסוציאציה שרישומה עמוק בנפשו.

"יתכן שאובססיה ייחודית זו והשתקעות זו כהילולת מתנחלים היא שהכריעה את הכף בשיקוליו של מוסיאון תל-אביב לפתוח סוף סוף פתח ועיר לנפתלי בזם ולכלול את יצירתו בתערוכת "אמן חברה אמן", שהתיימרה לסכם 30 שנות אמנות במדינה (1978). אבל הכוונה היא להציג אך ורק את יצירות בום משנות ה-50 והאמן אינו נופל בפח המוטווה היטב. הוא וידידו אברהם אופק מסרבים להשיג תהפך בתערוכה, בטעונו הצודק כי הצגת ציור ריהם המוקדמים בלבד כמוה כהטלת דופי במיכלול יצירתם. התוצאה: נפתלי, מחלוצי המודעים לזיקת הגומלין שבין אמנות לחב"ה, מוצא עצמו שוב כחוזק.

אבל בום אינו נרתע ואינו ניתן לעצירה. כבעבר, כעיקבות החלום — מופיע שיברו, שיברונו. האניות שבציוריו עולות על שיר, טון, להבות פורצות מן היערות ועל פסגות ההרים, אריה הפוכת עולה באש ורמותו ה"סימלית של העולה נרצחת לפיתחה של מערת-קבר שבה ייעלם כמו לא היה מעולם. הליקופטרים מאיימים על השלווה הפסטוראלית לכאורה. ושוב — בדידות וכך וספי ייאוש.

ובראיון הטלוויזיוני יאמר האיש הנאמן להשקפתו עד כאן, כי "עבורי סימה הציור נות את תפקידה ברצף שבו העלתה את היהודים ארצה. אנתנו מתפקדים כעת כמי רינה נורמאלית לכל ילד. כמו פורטריו, למשל. ואיני אומר זאת לגנאי. זה תהליך נורמאלי, כך צריך היה כנראה להיות — וכך גם קרה".

ולא אמר שלא לזה ציפה/ציפינו כמשך אותן 40 שנים של קורבנות בלתי-פוסקים. אבל איי אפשר היה שלא לשמוע את האב העצום מאחורי הדברים המתממים על גורמאליות פורטריוקנית... ולאמן כזה, ולהרפתקה אמנותית כזאת, בת 40 שנה, אין אצלנו מקום כמוסיאון.

ספרים

לא רק יונים...

ישעיהו קורן
יונים לא עפות כלילה
סימן קריאה

קובץ ובו 12 סיפורים, שעל שם האחר מהם נקרא הקובץ כולו.

לא רק יונים לא עפות כלילה. עוד הרבה עופותיונים אחריים. ביניהם, העוף המורד ביותר, הקיים על ארץ אבות, השואף לעוף כול ימיו: האדם. הוא אינו מצליח לעוף, לא כליל ולא כלילה. אם כי, כמה מבני מינו מצליחים בכל זאת לעוף מדי פעם ולזו על כנפי דימונם בלבד. גיבוריו של "ישעיהו קורן, שהם מן האנטיגיבורים ביותר שפגשתי בעולם הספרות, אינם מצליחים להתרומם, אפילו מילימטר, מעל פני הארמה. לא ביום ולא כלילה. לא במציאות חיייהם ולא בעולם דימונם. עצם מושג התרוממות הרוח, זר

ש. שלום שמחה

אשיר לשמחה, שמחת היות, שמחת העינים עדין ראות, שמחת הקולות עורני שומע, בטרף המכאוב את הגו הגועז.

גילה ודיצה וחרדה ורננה, כל עוד אני כאן, כל עוד לא פנה יומי האחרון הנראה כבר לעיו, משוש אין סבה, שכוון לא מיין. שמחה העוברת כל הגדות, הלל ושבת, טוב להודות.

קומי, נפשי, צהלי ורני משכול, ממחנק, מכשל, מעני. סחרחר הולך סביב לי הפל, בואי, שמחה, אל לפי למחול. נרנינה נכאי נאנחים נאנקים, נרקיע שחקים, נבריקה ברקים. זהו זהה הה, הירד והירד, הך הקרד, מחא יד אל יד. הצצתי לתהום ונותרתי מתום, עברתי באש ובי אור התרחש, השיר על שפתי אני מת אני חי — והשמחה עמדי והשמחה אחרי.

להם. אלה הם אנשים דהויים, החיים חיים דהויים. נסחפים בורם הרלוח של שולי הקיום. כל שייגעו בו, יתפורר. הכנתם מוגבלת לקורה אותם כרגע זה או אחר. גשר שצריך לעבור, כניש הדורש חצייה. ואם קורה דבר מה, תוך כדי... או קרה. זהו אנשים, שצרי פיותיהם מן החיים מצטמצמות להמשך קיומם הרל, ומרבת ראייתם והכנתם את הקורה אותם מוגבל ביותר.

האבק, אורח של קבע הוא בחייהן של הרמויות שבכאן. אבק, המקשה על הנשימה, סותם את נקוביות העור ואת נקוביות האור. מקשה על הראייה, עד כדי איפוסה הגמור כמעט.

בכל שורה תחושה עלובה של החמצה. חמיצותה של יועה, חמיצותה של ריח שתן החמור נושא כדי החלב, חמיצותה של החלב וחמיצותה של החיים עצמם. חלק מהסיפורים עוסק בדגי הרקק ועוד פחות מזה) של העולם התחתון. אנשים שאף הם חיים שיריים של חיים.

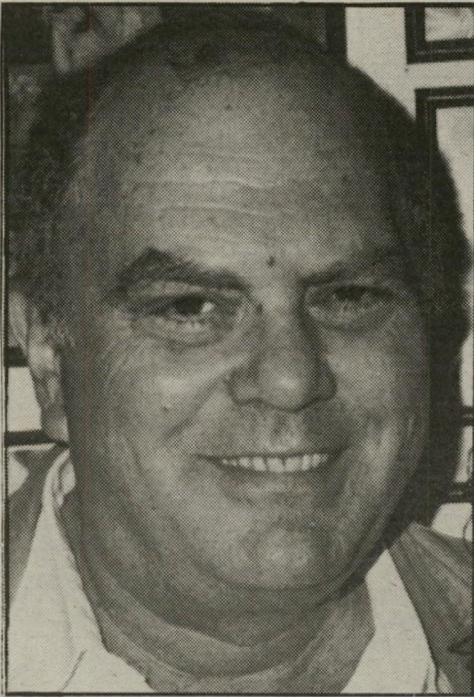
יש סיפורים שבהם יתר חיוניות, אך גם באלה אין ה"גיבורים" מצליחים להשתחרר מקורי העכביש הלודרים, מגבילים את מרחב קיומם ואת כושר השיבתם.

אין גם בתים של ממש כסיפורים. יש אר הלים, חורבות, צריפים רועים, מיני מיבנים מטים לנפול, רפויים, שרפיסות עמידתם מעידה על רפיסות כוחם של יושביהם. בכל שולט אקלימה של הארץ. הם. לה. רביק. יבש. בוצי. מאובק. טוטו. כדורגל. מילחמה. חול. זה מה שיש.

אורה טובאי

תיקון טעות

השירים שפורסמו ב"דף חדש" מיום 22.11.89 תחת שמו של הרצל חקק הם למעשה שיריו של אחיו התאום, בלפור חקק. מה לעשות, לפעמים אין מבחונים בין תאומים, מה גם ששניהם משוררים. עם בלפור חקק הסליחה.

רחל אבנר, העולם הזה

דני גור:

„טוב שהעיתונאים האלה בחרו לעסוק בעיתונות!“

בעיתון „חדשות“ נימק השבוע הפרופסור דני גור את נסיעתה של דליה רבין-פילוסוף לניחוח בחו"ל. הידיעה שובשה. גור גם הגיב על דברי הד"ר דן מיכאלי, מנהל בית-החולים „איכילוב“, שתקף אותו בעיתון „הארץ“. גם תגובה זאת שובשה, לדבריו.

בעיקבות דברים אלה אמר גור:

כאשר אתה רואה כיצד עיתונאים מטפלים בדברים, אין מניעה מההרגשה שמוטב כך. טוב שהם בחרו במיקצוע העיני תונות, שכן אילו בחרו במיקצועות קריטיים, כמו הנדסה, או מדעים, היו גורמים לנוקים הרבה יותר כבדים. כל דבר שאמרי תי יצא מעוות. כל ידיעה שמסרתיה היתה הפוכה מזו שנמסרה, כאילו לא יצאה מפי.

● ומה עוזרת בתיקשורת, לטענתך?

בידיעה הראשונה, בחדשות, לצורך יצירת סנסציה, נוספה כותרת, כאילו יצחק רבין ביקש ממני לקבל אחריות לניחוח — דבר שלא היה ולא נברא. מסרתי את המידע שאני שהצעתי לדליה רבין-פילוסוף שתי אופציות: לעבור ניתוח בארץ או בחו"ל. איכשהו השתרבב לזה שרבין ביקש ממני לבצע אותו.

בשיבוש השני, בעיתון הארץ, לצורך סנסציה, הוסיף העו

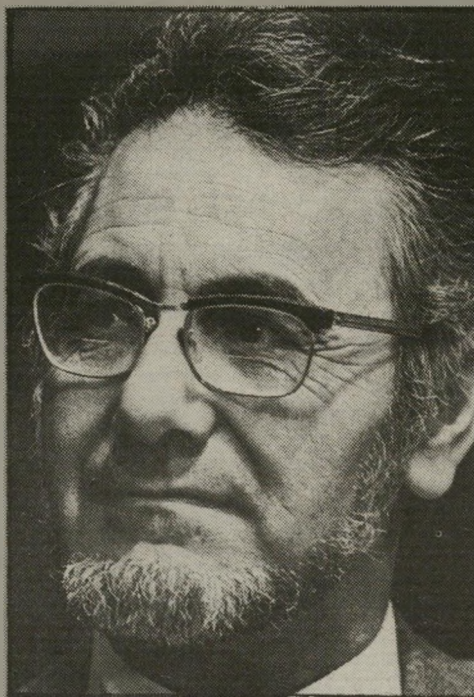
רפואה

רך כותרת-מישנה, שלפיה נשלחו לחו"ל על-ידי 40 (במקום שלושה) חולי-סרטומים. מסרתי תיקון לידיעה שהופיעה בה ארץ, על כך שמיכאלי טוען שבתל-השומר לא מבצעים ניתוחי-סרטומים, בשעה שלמעשה מתבצעים בו פי שניים וחצי יותר ניתוחים כאלה מאשר באיכילוב. במקום זה הופיעה ידיעה ששלחתי 40 חולים לניתוחי-סרטומים בחו"ל, דבר שלא היה ולא נברא. האמת היא שהצגתי אפשרות כזאת לפני חמישה אנשים — מיקרים מיוחדים — ומתוכם שלושה בחרו באפשרות לעבור ניתוח בחו"ל.

במהלך ש-שבוע השנים האחרונות אכן נשלחו 40 איש לניתוח-לב בחו"ל, אך אצל 37 מהם לא היו כל בעיות-סרטומים.

● ומעבר לשיבושים, אתה מוכן להתייחס לניחוח ולסיכונים?

אני אשמח להתייחס לנושאים אלה, אבל רק אחרי שאקבל את אישור משרד-הבריאות. (אורית זרובכר)

ראובן קסטור, מעריב

רם ישי:

„שהרופאים 'מסרו' מידע על המנהיגים!“

לפני חודש היה שר-האוצר שימעון פרס מאושפז בבית-חולים. בשבוע שעבר התעלף בפולין. בסלונים של יום שישי מתנהלים ויכוחים אם פרס חולה מאוד, ומתוך זה כמובן מתעוררת שוב השאלה: האם צריך להסתיר מהעם את מצב בריאותם של מנהיגיו, היכולים לקבוע גורלות. פניתי אל הד"ר רם ישי, יו"ר החברה הישראלית לאתיקה רפואית, וביקשתי לשמוע את דעתו על הנושא.

זו נקודה מאור-מאוד רגישה, שרבים מתלכטים בה, והתשובה אינה חד-משמעית. אגב, במדינות שונות הנהוגים כעניין זה שונים. בארצות-הברית, למשל, נהוג לפרסם ידיעות יזמיות על מצב-הבריאות של הרמיוות הקובעות בפוליטיקה.

● אבל בארץ בסדרוש לא. בדרך כלל מנסים להסתיר.

הבעיה העיקרית, מבחינה אתית, היא הכנות ומניעת אי-הבהירות. אתן לך דוגמה: כאשר חולה פונה אלי, נוצר בינינו

רפואה

אמון הדדי ואסור לי למסור סום מידע רפואי עליו. מצד שני אם רופא תעשייתי, המשרת את החברה, בורק את אחד העובדים בחברה, הוא יודע מראש שהמידע הרפואי יעבור למעסיקים, מפני שהחוק מאפשר מעין נאמנות כפולה. כלומר, אם תפקידו של הרופא מוגדר מראש, אין בעיה למסור את המידע. כדי לפתור את הבעיה הזאת לא יהיה מגוון מלחוקק חוק שיתיר לרופאים למסור מידע על מצב הבריאות של אנשים בתפקידים רגישים, לוועדות או למי שייקבע.

● אבל נכשית, בשעדיין אין חוק כזה, אם מחר בבוקר מגיע אליך ראש-הממשלה ואתה מוצא שרדא חולה מאוד, או אפילו בלתי-ישמי — האם תמסור את המידע הזה?

במצב של היום, לא אמסור. אני אגן על החולה שלי. ויש-המדינה תלך לעזאזל.

שהמדינה תחוקק חוק ברור בעניין זה, ולא תטיל עלי את כל האחריות. (דניאלה שמי)

אלי דסה, העולם הזה

ורה נוישטיין:

„אולי זה שוב אביב בלי קיץ?“

ב-1968 הגיעה ארצה לביקור קצר סטודנטית צעירה מצ'כוסלובקיה. שבוע אחרי בואה נכנסו לשם הרוסים ומחצו את התיקווה של העם הצ'כי לחופש. התיירת הצעירה נשאר בארץ. היום, 21 שנה אחרי הביקור ההוא, ורה נשואה, אם לשני ילדים, עובדת כמהנדסת. פגשתי אותה ושאלתי האם נשארה כאן מפני שמחדה לחזור.

לא בריוק פחדתי, אלא שלא רציתי לחזור עד שהדברים יירגעו. קיבלתי מיכתבים מחבריי-לימודים באוניברסיטה. הם כתבו לי שבחוף מסתובבים טנקים, שהכל נראה שחור, שטובייה-מרצים שלנו פשוט ברחו מהמדינה.

● ובכל זאת, היו לך שם הורים.

נכון, ובעצם הם שהכריעו את הכף. ההורים שלי מאוד פחדו שאם אחזור, אנסה ללכת עם שאר הצעירים מול הטנקים הרוסיים. הם שלחו לי מיברקים וביקשו שאמתין, שלא אחזור מייד.

● והחלטת להמתין?

בפירוש רק להמתין. ביקשתי אשת-תושב-ארעי לשנה, בתיקווה שבצ'כיה הכל יסתדר ואני אוכל לחזור. זה היה קשה מאוד בשבילי. זו היתה התמוטטות של משהו שהאמנתי בו.

● ואחרי שנה?

צ'כוסלובקיה

אחרי שנה שום דבר לא השתפר בצ'כיה, ולעומת זאת הקליטה שלי כאן היתה פשוט נהררת. התחלתי להרגיש שזה המקום שבו אני רוצה לחיות. ההחלטה התבשלה לא בגלל צ'כיה, אלא בגלל ישראל.

● איך את מרגישה בשבועיים האחרונים, כשי-הדברים הטובים קורים שם?

אני מאושרת. ממש בעננים. אני קוראת כל מילה שנכתבת על זה. אבל עם השימחה יש גם פחד — מפני שאני מכירה את הגורמים המשחקים שם — שאולי זה שוב אביב, שלא יביא קיץ.

● היית בצ'כיה מאז שעזבת?

לא. כל-עוד היה המישטר הישן לא הייתי מעזה לחזור לשם לביקור. הרי אני בעצם עורקתי. לא בריוק מתגעגעת, כי את מקום המולדת תפסה ישראל. אבל אם תהיה שם רמוקרטיה, אני אסע, פשוט כרי לשמוח עם הצ'כים. בוודאי שאסע. (דניאלה שמי)

צילום: צפורה תעלים הור

דודו דותן:

„עשיתי לדיאטה מה שעופרה עשתה לכופי!“

במשך כל השבוע אני רואה את תמונותיו הענקיות של דודו דותן תלויות בכל פינה, ובהן הוא נראה מחזיק את מכנסיו, הגדולים עליו, אחרי שרזה מאוד. דודו, שקיבל כנראה את התואר „המרזה של המדינה“, מפרסם מוצרים דלי-שומן. ופתאום אני פוגשת אותו זולל עוגיות בפרהסיה.

● אחרי שאתה מרזיח כסף מפירסומת בתור מרזה, אתה מעז לזלול?

זה בדיוק מה שאני לא עושה, זולל. רבים לא זוכרים אבל אני, דודו דותן, שקלתי ב־1972 איזה 137 ק"ג. מובן שניסיתי את כל הדיאטות בעולם. אני חושב שאני עשיתי בתחום הדיאטות מה שעופרה חזה עשתה בתחום הפופ. אחרי כל הנסיונות לרדת, שכבה הורדתי קילוגרמים והעליתי אותם שוב, הבנתי שמה שצריך לעשות כדי ששמן יהיה רוה זה פשוט לשנות הרגלי-אכילה.

וכאן אני מגיע לשאלה שלך בעניין זלילה. אני לא זולל. לפעמים אני מרשה לעצמי לאכול עוגה, כי אני אוהב את זה, אבל אני לא זולל. אני כל הזמן בשמירה. תראי איזה פרדוקס. כשהייתי עני מאוד הייתי שמן. עכשיו, כשאני קצת עשיר, אני כל הזמן שומר. יש צדק בעולם?

● אין לי מושג, לא בדקתי. אגב, כשאתה חותם על חוזה כזה לפירסומת, יש דברים שאתה חייב לעשות, או דברים שאתה חייב להימנע מהם?

הרזייה

אין שום דבר כזה. הם ממש לא נכנסים לחיי.

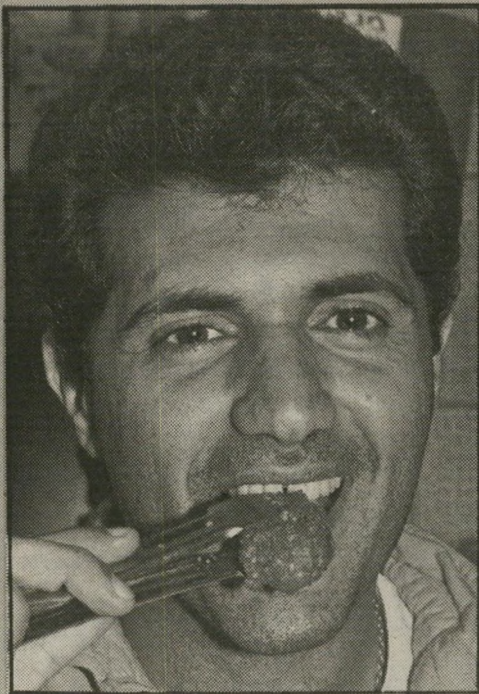
● זה נחמד לעשות הרבה כסף מאכילת גבינות רזות?

מה אגיד לך. מהנטו שנשאר לי מהברוטו שהחברה משלמת לי, אני יכול להרשות לעצמי לאכול אפילו קצת קוויאר. אבל האמת היא שאני פשוט אוהב גבינות רות. זה נורא טעים. לא הייתי מפרסם משהו שאני לא מאמין בו.

פעם ביקשו ממני להגיד ברדיו „אני מעריך חופשה בישי-ראל“. אמרתי את זה, ואחרי חודש נסעתי לחופשה בקפריסין. אל תשאלי מה שעשו לי. „יא תנטריש, מעריך חופשה בישי-ראל, אבל נוסע לחו"ל“, צעקו לי אנשים ברחוב.

● לא משונה לך לנסוע בבבוישים ולראות את עצמך מביט מכל פינה?

לא. זה כאילו מישוהו אחר מסתכל עלי. אבל אחרי-כך כשיום אחר יורידו את כל הפוסטרים שלי, אני בטח אהיה קצת עצוב. הנה היה דודו דותן, ופתאום הורידו אותו. (דניאלה שם)

אילי דובי תעלים הור

רון מבורך:

„קודם — היה החמוס עכשיו זה הפלאפל!“

רון מבורך, בעל דוכן-פלאפל בתל-אביב, לא מתר-גש. הוא עבר את מכת הקוליפורמים בחומס. הוא התגבר על הירידה הדראסטית בצריכת הפלאפל בשנים האחרונות. בכל זאת לא נעים לבוא בבוקר לדוכן-הפלאפל, ותוך כדי קציצת הירקות דק-דק, לשי-גוע את הערות הקהל. עברנו את הקוליפורמים, נעבור גם את זה. בכל זאת, יש לרון מבורך הרגשה לא-טובה...

● אז מה, מזהלים שמן-בגבונות בשמן פלאפל?

אני לא מאמין שמקומות רציניים עושים דבר כזה. אם כן, זה מאוד לא-בסדר. האמת, שכששמעתי על זה בפעם הרא-שונה, אחרי התדהמה, חשבתי שאולי לא יכול להיגרם נזק, למרות שזה פסול בעיני. אחרי-כך התברר עליידי רופאים שהשמן הזה יכול לגרום לבעיות-בריאות חמורות ביותר, כמו פגיעה במוח ופגיעה בלב.

אני מחליף כל יום שמן בישול, כל יום טרי.

● לקוחות התעניינו אצלך האם אתה מודל את השמן?

הלקוחות שלי פחות או יותר קבועים. אם הם אכלו פעם אחת ולא קרה להם כלום, והם אוכלים פה הרבה יותר מפעם אחת, אז כנראה הכל בסדר.

מזון

לרוב, הקליינטים שלי מתכרחים על העניין. באים לפה ומבקשים ממני לברוק שמן כמנוע, או מבקשים מנה עם הרבה שמן. הכל בחומור.

● אתה מרגיש שיש ירידה במיספר הקונים מאז הפירסום?

כרגע אין ירידה מיוחדת. היתה ירידה גדולה לפני כמה שנים, כשהפלאפל הפסיק להיות מלך האוכל הקל. היום יש פיצות והמבורגרים כמעט באותו המחיר. ילדים מעדיפים לאכול אותם ולא פלאפל. לטוב הרחוק, הפירסום בהחלט יכול לחזק למכירות, שהן במילא נמוכות מאוד. באמת, נהיה מזה ממש סיפור, סיפור. אני מרגיש בחברה טובה. לפני שנתיים זה היה החמוס, עכשיו הפלאפל. כסוף באמת יישאר לאכול רק אוכל סיני ואיטלקי.

● אתה אוכל פלאפל?

בטח שאני אוכל. אני יודע בדיוק מה אני מכניס פנימה. הנה אני אוכל לבבורך עוד. (שרית רום)

ניקי טוי

דניאל פיימן:

„עוזבים ומפיצים בחו"ל שהסוכנות שקרנית!“

דניאל פיימן (27), סטודנט למדע-המדינה וסוציולוגיה עלה לארץ לפני ארבע שנים מארגנטינה. למרות שהגיע לכאן לבדו, הצליח להשתלב די יפה. היום הוא משמש בתפקיד המזכיר הבינלאומי של התאחדות-הסטודנטים הארצית. הוא גם מטפל בהתנדבות בעני-ייני סטודנטים-יעולים, כדי להקל עליהם את תקופת-ההתערות.

האם הוא חש בסימני גל-העליה, שעליה מדברים! אנו מצויים כבר בתוך „הגל“ הזה, כבר בשנה שעברה העי-לייה עלתה ב־52%. מרבית העולים הם מברית-המועצות, ומארצות אמריקה הלטינית, בעיקר ארגנטינה, כפועל-יוצא של השינויים הפוקדים מדינות אלה: פתיחת הש-ערים בכרית-המועצות, המשכר הכלכלי החריף בארגנטינה ותחושת היהודים שם שתהיה עלייה בגילויי האנטישמיות, עקב בחירת הנשיא וניצחון הפרוניסטים. חידוש היחסים עם אתיופיה עשוי גם הוא להביא לעליה מארץ זו.

● מה הן בעיות העולים החדשים, ובעיקר הצ-עירים, בבואם להשתלב כאן?

עבור סטודנטים יהודיים שבאים לארץ ללמוד, זו החלטה מראש להיות בארץ לפחות שלושה-ארבע שנים. זו תקופת-המיבחן. בגלל הקושי ללמוד ולעבוד, הקיים אצל כל סטודנט, וקושי להסתגל לשפה ולמנטאליות חדשה, עוזבים רובם את הארץ, או שמפסיקים ללמוד והולכים לעבוד. מרובך באנשים

עלייה

שבאים ממישפחות משכילות. הם עובדים מיספר שנים בעבודות שחורות, למשל כמלצרים, ולא מצליחים לרכוש השכלה ולהתקדם. רובם חוזרים אחרי-כך לארצות-מוצאם. לחלק יש טינה לישראל, והם עושים תעמולה נגדית בין הצעירים שם. אומרים שכאריך אין סיכוי ושכדאי ללכת לארצות אחרות מפני שקשה להתחרות עם הישראלים, שהסוכנות שקרנית, וכדומה.

מבין אלה שהתחילו ללמוד אתי במכינה לפני ארבע שנים רק 10%-15% מסיימים עתה את לימודיהם.

לעולים שאינם סטודנטים יש תקופה ראשונית קשה של חצי שנה, אבל אם הם מוצאים עבודה, הם מסודרים. אבל למי שצריך גם ללמוד בשפה חדשה, וגם להתקיים בארץ חדשה, זה כמעט בלתי-אפשרי בלי עזרה. וכשאין השכלה — נחסמים רוב מסלולי המוביליות.

אם המדינה רוצה לקלוט בארץ גם אנשים צעירים, בעלי רמה, היא צריכה להשקיע הרבה יותר ממה שהיא עושה כיום. (נידעון סטר — סרצ'נסקי)

פרווה

שרה אנגיל מבקשת פסק-דין למזונות. בשביל צבי דולינגר זה עלול להיות גזר-דין מוות. איך הסתבך פרווה-הצמרח עם העולם התחתון?

אילנה אלון

שרה אנגיל
היה קשר של סקרנות

ש"ח תמורת הנזק. היא כיסתה את חובותיה, אלא שמאו אין לה מקור-פרנסה. שרה מתגוררת עם הילדה אצל אמה. האם עובדת ואינה יכולה לטפל בתינוקת, הדידה קטנה, וחייהן של שלוש הנשים יחדיו אינם נוחים.

★ ★ ★

ל שני חודשים אחרים הפסיקה שרה את יחסיה עם דולינגר, מכיוון שראתה שאין להם תכלית. הפרווה הוא נשוי ואב לשני ילדים קטנים, ושרה לא ראתה שליחסייה יש עתיד. מאז הפסיק דולינגר לפרנס אותה, והיא נשארה חסרת-כל. אחרי הרבה תלבי טויות החליטה סוף-סוף להגיש את התביעה. מאחר שבית-הדין הפסיק עובד לאט, טרם הגיעה תביעת-המזונות לדולינגר. עורך-דינו אמר להעולם הזה כי הפרווה מחכה לראות את כתבי-התביעה לפני שיגיב.

בכלא, בתא בודד, יושב שמעיה אנגיל, שגידון למאסר-עולם, ואוכל את עצמו. אהבתו הגדולה לשרה היפהפיה היתה ידועה לכל. הם כונו בעיתונות. הווג המלכותי של העולם התחתון. הירבו לכתוב עליהם ולצלם אותם. הם נישאו אחרי היכרות קצרה, שהחלה במועדון פיקוקס בכיכרה-האחרים, שם עברה שרה כבארמנית.

זמן קצר אחרי הנישואין הסתכסכו, פנו לרכנות, השמיצו איש את רעותו וזכו לגט מידי. למעשה לא רצינו להתגרש, לא רצינו ללכת עד הסוף. אבל בשעת רוגו ועצבים, ובעזרת גורמים חיצוניים, התגרשנו במהירות והתחרטנו ישר. המעשה נעשה מתוך ילדר תיות וטיפשות, ואנו שנינו מצטערים מעומק הלב ורוצים להתחתן שנית. אנו אוהבים את השני ורוצים גושפנקה לזוה. אני מבקשת להתחתן כרמיפות, כתבה או שרה כבקשתה להיתר-נישואין, אחרי הגירושין החפוזים. הרבנים התחשבו באהבתם של השניים. הם קיבלו את גירסתם שלא בגדו זה בזה, שהיתה זו רק אמתלה כדי להשיג כמרה את הגט.

מאוד מעוניין להניח את ידיו על הכרנס ששכב עם שרה ועשה לה ילד. שרה, מצידה, שמרה בקנאות על זהותו של הגבר. היא סיפרה למתעניינים שאבי-בתה הוא צרפתי, שאותו פגשה בחו"ל.

היתה זו, על כן, הפתעה גדולה כאשר החליטה שרה השכוע להגיש תביעת-מזונות נגד הפרווה צבי דולינגר, ולזהותו כאבי-בתה. אולי היא רצתה להוציא עליו חוזה, אמר להעולם הזה אדם המכיר היטב את שמעיה ואת היחסים שבינו לבין שרה.

גם עורכת-הדין אסתר דורון, שהגישתה את תביעתה של שרה, ידעה על הסכנה. דורון, אחת מעורכות-הדין החריפות בישראל, הככה בדעתה זמן רב, ואף ניסתה להתקשר עם דולינגר כדי להגיע איתו להסדר ולמנוע את התביעה. ישיבות אחדות איתו ועם עורך-דינו, אהוד גוטמן, לא נשאו תוצאות ועל כן הוגשה התביעה.

על פי כתבי-התביעה הכירו שרה ודולינגר זה את זה לפני חמש שנים, מייד לאחר ששרה זוכתה מאשמת הרצח הכפול, שבו הורשע שמעיה, ועבדה ככתבת בחדשות. התפתחה ביניהם ידידות עמוקה.

בנובמבר 1984 נכנסה שרה לכלא, כאשר מת החוקת סמים ונשק, לשלוש שנים. באחת החופשות מהכלא פגשה בדולינגר במיקרה, והקשר חודש.

כאשר שוחררה ב-1987 בא הפרווה לחופי שרה בבית-אמה בבתיים. הידרות הפכה לרר מן, ושרה הרתה. כאשר היתה בחודש השישי להריונה, ביוני 1988, לקח אותה מאהבה לחופשה ביוון. ההריון היה קשה, ושרה אושפזה פעמים-מספר וראגה מאוד לשלום היילוד. דולינגר לא זנח אותה במהלך ההריון, בא לבקרה מדי-יום והיה נוכח בבית-החולים בזמן הלידה.

כדי לעזור לה להתפרנס, פתח לה דולינגר בוסטיק לבגדים ברענה. בינואר השנה נפרץ הבוסטיק, וסחורה רבה גנבנה. חברת-הביטוח שילמה לשרה 13 אלף

מכירים את בעלה, שמעיה, מכיוון שישבו איתו בכלא. למרות שהמניע למילכוד-המכונית רובץ לפיתחו של הבעל, הוא לא נחקר במישטרה, והוא אינו עומד לדין בפרשה. עדי-המדינה טר ען שהרימונים נמסרו לו על-ידי מאיר צדיק, שביקר יחד עם חברתו, רינה מיימון, אצל שמעיה בכלא בשבת בבוקר. המילכוד נעשה באותה שבת בערב.

★ ★ ★

מ אז שנולדה בתה של שרה, לפני שנה, היו לחישות ששמעיה כועס מאוד, ורוצה לנקום כשרה ובילדה. ברור שהוא היה

א ני עבריון. עשר שנים ישכתי בי כית-סוהר. אילו היא באמת היתה בר גרת בי, הייתי הורג אותה! אמר שמעיה אני ג'ל לדיינים בבית-הדין הרבני, בינואר 1982, כאשר ביקש היתר לשאת שנית את שרה לאשה, אחרי שהם התגרשו בחופזה זמן קצר קודם לכן. לצורך הגט טענו השניים כי בגדו בכדוגם, ושמעיה הסביר לדיינים שאם שרה תבגוד בו — יהרוג אותה.

לפני חצי שנה התגלה רימוניד מתחת למ' כונניתה של שרה אנגיל, המתגוררת בבתיים עם בתה, שאיננה בתו של שמעיה. הנאשמים במעשה הם צעירים, דגירקק בעולם-התחתון, שאינם מכירים כלל את שרה. אבל הם

דולינגר

חנותו של דולינגר
מאוד לא בריא

ש של נמר חי

”לו היתה בוגרת בי כאמת, הייתי הורג אותה”, כתב אז שמעיה לרבנים. הותר להם להינשא מחדש, ומכיוון שהם המשיכו לחיות ביחד אחרי הגט הורו הרבנים שגם אם לא יינשאו, הם חייבים בגט זה מזה, כדי להינשא לאחרים.

שרה ושמעיה לא נישאו שוב, מכיוון ש”סמוך לכך נאשמו ברצח הכפול, שבו נרצחו

לם. שושן נרצח בכלא על-ידי שמעיה וחבריו. ב-1984 יצאה שרה פתאום לחופשי אחרי שנתיים במעצר, כשהיא מטוהרת, מפורסמת ובעלה בכלא, נידון למאסר-עולם.

★ ★ ★

במהלך המישפט הסתבר כי שמעיה, שהיה נרקומן כבד, רצה מאוד כילד. הוא

לפניו את שרה.

”לפני חודשיים, בערך, היכרתי במועדון ליקוויד את שרה. היא באה עם גיל דהיפ, שאני מאוד אוהב ומעריך. היה קשר, מבחינתי, של סקרנות מהתרמית שלה. בדיבור אי-תה נודע לי ששמעיה הוא בעלה. המשכנו מדי פעם בחנות אצלי, (חנות הפרוות המפואר

מעצרו של השלושה כ-15 יום. הנשים נחשרו בהשגת הסמים, ייבואם לתל-אביב ומכירתם. שם. דולינגר נחשד בכך שמימן חלק מהסמים. השופט עצר את כל השלושה ל-15 יום. דולינגר שוחרר, ומאז לא נראה בבית-המישפט. שרה הואשמה גם בהחזקת נשק ובנסיון להחזיר אקדח לכלא, וגם בסחר בסמים. היא הסבירה כי עשתה זאת מכיוון שהיתה זקוקה לכסף כדי לממן את העירעור שהגישה המדריגה על-ידי שרצה וזכאית מאשמת-הרצח.

בסופו של דבר זיכה גם בית-המישפט הן עליון את שרה מהרצח הכפול, אבל היא הורג שעה במישפט-הסמים ונידונה לשלוש שנות מאסר.

★ ★ ★

חניגורם הקבוע של שרה ושל שמעיה במשך כל השנים הקשות היה עורך-הדין הצעיר והמוכשר דויד יפתח. הוא טיפל בכל צרכיהם של בני-הזוג, ואף הגיש את בקשת-הגירושין האחרונה של שרה לבית-הדין הרבני.

בינואר 1986 פנתה שרה וביקשה לקבל גט משמעיה מכיוון שהם הגיעו להסכמה שאין כל טעם בהמשך חייהם ביחד, כאשר שמעיה נידון למאסר-עולם. שרה היתה אז בכלא נווה-הציון, והיא ציינה שייגרם לה נזק רב אם בית-הדין לא ייענה לבקשתה, מכיוון שהחליטה לנתק עצמה סופית משמעיה אנג'ל ומהעולם העברייני. היא קיוותה להשתחרר ולפתוח דף חדש בחייה.

על פי מה שמתברר כעת, ידעה אז שרה כי דולינגר הוא העומד להיכתב ברף החדש בספר-החיים. היא פגשה אותו בחופשה מהכלא. המיפגש היה גורלי. הם נקשרו בעבותות-אהבה ושרה רצתה להיות פנויה לאהבתה החדשה.

אחרי גט נרגש ברבנות, כאשר בני-הזוג מתנהגים יותר כחתי-וכלה מאשר כזוג מתגרש, פנתה שרה לדרכה, מלווה בכירכתו של שמעיה. היא המשיכה לבקר בכלא, אולם לאט-לאט התרופפו הקשרים.

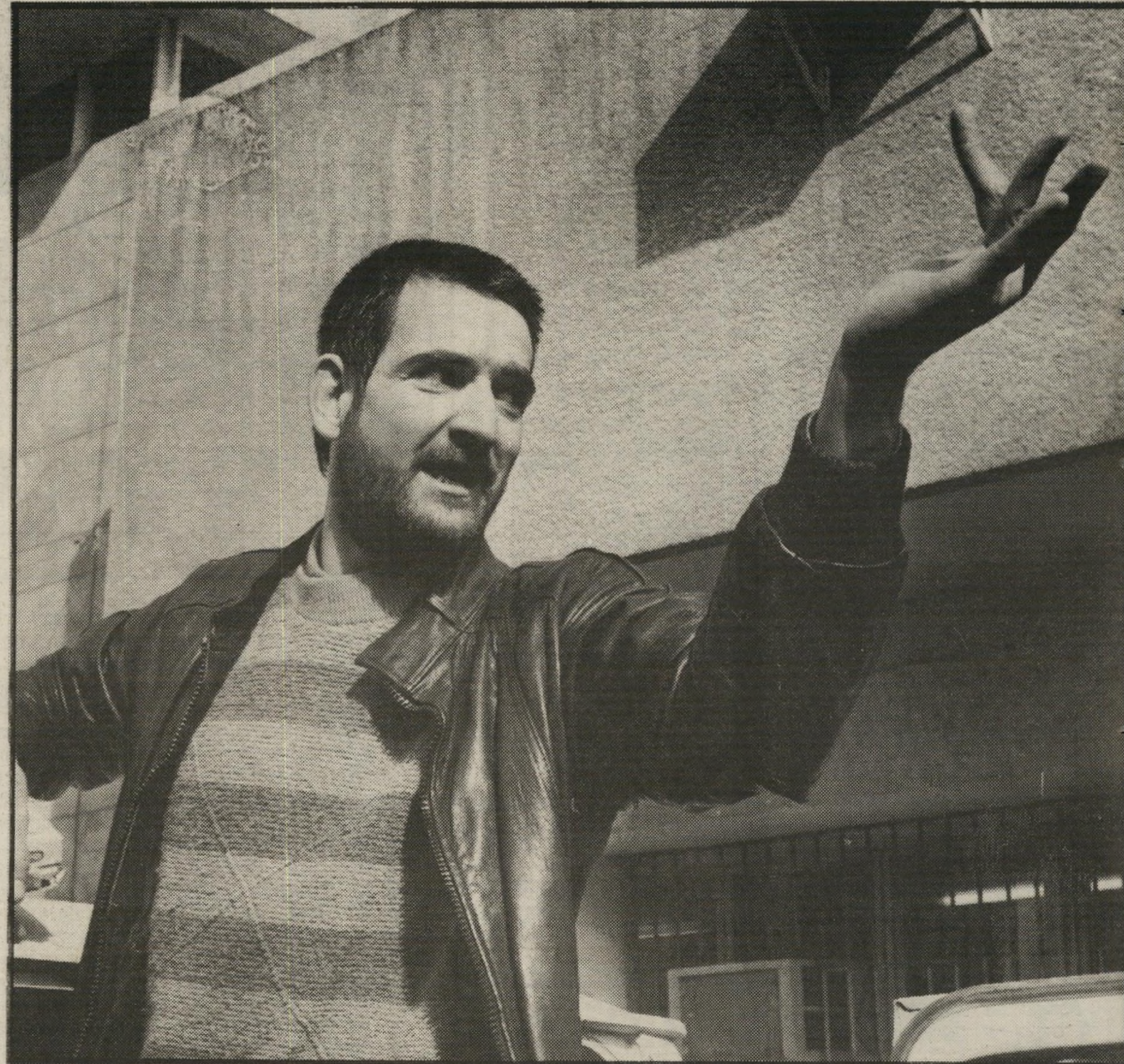
מספטמבר 1988, כאשר נולדה בתה, הסי-תוכבו שמועות ששמעיה כועס. כחורש יוני, כטרם מלאה לילדה שנה, מולכדה מכוניתה של שרה. מקורבים לעולם-התחתון אמרו ששם אין גירושין וכי שמעיה יחשוב על שרה תמיד כעל אשתו, ולא יראה בעין יפה קשר שלה עם גברים אחרים.

אבל שמעיה טיפפו לשרה מהכלא ומיהר להכחיש כל קשר לעניין. היתה מרעין התפייסות בין השניים, אבל מקורבים לא האמינו בכך.

מישפטם של הנאשמים במילכוד מכוניתה של שרה טרם התחיל. במפתיע, מייצג מישרו של עורך-הדין דויד יפתח את אחד הנאשמים במילכוד מכוניתה של שרה. יפתח הסי-ביר לשרה שהוא עצמו לא ייצג את הנאשם, וכי מי שייצגו הוא עורך-הדין אבי עמירם, העובר במישרדו.

בינתיים מחכה דולינגר לכתב-הביעה ולצרות שיבואו בעיקבותיו. הפירסום יגרום לו כוודאי צרות עם מישפחתו וצרות גדולות מצד שמעיה אנג'ל, שאין לו מה להפסיד. עורך-הדין אהוד גוטמן, נציגו של צבי דולינגר, הגיב:

אחרי שקיבל את כתב-הביעה, התייעץ עימי דולינגר וזוהי גירסתו: לא היו לו שום יחסים אינטימיים עם שרה אנג'ל. הוא כופר באבהות על בתה, וטוען ”לא רובים ולא יער”. דולינגר מודה בכחירת אתה לפני ארבע שנים, אך לא בשום דבר מעבר לזה. מכיוון שהיתה נשואה באותו זמן לשמעיה אנג'ל, הרי שלפי החוקה המישפטית הוא האב.

שמעיה אנג'ל

מה יש לאסיר-עולם להפסיד?

רת של דולינגר נמצאת ברחוב פרישמן פינת בדיהורה, ליד בית-הקפה מרטנד, ומשרתת את שמנה וסלתה של החברה הישראלית.

”ידעתי שהיא עובדת בחדשות. היינו יושבים ושותים קפה ליד החנות, בערך פעמיים-שלוש בשבוע. בדירה של שרה הייתי פעמיים או שלוש, פעם אחת עם שרה לבד.

”בערבים אני יוצא לבד ואשתי לבד, כי אין לנו בייביסיטר. לפעמים הייתי מזמין את שרה איתי. אני אף פעם לא הלוייתי לה כסף...”

כך העיד דולינגר במיטרה באוקטובר 1984, כאשר נעצר יחד עם שרה וחברתה, תיקווה ארביב, באשמת החזקת-סמים. בבית-המישפט ביקש נציג-המיטרה את הארכת

יצא עם שרה לחופשה בסיני כדי להתנקות מהסמים ולעשות ילד, אבל לא הצליח. שרה, אפופת-הפירסומת, התחילה לכתוב מדי שבוע סיפורים בחדשות. היא התפרנסה יפה, קנתה לעצמה מכונית קטנה, התגוררה בדירתו של יוסי היימן, עיתונאי בחדשות גם הוא, ובילתה במועדונים.

אחד מחבריה מילדות היה גיל דהיפ, שאהב אותה בעבר ושהמשיך להיות ידידה. הוא לקח אותה למועדון ליקוויד, שם עבד באותה תקופה. מועדון זה היה שייך לגיסו של הפרוור דולינגר, והוא נהג לבקר שם.

דולינגר הכיר את גיל דהיפ, מפני שאמו של גיל עבדה בעבר במשכית יחד עם המותו של דולינגר. כאשר נפגשו בליקוויד הציג גיל

שולמית שלי ומישל נחמיאס על רקע סחר-בסמים שבו עסק שמעיה.

”מישפט הרצח הכפול”, כפי שכונה על-ידי העיתונות, נפתח ברעש גדול. שרה, שמעיה וחיים שושן, חברם מחיפה, הפכו לכוכבי-העיתונות. שרה היפה היתה חביבה במיוחד על צלמיה-העיתונות. תמונותיה, כש-שערה הארוך והשחור מתנפנף, עשוי בצמות קטנות או מתולתל בתלתלים ארוכים, מילאו את העיתונים. היא משכה את תשומת-הלב הציבורית גם בגלל התרמית הרומנטית של ילדה טובה, שלמדה באוניברסיטה והסתה-ככה בגלל אהבתה לעבריים.

אחרי שנתיים הסתיים המישפט בזיכיה של שרה. שמעיה הורשע ונידון למאסר-עור

איכתבים

לרותי

נעמי
רון

ממוצא אירופאי, מחפשת אביר (אפשר גם בלי הסוס הלבן, היא אומרת) ממוצא אירופאי, משכיל, חברותי, סימפטי, נאה, להיכרות רצינית. כתוב אליה לתיבת-דואר 10017, רמת-גן 52001.

★★★

נמיות אמנותיות

היא בת 27, נאה, מרשימה, ספורטיבית, גבוהה במיוחד — 1.78 מטר, בעלת נמיות אמנותיות, חובבת צילום, טיולים, ארכיאר לוגיה, בעלי-חיים. יש לה גם חוש הומור.

היא תישמח להכיר בחור בן-גיי לה, עד 35, שגובהו 1.80 מטר ויותר, רצוי שאינו מעשן, ובהחלט אפשרי מושבניק. שאל אותי על (12/2727).

★★★

יש גברים, שכאשר הם בני 18, הם רוצים נשים בנות 40, וכאשר הם בני 40, הם רוצים נשים בנות 18.

★★★

פנויים בטלוויזיה

חברת-הפקות פרטית מכינה בימים אלה כתבת-תחקיר בנושא הפנויים והפנויות בארץ, המיועדת לשידור בערוץ 2. לצורך התוכנית דרושים מרואיינים/ות שאינם נשואים, כרי שיספרו על עצמם מול מצלמת-הטלוויזיה.

המפיק עוזא שאקה והבימאי מיכאל יוחאי, שניהם בני 30, סימו לפני שנתיים את לימודיהם בחוג לקולנוע באוניברסיטת תל-אביב. התוכנית, לדבריהם, תתמקד בהיבט הסוציולוגי-פסיכולוגי של הלא-נשואים, ותנסה למצוא אם יש לפנויים הישראליים מאפיינים מיוחדים לעומת הפנויים בארצות אחרות.

אפשר להתקשר לעוזא, בטלפון 03-301976.

★★★

רותי בטלפון עדיין בטל-פון 03-221017, מקבלת מיכתבים ומעבירה מידע.

סיגל צארום

מפונקת שהפכה עצמאית

סיגל של אמא, שהפכה עצמאית.

אוהבת: לגלות.

בעוד 10 שנים: מקווה להיות בעלת השכלה אקדמאית,

נשואה ואם לשניים, לפחות.

בן-זוג: משכיל, שאוכל ללמוד ממנו, מושך, יודע להעניק

ולאהוב.

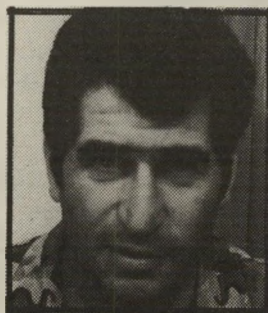
להביא ילד

כבר מזמן לא קיבלתי מיכתב מבית-הסוהר. הנה אחד, שהגיע הי שוב: אסיר פנוי, בלי ילדים, בן 46, יליד רומניה, 1.86 מטר, רגיש, לא מעשן, אוהב ספורט, מוסיקה קלאסית, אופרות, טיולים, ריקודים, כידור. יוצא לחופשות אחת לחודש. יושב, בפעם הראשונה ב" חייו, בגלל מיקרה טראגי. הוא מעוניין להכיר מתאימה, ומסיים ב"יש אפשרות להביא ילד לעולם, עם התחייבות למונחות". אפשר לכתוב לת"ד 36661, תל-אביב, או לשאול אותי על (1/2727).

★★★

ממישפחה טובה

משה פרסקי כבר התארח פעם במרדור זה, ועכשיו הוא מנסה שנית. "אירופאי בן 40, גובה 1.85 מטר, חתיך, עוסק בעיתונות, ממישפחה טובה", הוא כותב, "בעל דירה ואמי צעירים, אוהב טבע וספרים. לא התי-

משה פרסקי

אירופאי בן 40

חנתני בגלל לימודים ותמיכתי כהורים. מעוניין כיפה, משכילה ווד גונה.

כתבי אליו לרחוב פתח-תיקווה 27, נתניה.

★★★

מחפשת אביר

היא חברית רווקה בת 38, בעלת השכלה גבוהה, 1.70 מטר, נחמדה,

כרטיס

ביקור

סיגל צארום (המיס-

עדינים הידועים הם קרובי

מישפחה) בת 21, לומדת הוי

ראה בסמינר לווניסקי, גובה

1.67 מטר, חטובה.

צבא: פקידה בלישכתו

של האלון בריכוכבא, תקופה

הזכורה לטוב («סיפור של

בחורה מפונקת, הקשורה לי

סיגל של אמא, שהפכה עצמאית.

אוהבת: לגלות.

בעוד 10 שנים: מקווה להיות בעלת השכלה אקדמאית,

נשואה ואם לשניים, לפחות.

בן-זוג: משכיל, שאוכל ללמוד ממנו, מושך, יודע להעניק

ולאהוב.

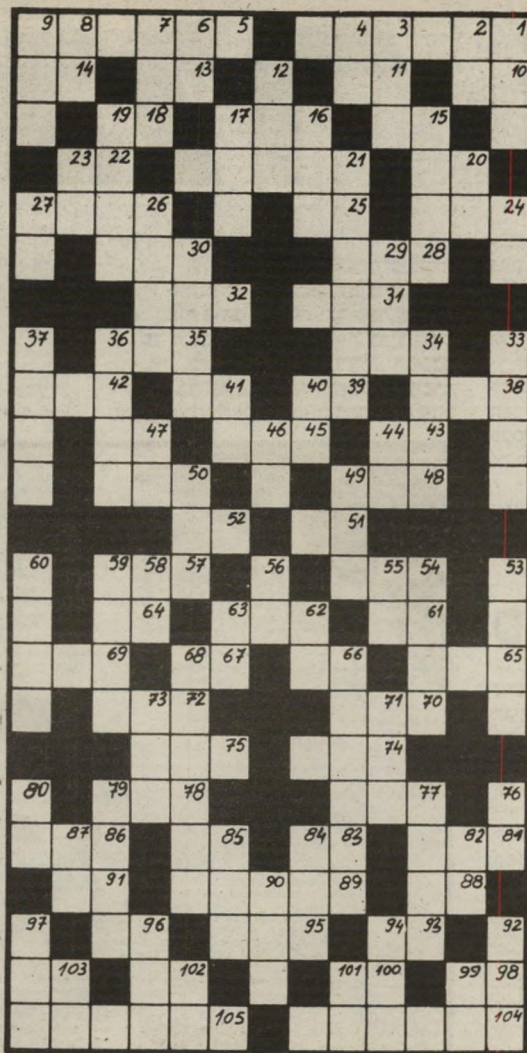
2727

תשובת העולם הזה

מאת

אביגיל יוא

מאונך:

(1) ארוך מאוד, גדל-מידות; (5) תחבושת לחה על המכה; (10) אל היערות; (11) בתוכם; (13) אביור במישחק ספורט; (14) מכסה הבית מעל התיקרה; (15) שחקנית הוליוודית, "מוכת ירח"; (16) צעקת החמור; (18) אבקת צמח בושם; (20) ביקעה; (21) דג הבקלה (2,3); (22) שליח ציבור; (24) עץ נשיר נאה וגדול בגליל העליון; (25) ציץ פרה; (26) פרפרת בתום הסעודה; (28) מין תבואה הגדלה בשרה מושקה; (30) לבוש-נשים הודי; (31) תעלה המקצרת את הדרך בין הים הצפוני והים הבלטי; (32) חלק קטן של דבר; (34) חור; (35) החלק הרחב של העלה; (38) רעש; (39) סוד; (41) מחפש; (42) נחל אכזב; (43) מיפתן; (45) פיור, זרה; (47) קליפת הענבים; (48) מייסד בית-הספר "מיקווה ישראל" (ש"מ); (50) מישקל העטיפה; (51) עגלגל, לא חר; (52) פינת חימום בבית; (54) האבן התחונה בריחים; (57) האצבע העבה כיד וברגל; (61) אמונה; (62) ריתמוס; (64) שניים; (65) שלילה מוחלטת; (66) מילת זרוז; (67) סמל למידה קטנה; (69) אבי הנביא אלישע; (70) כישלון, נפילה; (72) אגם; (74) סמכות לביטול החלטה; (75) תרוק-ברול כפי בהמה; (77) דיאמטר; (78) סופר יהודי אמריקאי (ש"מ); (81) כינוי לאדם פחדן; (83) נהר בדרום אפריקה; (85) כינוי לקרבן שמקריבים ביום מועד; (86) תכשיט לאף; (88) בהמה נושאת משאות בטיבט; (89) הראשון בדרך רבת-עקלקלות; (91) כחוש, רוז; (93) בן אדם; (95) מידבק; (96) כף היד; (98) תשלום-חובה לשילטון; (100) רקב; (102) מילת שלילה; (103) אלוהים; (104) שטר בית-דין הנותן לבעל-חוב כוח לדרת לנכסי הלווה; (105) רגע (3,3).

מאונך:

(1) אחד משיבתי-המינים שהארץ נתברכה בהם; (2) דגן השמיים; (3) מלחין גרמני; (4) ישן את שנתו; (6) אדמת טיט; (7) שחקן הוליוודי — "האזרח קיין"; (8) העושה-בקסמים; (9) שיפחת אבר-הם; (12) בהשאלה — תיקווה, תוחלת; (15) רופא דגול, על שמו בית-חולים במרכז הארץ; (16)

האמת על מדינת ישראל ועל כשלוני הציונות

מאת דר' יולי נודלמן

ספרי:

"קטל ברפואה"

"מאפיה רפואית במדינה מושחתת"

("בלל הרדמה")

יצאים לאור בחודשים הקרובים בשפה הרוסית במוסקבה ב-200,000 עותקים.

ניתן לרכוש את הספרים בעברית בבאר-שבע ת.ד. 5349 או להזמין בטלפון

057-32245

- הנחות מיחדות -

מרים
בנימיני

מזל החדש:

קשת

לחנך ולגדל ילד בן קשת

יושר, תמימות, אמונה ואופטימיות, אלה הן חלק מהתכונות המאפיינות את ילדי מזל קשת. ילד כזה הוא נוח ומי-עניין. אולם לחנך אותו, ולהחזיק אותו במשמעת כפיתית – זה בלתי אפשרי. "חנוך לנוער על פי דרכו" היא הסיסמה המתאימה לילדים אלה.

הורים של ילד כזה חייבים לכבד את רצונותיו ולהתייחס אליו כשווה בין שווים. מיום היוולדו, בטרם למד לדבר, הוא מעביר את דעותיו בסימנים אחר-ריס. צריך רק סבלנות ואמונה בכוונותיו הטובות.

הורים המבינים את אופיו ואישיותו ימצאו שקל לגדלו וקשה לחוש בדידות לציודו. בגיל שלוש או 13 אפשר לדבר איתו בגילוי-לב ולשוחח עימו על כל בעיה המתעוררת. ילד קשת הוא טוב-

לה להתכונן לקבל מתנה שהיא משאת נפשו של בנה – כמו דורגל חדש. בית-הספר הוא סימור בפני עצמו. מזל קשת קשור בלימודים, אך לא לימודים של בית-ספר. אין דבר יותר שנוא על הקשת הקטן מאשר מיסגרת של כיתה, עם הצורך לדייק ולהגיע בזמן לשיעור. זהו הילד שעליו יאמר המורה, "הוא יכול אך אינו רוצה". זאת טעות באבחנה – הוא אינו יכול. כלומר, לא במיסגרת כזאת. כשיגדל קצת, או אולי בשנתיים-האחרונות של בית-הספר התיכון, יגלה עניין ויפתיע את כל חבריו ומוריו בציוויו הטובים. רכישת ידע באמת מעניינת אותו, והוא ירצה להמשיך ללמוד גם אחרי בית-הספר התיכון. הילד הזה גורם להוריו דאגה, ביחוד אם אינם תופסים מיהו בנם. כשהוא חוצה את הכביש הוא אינו נוהר, אך בדרך-כלל לא קורה לו כלום, כי כוכב יופיטר שומר עליו, וקשת הוא בעל המזל.

הורים שאינם נותנים לו עצמאות, לא נותנים לו להביע דיעה בשיחותיהם, ואינם מתייחסים אליו כאל אחד מהם, מגדלים ילד שעתידי להיות מדוכא. חבל, קשת כזה, כשיגדל, יעדיף להתבודד. איש לא יוכל לפתח עימו קשרים קרובים.

החברותיות, החמימות והאופטימיות לא יאפיינו טיפוס כזה. נדיבות הלב, שמאפיינת קשת בריא, תהפוך לקמצנות, והחיים של קשת כל-כך מעוות יהיו כמעט בלתי-נסבלים. ילד קשת זקוק לאמונה. הוא ניחן בחשיבה ישרה בסיסית, ואם מחנכים אותו נכון ונותנים לו חופש, הוא עשוי להגיע לגדולות.

סיפרה, שבעת מסע קניות בשעות הבוקר נעלם בנה בן ה-3 מהחנות. רק בשעות הערב הוא נמצא על-ידי המיטרה. המיטרה הראשון שאמר לה היה: "לאן נעלמת? את לא חושבת שאת צריכה להשגיח על ילד קטן כמוני?"

ילד קשת וגם מבוגר קשת אינם יכו-לים להשלים עם כך שהם אשמים. ברגע שהם מבצעים מעשה שאינו בסדר הם חייבים להאשים את הזולת. יופיטר-השולט במזלם, דורש צדק, יושר וטוהר-

מידות, לכן אינם מסוגלים להעלות בדעתם שהם לא היו בסדר, ביחוד מפני שהם באמת אינם מתכוונים לכך. יכולתו של ילד קשת להיות אובייקטיבי וכאילו לא להשתייך מקשה עליו לעתים, כי בשעה כזו הוא חש עצמו מאוד בודד. חרף הרגשה זו אם אחד מהוריו יחגוג יום-הולדתו הוא יוציא את כל חסכוניותו ויקנה את המתנה היקרה ביותר שיוכל להרשות לעצמו. אם אמו תהיה בעלת-השמחה, היא בהחלט יכו-

לב ומתייחס אל כולם כאל חברי וידידי, אינו חש צורך לחלק את העולם למעמדות או שכבות-גיל. כולם בני-אדם בעיניו.

הוא אוהב טבע ומתקשר לכל בעלי-החיים, גדולים וקטנים. יחסו לחיות אינו שונה מיחסו לבני-אדם – כולם שווים בעיניו וראויים ליחס הוגן. הוא מבין את החיה המזדהה עם מחשבותיה ורצונותיה. חשוב מאוד לאפשר לילד כזה לגדל כמה בעלי-חיים בביתו.

ילד קשת הוא יצירתי מאוד ומלא שימחת חיים. הוא מתעורר בבוקר מלא-מרץ, ומצפה למה שהיום החדש עומד להביא לו. הוא סקרן מאוד ומוכן להתנסות בכל דבר.

הקשרים שהוא יוצר עם זרים ברחוב מוסיפים לו. כל אדם ממדד אותו משהו, הוא אסוף לו אינפורמציה על כל נושא שבעולם, עד שהוא הופך כמעט לאנציקלופדיה המלכת.

העצמאות והחופש חשובים לו: הוא לא מוכן להשלים עם הגבלות ואיסורים. אם אוסרים עליו דבר-מה, הוא דורש הסבר משכנע והגיוני. אם אין בנמצא הסבר כזה, מוטב שלא להיכנס עימו לעימות.

ילד קשת חייב להיות בתנועה. הוא נמשך לספורט על כל סוגיו – שחיה, ריצה, מישחקים קבוצתיים. בכל שיטחי האמנות הוא מנלה כישרון, אך יותר מכל הוא מגלה את יכולתו בציוויו.

ילד קשת הוא ילדותי ומבוגר בעת ובעונה אחת. אמהות של ילדים כאלה חדרות לעתים קרובות. לעולם אינן יכולות לנחש או לצפות מראש איזה רעיון או תעלול עולה בראשו. אמה אחת

מצב-הרוח אינו טוב באחרונה. הרגשת דיכודך ועייפות מלווה את התקופה. אתם תשים צורך בשנינו. ביחוד במקום העבודה. התקופה אינה מתאימה לשנינו. טוב לחכות כל דבר כשקטם, סאחורי הקלעים, ולבצעו מאוחר יותר. אל תחשפו ידיים ומכרים בחוכניותכם הסודיות. איהבנות עם בן-הזוג אפשר ליישב ענייני שיחה שקטה, אך אתם חייבים לשלום במצב. העמידו אותו במקומו בעדינות רבה והפנינו ביחוד-עצמי.

נדוי
21 בדצמבר - 19 בינואר

האזניים
23 בספטמבר - 22 באוקטובר

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

טלה
21 במרץ - 20 באפריל

השבוע תהיו נרגנים יותר מתמיד לחלופי מצב-רוח. האירועים משתנים עתה במהירות עצום. חלקם מכניסים אתכם למתיחות ואי-שקט, ביחוד כל מה שקשור לצד הרומנטי. בעיה ישנה אינה נותנת לכם מנוח ואינכם מצליחים למצוא לה פיתרון. בשטח הקארטיזר, אתם מוכיחים תושייה ורעיונות מקוריים, ומקבלים עידוד ושבחים מידידים לעבודה. מבחינה בריאותית – השמרו!

דגים
19 בפברואר - 20 במרץ

קשת
23 בנובמבר - 20 בדצמבר

בתולה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

תאומים
21 במאי - 20 ביוני

בעיות כספיות עדיין ממשיכות להטריד, אולם התייעצות עם מומחים-לדבר עשויה לעזור. יש לבנות תוכנית חדשה שתוכל לתת ביטחון לטווח ארוך. הצעות עבודה חדשות כדאי לבדוק היטב. לא כל מה שמלהיב ברגע הראשון ניתן לביצוע ללא בעיות. אחד מבני-המשפחה עלול לגרום לדאגה בשבוע.

כדאי להקדיש לו יותר תשומת-לב והשגחה. בשטח הרומנטי מתפתחת פרשיה.

אתם מתקרבים לפרשת דרכים. כדאי לעצור ולשקול היטב את צעדיכם הבאים. אולם המשקיעים את כספם בבורסה, כדאי שקייטו את הסיכון שהם לוקחים. במקום העבודה שוב מתעוררות בעיות. אנשים מסוים לחתור חתכים ולהכפיש את שיתככם הפוסב. ראנו להראות לנוגעים ברבר את טיב עבודתכם ואח הריגשים שאליהם הנגחם. יחסים רומנטיים חרשים ומאוד מעניינים מתפתחים לאינם. אל תמהרו להחליט.

אפשרויות חדשות נפתחות לפניכם. לפתע הכל משתנה והדבר מביא לביטחון. מבחינה בריאותית יש להקפיד במיוחד על כל מה שקשור בעיניים. אלה מבוינים הסובים לים מבעיות בעיניים כדאי שלא יתעלמו מהבעיה ויגשו בהקדם למזמחה. רוח ההתלהבות המאפיינת את התקופה האחרונה גורמת לכם לרצות להסתכן. הדבר מורגש בצורה שבה אתם נוהגים.

עייפות עולה לפקוד אתכם בחילת השבוע. נסו לנוח כמה שיותר ולא לאמץ את עצמכם יותר מדי. כי העומס יכול לפגוע בבריאות החיים החברתיים די מאכזבים כעת, ובאמת נדיף להתרחק לכמה ימים ולהתמסר לבעיות שהתחוחו. אל תחפלאו אם בחקופה זו תהיו קצת יותר שכחתיים. שימו לב לכך, ואל תמהרו להחליט על דרכים חדשות. בשטח הרומנטי אתם עומדים בקרוב להיפוש עם אנשים מוזרים ומשונים.

השבוע תורגש מתיחות רבה ביניכם ובין בני-המשפחה. עדיף להרחות בבילויים ובביקורים מחוץ לבית, ולמנוע בכך סיכסוכים ואי-הבנות שיוסיפו ריגוז ועצבנות. רצוי לחדש קשרים רומנטיים שנפסקו, וכן תהיה לכם הזדמנות להכיר את ריש חדשים, האמונים להוסיף עליהם ושימחה לתקופה זו.

בענייני כספים יתכנו מיכשולים נתיאריים, שעיימת שתצרכו ללמוד להסתדר.

בחקופה האחרונה אתם מודאגים יותר מדי. בריאותם או עבודתם של בני-משפחה קרובים אינה מתנהלת בצורה מיהה את הדעת, ואתם אינכם יכולים לעשות דבר. ביחסים רומנטיים מצויה התקרבות. יש יותר נסיה להרמוניה ביחסים, ואתם נעשים פחות ביקורתיים כלפי בני הזוג. נסיעה שאתם עומדים לבצע עלולה להיחלק בעיכובים וסיכונים. לכן תכנונו אותה בהירות כי האפשרויות שתהייה כרוכות בה – רבות.

בעיות הקשורות במעבר דירה או ברכישת דירה עשויות למצוא את פיתרון בזמן הקרוב. צריך לגלות התמדה ולא להתייאש. קשרים חברתיים יגרמו הנה ותוכלו לסמוך על ידידים ולהתייעץ עימם על צעדים חשובים שאתם עומדים לבצע בקרוב. קשרים רומנטיים עולים סוף-סוף על דרך המלך.

איהבנות ומריבות אפשר ליישב באופן כוגר שתוצאותיו תהיינה נוחות לכם.

התקופה הנוכחית די קשה. המצב החברתי אינו כריולי. שיפול נכון בבעיות המתעוררות עשוי לעזור. עניינים כספיים ממשיכים לגרום דאגה. הוצאות בלתי-צפויות גורמות לדיכוד התקציב ומוסיפות לרדוד צים שבהם אתם נתונים. בני הזוג אינם מוכינים לבוא לקראתכם והבדידות שבה אתם נתונים מרכאה. בני-משפחה מבוגרים יסבלו מבעיות בריאות ויבקשו את עזרתכם ואתם תצרכו לזוהר על זמן יקר בשבוע הזה למענכם.

הפתעות בתחום הרומנטי צפויות השבוע. כדאי להתכונן לבלתי-צפויים במקום ובזמן המוזר. ריש ביותר. שימו לב לרמזים הניתנים לכם על-ידי בני המין השני. בתחום הכספי אתם עלולים להיתקל בקשיים, לכן נסו לדיחות קניות גדולות ול הימנע מהשקעות קיימת אפשרות לאכזבה. כן מומלץ להימנע מלחתום על מיסמכים בימים רביעי וחמישי. במקום העבודה ייווצר לחץ.

השניצל של גליה

נראה שאני אף פעם לא אלמד לקח. לפני חצי שנה, בערך, שמעתי מידידה טובה של גליה אלבין עומרת להיות המו"לית של מוניטין. צילצלתי אליה כדי לברר פרטים, ושמעתי ממנה קרי"א אות בנוסח "שטויות! קישקושו" ועוד כמה מילים אינטליגנטיות, בעלות משמעות רב מה.

אלבין

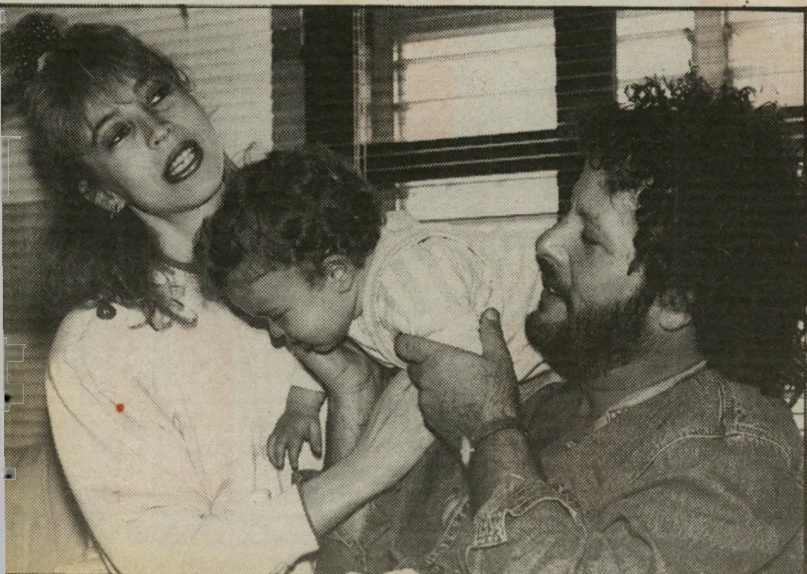
הבנתי שהגברת לא רוצה לדבר, מסיבה כלשהי. אבל לא הבנתי למה היא צריכה להגיב בצורה כזאת. כעבור יומיים היתה ידיעה רשמית עליך בכל העיתונים.

השבוע סיפרו לי שגליה יצרה קשר עם הרב לאו, והרב נענה לבקשתה, והוא יחתן אותה עם החבר שלה, הטייס, בעוד חודש וחצי.

היססתי: להתקשר איתה ולשאל אם השמועה נכונה, או לא? הרי אם אני רוצה לשמוע צעקות, אני הולכת לשוקי-הכרמל. אבל החלטתי להסתכן.

גליה לא אמרה אם היא מתחנת או לא. בהתחלה היא אמרה שהיא אכן בקשר עם הרב לאו, אבל זה בעניין היחס החיובי שבו זוכה ירחון-הערווה שלה מצד הדתיים. אחר-כך היא שאלה למה שלא אכתוב שהיא מתחנת עם ביבי נתניהו, או עם מוריס רגזיאן, הרי כבר שידכו אותה איתם בעבר מעל רפי העיתון, היא אמרה. לבסוף, כאשר ניסיתי לקבל איזו שהיא תשובה לעניין, היא אמרה, בעדינות הרגילה שלה: "עכשיו יום שישי בערב, אכלתי שניצל, והוא מתחיל לעלות לי למעלה. כשהעיתונות מחטטת בחיים הפרטיים שלי, אני רוצה להקיא. השאלה היא אם להקיא את השניצל עכשיו או אחר-כך."

אפשר להבין אותו, עם פירוש רש"י: "הידיעה הזאת איננה מהימנה. אנחנו לא מתגרשים." לא כליכר הבנתי את המיתורין שבעניין ובקשתי הסבר, כי זה נשמע ממש יוצא-דופן שלשני בני-הזוג עורך-דין משותף. התשובה המסתורית שקיבלתי ממנה עוד הוסיפה לעניין. ביקשתי הסבר. הנה הוא: "תאמיני לי, אני אפילו לא יודעת מי זה עורך-הדין הזה. אני לא מכירה אותו. גם אריק לא מכיר אותו. לא רובים ולא זוכים, הידיעה הזאת. יש לנו שתי בנות מקסימות, לי (3) ותורם (1), וברוך מתוכנן הריון שלישי. אנחנו חיים כאושר, אם כי לא כליכר בעושר."

גלי ואריק סיני עם אחד מילדיהם הריון שלישי בדרך

רחל מרחלת על כל העולם

אנבל – הסוף?

רוצה להתחיל לעבוד שם באירגון תצוגות. תאמיני לי, צברתי נסיון בתחום הזה רק מלהיות מקורבת למארגנות. "ומה עם גברים?" "תאמיני לי, שם זה הרבה יותר קל. כל אחד עושה מה שבראש שלו, אין רכילות כמו פה."

אנבל טמי, אן עוזבת את הארץ

התחלתי כבר לראוג. לא שמעתי זה זמן רב דבר מהרומגמנית אנבל טמי. לא סיפרו על רומן חדש, ולא על מריבה או השמצה על רומן קודם. פשוט דממה אלחוטית.

חשבתי שהיא ירדה למחתרת, אך במהרה גיליתי שהיא עובדת בתצוגות, והיא פשוט הורידה פרופיל. אך אני, המכירה אותה כליכר טוב, יודעת שמהו מסתתר מאחורי השקט הזה.

או עשיתי כמה בירורים ושאלתי את החברות שלי האם הן יודעות על הסטופ החדש של אנבל טמי. הן השיבו בשלילה, ואני כבר התייאשתי וגם כעסתי על עצמי שיש בחייה של הגברת טמי כמה פינות שעוד לא הגעתי אליהן. אז מובן שעשיתי רינג'רדינג, וכשי תפסתי אותה התנפלתי עליה.

"איפה היית כל התקופה האחרונה הזאת?" "הייתי קצת חולה בשפעת כמעט שלושה שבועות, וגרתי אצל הורי, וחוז מזה אני כל הזמן עובדת בתצוגות."

"ומה עם חייה-האבה?" "כולם. אין לי אף אחד. הגברים הישראליים הם לא בשבילי. אני לא בשביל המנטאליות של כאן."

"אז מה את עושה בעניין?" "אני עוזבת את הארץ."

"מת?" "בחורש מאי. חושבים שאני לא רצינית בעניין הזה, אבל כבר התחלתי למכור את הרהיטים שלי. את כל מכשירי-החשמל, כמו המקרר, הטלוויזיה, המזגן ומכונת-הכביסה אני אמכור ממש לפני הנסיעה."

"אני מכינה שאת עוזבת לאמריקה." "כן, אנחנו נוסעים לפלורידה, לעיר טמפה, שם יש להורי בית, ואני

לא רובים ולא זאבים

עברו חודשיים, והנה אני קוראת בעיתון מעריב שאריק סיני ואשתו טלי הגישו, כאמי צעות עורך-הדין מיכאל גלם, את הסכסוך הגירושין ביניהם לבית-הדין. כידיעה גם נאמר שהזוג ישלם 1500 שקל לחודש דמי מונוט.

ראיתי את הידיעה ואמרתי לעצמי שזה מוזר. שני בני-זוג שמתגרשים פונים לכתי"ה המימון באמצעות אותו עורך-הדין. מהנסיון שלי בתחום, הרבר נראה לי יוצא דופן, כי בדרך כלל כל אחד מבני-הזוג פונה לעורך-הדין שלו.

טלפנתי לטלי ומצאתי אותה במצב-רוח מעולה, עם הרבה שימחת-חיים, לא כמו של אשה בצרות. שאלתי אותה:

"מה קרה לפני חודשיים? את התחמקת מלתת לי את התשובה האמיתית. עכשיו זה היה בעיתון?"

טלי הבטיחה לי שהיא לא התחמקה, ושהיא לא ניסתה למרוח אותי.

שאלתי אותה אם הידיעה בסעריב נכונה. טלי היררה רגע, ואמרה לי משהו שאולי

לפני חודשיים הגיעה אלי ידיעה שהזוג אריק סיני ואשתו טלי עומדים להתגרש. אומנם, השפיון שלי, שהעביר לי את הסיפור הזה, מקבל אצלי ציון עשר בסולם המהימנות, אבל זה כמובן לא הספיק לי. התקשרתי עם טלי החיננית והתבררתי, רקנתי במיק צועה, ושאלתי אותה מה קרה.

טלי, אשתו השלישית ואם שתי בנותיו של אריק, הכחישה זאת מכל וכל ואמרה שזה ממש לא-נכון שהם מתגרשים, ושאינן אמת ככל השמועות האלה. אמרתי לה שאותו מקור סיפר לי על צעקות וגם על מכות. מה פתאום: הכל נהדר בינה לבין אריק.

אז גנות את הידיעה, כי אם אחד מבני הזוג אומר לי שזה לא-נכון, מי אני שאסתור את דבריו?

זאת לא מנעה משולי לבוא לבית-הדין ולעודד את בני-הזוג. ככה זה נמשך עד שבשנת 1978 זכתה שולי להיעצר בעצמה כשחזרה מאחת מטי" סותיה חובקות-העולם. היא נתפסה עם כמות גדולה של דולארים, ובעיקבות מעצרה עשו לה חיפוש בבית וגילו שם עוד דולארים. אבל זה לא כלום לעומת המשך. שנה לאחר-מכן, או אולי קצת יותר, התגלה שהיא משמשת ככלורית לחבורת-הכרם המפורסמת, ושחקידה היה להעביר יהלומים מלוטשים מדרום-אפריקה לישראל, בשליחותו של רחמים אהרונ, המרצה מאסר-עולם על הרצח הכפול.

אז שולי ישבה קצת בכלא, ולאחר-מכן היא החליטה שבצעם היא ילדה טובה, שנפלה קורבן לכל מיני גברים ואנשים רעים, שניצלו את תמימותה וטובליבה. היא החליטה שמה שהיא רוצה בחיים זה להתחתן ולהקים בית בישראל, כמו כל בחורה יהודיה. זה לא היה קשה, מפני שהיא בחורה נחמדה מאוד. היא הכירה את יוסי אבנרי, בעל חברה גדולה לשיווק מוצרי-החשמל, וגם נולדו להם שני ילדים.

הכל נראה כמו באגדות של עשירי צפון תל-אביב. שולי הפכה לאשת-איש סולידית. והנה, לפני שבוע היו חילופי-מכות בין השניים. שולי החבולה והחבולה הומינה מיטטרה ואמבולנס, ואני עדיין מבררת מה בריוק קרה בין בני-הזוג.

עניין שולי

השבוע היתה סצינה אדירה בכיכר המדינה בתל-אביב. הסתובבו שם מכוניות-מיטטרה, אמבולנסים ומאות סקרנים. שעקבו אחרי הרמאה שהתרחשה בין שולי חנני לבין בעלה, איש-העסקים יוסי אבנרי. לגברת חנני, שהיתה מלכת-המים של העולם הזה לפני הרבה שנים, יש כבר נסיון לאי-מבוסל עם נציגי-החוק. בת 34 עברה

שולי חנני ויוסי אבנרי מכות, מיטטרה ואמבולנס

בחייה כמה הרפתקות, שעשו בלי עין הרע כותרות לא-מעטות בעיתונות.

כשהיתה בת 17, היא הכירה בחור נחמד שהיה שותף בחברה קבלנית, אך זמן קצר לפני ההיכרות שלה איתו הוא הספיק לרצות עונש של שלוש שנות-מאסר בעוון סחר בסמים קשים. לאחר גמר הרומן עם סוחר-הסמים, היא הכירה את מנשה מלכה, קצין ביטחון ברוואר-הכילות. לא עברו שלושה שבועות, והבחור הזה נעצר על גניבת יהלומים הגדולה ביותר שהיתה בארץ, משהו בסדר-גודל של 12 מיליון דולר. עובדה

ואולי תוצרת הארץ?

נראה לי שהמהפך הגדול ביותר, שעבר העם היהודי היום כציון בשנים האחרונות, זה גילוי הציצים. אין לכם מושג כמה הטרדות אני מקבלת מגברים שונים, שרוצים שאשרך להם את החתיכות חשופות-החזה, שפירסמתי בשבועות האחרונים.

אז אני מודיעה לכם מעל דפי העיתון הזה, שאני לא עוסקת בסרסרות בכל צורה שהיא, וכל מי שמעוניינים להשיג את החתיכות האלה, שיפעילו מיסרדיבילוש וחוקרים פרוטיים, כדי לגלות את מיספרייהטלפון שלהן. השבוע באה לי הישועה מכיוון אחר. ער למהקולנוע הישראלי הגיע למסקנה שבכוונת ציצים אפשר למכור יותר כרטיסים, והמפיקים איציק קול וחברת-הלימים הדסה דגני עשו סרט-מתחיות חדש, שלא הוקרן עדיין, בשם על הפנים, ולצורך אחת הסצנות הם חיפשו מתנדבות שתחשופנה את הציצים שלהן. מובן שלא מצאו ישראליות. אז הלכו לחפש כמה שיקסע'ס, שיצטלמו עבור חופן קטן של דולארים, ואכן גילו כמה כאלה.

אני ממש גאה להציג שתיים מהן, הנמצאות כאן איתנו בארץ-הקודש, ומאוד אוהבות את הארץ ומוכנות לחשוף את הציצים שלהן כדי לעזור לתעשיית-הקולנוע בארץ. כל הכבוד.

לראשונה קוראים בטינה סטרננט, והיא בת 21, אנגליה כמוכן. אני בטוחה שהבתנתם בעזרה שלבריטיות יש ויקה חזקה לציון מאז ימי המגרט, שהסתיים אמנם לפני 40 שנה, אך עדיין יש לו נציגות.

השניה היא בחורה שוודית או הולנדית בשם סמנתה תומס. גם היא בת 21, והיא פקידת-קבלה באחת מאכסניו-הנוער הפזורים

עילית כות

סמנתה תומס

זיקה חזקה לציון מאז ימי המגרט, שהסתיים ועדיין יש לו נציגות

תומס. אבל אצל הגויים קשה לרדת. בכל אופן, מה חשוב הוא שיש לכם השבוע שני זוגות ציצים. אמנם לא הכי מושלמים בעולם, אבל בכל זאת שווים מבט אחר נוסף.

בטינה סטרננט

לבריטיות יש זיקה חזקה לציון מאז ימי המגרט, שהסתיים ועדיין יש לו נציגות

רות בת-לאביב. עשיתי קצת רינג-רינג ועוד דרינג לכמה שפיונים, והם אמרו לי שבטינה סטרננט היא בכלל בחורה ישראלית בשם אורלי דהרי, והיא מאחת מערייהפיתות. אחריכך

בין הגיל והסדן

כבר לפני שנתיים גיליתי לכם שאנשי-התיקשורת, בעיקר מהטלוויזיה, שהיא כלי-כך דומיננטי בחיינו, עומדים להיות כוכבים במדור-הרכילות. ואכן, לא עובר חודש בלי סקנדל הקשור לרמות ואת או אחרת.

הפעם הגיע תורו של כתבה-טלוויזיונית גיל סדן. הכתב החרוץ והחוקק הזה הוא בעלה של ס'שה. והנה אני מגלה שאשתו סשה

גיל סדן

מסורבים בסציות, יוצרים כותרות

תובעת אותו לדין בבית-הדין המשפטי המחוזי. היא רוצה לעקל לו את מכונית האוטוביאנקי שלו, את חשבונות-הבנק שלו, את קרנות ההשתלמות שלו, את קופות-הגמל, ובעצם מה לא?

אז אמרתי לעצמי: הרי לא יתכן שהגברת סשה קמה בוקר אחד והחליטה שהיא רוצה

כמעט אידיליה

את אימפרית נוטקס מכירים כולם. גם את לאה גוטליב, האשה המופלאה העומדת כראש האימפריה, מכירים רבים. הגברת ההונגרית הזאת, שהקימה את אחד ממפעלי-הטכסטיל המובילים בעולם, היא גם אם לבת בשם יהודית, בשנות ה-40 שלה, שלמדה עיצוב-אופנה בבית-הספר הגבוה לאופנה בניו-יורק. היא אחראית לעיצוב מחלקת-הבגדים של נוטקס.

יהודית נמוכת-הקומה, הלבושה תמיד בשחורים, היתה נשואה במשך שנים לבחור בשם רן גוטספריד. הנישואין האלה לא כל-כך הצליחו, בלשון המעטה, ובנייהוג התגרשו.

בזמן שהם עוד היו ביחד, נולדו להם שלושה ילדים, שררן, שהיא כיום בת 21, דנה בת ה-17 וטל בן ה-16, שנפל לפני שנה קורבן לתאונה, ושכך בלי הכרה במשך כמה שבועות.

גוטספריד

לאחר שכני הווג נפרדו, נקשר שמו של רן גוטספריד באיוז אשה עשירה מאוד, המתגוררת באירופה, ואז כמוכן החלו כולם לרנן שרן גוטספריד אוהב אותן עשירות

אשת הבכיר בלבים

המיכלית נוטה, שנעצרה על-ידי שילטונות מצריים באשמה של זיהום מיהים, עוררה סערה גדולה בארץ ובח"ל. ההיבטים המשפטיים והפוליטיים של הפרשה הזאת לא כל-כך מעסיקים אותי, אבל מי כמוני יודעת שמאחורי כל סיפור פוליטי מסתתרת לה דראמה רכילותית מעניינת?

מהכלל הזה לא נמלטה גם הנומה. השפיון שלי לענייני ים וספנות, שיש לו רשת שפיונים חובקת-ימים וחברות-ספנות כמו תמנון-ענק, גילה לי שבזמן שהנומה נעצרה היו על סיפונה שתי נשים שאינן נמנות עם צי-הסוחר של ישראל, והקשר היחיד שלהן לים הוא בילוי בחוף שרתון בתל-אביב ושמן-שיון, ואולי גם זוג מטקות לחילוף העצמות. אך מסתבר ששתי הנשים האמיצות האלה גילו שלמען כבר הן מוכנות להקריב הרבה. בעיקר כשאחת מהן נשואה לאיש במישרה ציבורית בכירה.

האשה הזאת, הנשואה לבכיר ברשות-השידור, מנהלת רומן עם ימאי העובד בצי-הסוחר הישראלי. מאחר ויחסיה עם בעלה נראים כמו סערה בלבים, היא החליטה שזה יהיה נחמד אם היא תבוא לשייט עם אהובה. היא לא שיערה בנפשה לאיזו הרפתקה היא נכנסת. האשה השניה היא אשתו של אחד מאנשי-הצוות. מספרים לי שהיחסים בין הבכיר לאשתו השתפרו מאז המיקרה הזו, וזה העלה בי רעיון שאולי כל הנשים הנמצאות במצב של לוחמה עם הבעל תצטרפנה להפלגות של צי-הסוחר, ואולי גם חיליהם, ובכך תפתורנה את בעיות-הנישואין שלהן. כי אם זה טוב לאחת, אין סיבה שזה לא יהיה טוב גם לאחרות.

הסוחט מגנב פטרול?

זה קורה. בעלי-החנות תפס זבנית בגניבה. ההמשך אינו רגיל. האם איים האיש על הצעירה באקדח? האם ניסה לסחוט סכום-עתק מן הגובת? האם חששה לחייה?

אילנה אלון

שם מצלמת-זידיאו נסתרת, ואבי ארמוני יק ריץ בפניה את הסרט שצולם בחנות, וידרוש ממנה להודות בגניבה, להתחייב להחזיר את הכסף ולגרום שגם הוריה יגיעו ויחתמו על התחייבות. כדי להשיג זאת קשרו הנאשמים להטיל מורא על ויקטוריה, שאבי ארמוני יאיים עליה, יצעק, יחזיק באקדחו מול ראשה ואף יכה אותה, אם יהיה צורך בכך. הוסכם כי גם הוריה של ויקטוריה יובאו לוויולה עלידי רויט שלסקי וראובן ארמוני, שיאימו עליהם ויטילו עליהם מורא. המצלמה שבבית צילמה לפרקים, לצורך תיעוד מעמד החתימה של ויקטוריה והוריה, כרי להקל על השימוש במיטמכים אלה בעתיד, לצורך תביעה ארוחית. לאחר בואה של ויקטוריה למקום, עזבה שושנה את הבית ואבי נותר שם לבדו עם

האישום (בתמצית)

במשך בשנתיים, עד ליום 2.11.87, עבדה ויקטוריה דרש כזבנית בחנות של הנאשמים אבי ושושנה ארמוני, שהם זוג נשוי. החנות נמצאת בקיראון ומכונה נעלי מקדונלד. דויד שלסקי הוא שותפו של אבי ארמוני, ראובן ארמוני הוא אחיו. לקראת סוף שנת 1987 חשדו הנאשמים כי ויקטוריה גנבה 120 אלף דולר מפיריון החנות. אחרי התייעצות, התקינו בחנות מצלמת-זידיאו נסתרת, שצילמה מיספר פעמים שויקטוריה הכניסה סכומי-כסף לקופה בלי לרושם, ואחרי-כך הוציאה אותם. הנאשמים קשרו לזמן בתואנות-שווא את ויקטוריה לוויולה של הזוג ארמוני, להתקין גם

כביה המישפט המחוזי
בתל-אביב יפו

ת.פ. 159/88

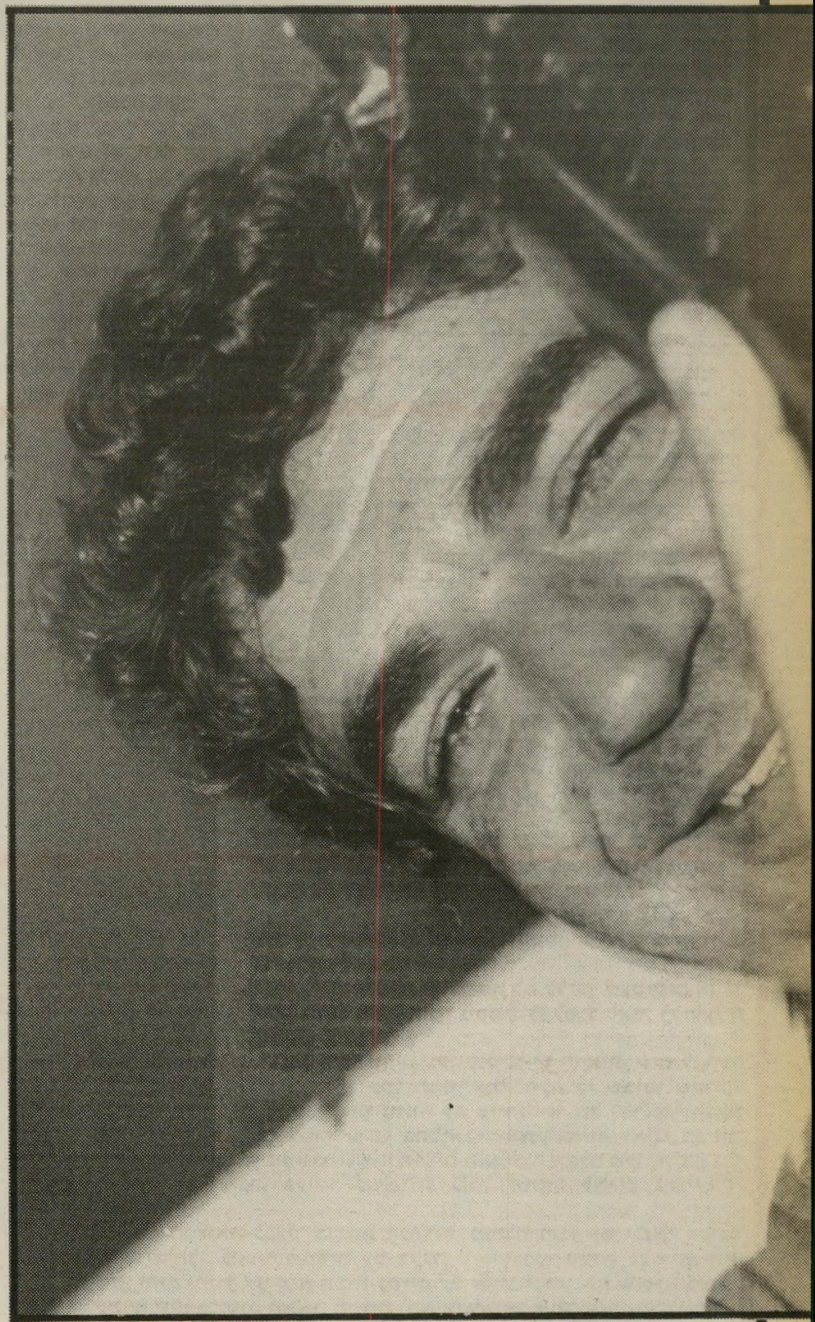
בפני: כבוד השופטת שרה סירוטה

המאשימה: מדינת ישראל

- נגד -

הנאשמים: אברהם אדמוני, יליד 1955
שושנה אדמוני, ילידה 1955
דוד שלסקי, יליד 1955
ראובן אדמוני, יליד 1965

בשם המדינה: עורכת-הדין שרה רדין
בשם הנאשמים: עורכי-הדין ששי גז
וניצה שעשוע-מייסון

נאשם אבי אדמוני בבית-המישפט

אתם התושבים

סידרה חדשה. "העולם הזה" מפרסם פרשיות אמיתיות, שנידונו בבית-המישפט והוכרעו. עליפי העדויות יוכל כל קורא לשקול ולהגיע לפסק-דין משלו. "העולם הזה" מזמין אתכם לשלוח פסק-דין מנומק, שיפורסם באחד הגליונות הקרובים.

תמונות הווידאו בשני ימים: מכינסה כסף לקופה בנוכחות לקוחה, מוציאה כסף ומחביאה אותו

שהוא צילם בווידיאו. הוא התחיל להסביר לי שהוא שכר אנשים שיטפלו בי ויחתכו אותי וגם את הורי. בסוף אני חתמתי על מיסמך שהוא האמת, שגנבתי כמה מאות שקלים. הוא אף פעם לא ביקש שאני אישית אחזיר לו את ה-120 אלף דולר, כי הוא יודע שאין לי אחרי כל האיומים באו גם רויד שלסקי וראובן ארמוני ועוד אדם אחד, ובנוכחותם אני עשה את עצמו כאילו אני הסכמתי לחתום מיומתי, ולא שהוא היכה אותי. אני היכה אותי קודם ביד ימין שלו על הפנים שלי ביד פתוחה, סטירות-לחי. בהתחלה צעקתי „שושי“ אבל אני אמר שהיא הלכה.

ידעתי שלאבי יש אקדח ברסיון, שושי סיפרה לי שהוא אפילו ישן איתו. אמרתי לו שאני מסכימה לחתום על כל מה שהוא רוצה. אז הוא הרים טלפון אלחוטני ואמר למישהו שאני מסכימה, ולא צריך לעשות עוד משהו. אחר-כך הוא קרא לאחיו ולשותף שלו לבוא. ביקשתי ללכת לשתות מים, והוא הלך איתי למטה עם האקדח ונתן לי לשתות. חששתי שאם אעשה משהו פזיז הוא ישתמש באקדח. עלינו בחזרה וחיכינו עד שהגיעו יתר השלושה. אני הכרתי אותם, אבל בערב הזה הם נראו ממש מפחידים. הם רצו שאחתום על ה-120 אלף דולר, ורויד הראה לי איך אני נרדאת בווידיאו פותחת את הקופה, לוחצת על ה-00, ומוציאה את הכסף. לחתום על הוראה כזאת רק בן-אדם מטומטם יכול. ראיתי שהם לא בדיוק יודעים לנסח את הדבר, אז הטיתי אותם קצת לכיוון שלי, ובסוף כתבתי מה שכתבתי מבחינת הסכום ומבחינת הזמן.

כאשר הגיעו יתר שלושת האנשים כבר לא הייתי כל-כך מבוהלת, הרגשתי שמהוה דראסטי לא יקרה בנוכחות שלושה עדים. אחר-כך ביקשתי להתקשר לאמי, כי היא דואגת לי אם אני מאחרת הביתה. בהתחלה הם לא נתנו לי להתקשר, כי אמרו ששושי כבר התקשרה אליה וסיפרה שהלכת לקנות עוגיות ליום-הולדת. אחר-כך הם בעצמם התקשרו להורי ואמרו שישלחו מכונת לה בוא אותם. ראובן ורויד נסעו להביא את הורי במכונת שלהם, למרות שלאבי יש מכונת. כשריברו עם אבא שלי, הירשו לי לרבר אתו, בתנאי שלא נדבר רוטית בנינו. עבר כמה זמן והם הביאו את הורי. אני אשה חולה ונכנסה ללחץ. אני ארמוני שוב פעם התחיל לצעוק שאני גנבתי 120 אלף דולר. אמרתי לאבא שלי. שיש להם אקדח והיכו אותי, ושלל יתנגד לשום דבר. אבא

מתלוננת ויקטוריה דרש

רוצה להתגייס לאש"ף. פתאום הוא התחיל להכות אותי, הוציא אקדח והתחיל לאיים עלי. הוא צעק שהרסתי לו את המיטפתה ואת הבית, שגנבתי את הכסף של הדירה שהם מכרו בקיראון, 120 אלף דולר. ראיתי איש חצי לא-שפוי, והחלטתי להת'נהג כהתאם. אמרתי לו „תירגע“ ביקשתי שיסביר לי על מה הוא מדבר, כי זה כמו להגיד שגנבתי מיליון דולר. אמרתי בסדר, רק תירגע, אל תיגע בי, אני אחתום לך על מה שתרצה. הרגשתי פחד לא-נורמלי. ליד הראש שלי היה אקדח, וביד השנייה הוא היכה אותי. אני בן-אדם כזה שבמצב-לחץ אני מאוד שקטה. זה הפתיע אותי, שמתחילים בצורה כזאת להאשים אותי. ואז הוא הראה לי את הסרט

מאות שקלים. הודיתי, ודנו אותי לפיקוח קצין מיבחן למשך שנה. ביום המיקרה גמרתי את העבודה כחנות ויצאתי עם שושי, בעלת-החנות. בעלה היכה לנו באוטו לקחת אותי הביתה. לפעמים אני הולכת הביתה ברגל, כי זה קרוב ולפעמים היו לוקחים אותי הביתה, כי זה בררסם. פתאום אבי נזכר ששכח לסגור את הגז בבית. הוא אמר שקורם ניסע אליו, נסגור את הגז ואחר-כך ניסע אלי, ובאותה הזדמנות אראה את הבית שלהם, שטרם ראיתי כי היה בית חדש. נכנסתי הביתה. בדרך-כלל היו שם ארבעת הילדים שלהם, אבל הפעם הם לא היו בבית. שושי הראתה לי את הדירה ואחר-כך עליתי עם אבי למעלה, לסלון, ושושי נשארה להכיין קפה. כך הבנתי. התיישבתי על הספה, וש'אלתי את אבי, שהחליט אז לגרל זקן, אם הוא

ויקטוריה. הוא איים עליה בצעקות, סטר כפי-ניה, היפנה אקדחו אל ראשה, וכתוצאה מהד מכוח נותרו סימנים על פניה של המתלוננת. הוא גם אמר לה שאם תסרב לחתום, יפנה למיטטרה, והיא לא תזכה להגיע לכלל, כי הוא ידאג „שיטפלו בה“, והוא שכר אנשים שיפגעו בה ובהוריה.

כאשר הובאו הוריה של ויקטוריה לוילה, דרשו מהם התחייבות לסלק את חובה של הבת בסך 192 אלף ש"ח, ולבוא עימם למחרת לעורך-הדין כדי לחתום על ההתחייבויות. כתוצאה מהפחד נתן האב לנאשמים צ'ק על הסך שדרשו, וכן את דרכוני המיטפתה. למחרת פנו ויקטוריה והוריה למיטטרה והתלוננו.

הוראות החיקוק שעל פיהן הם נאשמים: (1) סחיטה בכוח, שהביאה לכלל מעשה, סעיף 427 (א) לחוקהעונשין. (2) סחיטה באיומים, שהביאה לכלל מעשה, סעיף 428 לחוקהעונשין. (3) תקיפה הגורמת חבלה של ממש, עבירה על סעיף 380 לחוק הנ"ל.

עדות המתלוננת

ויקטוריה דרש, 25, עולה חדשה מרוסיה, יפהפיה בלונדית, הלומדת ב' אוניברסיטת בר-אילן לתואר שני במיקר צוע לימודים קלאסיים. היא בת יחידה לאב מהנדס ואם עקרת-בית. מייד אחרי הברית הצבאי התחילה ללמוד באוני' ברסית, והיא בבת-עינים של הוריה, הנותנים לה את כל צרכה. הם משלמים את שכר-הלימוד שלה ונותנים לה כסף למחייה ולבגדים.

בשנתיים האחרונות עבדה ויקטוריה במיטטרה חלקית בחנות של מיטפת ארמוני בקיראון, סמוך למקום מגוריה בניבעת-סביון.

אחרי העימות בוילה, שם ראתה את סרט-הווידאו שבו היא גונבת מהחנות, הודתה ויקטוריה בגניבת מאות אחדות של שקלים במשך חודשיים ימים. היא נשפטה בבית-מישפט השלום בתל-אביב ונידונה למיבחן.

להלן תמצית עדותה בתיק ה' סחיטה.

בי בדת שנתיים כחנות נעלי סקרונל. היה לי מיטפט על שגנבתי מהם כמה

האב ביטל את הצ'ק השמן לבוק ומיהר למישטרה

(המשך מעמוד 41)

שלי נשאר איתם בחדר ואני עם אמי יצאנו לחדר אחר, כי היא לא הרגישה בליכך טוב. מיר פעם יצאתי להסתכל, ושמעתי שהם רצו להביא את העורך־דין שלהם ואת רואה החשבון, כי אבא שלי ביקש הוכחות או הם ערכו מיסמך שאבא שלי חתם עליו וגם נתן צ'ק על הסכום הזה בשקלים. זה היה 192 אלף ש"ח. לצ'ק לא היה כיסוי, אבל אני לא חושבת שהם ציפו להוציא כסף מהבנק. הם קבעו איתו לנסוע למחרת ולהעביר את הדירה שלנו על שמו. מחיר הדירה שלנו היה אז 120 אלף דולר.

עברתי בחנות שנתיים. קודם לכן הייתי בצבא. עכרתי חצאי משרה וקיבלתי 400 ש"ח לחודש, אבל בדרך־לכל לא קיבלתי כסף, לא לקחתי סחורה מהחנות. הגורות, נעליים, ארנקים ואביזרים אחרים. מהמסירות שקיבלתי קצת התנפחו הפנים שלי והיתה לי אדמומית בלתי. למחרת זה התפתח לכתם כחול, פנס ליד העין, זה מה שיצא מהמכות.

אחרי שאבא שלי חתם, הם לקחו אותנו הביתה ודרשו את הרכונים שלנו. פחדנו שהם עוקבים אחרינו ומצוותים לטלפון שלנו, ולא ידענו מה לעשות.

למחרת, מוקדם בבוקר, אבא שלי הלך לטלפון ציבורי, והתקשר לחבר שלו, וזה המליץ לו על עורך־דין. אבא לקח את אבא ואותי לבית של החברים באשדוד, ואחר־כך ביטל את הצ'ק בבנק והלך לעורך־דין להתיעץ. משם נסע למישטרה והתלונן על המיקרה. אחר־כך גם אמי ואני הלכנו למישטרה ומרנו עדות. לקחו אותי לבית־חולים לבריקה, וכאשר הוזירו אותנו הביתה, השוטרים באו איתנו לדירה וישנו אצלנו כלילה.

זה לא נכון שהסימנים, שהיו לי למחרת על הפנים, נגרמו ממכות שהורי נתנו לי מפני שנתנו עלי שנגנבתי. סימן הוא מהמכות שנתנו לי אבי ארמוני. הכתם נראה רק למחרת, כי זה שטרסטים פנימי.

זה נכון שבטרסטים של הקופה הרושמת יש הרבה 00, אבל זה מפני ששוש נהגה לבקש ממני שאצאי עבורה כסף מהקופה בלי לרשום אותה. היא ביקשה ממני לעשות זאת מפעם לפעם, כשהיתה זקוקה לכסף לשלם ספקים. גם מהמכרות האחרות ביקשה זאת. כאשר היא יצעה עברה בחנות, היא הוציאה כך כסף.

הכרתי את שושי, כי נהגתי לקנות בחנות שלה הרבה שנים. גם אמי קנתה שם. זה לא נכון שסיפספתי שאבא שלי מהגנב שמרוויח 10 אלפים דולר לחודש, ושיש לי חבר הנהגה בחוצות. אנתנו לא עניינים, אבל אבא שלי לא מרוויח סכומים כאלה. אבא מרוויח 2000 ש"ח לחודש, ואמי עקרת־בית.

מה שלקחתי לעצמי בחודשים האחרונים — גם אני לא אוכל להסביר מדוע. אמי לא ידעה שאני גונבת, אבל היא ידעה שאני מוציאה כסף מהקופה בשביל שושי. ביולי נסעתי למועדון היסטייתון בקורפורייט, אבא נתן לי כסף ושילם עבור הנסיעה. כל הבגדים שלי היו מהחנות, והתכשיטים, טביעות־הידועים קניתי בתשלומים. אבא שלי נתן צ'ק או שילמתי בכספומט.

זה לא נכון שהמצאנו את כל ענייני החסיטה כדי לבטל את הצ'ק שאבא שלי נתן. יש היום תביעה אורחית בקשר אליו.

עדות אבי המחלונת (בתמצית)

שלי רק נת אתה, ובאותו ערב, כאשר אחרת לבוא, אחרת גנו. בעלת־הבית הודיעה בטלפון שוויקי הלכה לקנות עוגיות ליום־הולדת, וקיבלנו זאת רי בשקט, אבל כ־10 קיבלנו טלפון מגבר, באו לקחת אותנו במכונית אדור. שני גברים שאני לא היכרתי אותם מקודם. ההוריו אותנו שבוע־הבוסטק עצבני מאוד, ויכול להיות מסוכן. כנכנסנו לוויולה, ראינו את הבת שלנו באמצע הסלון, לבנה, משהירמשהו. היא אמרה לנו

ברוסית שזה ניראם איום וחמוש, וביקשה שנציית לכל מה שיאמרו. היתה לי תחושה של פחד פיסיולוגי.

היה נראה לי שזה מיבצע צבאי לכל דבר. הם איימו שלא נצא עד שנעשה מה שהם רוצים. ביקשתי שיתנו לפחות לאשתי ולבתי ללכת, והם סירבו. האכזריות הזאת! אשתי שכבה בלי כל יכולת לקום!

לא הרגשתי שהבת שלי מתלבשת יותר מדי יפה. זו בת יחידה, כל מה שאני מרוויח הולך עבורה. היא יפה, היא אוהבת להתלבש יפה, היא הנסיכה שלי.

אני לא מקבל את זה שהיא גנבה, אני אפילו לא יכול להשתמש במילה הזאת. היא טעתה. זו טעות שהיא הירשתה לעצמה. הייתי המום, אבל לא כעסתי עליה. אני הרבה פעמים טעיתי בחיים שלי. אני מבין טעות של ניראם. היא אמרה שהיא באמת לקחה כמות קטנה של כסף. אני לא מצדיק אפילו לשניה את הטעות הזאת. לא שאלתי אותה למה לקחה את הכסף, כי היה לי קשה לשאול שאלה כואות.

עדות הנאשם אדמוני (בתמצית)

למרות שהמישפט נמשך יותר משנה, טרם התחיל שלב עדויות־ההגנה. אולם גירסתם של הנאשמים עולה מתוך העדויות שמסרו בחקירתם במישטרה, ואשר הוגשו כבר לבית־המישפט.

פני שנה בערך מכרתי דירה שלי ב־קיראו, והיו לי תוכניות לקנות שטח

היא הגנבת, ואו באתי להחליטה לשכור ציוד צילום לבלשים. כיום החמישי בלילה התקינו את הציוד בחנות, ובעזרתו חשפתי את הגניבות שביצעה ויקי בחנות.

היא היתה רופקת על 00, פותחת את הקופה, מכניסה את הכסף פנימה, סוגרת את הקופה, מציצה החוצה לראות אם לא מסתכלים עליה, ויושבת נינוחה. אחרי כמה גנבות בות כאלה היא שולפת את הכסף מהקופה ומחביאה באיזה מקום. היא נראתה גונבת בערך 300-400 ש"ח ליום.

אחרי שגיליתי את העניין הלכתי לעורך־דין ושאלתי אותו מה לעשות. הוא אמר שהכי טוב שאצלם את המיפגש איתה, כדי שלא יגידו שסחטתי או איימתי. וזה מה שעשיתי. התקנתי מצלמה בבית, ורציתי להראות לה את הסרטים, שהיא תקבל שוק, כי היא לא העלתה על דעתה שהיא מצולמת.

בשעות הערב הגעתי לחנות, אשתי ידעה שאני מתכוון להראות לוויקי את הסרט. נסענו, וכדרך אמרתי לאשתי ששכחתי לסיגור את הגז בבית ואני חייב לנסוע לכתוב אותו. הגענו הביתה במהירות, בהסכמת ויקי, ככה שאין פה חשיפה. רצתי פנימה. ויקי ואשתי יצאו בריחה.

כאשר ויקי עלתה לחלק העליון של הבית, שאלתי אותה אם היא רוצה לראות סרט מעניין. הנכסתי את הקסטה של הגניבות שלה, ואמרתי לאשתי שתלך להכין קפה. אשתי נעלמה, היא לא יכלה כנראה לעמוד שוב בלחץ של הסרטים. לקחה את האוטו ונסעה להורי.

שאלתי את ויקי איך היא לא מתביישת לאכול מהאוכל שלנו ולגנוב אותנו עד זובי

תמונת־ידידאו: ויקטוריה והוריה בבית אדמוני מיבצע צבאי לכל דבר

דמי? אמרתי לה שבגלל הגניבות שלה עמדת להתאבד. אחרי זה היא אומרת לי: "אל תראגו הורים שלי ישלמו את כל הגניבות."

אמרתי לה שאני רוצה מנגה הוראה שגנבה, והודעתי לה שאם היא רוצה ללכת, היא יכולה. היא ביקשה להזמין לה מוגית ואמרתי לה שאני לא תחנת־מוניות, אם היא רוצה ללכת שתלך, אבל אני הולך למישטרה. הייתי מאוד עצבני, אבל הקפדתי שלא לאיים עליה בשום מילה. לא איימתי בנשק!

או היא אמרה לי שארגע, שההורים שלה יבואו ויסדירו את העניין, והם יחתמו על מה שארצה, רק שלא אלך למישטרה. היא אמרה שתחתום על מה שארצה בנוחות עדים, רק שלא אלך למישטרה.

אחר־כך נוצרה שיחה ביני ובין שותפי רויד שלסקי, אינני יודע מי טיפלן למי. אמרתי לו שביא עוד עד. מהרגע שהם הגיעו אלי, ועד שההורים שלה הלכו הביתה, אתם יכולים לראות בקלטות. הקלטנו הכל משם. אני לא חושב שסיכמתי עם אשתי שתעזוב את הבית. לא רציתי שוילדיש שלי יעבור טראומות של צעקות, ולא ידעתי איך ויקי תגיב. לכן הם היו אצל אחותה של אשתי.

לא איימתי עליה ולא נופפתי באקרה. זה הכל היא ממציאה, כדי לצאת מהתיק של הגניבות שלה בשקט. היא ממציאה את הסיפורים הללו. אני אב לארבעה ילדים, ולא אסתכן בזה.

הפעלתי את הווידאו כאשר באו העדים, כי העורך־דין אמר לי שהוא צריך את ההודאה מצולמת.

מדוע לא הפעלתי את הווידאו מייד כש־ישבתי עם ויקי? עניתי לך בשאלה הקודמת.

מדוע לא הנצחתי את האירוע מרגע הכניסה לדירה? עניתי לך על זה פעם אחת, וזהו.

זה לא נכון שאיימתי והיכיתי את ויקי טוריה כאשר הווידאו לא פעל, זה מצוץ מהאצבע. אבא שלה הסכים להגיע לפשרה שאני לא אלך למישטרה, ואחר־כך התחרטו, אני לא יודע למה.

רשתי מהם סכום של 120 אלף דולר, כי הסכום הזה מוכח לי על־פי שיטת הגניבה שלה, כפול ממוצע של פריט אחר ליום כפול הרפיקות שלה על הקופה, זה הגניבות שלה. ועל־פי הכספים שנעלמו לי בחנות על־פי המלאי.

לא הבחנתי בגניבות הללו משך שנה וחצי, מפני שנתתי את כל ניהול העסק בידי אשתי, ואני הייתי עסוק בקמת מיפעל חדש. בכל פעם ששאלתי את אשתי מה עם העסק היא אמרה לי שהכל בסדר בחנות. אשתי הורדמה עליידי הנוכלת ויקי. במשך השנה וחצי האחרונה היא הרגילה את אשתי לפרוץ חנותי. לא פניתי למישטרה כשהיו לי ראיות, כי אמרתי שברגע שאפנה למישטרה המישפחה תעלים את הכסף, ואז אין לי כל צ'אנס להת־דינויות איתם.

שלחתי אנשים להביא את הוריה של ויקטוריה, מפני שהם לא היו מוצאים את הדרך בשעת־לילה כזו, כי היה חשוך. למחרת בצדדים קבענו עם אביה של ויקי ללכת לעורך־דין, להסדיר את החוב. אמרתי לו: "אל תחתום בלחץ", אבל זה הוא שלחץ לגמור ולא ללכת למישטרה. גם הרואה חשבון היה נוכח והסכיר לאביה את גודל הנזקים.

למחרת חיכינו לאביה של ויקי שעה, והוא לא בא. נסענו לעורך־הדין, ואחר־כך הלכנו להתלונן במישטרה. בבוקר צילצלתי לבנק ואמרו לי שהצ'ק בוטל. אני רוצה להוסיף שכל מה שעשיתי היה כדי לקבל חזרה את הכספים, שנגנבו ממני במירמה ובזדון. אני הקדתי מאור שלא לאיים ולא לחטוף או לסחוט, כי זה לא סחרי טה, זה הכסף שלי שנגנב ממני.

סיכומים

בית־המישפט ראה את סירטיהווי דיאו שצולמו על־ידי הנאשמים, שמע את כל ראיות־התביעה ודחה את נקשת הס־ניגור לזכות את הנאשמים בשלבו זה בטענה שאין צורך להשיב לאשמה. השופטת קבעה כי על הנאשמים דויד שלסקי וראובן ארמוני לבת הסכר לנוכחותם במקום בזמן המיקרה. לגבי שושנה ארמוני, הרי שצעצע העובדה שעזרה להביא את ויקי הביתה בתואנות שווא, התעניינה בפגישה וטילפנה להוריה של ויקי, מראה מעורבות גבוהה לכאורה בקשר הפלילי. ועל כן גם עליה להשיב לאש־מה.

אחרי שתסתיים פרשת־ההגנה וסיכומי הצדדים, יהיה על השופטת להחליט לאיזו גירסה היא מאמינה — לזו של המתלוננת, כי איימו עליה, סטרו לה ונזופו בפניה אקרה, או לגירסת הנאשמים, כי כל מה שרצו היה להשיג ראיות למישפט אורחי כדי להשיב להם את כספם; כי לא נקטו באימים, כוח או סטירות; וכי צילמו את כל המעמד מתוך ביטחון שהם פועלים כשורה.

השאלה הקשה היא הוכחת הקשר הפלילי שהיה — אם היה — בין כל הנאשמים לבצע פעולה בלתי־חוקית של חסיטה ואימים. האם היתה כאן פעולה מאורגנת כמיבצע צבאי, או שמא כל האחרים, מלבד אברהם ארמוני, נקלעו לעניין במיירה, ללא תאום מראש וללא כוונה פלילית. על השופטת יהיה גם להחליט אם התחרטו הוריה של ויקטוריה בבוקר על הצ'ק השמן שנתנו, ואחרי שנוצצו בעורך־דין החליטו כי הדרך היחידה לבטלו היא להתלונן במישטרה שהיא הוצא מהם בכוח, כשחסיטה ובאימים, והאם הפנס בעיניה של ויקטוריה נבע מהמכות שהיכה אותה ארמוני, או ממי כות שקיבלה בלילה מהוריה הכועסים.

נ יפצנו את האגדה על השמאל האינטימלי של טלסקופי, אומר בגאווה איקי כהן, (26), היושבי ראש החדש של התאחדות הסטודנטים הארצית. אחרי שבע שנות שילטון רצופות בהתאחדות הסטודנטים, הפסיד המערך גם את המיכרז הזה. בליכוד גאים במיוחד על מה שכבר מכנים במיסדרונות מצודת חזאב בשם "מהפך השלישי", (לאחר הניצחונות בבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות, והמכה בבחירות להסתדרות).

מחולל המהפך הזה הוא בנו של חבר הכנסת לשעבר מאיר כהן-אכדוב. הבן בחר במחנה שונה מזה של אביו, וגם בדרך-התיבסאות שונה. נסיך חדש בליכוד.

★ ★ ★

ה מהפך של השבוע, אחרי שבע שנות שילטון המערך (שבע קרני ציור, כי בכל שנה נערכות בחירות להתאחדות הסטודנטים) מסיים תהליך של מחיקת

ליטי, והיא משמשת כיום כרוברת ורל"שית לאריה מקל, מנהל רשות-השדור, איש הימין. איקי עצמו, סטודנט השנה השלישית בפקולטה למדעי-המדע באוניברסיטה העברית, מתקדם בהתמדה במסלול הפוליטי. לפני תפקידו החדש הספיק להיות רובר תאי-הימין באוניברסיטה, סגן יו"ר התא, יו"ר התא, וסגן יושבי-ראש ההתאחדות בשנה האחרונה. לפני ארבעה חודשים התחיל לעבוד גם כעורך לשר רוני מילוא.

★ ★ ★

כ הן הוא סמן של דור חדש בתרבות הפוליטית בליכוד.

אביו, חבר-הכנסת-לשעבר כהן-אכדוב, היה ידוע בדעותיו ובהתבטאויותיו הקיצוניות ובהשתייכותו למחנה שרון. פעם אמר שצריכים לרטש את הבטון ולנקר את העיניים של חשודים ערבים. איקי, כך נראה, למד ושינן היטב את

בראשות עדי הרר, אישה-מערכת. כהן שימש כסגנו. אני מאוד מקווה שבביל מילגת-העבודה שילמדו להפסיד בכבוד. אני עדיין שומר להם את תפקיד סגן-היו"ר. אני רוצה שבעבוד ביחד, כי זה חשוב לציבור הסטודנטים. בסך הכל, מטפלים בהתאחדות בעניינים סטודנטיאליים, ולא בעתיד יהודה ושומרון. אני מקווה שבבילים שהם ילמדו לעבוד עם אנשי-ליכוד.

לפני שנבחרתי, שאל אותי אחד מפעילי-המערך אם אפעל כמו צחי הנגבי, שעלה לאנדרטה בימית כשהיו יו"ר ההתאחדות. התייחסות לאיש-ליכוד היתה כליכוד שלילית. היה

אחיו נהרג בטיסת-אימונים, חודש אחרי שאיקי חגג את בריחה-מיוזמה שלו. שניים מאחיו של אביו נהרגו במלחמת-העצמאות, ואח נוסף של אביו, שהיה איש-המוסד, נהרג בהתנקשות במרד. לאיקי שני אחים נוספים, הפעילים בתנועת-החרות: אודי הוא היום נספח כלכלי במילנו, ושמוליק, סטודנט לימנהל-עסקים, הוא חבר מרכז-התנועה.

★ ★ ★

ב חירתו של איקי כהן כיום השישי היתה סיומה של התכתשות קואליציונית ממושכת בין הליכוד למערך.

יוון צפירי, תלמידי החלום הזה

יו"ר איקי כהן (בחזה השוף, במרכז) בחגיגה הליכוד יהיה בורני מחון

להם כליכוד הרבה ועם ותיסכול בעניינים. הם לא יכלו לקבל את העובדה שראש-ההתאחדות דות יהיה איש-ליכוד.

★ ★ ★

א יקי כהן הבטיח השבוע תקופה רגועה לחלוטין בהתאחדות הסטודנטים. בהתייחס לט לא חזרה לימני ישראל כך צחי הנגבי. "אני לא אעשה מהפכות. אני רוצה לפעול עם הממשלה ועם האוניברסיטות בשיתוף-פעולה, מתוך אמון וידידות. בלי הפגנות, צעקות והשתוללות. אני רוצה גם לשקם את האמון של שרי-החינוך במנהיגות-הסטודנטים ואת האמון של הסטודנטים בשרי-החינוך, אמון שניפגע באירועים שליוו את תחילת שנת-הלימודים ועליית שכר-הלימוד."

במה יורגש המהפך הימני בהתאחדות הסטודנטים? "ההחלטה הראשונה שקיבלתי היא העברת מישרי-ההתאחדות לירושלים, כירת-ישריאל. המערך העביר את המישרים לפני שבוע (המשך בעמוד 50)

המחורים הראשיים היו נציגי אוניברסיטת בראילן בהתאחדות הארצית, רובם אנשי-המפד"ל. בשלב מסוים, כשהיה ברור למדי שכהן עומד להיבחר, הגו אנשי-המערך תרגיל מכריע. הם פנו לאנשי-המפד"ל והציעו להם את ראשות-ההתאחדות. נציגי המפד"ל שכבר התחייבו קודם-לכן לתמוך בכהן, הבינו שזה לא כליכוד יראלי שסיעה, המהווה 10% בוועידת-ההתאחדות — תזכה בתפקיד היו"ר.

איקי כהן: "זו היתה טעות טאקטית נוספת שלהם. הם ניסו מהלך מטורף של רק לא ליכוד, וכך נפגם עוד יותר האמון בינינו לבינם, לאחר ששיתפנו פעולה בהתאחדות במשך השנה שעברה. הם הלכו על כל הקופה, ולכן הפסידו הכל."

קודם-לכן היו גישושים בין הצדדים לקואליציה משותפת גם השנה, אך בראשות הליכוד. כוד. שליח המערך נתן לכהן להבין שהמגעים אינם רציניים, ושבמערך לעולם לא יסכימו לקואליציה בראשות הליכוד. בשנה החולפת היתה קואליציה משותפת

בנו של "המרטש"

אביו הציע לרטש את ביטנם של חשודים ערבים. הבן מתון הרבה יותר. המהפך הפך אותו למונהיג ציבור הסטודנטים בישראל

גידעון סער-סרצ'וסקי

לקחיו הפוליטיים של אביו, שלא נבחר (אחרי ארבע קרנציות בכנסת) בבחירות הפנימיות בליכוד בקרנציה האחרונה. הוא זחיר ומתון בהתבטאויותיו, מתלבש בקפידה, אינו מרבה בסיסמות ומשתדל להתרכז בעשייה. מתחנך לקליפה הוותיקה אינ חידושים אידיאולוגיים. "היו ביני לבין אבי הרבה פעמים חילוקי-דעות על דרך ההתבטאות, וגם על הדרך ההודעה (עם מחנה-שרון). אבל למעשה הדרכים שלנו לא כליכוד רחוקות זו מזו. בדברים מהותיים יש זהות: ארץ-ישראל השלמה, בשום פנים ואופן לא משא-זמתן עם אש"ף. עם ערביי יהודה ושומרון צריך לשאת ולתת על אוטונומיה בלבד, ולא יותר, ולספח את מרבית אזורי יש"ע."

ומרוע הוא במחנה שמיר-ארנסט? "לדעתי זהו המחנה היראליסטי ביותר בתנועה. זהו המחנה היחיד שגם יכול להביא את השלום ואת האחדות לתנועה. בכלל, תופעת המחנות היא, בעיני, רעה חולה, הפוגעת ביכולתה של התנועה להגשים את האידאולוגיה שלה." האם יש אישיות פוליטית או אחרת הנערצת עליו? "מנחם בגין. אפשר להגיד שפוליטית, גדלתי על ברכיו."

★ ★ ★

א יקי בא ממיספחה בעלת תודעה פוליטית-חרותניקית מורשת, וגם ממיספחה ששילמה מחיר כבד כמערכות-ישראל.

יש לי אחים פרענקים

(כולל הבהרה והתנצלות)

מאיר ליפשיץ

ההגמוניה מבית-היוצר של פולין ורוסיה. כאילו לא אירע דבר ולא התחלף סיגנון המישטר. אותן נפשות פועלות ומפעילות מנגנונים מסואבים הדואגים שמה שהיה הוא מה שיהיה. קואליציית אשכנז מתמרנת את כל העולם לשמירת טובות ההנאה של מעט המיוחסים על חשבון הרבים.

רק שהפעם מתחברים לצורך העניין התותחים הכבדים משני הצדדים. למען הבטחת שילטונם הם מסוגלים להתפשר על כל מחלוקת רעיונית. מדינה פלשתינאית מול ארץ ישראל השלמה, אינם מהווים כל בעיה. העיקר שגם זה וגם ההוא ימשיכו לרכב על הוולוו הממלכתי. יצחק (שמיר) מרגיש קרוב הרבה יותר ליצחק (רכין) מאשר לרוד (לוז) למשל. מרידור וביילוי הם בעלי שפה משותפת ורקע אחיד המאפשר לגשר על חילוקי-רעיונות פועטים בנושאים כלתי מהותיים כדוגמת גורל השטחים.

רוקא בגלל זהותי האשכנזית מוטלת עלי החובה להתבטא בנושא. איש הרי לא יוכל להאשים לבגון מבית-היוצר של וותיקי האצ"ל ובית"ר באובססיה לקיפוח עדתי. לכי אורה אמור הייתי בכלל ליהנות מהמצב. אך במישור התנועתי והלאומי זו ממש קט" סטרופה גוראה. הנהגת הליכוד מובילה את המפלגה לעבר מפלה אלקטוראלית על בסיס דמוגרפי. הורדת קרנם של יוצאי אפריקה ו-אסיה ומתן היתרון לנסיכי אשכנז תביא בהכרח לאובדן השלטון כבמדינה. המערך בנוי מלכתחילה על הצבעה מאסיבית של האשכנזים המבוססים. ממשלה בראשותו תראג לאינטרסים של העשירים ותזניח (כפי שעתה) את מפא"י מ'48 ועד '77 את השכבות החלשות.

תנותי המוסר לביטוח לאומי קבעו כי כ-רבע מיליון מבוגרים חיים מתחת לקו העוני. תנותי הבחירות האחרונות לכנסת סיפרו על מספר דומה של בוחרים למפלגות החרדים. ש"ס ואגוד" הפכו לכתובת הפוליטית עבור המקופחים — תפקיד שמילא הליכוד עד ש-שמן ובעט במיזרחיים. מוכרחים לשנות כבר מאתמול את תהליך ההשתכנות. צריך לאמץ מחדש את גישת מנחם בגין לעדות המזרח. ואולי לזכור את מילות השיר האמריקאי שהתייחס דווקא לשורת הקטל בוויטנאם: "He ain't heavy, he is my brother"

הוא לא כבד. הוא אחי

מרכיב רווקא הנורגנים). תראו מי קובע את הטון במפלגות הגדולות. שימו לב לזהות היורשים המיועדים לת-פוש את המקום כבוא היום. במערך מרכיבים גדולות ונצורות ככרעם, איים רמון ואברמן בורג. בליכוד זה מישה אחר ואחריו בנימין זאב בגין ודן מרידור. לאן נעלמו כל הכשי-

התמורה הרמטאית במעמדם של בני עדות המזרח. נעלמה אותה מחיצה בת למעלה מ-30 שנה שכלמה את פרץ הכוחות בעלי החזות השחומה מלהגיע לעמדות השפעה. כחסות שלטון הליכוד צמחו אישים ומנהיגים ככל

יש לי, למרות שם המשפחה הגולה את מוצאי. ובגלל אותם אחים ניסיתי כבר בשבוע שעבר להציג במקום זה ממש את כעתי הפער העדתי על דרך השלילה. לצערי, התברר כי הדברים שפורסמו כאן ב-29.11.89' אין לי אחות פרענקית". העולם הזה" 2726 הובנו שלא כאשרם. ייתכן שהפתיחה המקוממת פסלה אפשרות לקריאה שוטפת עד לסיום. אולי נתפסה האירוניה כי תיאור מצב, ולשון סגנונהוד נחשבה כרעיה המקורית. כך או אחרת, הובאו לידיעתי העי-רות נועזות לגבי אותו מאמר וביקורת שוצ-פת כלפי המחבר האומלל.

או ראשית, חובה לומר "סליחה". נכשלת וועלי מוטלת האשמה. הקורא תמיד צודק והכותב אחראי בלעדית לדבריו. גם אם הכוונה היתה רצויה, ברור מעצם התגובה כי הביצוע על הנייר היה עלוב. ושוכ מוגשת בזה התנצלות ללא סיג ותיסוס לגבי כל מי שחש עצמו נפגע מביטוי, פיסקה, או איזו שהיא אמירה.

באמת יש לי אחים פרענקים. לא כמובן הביולוגי של המילה, אלא כמבחן המתמשך של המציאות. אחים לנשק ולדם עוד מתקופת הצבא, ואחים לרעיה ולרעיון שהולכים ביחד את כל הדרך הארוכה עד היום.

כולנו כאחד, ללא הבדל מין ועדה, שמחנו שמחה גדולה באותו ליל קיץ 1977 בו עלה בגין לשלטון. כי היתה אז תחושה באוויר שמי שזה גדול, היסטורי (כפי שמנחם כל כך אהב לבטא) עומד להתרחש. שררה ההרגשה כי מעבר לצנחן האידאולוגיה של "חרות" יש כאן מהפיכה חברתית אמיתית. בא הקץ לקי-פוח הרוב כיד המיעוט. מעתה ועד עולם תמומש זכות הפרט לתפוש את מקומו על פי כישוריו וכישרונו ולא לפי צבע עורו. שוויון הזדמנויות יוענק לכל ילד מראש פינה וקריית גת. יוסרו מחסומים מלאכותיים המונעים אי-חוד מלא וטופי על בסיס לאומי וזהות ישר-אלית מקורית.

זו היתה שעתנו היפה ביותר. משך 8 שנים בלבד, עד לממשלה האחרת הראשונה, התרם חשב כבמדינה רעידת אדמה אדירה. לא רק חוזה השלום עם מצרים וביסוס ההתיישבות היהודית ביחודה שומרנו ועזה. בעיקר כלטה

מוהיגינו שופכים את ליבם בבני המצרים

אמירה חסן מראיית ב"אלאהראם", 29 בנובמבר, את שמעון פרס ועוד ויצמן.

פרס האם
:ש"הא אתה רואה ששמיר רוצה שלום?
ת: אומרים שכן.
ש: מה אומר פרס?
ת: כמדיניות נהוג שנספוט לפי הרברים, לפי הפעולות, וזהו המבחן.

עימות ערבי

ש: שנתיים לאינתיפאדה ולא נשמע קולך — היכן אתה?
ת: שר הבטחון בעמדה קשה, ולא קל, ואני מאמין שהפתרון לאינתיפאדה הוא במו"מ מדיני ישר.
ש: מה השפעת האינתיפאדה על שמעון פרס?
ש: כחבר במפלגת העבודה, מה תפקידכם בקידום תהליך השלום?
ת: מפלגת העבודה מסכימה לעקרון יסוד, ארמה תמורת שלום, ועל החלטת 242 שהיא בסיס לפתרון. ולכן אני נשאר במפלגת העבודה. ואחרי 5 שנות המצאותות עם הליכוד כמי-משלת אחרות לא הצלחנו להיוז את תהליך השלום.

ויצמן
:ש"הא אתה רואה ששמיר רוצה שלום?
ת: אומרים שכן.
ש: מה אומר פרס?
ת: כמדיניות נהוג שנספוט לפי הרברים, לפי הפעולות, וזהו המבחן.

אין לי אחות (פרענקית)

מאיר ליפשיץ

לא מעיין אותו אהובי הנעמי והנני צאנו ממנו, מימי נעורי בית היאוש והחתיכה אין לנו כל רצון להתקדם עם נעלבי החיים של יולי החרה הישראלית. מה כמל על נחצי סלון ורוקים שחולבים לישון שבעים על כסן מליא לחם וע"ק מ צרף שדוקו צו בראש את צפוקית האמללים מירוחם וטובלת שמו מירחים ככלכל את תוחם עם עתי יום טעטיטיים מקריים. תענו איתנו מסטרויה, ונו לכרסם איה שמיקי סלון כבגלל מום תנוית תבאר סיפית שיבאר רובל כהרוב את טרופה הכישרונית.

אך אחר לא תם בארץ הוגת השתתפות טוב, אולי נפגש בודים, וגם הם רק כחצאן סטינוס. ודי כום עירוניים נקבלים טיטול 5 כום כבחתים לויאטונו ובעתי אבות. ולי השלמה אינם מיוון באנו ויום נעפדים ארץ 45 שנות תמימת טעוים מן כל אדם שטוסטוט וכל גרענה מפה מיה וזארים הם למשנה בניג הילוחו 45 וזארים עם נהנים עד מיה העשרים מפקכה איריה על איה 480 קילום.

גם ש"ס איתנו כל נהגים תלום תלום כמאון והתמנה הסודר היחידיו תיון ויזוטו כר לא נחאום להם. מי הים עם שרעוית תסיוים תחים נהל

אבל היום הששב בגין ודעו זה ייילב וכבבת כל ספריו שני קציז ממקצו הטבעי ורושו לכנסת את איתו להגיע נכחו עם הילת הבטי

רונות הצעירים והספררים כדוגמת קצב והאן מהמחנה הלאומי? מה אירע למייצגים האני-תנטיים של ההמונים מקרב הנבחרים כתנועת העבודה? תחת כנפי הממשלה האימפוטנטית העכ-שווית צומח לו פרי האשמים של הדור הבא. גם אם נצליח איך שהוא לעבור את משברי האינתיפאדה והכלכלה, האכסלה וקשיי קלי-טת העליה, מצפה לנו תסיסה עדתית גוראה. יותר ממחצית העם נשאת מאחור ואינה מק-בלת ייצוג פוליטי הולם. הישגי שנות ה-70 וה-80 נמחקים אחד אחר אחר השני נוכח הכשל הנוכחי במתן המעמד הראוי לאנשים שבאים מהשטח ומשקפים את רצון הציבור. לקראת שנת 1990 הבאה עלינו לרעה נמצאת המערכת הלאומית באותו המצב בו היתה לפני 20-30 שנה. שוב שולטת כאן

243

השבוע נרצח צעיר ערבי, "בטעות" עליידי רעוליהפנים, בני עמו. עוד שלושה נרצחו בכוונה תחילה. ספירת "דיעה אחרת" מראה כי מאז פרוץ מאורעות האלימות הערבית לפני שנתיים, קטל הטרור הפלשתינאי 243 ערבים ויהודים, נשים וגברים, לפי הפירוט הבא:

- 191 ערבים נורו, נדקרו ונשרפו למוות בידי אחיהם.
- 52 יהודים, חיילים ואזרחים, נרצחו בפעולות איבה.

ההסכם עם מצרים אנהנו עדיין מרכיבים על הררך לבחירות כשטחים, ותקות מפלגת העבודה לקידום הנושא במהירות רבה. אולם תרמית ישראל כיום קיבלה ועזוע כעולם לאחר שנהרגו 700 פלסטינים באינתיפאדה וכל התמונות האחרות שרואים על מסכי הטלוויזיה. ולכן קשה לליכוד היום לוותר על הגדה

בין חיסול לכירסום

אם תימשך האינתיפאדה עשר שנים נוכל להמשיך לעמוד בכך — הדר ראש הממשלה יצחק שמיר בשבוע שעבר, לאחר שנחת ממסעו האסטרטגי "ח"ל".

יצחק רבין שרהיבטחון התגנדר, בהזרמות אחרת, שאפילו אם האינתיפאדה תימשך שלושים שנה נזקיה האנושיים יהיו פחות חמורים מאלה של מלחמת לבנון. עולה, אם כן, מדבריהם שמדינת ישראל יכולה לחיות עם המצב הזה שנים רבות. כמובן שקשה מאוד להתווכח עם אנשים הטוענים שהם כלי-כך מרחיקי ראות, לטווח של 10-30 שנה. וכבר נאמר למי ניתנה הניבואה לאחר חורבן הבית.

לכן, כדי לבחון את היתכנותה לעתיד של שמיר ורבין, אין דרך אחרת אלא להסתכל אחורה. לנסות ולנתח כמה מהנזקים שגרמה

הכיפורים על אלופי הצבא. הפעם, כעניין מחיל הכוננות ב-1987, יש בתיקים הסודיים של משרד הבטחון ומשרד ראש הממשלה מספיק מסמכים כדי להבהיר את אחריותם של שמיר, רבין, בראש ובראשונה.

ההתעלמות מהאזהרות המודיעיניות נבעה מדרך עבודתם ותפיסת עולמם של השניים. רבין ושמיר האמינו שדי בהיערכות הצבאית-בטחונית הרגילה כדי לטפל בהתפתחות. שאין צורך לנקוט מיד בסירת צעדים לפי תוכנית בדוקה והחלטית — לחיסול האי-לימות באיבה.

מבחינה זו, רבין נהג כאיש צבא מרובע. ואילו שמיר, גם אז — כהיום — פשוט אינו יודע שום דבר. מה זה חשוב אם תחת פיקודו נמצאים המוסר, ובעיקר השב"כ שהוא חיוני לצורך המלחמה בטרוור. העיקר שלא יביאו לו תוכניות והחלטות. למה להחליט

ראשי-ממשלה גולדה מאיר ושר-ביטחון משה דיין גם אצלם הושלכו הידעות לפח והמלחמה פרצה

האלימות הפלשתיאית, במלאת שנתיים להשתוללותה חסרת-הרחמים.

מודיעין בפח

חודשיים-שלושה לפני שפרצה האינתיפאדה, הוזהרו ראשי-הממשלה ושר-הבטחון שהצבא בירושלים, ביהודה ושומרון ובחבל עזה הולך ומחמיר. גורמי בטחון מוסמכים הבהירו לשניים, על-ידי נתונים, שמות, מקומות, מספרים — ש"אנתנו" — כלומר מדינת ישראל "מנהלים קרב מאסף" נגד ארגוני הטרור של אש"ף והאחרים, כשמרכז פעילותם בכירה עצמה — בירושלים.

אבל ממש כמו בערב יום הכיפורים 1973 כך בספטמבר-אוקטובר 1987 הושלכו הידיעות המודיעיניות הללו לפח, למרות ששמיר ורבין שמעו אותן במראזונים וקראו אותן במרעייניהם.

לא נאמר שם שהאלימות תפרוץ ביום מסוים או במקומות מסויימים. אבל נאמר לשניים במפורש שהקרקע בשלה להתפרצות פלשתיאית קואט או אחרת.

כמובן שאיש לא תאר לעצמו שהמדובר במימדים של מה שידועה כיום האינתיפאדה. אבל החשוב הוא שלמרות הידיעות החמורות שמייבין לא הורו על נקיטת צעדים. ממש כפי שב-1973, לכל המאוחר ב-25 בספטמבר, אמרו הידיעות מבלי לנקוט בתיארוך, שמצריים עומדת לצאת למלחמה בקרב, אך הצמרת התעלמה.

אילו שמיר ורבין היו נשפטים אפילו לפי הקריטריונים של אגרנט — הם הייכים לצאת חייבים, על התעלמות מאזהרות המודיעין ועדיין אני זוכר היטב כיצד מתח רבין באוני, בביתו ברמת-אביב, ביקורת חריפה על שוועדת אגרנט "ניקתה" את שר הבטחון משה דיין והטילה את כל האחריות למחדל של

שפיקוח הדמים ההרדית שעלתה בחייהם של יהודים רבים, בהתאמללותם כנכים, בחיי מאות פלשתינאים, ובפציעתם של אלפים מהם. להחזיר את הבטחון על כנו, שהיה גם מחזיר לישראל את כח ההרתעה, כדי למנוע את המלחמה ואף לסלול את הדרך למו"מ מדיני.

אלא ששמיר, בגלל תפיסת עולמו המוגבלת, ועוד יותר מכך, עקב אחיזתו בשאריית כוחותיו בשלטון, מעדיף לראות את הדברים כפי שהציגו אותם קצינים, כמו האלוף עמרם

מצנע והרמטכ"ל דן שומרון באמצעות שר הבטחון יצחק רבין. גישה זו, בפשטנותה האטומה, הובאה כך על-ידי שומרון שביחה עם ראש הממשלה שמיר, כשהתברר שהמטכ"ל נכשל בהתמורדות עם האלימות. אין לנו בעייה לחסל את האינתיפאדה, להשתמש במלוא הכח של צה"ל, להפציץ ולהרוס. אבל מכיוון שכולנו לא יכולים להרשות לעצמנו לנהוג כך, בשיטה של חיסול והשמדה — הרי צה"ל פועל טיפין טיפין ולשיעוריו. כך שגם יהרגו במחבלים, וגם יהיה נסבל מבחינת דעת הקהל בישראל ובעולם, ואף "יפחית את נפח האי-לימות הפלשתיאית".

כלומר, הצמרת הצבאית — אף לאחר שמצנע נשלח, כפרס כולו, להשתלם בכוסטון — הציגה לרבין ושמיר שתי אפשרויות: חיסול הטרור, או כירסום בו. כאילו שאין דרך ביניים, של פעולות מיוחדות, ושיטות יוצאות-דופן בהן הצטיין צה"ל בעבר.

ראשי-ממשלה שמיר ושר-ביטחון רבין משושי-הסכנה של העם מורדמים, כמו בשואה

הפכו חותמת-גימדי לכל אלה. הכירסום הפך למפולת בתחום המדיני. בפעם הראשונה מנהלים שר בטחון במיוחד, וגם ראש ממשלה, מו"מ עקיף עם אש"ף, הארגון השואף עד היום להשמיד את ישראל. בעולם הרחב הפכה ישראל מצורעת כמו דרום-אפריקה. ואם רבין ושמיר ועמם הרי מטכ"ל ומצנע מספרים ש, האינתיפאדה כבר לא מעניינת את התקשורת העולמית, הם שוב חיים באשליותיהם. כי היא כבר, פשוט, השיגה את שלה. וההוכחה לכך היא בהש

ראשי-ממשלה שמיר ושר-ביטחון רבין משושי-הסכנה של העם מורדמים, כמו בשואה

וואות החוזרות שעושים בכל מקום ובכל הזרמות בין ישראל וגרמניה הנאצית, ובין ארגוני המחתרת היהודיים של טרום-המדינה, לבין אש"ף. מעל לכל — בכל יום בו ממשיכים שמיר ורבין למחלל מול הטרור הפלשתיאית, מת-כרסם כושר העמידה של הישראלי המצוי, נאכלת ונשברת אספאט רוחו. ואולי זה הנזק החמור ביותר לטווח ארוך. אין ברירה, צריך לוותר" אומר הישראלי המיואש.

הדינמיקה של השואה

רבים מאיתנו, שנולדנו כאן, קשה היה במשך שנים להבין כיצד זה לא נתעוררו יהודי אירופה בזמן מול הסכנה ההיטלריסטית שעלתה כבר בסוף שנות ה-20, ובמיוחד מן הרגע בו עלה "הפיהרר" לשלטון ב-1933. ברור לחלוטין, כיום לפחות, שההנהגה היהודית הרדימה את הדברים הנוראים והמתועבים ביותר. תמיד היה לגנאים היהודים הסבר ותירוץ, בגרמניה עצמה, וברחבי הקהילות היהודיות האדירות באירופה, מבוראפשט ועד ורשה.

והיה תזכורת לכך שהארם, ובמיוחד היהודי המצוי, מוכן להסתגל למצב התמור ביותר, מה עוד שיש משהו שמסביר לו שיכול להיות הרבה יותר גרוע. תוך שמירת כל הפרופורציות, ורק לצורך המחשת השגוען שבשיטה — זה בריוק מה שקורה בארץ-ישראל בשנתיים האחרונות. שמיר בראש ובראשונה, וגם רבין כצורה הרבה יותר משכנעת, אחראים להרדמה אישית ושיטתית של משושי-הסכנה של העם. להרגילו להסתגל מיום ליום לסייבטחון נמוך יותר, כאשר התקשורת ברובה ממלאה בטררגיה הזאת תפקיד של מקהלה נאמנה: "צריך ללמוד לחיות עם הטרור".

לכן, אם רבין ושמיר היודעים את האמת המרה, מחפיים עליה בכך שהם מבטיחים לכם שניתן שלושים, או עשר שנים, לחיות עם האינתיפאדה, (ושאחרת הם היו צריכים להת-פטר) תאמרו להם: זה כבר שנתיים יותר מדי! ואם הבחירה היא בין המשך הכירסום בעם לבין כירסום מיידי בהם ומשטרותיהם, הרי תעדיפו את האפשרות השנייה

אוגדות צה"ל נשחקות

בירסום קיים. לא אצל הפלשתינאים, אלא אצל היהודים. מאחר ושמיר, מתוך נוחות אישית ופוליטית, נשבה בקונספציית רבין, שהוא מצידו נפל שבוי יבדי מטכ"ל כושל ומכשיל, כורסמו בשנתיים האחרונות בזה אחר זה יסודות הבטחון, המדיניות, הדינמיקה, החברה, הכלכלה וכושר העמידה של ישראל.

גישה הפאסיבית, הגולמנית הזאת, הוסיף שמיר את השקפת עולמו השרית, כדי שלא להשתמש במיליה בוטה. בין כה וכה, לחש למקורביו, בסופו של דבר תהיה מלחמה נוספת עם הערבים ועם הפלשתינאים. ואז נתחשבן עימם. נגרש אותם. זהו הגרעין הקשה של עולמו הפנימי של שמיר. עוד פסוק-זהב שלו בנוסף לזה שלחש לשמעון שיפר, כתבנו המדיני, ש"למען ארץ ישראל אפשר לשקר", כולל ליהודים ובעיקר להם, כמסתבר.

תפיסה פסולה-מיטורה זו של שמיר היא בעצם אביאבות הטומאה של שנתיים רצופות אלימות פלשתיאית. תפיסה הבנויה על הצלה, גאולה כביכול, כתוצאה מקטט טרופה. מלחמה! שמיר ממתין למלחמה שביני-תיים לא באה.

במקומה באה הקוה דם אישית, שאת מחירי המשלמים וישלמו בראש וראשונה היהודים. מנהיג אמיתי ואחראי קם לעצור בעד מצב כזה, למנוע את התהליך המוביל בסופו של דבר, אפילו לפי תפיסתו (הערכתו) (תקות?) למלחמה. לשם כך רושה יזומה בכל התחומים, ואישית — בתחום המבצעי, לחיסול הטרור והאלימות. להפסיק את

רחמים ישראל

דיאלה אשכנזי

איזון חוזר

להלן הביקורת של שרית פוקס ב'מעריב' אודות הפרק על מנחם אנסכבר ב'גינונים בעל-כורחם' שהוקרן בטל-וויזיה: 'היה זה סרט פורנוגרפי, משום שכוונו היחיד היה ביצירת גרייה חושית. הצופה היה בגדר מציץ. לא היה בכוחו להשתתף בדילמה מוסרית אמיתית, שכן אינו יכול לחרוד בדמיונו אל מצב הרוץ חיים כמו זה שהוצג בפניו. המצב כבונק המכותה ברמת הגולן שהוגדר על ידי שרית פוקס כ'אווירה נקרופילית' מהווה מיקוד קוסמוס של מצבה הקיומי של מדינת ישראל; אלו להבדיל ממדינות אחרות, המדינה מהווה יעד ל'POLICIDE' (רצח-מדינה), כשהמטרה היא השמדת הישות הפוליטית ותושביה, לא כיבושה בלבד. אמר ד"ר כרונו בטלהיים, ספיטיאטר נודע, ניצול בוכנואלד: מול סכנת השמדה, לא העט יהודים, בסידור עיקש להכיר כפוטנציאל הרשע הטמון בארם, ניסו לנרמל את מצבם (ה'חופזיים') על-ידי המפך רפואי חיים רגילים ככל מחיר. יתר על כן, 'רבים, במקום לעשות הערכה בוגרת של המצב, אהזו בהשיבה לידותיות של משאלות לב, כי הם לא היו מסוגלים לרמזין את הדלון עצמם', כתב בטלהיים.

יחד עם הוויכוח על 'לקיחת סיכונים', ישנה מחלוקת תהומית ב'מחנה הציוני' לגבי גודל מסכנים ומחיר הטעות. ישנם ישראלים שנאחזים באמונה ש'קדימה של מדינת ישראל מובטח', בהעדר יכולת לרמזין את הגרוע מכל — את השמדתה.

מהזדהות חברי בית-המחוקקים עם מצוקת העניים לא תצמח טובה; כבר לפני עשרה חודשים הנפיקה כנסת ישראל תעודת עניות לעצמה. או, בהפך של שעות ספורות, הענינו נבחרים שתי הצעות חוק נפרדות: הראשונה העלתה את משכר רותחים של הח'כים והמנכ"לים ב'147 ש"ח השנה הוסיפה 14 ש"ח לאזרחים החיים מתחת לרף העוני. יעני — ש"ח ל...'

המעלים ספקות לגבי אמיתות התחזית לעליה המונית משום אירופה אינם מזלי' ולים עומק השינוי המתחולל שם לנגד עינינו: הם מתייחסים כמלוא הרצינות לתמורות מעבר למסך הברזל. חילוקי הדעות אצלנו מתמקדים בחיזוי עתיד היתוך דים בתוך 'התנאים המשפיריים' של הדר סי, האוקראינים והעמים הבאלטיים. רבי קים באמונה שהיהודים יהנו מן האמני ספיציה של עמים אחרים, ספקני העליה ההמונית סבורים שבין שתי הברירות — לעלות לישראל או להלחם למען החופש במקום בו נולדו — רוב היהודים יעדיפו להשאר בבריה"מ. הספקנים נשארו תקועים בשלב ההתפתחות הטרנס-ציוני של קדם משפט דרייפוס, כשאנשי ה'השכלה' האמינו שלטוב ולרע, גודל עם ישראל כגודל הגוים שבתוכם הוא יושב. כפי שאמר, יהודה לייב גורדון מאמצע המאה ה'19: היה יהודי בנותן, וארם בצאתך.

אינני הניכה של ו'בוטינסקי' כור מתצבי תי בתנועת העבודה, אך לאור הנאמר לעיל יש לזכור היטב מי קרא ליהודים ב'1936 ל'אוקראינה' (פניו) ומי פנה אל יהודי פולין להישאר בבתי-המלאכה על זכו' יותיהם.

מזל דגים

מי, כילד, לא העדיף דג חי באקווריום על פני אחר מבושל בצלחת. מי לא נרנן להוריו ולקנות את מיכל הדי כוכית עם מנורת הניאון, הצמחיה, משאבת האוויר, הפילטר, הדגים והזמון. מהר מאוד הסתבר שגם אצל הדגים אין אהות אחים יתרה ופולטים לא אוהבים סקל-רים, סקלרים שונאים סייפנים, האחרונים מתעבים סרפות, וכולם ביחד עוסקים ב'עלי-הום' על הגופים הזוחלים כספורט הלאומי. מכל זה צצו דגים נטולי זנב, אחרים עם סנפיריים מקוצרים, כמה עקורי עיניים שטים לאורך הרפנות וגופים עם נקודות צבעוניות ללא תנועה על המים. אחר כך עוד נסיונות לקנות דגים, אבל שוב חיכוכים, שוב הכתרה נוסח לבנון וחזור חלילא וחלילה שיחזור. נותר רק להפס פראירי שיקנה את העסק ויגמור עם הנגיסות התת-מימיות בדגים וה'עלי-מימיות בתקציב.

כשבוע האחרון תפס גם בני בכורי את הפרינציפ. כדברי החכם באדם: 'אין כל חרש תחת הניאון'. חודשיים הסתפק הנער בהובי שרדילר את לא כסי בכמחצית האלפיה והת' חלנו לחפש קונה.

'מכל העניין תשמחו אם תראו 100 שקל', בישר מומחה לעייני מקח ומכר, וגרם לעצב מידי. מה גם שמורעה בעתון עולה 150 שקלים, ותמורתה נקבל מאה? ואם ככלל? נשאר רק לשכפל פתקים עם מספר הטלפון, וכאלה להצמיד בנצעים על לחות המודעות בשכונה כולל כל עץ רענן באזור. איש לא צלצל והתברר גם מרוע: שלוש שעות אחר כך כבר היו הנעצים תקועים כמורעות אחרות: 'שמרספית' כמחירים וזלים, 'צרפתית' כשמונה שעורים, 'מסזים' — בריאות בל' בדי, 'שעורי גיטרה קלסית', ושכאלה. מרוע לשמרספית, לגיטריסט, למסזיסט ולצרפתית, אין נעצים משלהם? קרעתי בכעס את הנייר רות והצמרתי שוב את שלי. גם הפעם אף צלצל. עכשיו לפחות רק מורעה אחת החליפה את כל אלה שלי. יורד — מוכר תכולת ביתו.

טיפוסי אלה שחושבים רק על עצמם. שוב החלפתי ניירת, אבל הפעם עם תיחום מסויים. בצד כל מורעה הצמרתי פתק נוסף ריק למשעי, בפניה כתבתי בקטן: פנוי לשי' מושך הבלעד!

וזה עכר! כבר למחרת הופיע מתעניין צעיר.

התווכחו קצת, התמקחנו קצת העיקר שבסוף התפשרנו על מחיר הגון של 75 ש"ח, עזרתי לו לסחוב את הכסף ונשמתי לרווחה.

צביקה ליבוביץ

הרוסים באים

'אני לא מאמין שמדינת ישראל תהיה קיימת בעוד שלושים שנה', שח לי השבוע עמית למקצוע וידיד, שאני מוקירה ומעריכה. גם אני חוששת שדבר דומה עלול לקרות' עניתי לו, 'אם ירבו המאמינים ששלוש אפשרי במידה ומדינה פלשתינאית תקום על אדמה שתקרע מישראל'. בלטה השיחה בהביר לי הידיד, שמה שמפריע לו היא הבעיה הדמוגרפית.

ואני חושבת, שבעיה זו עומדת, ברוך השם, להיפתר. כיצד? בעזרת המדינה שהיתה בין הארצות שהכירו בישראל והצביעו בעד הקמתה — ברית המועצות. ברוח הגלגלנות העוברת קעת על חלקה המזרחי של אירופה, וההתפתחות מהחלום הקומוניסטי המביאה בעקבותיה התפוררות המשטרים הדיקטטורים — מגיעים אלינו, ויגיעו בקצב גובר ומהיר, יהודים רבים מרוסים, שישנו בתקופה קצרה את ההרכב הדמוגרפי בישראל. יש

ענת גטווי-סמרי

משמאל לעוני

'הזעזוע' שכל בר-דעת אמור לעבור בימים אלו נוכח הדו"ח חושף העוני של הביטוח הלאומי, הוא רק מכיוון פרצי הצביעות וההיתממות הקשורים לעניין. כמו תגובותיהם הצפויות, כמידי שנה, של חברי הכנסת רודפי הכבוד וחיבת המון. אטומי הלב מכל גוויי הקשת הפוליטית עושים יד אחת למען עצמם ובידי השנה הם מצביעים נגד האינטרסים החיוניים ביותר של אזרחי המדינה.

העיתונות ממלאה את חלקה במשחק ושולחת כתבים לספר על גזר'ט מבתיים וסמי הנרקומן מימו; ההיא שאוכלת לחם עבש ומרגרינה דלת קלוריות, וההוא שילדיו משחקים בזבל. נכון לשבוע זה, מניחים לכתבינו כי העוני נמצא רק במרחק 5 דקות מרחוב דיונוף וקשור לסמים קשים. מצב 'השכונות' המרוחקות מתל-אביב, כדוגמת ירושלים, אשקלון והקריות — נתפס כשולי עד ידוע. את עיירות-הפיתוח הס מלהזכיר. שם לעוני שלום וכבודו במקומו מונה. באופקים, דימונה ושלומי אין גם סכנה שתברח המיסכנות בעוד שבוע-שבועיים...

'הזעזוע', אם כן, בא דווקא מצד חוסר ה'זעזוע'. ראש וראשון למזעזועים הוא ראש-הממשלה, שלמי ששכת, מכהן גם כשר העבודה והרווחה. לא זכורה לי התבטאות בנושא מאז תחילת כהונתו כמחזיק התיק. גם לא לאורך 'עידן האבטלה' לפני כחודשיים, אז התנפלו כתבינו על נושא בעור זה מכל זווית אפשרית עד שכבה. לזכותו ייאמר שידע להגן על יוסי ביילין. ולא פלא. וספק רב אם בתוים-בלב.

בהתבטאות כנה אם כי כואבת, הפך ביילין לכתובת זעקת הצבועים. אפשר לחשוב כי ממציא הדו"ח הינם אשמתו הבלעדית. העיקר שליחצק שמיר יהיה שקט ומנוחה, שלא יציקו לראש-הממשלה. אך באמת, אשמתו של ביילין נעוצה באמירת האמת, בניגוד נמר לטייחים אחרים ונוגבי דעת ידועים.

יוסי שריד, שאמר עליו כי אינו מבין מהו עוני — אינו מעורר כבוד. ממרומי בנין מגוריו ב'תכנית ל' יכול שריד, בלשון המעטה, לשכנע בכאבו רק אחד כמו יאיר צבן. האחרון צפוי עד שיעמוס, ובנאלי כמו העיתון מאתמול, מתאמץ ומצלח לא להגיד דבר של ממש. מי לא מכיר את הקביעה ששיחרר מפיו 'לעוני יש אבא ואמא?' השאלה היא איך ולמי עושים בדיקת רקמות בכדי לקבוע את זהות ההורים ודמי המזונות.

ממשלתנו, שהעוני נמצא בנשמת חבריה, אמרה השבוע את דברה. למשל, דוד לוי, שר השיכון והבנייה. אכן מוצאו מבית-שאן והיה פעם פועל בניין. אך מה עשה בפועל למנועת אומללותם של בוחריו? זעקת שבר לא נשמעה מפיו, גם לא זלגה עינו דמעה, בכנס נעשקי המשכונות. והוא כאמור שר השיכון והבנייה.

וגם היו שתי הצבעות אי-אמון, ואפילו נמצאו כמה נמנעים — הדמוקרטים מ'שינוי', ואנשי צומת ומולדת — ממש קואליציה של שמנמני האופוזיציה. מי שהפתיע אותי לטובה היה השר לאיכות הסביבה. (זו הפעם השנייה. כנראה שצריך פעם להרחיב עליו את הדיבור, שכן הוא מעורר רושם של אדם הגון) רוני מילוא אמר באופן שקט וענייני את דברו בנושא העוני. הציע הצעות אופרטיביות, שגם אם לא יתממשו לפחות מראות על מחשבה למען הציבור-במצוקה. הוא הגדיל לעשות כשהתריע בכנות מפני הסכנה שהמצב יוחמר בשנה הבאה.

וכמובן שהכל תלוי במשרד האוצר. הבעיה היא, שטרם הוברר מה ומי מניע את ראשיו. בהתבטא בעובדה שהחוא, האמור לתפקד כשר-האוצר, זמן מה מחשיב עצמו כשר-החץ ושלוש-רבעי ראש-הממשלה, יש מעט מקום לתקווה. דרך אגב, הוא כבר חוז מפולניה! יודעים את זה בנתיבות?

לקוות שאורחי המדינה, הרגילים לקבל כל דבר כמובן מאליו, ידעו כיצד להתייחס לעולים החדשים, ויעניקו להם תשומת לב. ומדוע מלא לבי תקווה כה רבה למשמע הידיעות על כואם של אחינו מרוסיה? כי ברור שאוכלוסיה אינטליגנטית ומשכילה של עולים חדשים אלה, ש'אכלו' סוציאליזם מגיל צעיר לארוחת בוקר, ונחרכו מאש הקומוניזם — להם לא יוכלו למכור בארץ את ה'גולקשים' של הסוציאליזם ויפיות הנפש שהרכיבו באזרחים של פעם. היום כבר לא ניתן לתעתע באנשים, כמו לפני שלושים ארבעים שנה. העיתונות היום לא רק שאינה מסתירה דבר, כמו שהיה מטבע הדברים לפני עשרים שנה ויותר, אלא חושפת אפילו ערווה מכל סוג, פוליטי ואישי, עד שהפכה למקור הידיעות הטוב ביותר עבור הציבור.

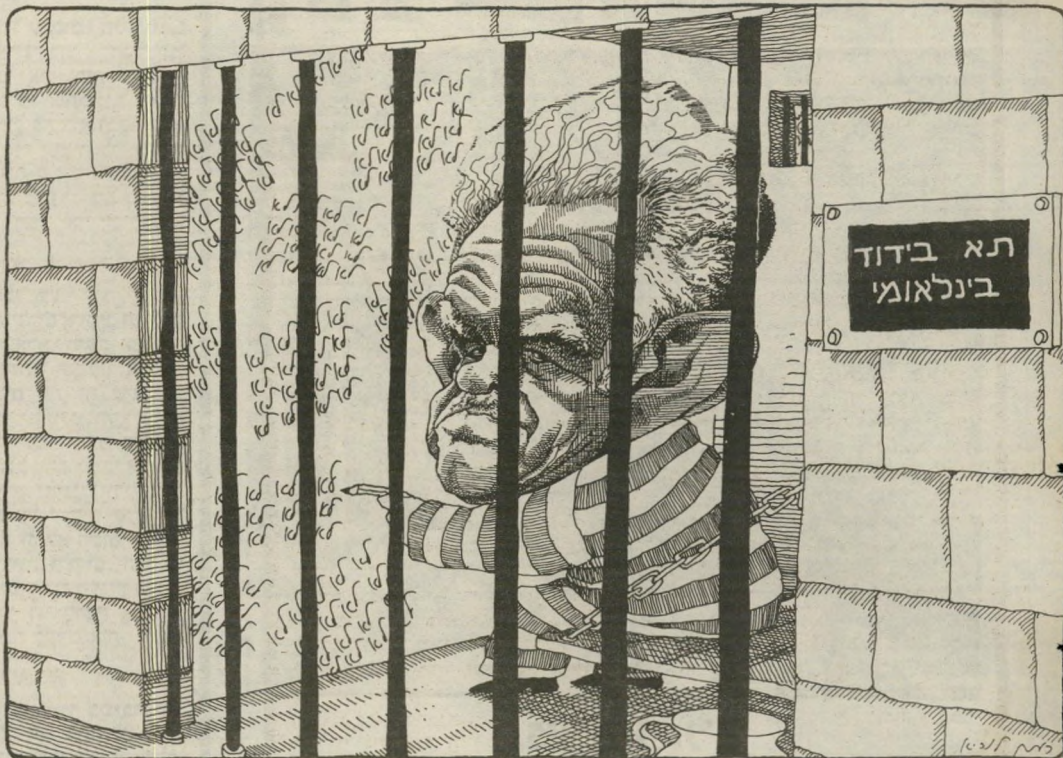
העולים החדשים הבאים מרוסיה אינם דתיים קיצוניים כמו אלה שכוחם קיימת התיישבות בכל חלקי ארץ ישראל. (צריך להזרות גם בכך... אלה אנשים בעלי מחשבה לוגית, והתייחסות רלוונטיות לדברים. הם מביאים איתם נכס יקר ביותר לישראל — את האוצר המרדעי והתרבותי שלהם. זהו נכס שלא ניתן לרכשו בכסף. ואנשים כמותם, בעלי חשיבה רציונלית, וודאי שלא יגדילו את אחוז דורשי טובת אש"ח...

עלים בליטוטל

מסתבר שאחרי שנתיים של אינתיפאדה מאוחר מדי להפיק לקחים ולהסיק מסקנות אישיות. מסתפקים בחיסול חוליות ולא בחיסול כעיות... ●●● בשווייץ הצביעו 61 אחוזים מהאוכלוסיה נגד פירוק הצבא. טרם שוכנעו, לפי דיווחי העיתונות, שסכנת המלחמה חלפה. אמנם עברו בערך 500 שנה מאז המלחמה האחרונה, והשכנים הם לא בדיוק רמוי קרטינו נוסח הרמוקרטיית הערבית" שכמורה התיכון, אך בכל זאת לא מאמינים שם, לחזון אחרית הימים. ●●● "שלום עכשיו" מזכירים תמיד לחברים את "משיח עכשיו". נראה שרק בעם היהודי מתפתחים סוגי ודאות אובססיבית ומדויקת — חיזוי ברק שאפילו השווייצרים עדיין לא גילו את נוסחתו. ●●● שם, אחרי נפילת חומת ברלין, ובעידן "קץ ההיסטוריה", עדיין צריכים צבא. מי אנחנו שנוותר על חמש דקות מכפר-סבא. ●●● האם דבריו האחרונים של ראש ממשלתנו, שאינו מוכן לדבר עם אש"ף, לא משום שהם טרוריסטים אלא משום שהם תובעים מדינה פלסטינית, באו להכשיר את הקרקע לשיחות עם אש"ף על קונפדרציה ירדנית פלסטינית? ●●● בצד הפרסטררויקה הצפויה כסיעת חר"ש בכנסת, צפוי גם מהלך "מבריק" של הצטרפות הפנתר השחור (לא מהחוליה בשכם), ח"כ צ'רלי ביטון, כחטיבה" למפלגת העבודה. כן, אותה מפלגה שהציגה את יוסף ביילין רוכשת עתה לאיוון את "המלאך" צ'רלי. ●●● מסתבר שרכישות פוליטיות מהסוג החנווני הזה אף פעם לא נחשבו במערך ל"עלבון לאינטליגנציה של הציבור", ולהיפך. הקניינים הראשיים ומתוככי העסקאות (ועסקאות שכמוכן, לא יעלה על הדעת" לעשותן לפני כן) הועלו לדרגת עילויים והפכו לשרים בכירים. ●●● תשא" לו את שחל ואדרי. ●●● אנכי, אחרי שהעזו למכור לנו את הראושה בקראופ הזה המכונה "מערך" מה זה כבר צ'רלי ביטון על המרף ●●● השבוע התברר לנו על מהפך פוליטי בהתאחדות הסטודנטים הארצית. אחרי המהפך בבחירות לכנסת והמהפך ברשויות המקומיות הגיע "המהפך השלישי", הפעם מכיוון בלתי צפוי לכאורה, המכונה "ציבור הסיטודנטים". ●●● השמאל שאהב כל-כך לנפנף בקלף הסיטודנטיאלי כדי להוכיח את נכונותו האנליטית, נאלץ השי"ט, בלעדי ייסורים, להפריד גם מתרוץ זה. גם הסטודנטים טיים כמו, האנאלפבתים של הימין" כבר לא שם. ●●● אף פרשן פוליטי משמאל, או פוליטיקאי פרשני מאותו כיוון לא העז לייחס חשיבות למהפך זה. כי ברגע שהשבטת הסיטודנטיאלי פתה מינה, תוקפה האיכותי (שהיה עד אז בולט ומבטיח) נעלם כאילו אף פעם לא היה. ●●● ומי שלא רצה את מאיר כהן אכירוב כסמן מיני בכנסת, קיבל עתה את בנו איקי כסמן מרכזי בהתאחדות הסטודנטים טיים. ●●● ח"כ אברהם (אברום) בורג התחייב לתרום את איבריו לאחר מותו, ובכך זכה לקוביה מכובדת בעיתון "הדרשות", ואפילו לתמונה סבירה. החברים של אופירה תוהים מה מוכן לעשות אברום החביב למען כותרת ראשית ב"דיעות" לשל... ●●● כבר מזמן לא הופגנה בכנסת "אפרוריות צעירה" כפי שמפיץ אותה היום בורג הבן, שרק מוכיח שהברק לא עובר בירושה. ●●● החברים שפספסו את הפרק הראשון של "שכנים" — סדרת "החינוך לרמוי קרטיה" בטלוויזיה, לא פספסו למחרת את הביקורת של שרית פוקס ב"מערב" שקבעה בנחרצות: "כיוון שגם שובי"נים הוא סוג של גזענות, לא בלתי טבעי הוא לעצב את הנכרים כסדרה כבעלי נטיות גזעניות..." ●●● שבילי לחנך את פוקס צריך הרבה יותר מסדרת טלוויזיה. ●●● נראה שרק ההתעסקות הדביקה בנופנו של דן כראמון עולה במיאוסה על ההתעסקות הצמודה בחיי היומיום של האסיר הוא מכלא אייל. ●●● מעניין, אנכי, עוד כמה פעמים יחוש אייבי נתן מיחוסים בליבו לפני שחבריו ימלאו את הבטחתם בדבר הפרה הפוגנית של החוק האוסר מפגשים עם אנשי טרור. ●●● לזה קוראים "אחד בפה ואחד בלב". ●●●

החברים של אופירה
 1. לאור האירועים האחרונים נראה שהטיבו היחיד של פרס נוצח בבחירות, זה לרוץ (מבלי להתעלף) בבחירות הקרובות בפולין.
 תשאלו את ביילין...

מישחק מכור

שמואל שטרן

תבוסה קטנה' כדי להציל את הכבוד המצרי המושפל, כי רק במצב זה היו מסכימים לחתום איתנו על חוזה שלום". השיחה היתה בשנת 79, בשיא אופוריית השלום עם מצרים. חברי לעבודה איננו היחיד שחש תחושות אלה ומן רב לפני שצצו העובדות האחרונות בנוגע למלחמה. עשרות רמזים והשערות דומות נשמעו בציבור על אודותיה. לא מן הנמנע שדו"ח אגרנט, שנשאר סודי למשך שנים רבות בחלקו הגדול, מכיל בנוסף לסודות צבאיים לגיטימיים, גם מימצאים מפלילים בנוגע לדרג המדיני ב'73, שלמעשה מכר את המלחמה. עקב זאת לא היו לרוב השמועות והתחושות, עד לאחרונה, הוכחות מבוססות. ואם משהו ניסה לדבר ולזעוק, הרי אושפז בבי"ח לחולי-נפש... כנראה שחששו בצמרת מרעידת אדמה פוליטית או ממרי עממי. כיום, במרחק של זמן, סומכים על זכרוננו הקצר ואדישותו של הציבור, ומדי פעם מתירה הצנוורה מידע זה או אחר.

השאלה המוסרית המתבקשת היא, אם יש כסמכותם של מנהיגי מדינה להקריב במרדע אלפי חיילים ועשרות אלפי פצועים (שלא לדבר על המשפחות הנפגעות) לשם "תבוסה קטנה" שתביא לשלום (אפילו אמיתי ולא מפוקפק כפי שקיבלנו). האמת הייבת להאמר גם אם "התבוסה הקטנה" והזמנית הייתה כשעונו תכתיבי אמריקאי. ישנה רלוונטיות מיוחדת לנושא זה בייחוד כיום, לנוכח מצבנו במלחמת האינתיפאדה. לא פעם שמענו לאחרונה את שר הבטחון והרמטכ"ל אומרים שצה"ל לא קיבל פקודה להרכיב את האינתיפאדה. איננו יכולים להרשות לעצמנו את מיגורה. כלומר אין בעיה של כוח. האלימות הערבית נכנסת לשנתה השלישית, עברה מזמן את "הקו הירוק", ועדיין אין פקודה. המסקנה המתבקשת היא שגם מלחמה זו מכורה לטובת "הסדר מדיני". הסדר המבוקש הוא שגם מלחמה זו מכורה לטובת בקוביקיה-הבערה וההתנכלויות התמידיות של הערבים, שקלטו את המסר של שר הבטחון. אמנם עד עתה מדובר "רק" בכמה עשרות קרבנות אבל המדיניות הזו עוד תגבה מחיר רמים כבר יותר כי הרי אין כוונה לשנותה. את קדושת חי האדם החליפה קדושת "ההסדר המדיני", שחייב לגבות מחיר רמים מהיהודים. לכן חובתו של הציבור שוחר החיים להפסיק את המשחק המכור שהנגתה מנהלת, לפני שזה יהפוך להרגל גם בחיותות אחרות. ודי שהמכין יבין.

לאט לאט, ככל שחולפות השנים, מתבהרות עובדות נוספות בנושא מחרל מלחמת יום-הכיפורים. טיפין טיפין צצות הוכחות בלתי משתמעות לשתי פנים ש"המחרל" המפורסם הוכוון מלמעלה. תא"ל בן-פורת סיפק ידיעות בזמן וסירבו להשתמש בהן, משפתת מרגלים מצרית מילאה את

תא"ל יואל בן-פורת

מסקנה חמורה — המילחמה הייתה מכורה

תפקידה כראוי במסירת מידע חיוני בזמן אמת. הדרג המדיני ידע על האיתותים, וכי"ב נוריות אדומות שכל אחת בפני עצמה הספיקה על מנת להכניס את הצבא לכוננות ג'. המסקנה החמורה לנוכח עובדות אלה היא שהמלחמה הייתה מכורה. אישית, לפני כעשר שנים שוחחתי עם חבר לעבודה ששירת במלחמה בחזית המצרית. הוא סיפר לי שלגור כח המצבים בהם עמדה יחידתו פלט המג"ד משפט מועזע: "רבותי" פנה אל חייליו "המשחק מכור". וזה תוך כדי מלחמה. בן-שיחי הוסיף פרשנות משלו: "היינו חייבים לחטוף איזו

השופטים

אילן דסה, העולם הזה

„טרמינאל“

„שהשופטים יסתובבו בפאבים!“

פ אב ה, טרמינאל, תליאביב. מסכיב לשולחן שני בחורים ובחורה. מבלי לברר, הם נראים כמו חברה יוצאיתח"ל. בירור קצר מעלה שאכן היו באותו הקיבוץ, בעת שרותם הצבאי. ג'ינס ומוזיק היא התילבוסות. שיער קצור. הבחורה ללא איפור. על השולחן בירה. אמיר קלדרון (21), ורד רפפורט (20), חיים גינזבר (22).

אמיר: יש בעייה. כן, נגיד שהשופטים לא מעורים בנוער של היום, אז מה? החוק הוא חוק. אולי, אם שופט מעורה בבילויים של הנוער לא מתאים לו להיות שופט. מצד שני, אולי זה רעיון, ששופטים יסתובבו בפאבים, יפגשו בנוער וישנו את דעתם עליו. אני, למשל, לא בא לפאב בכל יום. בשבילי, בילוי בפאב זה יציאה מהסיגרה, שינוי, כף. אין שום קשר בין בילוי בפאב לבין התנהגות מתייגת. אפילו בחורות באות לכד לפאבים. והו פשוט מקום-בילוי ליציאה מהבית.

ורד: יש הברלים בנוער עצמו. יש נוער צפון תליאביב, לדוגמה. זה נוער יותר פתוח... **אמיר:** מה פתאום, הם בדיוק כמונו.

ורד: לא נכון, תראה איך הם התנהגו בקיבוץ. להזכיר לך? הנוער הצפוני-תליאביבי הוא יותר פתוח ויותר באלאגאניסט. לא, כעצם זוהי הכללה איזומה. אני מתכוונת להגיד, שלא כל הנוער הוא אותו הדבר, אייפאשר להכליל. כמו שאני הכללתי לפני שניה ומייד התחרטתי, כך גם לשופטים היה אסור להכליל נוער שלם.

אמיר: יש מין ריעה קרומה, שבחורות שבאות לפאב באות לחפש. זוהי סטיגמה מוטעית. **ורד:** זהו בדיוק, או עכשיו יצאו שופטים ואמרו שמי שמסתובבת בפאבים מתנהגת. נורא ואיום. אני לא מסכימה שיחליטו בשבילי. אני נורא מתקוממת.

חיים: תלוי איזה חלק מהחיים מהווה הבילוי בפאב. אם זו עור צורה להירגע, זה בסדר. אם הבילוי בפאב הוא כל החיים שלך, זו בעייה. אתה משתכר, מחפש קטעים. בקיצור, כל החיים שלך טובבים סביב הפאב. אמירות השופטים מקובלות עלי. אני בפירוש מסכים שיש חלק מהנוער היום, שמתנהג במתייגות מוגזמת.

אמיר: השופטים, בגילם, יכולים להיות ההורים שלי. הם לא יכולים לדעת מה הנוער שלנו מרגיש. אולי באמת כדאי להם לבוא מפעם לפעם ולבלות כמונו, שיבינו בפעם הבאה. אני מסכים עם חיים, יש באמת פאבים מסויימים שאני לא אוהב את הסיגנון של אלה שהולכים לשם. הם פריקים מדי, לטעמי. אבל להגיד על כל הנוער שאנחנו מוורים? אולי לא מבינים את הרור שלנו. אולי אף פעם לא מבינים את הנוער.

ורד: מי ששופט נוער צריך להיעזר באנשים ששוכרים עם נוער של היום, שמכירים את רכיביהתנהגותו. האמירות של השופטים מאוד מרגיזות אותי ומקוממות אותי. מצד אחד הם לא מכירים את הנוער, מצד שני למרות שהם מצהירים שהם לא מכירים את הנוער, הם מחליטים שנוער שמבלה בפאבים הוא מורד. זה סוג של ריעה קרומה על נוער שלם.

חיים: הבחור קשר אותה בחבלים ואנס אותה. מה צריך איש-מיקצוע?

אמיר: היא באה אליו בכלל.

חיים: זה החוק. בצבא נשפטתי על רברים שעד היום אני בטוח שאני צדקתי בהם, שלא הגיע לי להישפט. אז מה? חוק זה חוק. אני יכול להבין, אבל לא לקבל. בטוח שאם הייתי במקומו של יובל מסנר, לא הייתי רוצה שהשופטים האלה ישפטו אותי.

ורד: אז אתה מסכים שיש פה ריעה קרומה, שנתנו גורדין?

חיים: גורדין הם נתנו ביחס למיקרה עצמה. עוכרה שהם לא עצרו את כל הנוער, רק חיוו את דעתם.

אמיר: לא נכון, הם אומרים במפורש שהם לא מכירים ולא מבינים את התנהגות הנוער של היום. הבחורה והבחור הם חלק מהנוער של היום.

פער הדורות

(השופט בעת סיכומי הסיגור.)
השופט: אדוני רוצה להגיד לנו שאם אנחנו נקבל את גסות-הרוח יר צאת-הרופן שלו כלפי המתלוננת, כאשר היא שאלה אותו על מה הוא חושב והוא אמר: „אני חושב אם יעמוד לי“ והדבר השני שהיא ביקשה כוסימים והוא לא נתן לה. ככה הוא מתנהג עם בחורות ששוכבות איתו מרצון, או רק כשהוא אונס מישהי?

השופט: אבל אדוני רוצה לשנע אותי שהיא אמרה רברים איזמים ונוראים על עצמה, או ככה אדוני חושב, אני מקבלת. אנחנו שלושתנו שמענו את זה, ושלושתנו מקבלים את זה שיש לה ערכים שאינם הערכים שלנו, והיא איזמה ונוראה, אולי יחד עם העדים האחרים שהופיעו פה, או חלק מהם. ואולי יחד עם הנאשם, או בלעדיו. אינני יודעת. זה אנשים שמרכיבים על ערכים שלא היו מוכרים פעם. אבל זה לא חשוב, גם לה מותר להסכים להיות ולקיים יחסי-מין עם מישהו. אז המישהו הזה מעניין אותנו, ואדוני ודאי יעזור לנו להבין אם היא רצתה או לא רצתה לקיים איתו יחסים באותו לילה.

(השופט חסון לסיגור בסיכומיו:)
השופט חסון: לא. אתה לא צריך לנתח את העניינים לפי המוסר שלך, אלא לפי המוסר של הנפשות הפועלות במיקרה זה. או עכשיו, למה היא אמרה שהיא נערה מתייגת... היא מסתכלת על מין כמו שאולי גברים מסתכלים... וזה כללי-המישחק שלה, למה זה צריך להיות כליך פילוסופי, כל הענייני?

אתה מנתח את העניינים, עם כל הכבוד, כאילו באופן תלוש מהנפשות הפועלות פה. זה היה אצל ווג, אני לא יודע אפילו אם לקרוא לזה מתייגות, גם כן טרמינולוגיה לא-נכונה. זה ווג, נערה חופשית והיא מוכנה לקיים יחסים אם היא רוצה או לא רוצה, זה לא משנה אם זה בלילה, אם זה דירה של רווק, אם זה דירה של נשוי, המישהו וכל הרברים האלה לא משחקים תפקיד מרכזי. ואדוני מציג את זה כאילו זה היה אונס מלפני 100 שנה.

השופט: או אפילו לפני חמש שנים.

(השופט, על כך שהמתלוננת לא נעזרה באמצעי-מניעה):
השופט: בזמן שאני שומעת את העדות חשבתי: ריבנו של עולם, זה כליך ששנע שהיא לא באה לשם כדי ל-קיים יחסי-מין?

השופט: אם רוצים להבין את הב"ח הורה הזאת, אז אולי צריך בכיוון זה לחשוב — הואיל ואני שומעת כינתים סיכומים, אז אני חושבת בכל הכיוונים — ואם האיש הזה היה חושב לנכון לדבר איתה כמו עם כן-ראם, ולא היה עושה ממנה סמרטוט, כמו שהיא חושבת שהוא עשה ממנה, אז יכול להיות שאנחנו לא היינו נאלצים לבזבז את זמננו פה, שעות על שעות. אבל זה רק אחד הכיוונים... ואם הוא לא היה מעליב אותה ופוגע בה, אז יתכן שבטופו של דבר לא היה עולה על דעתה בכלל ללכת למיטרה. אז אולי זה שיעור שלא רק הוא צריך ללמוד, אלא הרבה אנשים בני-דורו, זה שככה לא מתנהגים. אבל יכול להיות שזה הכל לא-נכון. אני צריכה לקרוא את כל החומר.

הנה כמה קטעים מדברי השופט ויקטוריה אוסטרובסקי-כהן והשופט טים אריה גולסון ומשה חסון ב-פסק-הדין:

שופט: אני אגיד לך, מה שמפריע לי, אולי בגילאים, אנחנו עם מחשבות אחרות, גילאים אחרים. אנחנו חושבים על חיימיץ בצורה אחרת. ולכן אולי גם בית-המישפט מנסה להבין התנהגויות אחרות למה ומה. כי זה לא היה מקובל בזמננו. או שהעירו לי כאן שאני כבר שכחתי מתי פלירטטתי בפעם האחרונה.

(על תמונות של מיצג-רחוב שהוצג במדרחוב ירושלים, שבו הוצג פסל איברימיץ גדול על רגל של תרנגולת ורגל של חיה. השאלה: האם זו פורנוגרפיה או אירוטיקה.)

השופט: מה זה פורנוגרפיה עוד אף בית-מישפט לא החליט בעולם... זה אמנם אותנו משעשע, אבל זה שייך לחלק מההווה של הנוער, וזהו זה. לנו זה נראה מצחיק, אבל אולי לא הבנו...

(על עד שהיה חברה הקודם של המתלוננת, ושסיפר על כך שהלכו יחדיו כבולים באזיקים זמן-מה ועל סימנים שנהגו להשאיר בגופו, ועל-כך שנהגו להתרחץ יחד כאשר אחיו הקטן היה נכנס לאמבטיה.)

השופט: כל התכורה הזו אינה לפי טעמנו, אולי. אבל אנחנו יותר מדי מבוגרים בשביל להבין אנשים מוזרים כאלה. אולי גם בסדר, אולי לא, אינני יודעת, אבל בהבילנו זה מוזר.

השופט: אתם התחתנתם עם אורי קים, נכון? או למה שלא תעשו סימנים עם מולג?

השופט: או קודם אתה אמרת שהיא אמרה שהוא עושה סכס משעמם. ואחר-כך אתה מספר שהיא הרגישה מנו-צלת. אז עכשיו, כזה אחר שעושה סכס משעמם בהסכמתה, אולי, אני יודעת? מפני שאם זה היה כליך משעמם, אז זה אולי בהסכמתה, אינני יודעת, אני לא מומחית, אז למה היא הרגישה מנוצלת? עלי-ירי השיעמם, או מה?

(לעד, שהיה חברה הקודם של המתלוננת וסיפר כי יומיים לפני המיקרה הוא רב עם המתלוננת מפני שלא רצתה לבוא איתו הביתה. הוא היכה אותה ונשכב לפני המכונית, ולבסוף נתן לה ללכת לבדה הביתה באישון-לילה.)

השופט: זה אתה, שאתה רוחץ את הבחורה כ"ז או כ"ב כלילה ללכת לכד הביתה? מה אתם חושבים, שאנחנו כאן באנו מוכוכב אחר?

(השופט בתגובה על תמונות מ-מיצג-רחוב שבו קרעו ספר תנ"ך, הצדיעו במועל-יד נאצי, וביימו אונס קבוצתי עם קצינים נאציים.)

השופט: או אה, מה אתה חושב, שאנחנו יושבים בתיק זה כמה ישיבות ואנחנו לא מבינים עם מי יש לנו כאן עסק? טוב, אז היא סטאטיסטית, היא לא סטאטיסטית, אז אחת רוצה שיקשרו או תה בחבלים, ושניה רוצה אונס קבוצתי? אנחנו כבר יודעים הכל. היא עצמה אמרה שזה אמנות, והרבר הנוראי הזה בכיכר ציון זה גם כן היה אמנות. הכל היה אמנות. הם כולם אמנים. השאלה שלי היא מישפטית ולא אמנותית.

ליא מבוינים כלום! "אגו טריפ"

אלי דסל, העולם הזה

אלי דסל, העולם הזה

"אגו טריפ"

"זה בכלל לא אונס!"

פאב פריקי, "אגו טריפ", שולחן אחר. חבורה שונה. הבחורים: שיער קצוץ, תיספורת צבאית. חבורות לבושות ברישול. פה לא ניטו "לדפוק" הופעה לפני היציאה. כאותו פאב, שולחן אחר, אנשים אחרים, אותו "נוער".

יפעת חן (19), חמי נחמיאס (19), רויטל ויינשטוק (20), אבי זינגר (19), דרור סבג (21). דרור: מה העניין. זה ברור שאדם שהוא שופט הוא מבוגר מאיתנו ושופט אותנו לפי התפיסה שלו. אני לא יודע אם זה בסדר, זו המציאות. אחותי הגדולה היתה נוער, בתקופת מילחמת יוסה'כפורים, גם אז דיברו על התפוררות הנוער. כן, רובם באמת התפוררו בסוף, בקבר. כל הזמן המורים היו אומרים לנו שאנחנו סררי'ערכים, שרק כסף מעניין אותנו, שאנחנו היגיינים רק לרכוש, ולא לערכים. זה הכל שטויות. כל העולם הישגי, כל אלה שמעבירים עלינו ביקורת, כולל השופטים, לא היו מסוגלים בעולם של היום להגיע למה שהגיעו בזמנם. היום המילחמה היא אכזרית יותר, צריך להתאים לאווירה הכללית.

יפעת: טוב, זה ברור שיש פער, אבל מה שחשוב בעניין הזה, הוא: האם השופטים יכולים לשפוט את הנוער של היום, כשהם מצהירים שהם לא מבינים את מינהגיו? אני מתרגזת, כי לא הייתי רוצה להישפט אצל שופטים שמנותקים מרפוסיהההתנהגות שלי.

חמי: כן, אבל פה מורכב באונס. עובדה שהשופטים הרשיעו אותה.

יפעת: זאת בדיוק הנקודה. אולי, אם השופטים היו מבינים את הנוער של היום, הם לא היו חושבים שהיה פה אונס. אולי הם היו מאמינים לבחור, שאמר שהיא התלוננה נגדו רק בגלל שהוא לא התקשר איתה.

רויטל: במיקרה הזה באמת יש בעייה. אני קראתי את עדות הבחורה, וההתנהגות שלה באמת מעלה הרבה סימני'שאלה. אני בהתחלה הייתי נורא נגד יובל מסנר. כשרק התפרסם המיקרה, שמחתי שהוא נעצר. עכשיו אני מרחמת עליו. אני מרגישה שאם השופטים כן היו מבינים את התנהגות הנוער היום, הם בטוח היו מוזכים אותו. לדעתי, הוא לא אנס.

אבי: פה השופטים גנעו בי אישית. אני חוזר לבסיס ומרגיש הפרייאר של המדינה. אם בזה שאני יושב בפאבים אני מוזר ופסול, אז גם בשרות שלי אני פסול. שישחררו אותי, או שיכבדו אותי, שייבינו שנוער תמיד מתנהג אחרת מהמבוגרים. לנו יש צורך להתפרק מלחצים שלשופט אין. אולי יש לשופטים לחצים, והם לא מסוגלים להרשות לעצמם להתפרק מהמתח כשיגנון כזה. אז לנו יש מזל. ויותר חשוב, אנחנו לא ילדים. יש לנו שיקול-דעת.

יפעת: אני אגיד מה לדעתי לא בסדר בהתנהגות הבחורה. רק זה שהיא התלוננה עליו. קטעים כאלה קורים כל הזמן. זה לא אונס. היא פשוט רצתה להתנגס בו.

רויטל: רגע, את חושבת שהשופטים היו צריכים להיות חברה' מהפאב, ואז הם היו מוזכים אותה?

יפעת: אם הם באמת היו מעורים בהתנהגות של הנוער, הם היו מתייחסים לכל הסיפור אחרת, היו להם כלים אחרים להבין התנהגויות שרחוקות מהם לגמרי. עובדה שחוק הוא לא יבש, אחרת לא היו מביאים עדים ולא היו מנסים להוכיח. היו מאשמים, וזהו. דווקא בקטע של ההתרגשות מהסיפור שמסכיב הם יכלו להחליט לזכות. הם לא מבינים כלום.

אבי: אני מסכים לגמרי, אפילו פה, בפאב, את רואה אנשים שונים באותו גיל. מה זה, שמו עלי אותי-קלון?

חמי: ובצבא, זה שהמפקד מבוגר מאיתנו רק בשלושה חודשים? זה בדיוק אותו הדבר! אדם שופט אחרים לפי הכללים שלו.

דרור: וזה בדיוק הרבר שגרוע. אסור לעשות את זה. צריכים לשפוט רק את האירוע, באופן הכי אובייקטיבי שאפשר.

חמי: אין אובייקטיבי מוחלט.

יפעת: רע מאוד.

"אגו טריפ"

"זה קורה בכל יום!"

פאב פריקי, "אגו טריפ", לכאן באים חברה' ורוקים יותר, בלבוש ובהתנהגות. ליד השולחן יושבת עדי גבאי (18), לבושה בשחור, עשרות שרשראות, שערה מעוצב פרוע. בידה כוס בירה גדולה. לידה אלכס גוזמן (23), עגיל באוזן ולבוש זרוק. איתם יושבת אני לם (30), המצהירה מייד שהיא אינה בגיל הנכון, אבל "אני מבינה את הנוער, אני איתם".

אני: כל דור שנולד סוחב אחריו פער דורות של הדרור שלפניו. השופטים גם הם כגיל כפול משלנו, הם רואים את הדברים מנקודת'מבטם. תנור שופטים הם צריכים להיות בקשר עם הנוער, אולי דרך עובדים סוציאליים שמעורים בין צעירים, המודעים לכלליההתנהגות של הנוער. ואז, אם יש אדם כזה בחברה'השופטים, השופטים צריכים להתייחס לנוער אחרי שהם מבינים אותו. הבחורה היתה מאה אחוז שהיא הלכה אליו הביתה. אז מה? זה קורה יום יום, וזה בסדר. זה הסיגנון היום.

אלכס: השופטים היו כגילנו לפני הרבה'הרבה זמן. הם קוראים להתנהגות שלנו איומה ונוראה. אני אומר לא. הם לא מבינים. זו לא התנהגות איומה, זה מראה על נוער מפותח.

עדי: בתקופה שלהם, כשהיו צעירים, לא היתה להם האפשרות לחיות כמונו. אני בטוחה שאם היתה להם השופטים ההודמנות אפילו לערב אחר להיות כמונו, הם היו מתמכרים לזה. אני, במקום השופטים, הייתי מקנאה בנו. לנו, כנוער, מותר לחיות בדיוק כמו שמתחשק לנו. אנחנו עושים מה שבראש שלנו. אין לנו התחייבויות עדיין, אין אחריות. הכל חופשי.

אלכס: השופטים צריכים לקחת בחשבון את התפתחות הנוער, ולגבש עמדה בהתאם. הנוער של היום מתנהג כפי שמתווים לו ההתפתחות הטכנולוגית, התפתחות העולם וכאלה. התאוריות של השופטים הן ע'לפי זמנם. לעולם של היום אנחנו פי אלף יותר פיקחים.

עדי: כשאנחנו נהיה כגיל של השופטים, כבר לא יהיו יותר מילחמות. בנייהנוער שלנו כבר לא מוכנים למות, מוכנים לחיות, לחיות.

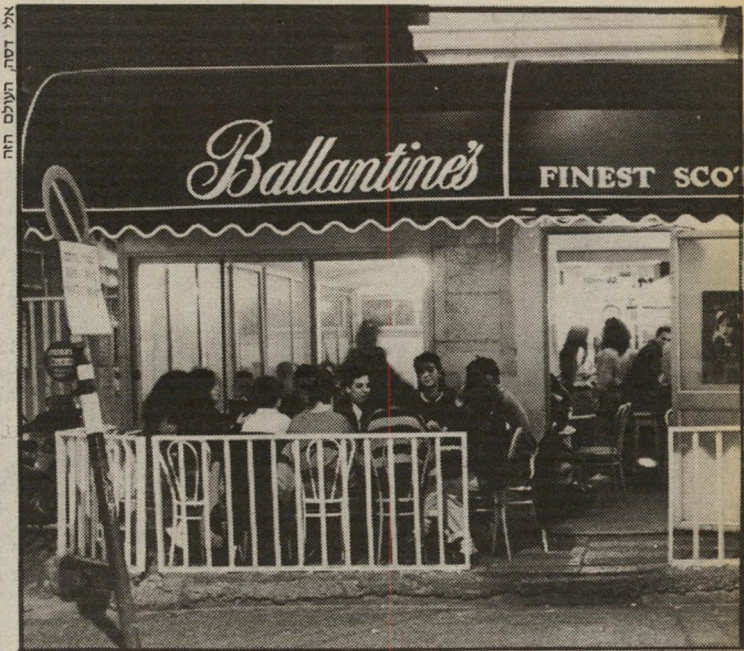
אלכס: הנוער היום מחליט בשביל עצמו. פה ההבדל הגדול. לא מחליטים יותר בשבילנו. אף אחד לא יכול להחליט עבורנו מה נלמד, עם מי להתחתן, כמה נעבוד. זה סיגנון פרימיטיבי שנגמר. צריך להבין את העולם של היום. הדרור של השופטים לא מביין את העולם של היום. זה נכון גם לגבי ההורים שלנו. זה נכון לגבי כל האנשים בדורות שלפנינו.

עדי: ההתנהגות הבחורה לא נראית לי מוזרה. אני חייבת להספיק כמה שיותר, לא לפספס כלום. היום אין הברל בין בחור לבחורה.

אלכס: אני יודע שהסיפור של פער'דורות ייפסק בזמן שאנחנו נגיע לגיל מבוגר. אנחנו כבר לא נעז להעביר ביקורת על דור שלם. אנחנו בניין. אנחנו כבר יצאנו מהפרימיטיביות הזו. כן, גם השופטים, במיקרה הזה, הם פרימיטיביים, כי הם שופטים דרך העיניים שלהם, וזה מוטעה. כל אלה שיושבים בכיסאות שלהם ומעבירים ביקורת מעצבנים אותי.

עדי: לי, כעצם, ככלל לא איכפת מה ששופטים גידרו על הנוער של היום. אני עושה מה שבראש שלי. אם הייתי צריכה להישפט אצל שופטים כאלה? נכון. הייתי מתנגדת.

אני: אני בת 30, אבל בכוונה אני מסתובבת גם עם צעירים ממני, כי אני בראש שלי שופטת בנייארדם, ולא גיל של בנייארדם. למי שיש ראש שמתאים לי, אני אתחבר איתו, זה יכול להיות בנייארדם, 80 וילד כן 15. אם היום אני מרגישה אחרת ממה שהרגשתי בגיל 18? כן, ורק לטובה. בגיל 18 לא היה לי האומץ לעשות מה שאני רוצה. היום אני מקנאה בנוער, שיכול לעשות בדיוק את מה שבראש שלו. לא כמו אצלנו. זה רק לחיוב. הנוער של היום הרבה יותר מבוגר ועלא'כיקפ, בטח שיותר מהנוער של השופטים, בזמנם.

„הבית הלבן“ „עד שצריכים להילחם!“

פאב „הבית הלבן“, תל-אביב. מסביב לשולחן יושבים שתי בחורות ושני בחורים. לא זוגות, הם ממחרים לציני. רונית חסון (21), אייל כ"ץ (22), מיקי לוי (22), יעל מטלון (20). בניגולם יגדירו אותם כ„מרוכעים“. לבושים כסדר, מתנהגים כסדר, סולידיים. על השולחן כמה בקבוקי-בירה ריקים. קופסות סיגריות, מאפרות מלאות.

רונית: יו, זה מהמם. בדיוק ביום השישי דיברנו על העניין בחברה. אותי זה גורא מקומם. הכי מפחיד אותי שאני יודעת שתמיר קיים פערוורות, מה שלא עושים ואיך שלא משתלבים. לרור שלפנינו תמיד יש מה להעיר על הנוער של היום. זה לא פייר. מה יש? לצבא אנחנו טובים? להילחם אנחנו כסדר, לזה יש לנו ערכים?

אייל: כן, זה בדיוק כמו בסרט בלוז לחופש הגדול. שם המנהלת התייחסה לתלמידים כאילו הם ילדים קטנים. בחינות-הבגרות היו יותר חשובות מההוריע על חבר שנהרג. אני חושב שכארץ פערה-הדורות הרבה יותר מוקצן, כי אנחנו רק גומרים את בחינות-הבגרות האחרונה, ישר עולים על המדים ונוחתים בשכם או בעזה.

רונית: מה שרציתי להגיד קודם, שאני מפחדת שעכשיו אני מתקוממת על חבר-השופטים שפשל התנהגות של נוער שלם, ובטח גם אני אחיה כזו כשאגיע לגילם ולמעמדם. אם השופטים הצהירו שהם לא מבינים את התנהגות הנוער היום, אולי הם לא היו צריכים לשבת במישפט כזה.

מיקי: מה פתאום! חוק הוא חוק. החוק יבש. לפי מה שאת אומרת, שופטים בעצם לא צריכים לשפוט כמעט כלום. אם הם לא כלכלנים, אז אטור להם לשפוט מישפט כלכלי?

רונית: פה, במיקרה הזה, פסק-הדין היה חלק מהתייחסות להתנהגות שלא מוכרת להם. וחוז מה, מעבר לעניין של המישפט, הם העבירו ביקורת גם עלי. הם לא מכירים אותי. רק מעצם זה שאני יושבת איתכם עכשיו בפאב, מתקבל הרושם שהתנהגות שלי פסולה. וזה מקומם אותי מאוד.

יעל: מיקי אמר שהחוק הוא יבש. זה נכון ולא נכון. אולי, אם היה לשופטים יועץ מיוחד לנוער, היו מתייחסים לכל התנהגות של החברה ושל יובל מסגר אחרת. אולי, בכך שהשופטים מצהירים שאינם מבינים בהתנהגות של הנוער היום, הם כבר מראש עם דיעה קדומה שלילית.

מיקי: כסדר, נגיד שהשופטים עם דיעה קדומה שלילית. כשהם באים להחליט, הם מחליטים בהתאם לעבירה.

רונית: זה בדיוק העניין. מי החליט שהיתה כאן עבירה? הרי במיקרה הזה, עד עכשיו כולם שואלים את עצמם — היה או לא היה אונס? ביום השישי דיברנו על הנושא. אפילו הבנות הכי פמיניסטיות בינינו התלבטו אם היה אונס. אולי, אם השופטים היו מבינים שחלק מהנוער היום אוהב לחפש „סטוצים“ בפאבים, היו מוכים אותו לגמרי?

אייל: השופטים מייצגים את הרור הקודם, הרור שלא מכין כלום. לא מבינים אותנו, לא מבינים שהיום כבר לא רוקרים ריקוריעים אחרי קבלת-שבת. אנחנו מחקים את העולם, אנחנו, כולנו פה, לא באים לפאב כדי לצאת עם מישהי. זה הבילוי של היום. עובדה שיש כל-כך הרבה פאבים, ולכולם יש פרנסה.

מיקי: פאבים היום זו צורת-בילוי. אפילו במקומות מרוחקים יש פאבים. זה לא אומר כלום על ערכים פסולים. זה תמיד מעצבן אותי. אנחנו נוער זבל, עד שאנחנו צריכים להילחם, אז אנחנו מיטב הנוער? מה העניין?

יעל: אני חושבת שבמישפט כזה צריך לשפוט אדם ששופט ברר-כלל נוער. ואם מראש לא רוצים להכיר את הנוער של היום, זה פסול.

רונית: אני מסכימה עם יעל. אני חושבת שלשופטים יש דיעה קדומה עוד לפני שהם החליטו. נכון שבטוח הם החליטו שהוא אשם, אבל אולי הוא לא אשם? טוב, כבר אמרתי קודם, גם אנחנו נרבר כך כשנגיע לגילם. ככה זה.

יעל: אני לא, אני תמיד אשתדל להיכנס לראש של הילדים שלי, להבין אותם.

(המשך מעמוד 15)

תחומי חיינו — בכית-המישפט, במישטר, בכתי-הסוהר, ככל-מנגנוני-הביטחון, בכל-כך לה, כפיתוח, בחקלאות, בשיכון, בחוב, בכל.

כולנו יודעים זאת מניסיון-חיינו היומיומי.

ככל גליון של כל עיתון בכל יום יש עשרות רעות המרוחות על אירועים במדינה, ובהן נעשית הבחנה ברורה בין יהודים וערבים. למשל: בדיווח על פשעים יש יחס שונה לגמרי, אצל הכותב ואצל הקורא, בין פושע יהודי ופושע ערבי.

מבחינה זו דומה ישראל ללבנון השכנה. ההבדל — וזהו, כמוכן, הבדל משמעותי — נעוץ בכך שבלבנון יש חציית-רסר עדות ירי-בות, ואילו בישראל יש רק שתיים. יש עדת-רוב (כיום כ-82%) ועדת-מייעוט (כיום כ-18%), ובהם מוסלמים, נוצרים ודרוזים.

בשעתו נעשו נסיונות להפריד אצלנו בין העדה והאומה.

ערב קום המדינה ניסו כמה חוגים (הכנעני-נים של יונתן רוטש, האירגון של הילל קוק, התנועה שאני הקמת, ועוד) לקבוע כי יש „עדה“ יהודית (או „עם“ יהודי) בעולם, ויש „אומה“ עברית, המושרשת בארמת הארץ הזאת, והדוברת עברית.

אבחנה זו לא התקבלה, וכיום משו-מש המושג „יהודי“ בערבוביה — עדה, דת, אומה.

במילא אין בישראל הפרדה בין הדת והמי-דינה, ויש בה הפרדה גמורה בין אזרחים, על-פי מוצאם ודתם. זוהי הפרדה רישמית, כחוק, בכל הנוגע למעמד האישי, לנישואין ולגיי-רושין, לתיעוד, לסטאטיסטיקה, ועוד ועוד.

אם כן, מה זה „ישראלי“ במדינת-ישראל?

האזרחות היא „ישראלית“. אבל אזרחות זו אינה הדבר הקובע בחיינו באמת. כמו בלבנון, האזרחות אינה אלא מעטה חיצוני למציאות, שבה מפולגים האזרחים על-פי דת ומוצא.

למי נתונה נאמנותנו הראשוני-נה? למדינה ה„ישראלית“ או לעם ה„יהודי“?

הצגת פשע שאלה זו לאריאל שרון, אדם לאומי קיצוני על-פי תפיסתו, והוא ענה כלי-החיסוס: „אני קודם-כל יהודי“. קיום העם היהודי חשוב בעיניו מקום מדינת-ישראל. יתכן שמבחינה זו הוא מבטא את הרגשת רוב היהודים בישראל.

באותה הצורה היה הגנרל מישל עאון משיב על שאלה דומה: „אני קודם-כל מארזוני“. עאון הוכיח בכל מעשיו שקיום העדה המארזונית קר-דם בעיניו לקיום המדינה הלבנונית.

גם שרון וגם עאון, כדברים על ישראל או לבנון, מכוונים בעצם למדינה היהודית ול-מדינה המארזונית. בעיניהם, האזרחים האח-רים הם לכל היותר זרים נסבלים.

בישראל מובילים רעיונות אלה — אצל המתונים — למישטר של הפלייה ממוסדת, ואצל הקיצוניים לרעיונות של גירוש ומטרנספר. בלב-בנות הם מובילים מילחמת-אזרחים נזוף-מלחמת.

ניתן לטעון כי בלבנון מובטח, לכל הפי-חות, חלקה של כל עדה בשליטון. שום חלק-כזה אינו מובטח לערבים בישראל, מעבר-לזכותם להצביע לכנסת — המותנית בהכר-תם בעיקרון שישראל היא „מדינת העם היהודי“.

עם כל ההבדלים בין שתי המדינות השכ-נות, אין לנו כל סיבה להרים אף מול-הלבנונים.

לפני ישראל ולפני לבנון עומדת אותה המשימה עצמה: לעבור את הדרך מעדה לאר-מה, ממדינה ערנית למדינה דמוקרטית, פלורליסטית וחילונית.

ובעצם: להצטרף רעיונות-הי-17, לפני שאנחנו מגיעים למאה ה-21.

(המשך מעמוד 14)

שנים לתל-אביב, כשחזר לשליטון, ובניגוד לתקנון.

„אני גם מתכוון לפעול לביטול ההקפאה הממשלתית על חוק-החיליים-משוחזרים: בי-חוק מעוגנות הטבות בשכר הלימוד ובדיוור במעונות ליוצאי-צה"ל. ממשלת-ישראל הק-פיאה את החוק לפני חמש שנים, ואני רוצה לבטל את ההקפאה הזאת.“

„אני גם מתכוון לפעול במישור החברתי: לקיים פרויקטים משותפים לסטודנטים מעירות-פיתוח ולממשלה, ליצור מקורות-תעסוקה לסטודנטים דרך המישרד לאיכות-החינה, כמו שומרי יערות, פקחים נגד זי-הוס-אוויר, זיהום-ים, וכדומה. אני רוצה לפתח מעורבות חברתית של סטודנטים בארץ בנושאי חברה, אבטלה ורווחה.“

האינתיפאדה?

„לדעתי, ראש-הממשלה צריך לתת מיד-הוראה לחסל אותה. זה לא יהיה קל מבחינה-כינלאומית, אבל ניתן לעשות זאת.“

כממשלת-האחדות, כשרכין הוא שר-ביטחון?

„אפשר לעשות זאת רק בממשלת-אחדות. ממשלת-ליכוד לא תוכל לעשות זאת, כי השמאל יפגין והעם ייקרע. אבל צריך לגמור כבר את הסיפור הזה, אחת ולתמיד. לחסל את כל ועדות-ההגם והמיפקרות העממיות, ול-גרש מייריאבנים. צריך גם לבטל את האפי-שרות של כל איש-אש"ף לנאום בחופשיות באוניברסיטה, כמו למשל פייצל אל-חוסייני.“

האם הוא רוצה להיות פוליטיקאי כשהיה גדול?

„אני הולך במסלול פוליטי, אבל יש דב-רים שעדיין לא הצלחתי לעכל בעולם הפו-ליטי. למשל, אנשיהמפר"ל בכראילון באו וסיפרו לי איך עסק-סטודנטים מחזיק עם-ביפר, ממחנה ריוד לוי, פנה אליהם וניסה לשכנע אותם שלא לתמוך בן, בנימוק שקיצוני יפעל באפשרות קידומם של צעירים אחרים בליכוד...“

במערך הספיקו השבוע את תגי-גותהניצחון בבחירות בהסתדרות, ר-כינסו את ועדת-החקירה התורנית לבידקת הסיבות לכישלון המערך בקמפוסים. צעירי-המפילה האשימו את הנהגת-המערך באי-קידום צעירים, ובגרימת הכישלון של המערך בקרב הסטודנטים.

מדובר כנראה בתהליך רחב בהרבה. צי-בורהסטודנטים בארץ מחולק בין תומכי ימין ושמאל, בניגוד לרוב המכריע של הקמפוסים בעולם, שבהם שולט השמאל ללא עוררין. התנודות בדעת-הקהל בארץ ניכרות בדרך-כלל בבחירות בקמפוסים.

נפילת המערך בקמפוסים בתחילת שנות-70, כשעלו לשליטון באגורות הסטודנטים מיכאל קליינר, מיכאל רייסר, רוני מילוא וחבריהם, נבעה מהסלידה מהמערך, בעיקבות הסאתבות. זה בא לידי ביטוי כעבור ארבע שנים ב„מהפך“ של 1977.

נפילת הליכוד מהשליטון בקמפוסים, אחרי מילחמת-הלבנון, סימנה גם ירידה בכר-חו הכללי, שבאה לידי ביטוי בבחירות 1984, שבהן ירד הליכוד ב-15%. עליית הליכוד ל-שליטון בקמפוסים בסוף שנות-80 מציגת, כנראה, עידן של החלשות כללית של מפל-גת-העבודה, וגישה יותר סובלנית של המשכילים בישראל כלפי הימין ורעיונותיו, לאחר השפל ביחסים ביניהם בעיקבות מילחמת-הלבנון.

בבחירות האחרונות לכנסת התחוק הלי-כוד בכ-50% בשכונות-היוקרה של צפון תל-אביב. במקביל הוא נחלש בשכונות ובעיי-רות-פיתוח.

הליכוד כהנהגת שמיר-ארנס הולך ומתר-חק מיסודותיו העממיים, והופך למפילה-בורגנית.

איקי כהן הכין זאת, אולי מבלי שנתן דעתו-על-כך. ביום השישי האחרון גם נציג מיכללת בית-ברל, איש ר"מ, הצביע עבורו לראשות-ההתאחדות.

העולם הזה 2727

קופות הגמל של הבינלאומי: 5 תשובות יוצאות מהכלל לשאלת ההשקעה בעתידך

ממיר בהן (תקבטון)

מדוע כדאי לך להשקיע בכל אחת מ-5 קופות הגמל של הבנק הבינלאומי הראשון?

הזדרז והפקד בקופות הגמל
עד ה-31.12.89,
וכך תוכל עדיין להרוויח
את כל הטבות המס לשנה זו!

1. החסכון בקופת גמל מקנה הטבות מס ניכור/זיכוי לעצמאי ולשכיר. הטבות המס חמשפחות את התשואה במידה ניכרת.
2. הרווחים בקופת הגמל פטורים ממס.
3. החסכון בקופת הגמל הוכח על פי נסיון העבר כהשקעה כדאית.
4. לרשותך אפשרויות שונות לקבלת הכנסה חודשית שוטפת מהקופה.
5. בקופת הגמל תוחלת תהיה מבוטח עד פי 4 מיתרת חשבונך ועד תקרת ביטוח של 60,000 ש"ח צמודה למדד.

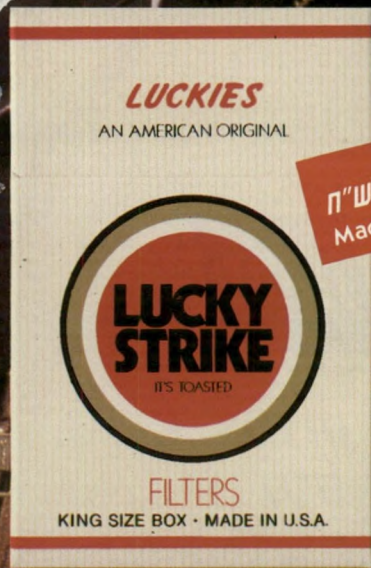
לבחירתך 5 קופות גמל יוצאות מהכלל. אחת מהן ודאי מתאימה לצרכיך המיוחדים.
פרטים נוספים בסניפי הבנק.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

בוא לטעום את ההבדל

לאקי סטרייק
האמריקאית האורגינלית
AN AMERICAN ORIGINAL

LUCKY STRIKE

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

אמריקאית